

Χαράλαμπος Δ. Βόγιας

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΤΟΒΑΣ
STEVE KATOVIS

Ένας Καρυτσιώτης Μάρτυρας
του Αμερικανικού Εργατικού Κινήματος

STEVE KATOVIS

Shot in the back by a Tammany policeman while aiding a strike of food clerks in the Bronx. He died after eight days of agony. Fifty thousand workers demonstrated at his funeral.

Η άγνωστη ιστορία για το πως η αστυνομική βία εναντίον του,
οδήγησε σε μία από τις μεγαλύτερες κηδείες - πορείες
που έγιναν ποτέ, στους δρόμους της Νέας Υόρκης.

Χαράλαμπος Δ. Βόγιας

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΤΟΒΑΣ STEVE KATOVIS

Ένας Έλληνας Καρτσιώτης Μάρτυρας
του Αμερικανικού Εργατικού Κινήματος

Η άγνωστη ιστορία για το πως η αστυνομική βία
εναντίον του οδήγησε σε μία από τις μεγαλύτερες
κηδείες-πορείες που έγιναν ποτέ
στους δρόμους της Νέας Υόρκης

Συγγραφέας:

Χαράλαμπος Δ. Βόγιας,

Τηλ: 698 607 6739 - **e-mail:** babiswojas@gmail.com

Επιμέλεια κειμένων:

Ευμορφία Ταταριώτου

Εξώφυλλο:

Δημήτρης Βόγιας

Σελιδοποίηση - Εκτύπωση:

Ρεβήσιος Χαράλαμπος, Δερβενακίων 16, Λάρισα

Τηλ.: 2410 536.473

www.revisios.gr - info@revisios.gr

ISBN: 978-618-85395-1-8

© Εκδόσεις “**ΜΕΛΙΒΟΙΑΣ ΔΕΜΑΣ**”

www.melivoia.eu

E-mail: melivoiasdemas@gmail.com

Το πορτρέτο του Σταύρου Κουτόβα στο εξώφυλλο είναι από το φυλλάδιο «In Memory of ELLA MAY WIGGINS and STEVE KATOVIS (Εις μνήμην των ΕΛΛΑ ΜΑΪ ΓΟΥΙΓΚΙΝΣ και ΣΤΙΒ ΚΑΤΟΒΗΣ)», έκδοση του «Τμήματος Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων της Διεθνούς Αρωγής Εργαζομένων», Εθνικό Γραφείο στην οδό 949 Μπρόντγουεϊ, στο Μανχάταν της Νέας Υόρκης 1930 (The Department of Cultural Activities of the Workers' International Relief, National Office, on 949 Broadway, Manhattan, New York City 1930), σελ. 14.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Απαγορεύεται απολύτως χωρίς την γραπτή άδεια του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο, η αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Λίγα λόγια...

Ο Χαράλαμπος Βόγιας σπούδασε Μηχανικός Μηχανολόγος στο Πολυτεχνείο του Βρότσλαβ της Πολωνίας, στο οποίο ήταν συνιδρυτής ο μεγάλος Έλληνας μαθηματικός Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή. Αργότερα πήγε στην Ουάσιγκτον των Η.Π.Α. όπου εργάστηκε εκεί, καθώς και στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, όπου διατέλεσε στέλεχος πολυεθνικών εταιριών κι διευθύνων μηχανικός στον τομέα του μηχανολογικού εξοπλισμού κτιρίων και μεγάλων έργων υποδομής. Έχει ιδιαίτερη εμπειρία σε διεθνή ξενοδοχεία και μεγάλα έργα υποδομής, που βρίσκονται στις ΗΠΑ και στο εξωτερικό. Η εξειδίκευσή του περιλαμβάνει: Διαχείριση σχεδιασμού και κατασκευής, διοίκηση συμβάσεων, δοκιμές, προσαρμογή και θέση σε λειτουργία εγκαταστημένου εξοπλισμού. Πολύγλωσσος, συλλέκτης παλαιότυπων βιβλίων, καθώς και ιστοριοδίφης με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ιστορία της Ελλάδας και ιδιαίτερα της Θεσσαλίας, όπως και του Ελληνισμού εκτός συνόρων. Είναι παντρεμένος με την Μόρφη κι έχει δύο παιδιά τον Δημήτρη και τον Λάμπρο.

Εξέδωσε τέσσερα βιβλία:

«Η Καρύτσα του Κισσάβου - Ιστορία. Λαογραφία. Τραγούδια», 2005

«Ο Ελληνοτουρκικός Πόλεμος του 1897, Κινηματογραφικές, Υγειονομικές και άλλες Πρωτοτυπίες. Ευρεία Γενική Βιβλιογραφία», 2016

«Πολωνοί έποικοι και στρατιώτες στην Θεσσαλία στα χρόνια 1857-1863», 2018

«Ο Νικόλαος Τσόκανος ο Αμερικάνος Βετεράνος Πολέμου και ο Γιος του Τόνι Ένα Τέλειο Αμερικανικό Επιτυχημένο Νεανικό Παράδειγμα Όπως το Περιέγραψε ο Οράτιος Άλγκερ», στα Ελληνικά & Αγγλικά, 2022

Προλογικά

Ο πάππος μου Χαράλαμπος Βόγιας και ο Σταύρος Κουτόβας ήταν στενοί φίλοι και όπως βρήκα στα αρχεία, εργάστηκαν ως πλήρωμα στα αμερικανικά ατμόπλοια, ως έμπειροι ναύτες ή πυροσβέστες. Για αυτό, ευρισκόμενος ο παππούς μου το 1930 στην Ελλάδα, όταν έμαθε τα νέα για τον θάνατο τού φίλου του, από τις εφημερίδες που του σταλθήκαν από την Αμερική, τον συντάραξαν αφάνταστα και τα μοιράσθηκε με τους συμπατριώτες του στην Καρύτσα.

Ο πατέρας μου γνώριζε την ιστορία του Κουτόβα, επειδή την άκουσε από τις διηγήσεις του παππού μου και οι οποίες του έμειναν τυπωμένες για πολλά χρόνια στην μνήμη του. Στην Πολωνία όπου διαμέναμε, τα συζητούσε με τον συμπατριώτη του, τον Κώστα Τσαπούρη και έτσι και εγώ, ακούγοντας τους, έμαθα την ιστορία του και μού προξένησε το ενδιαφέρον, να μάθω περισσότερα για τον Κουτόβα, αλλά στην Πολωνία δεν υπήρχε δυνατότητα να μπορώ να εντοπίσω σχετικές αρχειακές πηγές. Αυτό άλλαξε, όταν μετανάστεψα στην Αμερική και συγκεκριμένα στην Ουάσιγκτον, όπου υπήρχαν πολλές δυνατότητες να μελετήσω τις πλούσιες αρχειακές πηγές, να αντλήσω και να συγκεντρώσω, από το 1976 και μετά, πολλά νέα στοιχεία για τον Σταύρο Κουτόβα, προπαντός, από την μεγάλη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου των ΗΠΑ και σε άλλα αρχεία.

Κατέχοντας αυτό το υλικό, μπόρεσα να το παρουσιάσω, πριν 22 χρόνια, στις 15 Ιουλίου του 2000, κατά την ημερίδα «Στόμιον Λαρίσης», πρώτος στην Ελλάδα, και να βγάλω από την αφάνεια αυτήν την ιστορία στην χώρα μας, όπως εκτυλίχθηκε τον Ιανουάριο του 1930 στην Νέα Υόρκη. Από την έρευνα που έκανα, δεν δημοσιεύτηκε ούτε ένα σχετικό άρθρο στον εν Ελλάδι Τύπο της εποχής. Βέβαια, και στην Αμερική, μετά τις αρχές της δεκαετία του 30, η ιστορία του Κουτόβα ξεχάστηκε, παρόλο που οι δημοσιεύσεις στις αρχές του 1930, πήραν τεράστιες διαστάσεις, με εκατοντάδες εφημερίδες των ΗΠΑ, να γράφουν για αυτόν.

Επίσης, έχουν γραφεί δυο βιογραφίες του οι οποίες συμπεριλαμβάνουν λεπτομέρειες για τον μαρτυρικό του θάνατο, η μια γραμμένη στα Αγγλικά, από τους Abraham Bernard Magil & Joseph North, δημοσιευμένη στην Νέα Υόρκη το 1930 και αναδημοσιευμένη το 1931 στην Μόσχα, με τίτλο «Steve Katovis Life & Death of a Worker», η άλλη γράφηκε από τον Yitshak Elhanan Ronțsh, δημοσιευμένη στην Νέα Υόρκη το 1935, με τίτλο «Ver iz geyen Stiv Katovyes (Η ιστορία του Στιβ Κατόβις)», γραμμένη στην Εβραϊκή γλώσσα Γίντις. Επίσης Δημοσιεύτηκε και ένα ανώνυμο φυλλάδιο με τίτλο «SONGS of the CLASS STRUGGLE

in Memory of ELLA MAY WIGGINS and STEVE KATOVIS», για να τιμηθεί η μνήμη των δυο μαρτύρων του εργατικού κινήματος, οι οποίοι σκοτώθηκαν από την αστυνομία και παρακρατικούς, όταν οι δύο στήριζαν έμπρακτα τους απεργούντες εργαζόμενους.

Οι πρώτες, μετά την εποχή του 30, σύγχρονες αναφορές για τον Κουτόβα, εμφανίστηκαν την δεκαετία του 90, από τον Franklin Folsom το 1991 και από τον Dan Georgakas το 1996, με σύντομες περιγραφές.

Η παρουσίαση μου, που δημοσιεύτηκε στα πρακτικά «Στόμιον Λαρίσης», είναι μια πρώτη βιογραφική δημοσίευση για τον Σταύρο Κουτόβα, στην Ελλάδα. Παράλληλα, δημοσίευσα αυτό το άρθρο το 2005, στο βιβλίο μου «Η Καρύτσα του Κισσάβου».

Νωρίτερα, το 2004 είχα παραχωρήσει σχετικό αρχειακό υλικό, στον θείο μου Στέφανο Ριζάκη, που το συμπεριέλαβε στο βιβλίο του, για τον Γιάννη Βόγια. Ο Στέφανος Ριζάκης επίσης το 1989 έκανε μια πολύ σύντομη αναφορά για τον Κουτόβα, στο βιβλίο του «Η επαρχία Αγιάς στα χρόνια της 4χρονης επάρατης σκλαβιάς», βάσει των πληροφοριών από τον πατέρα μου τον Δημήτρη Βόγια, που είναι και η πρώτη αναφορά στην ελληνική βιβλιογραφία.

Επιπλέον, μοιράστηκα το ίδιο υλικό με τον Φοίβο Οικονομίδη, τον ιστορικό και παλαίμαχο δημοσιογράφο της «Ελευθεροτυπίας», που δημοσίευσε ένα άρθρο για τον Κουτόβα και για άλλους Ελληνοαμερικανούς που ξεχώρισαν με την δράση τους, στα εργατικά κινήματα των ΗΠΑ. Το 2012 ανέβασα για τον Κουτόβα ένα εκτενές άρθρο στο Melivoia.blogspot και το 2016 δημοσίευσα στην εφημερίδα της Λάρισας «Ελευθερία», ένα άρθρο για το πρόσωπο του Σταύρου Κουτόβα, για να γίνει γνωστό στο κοινό της περιοχής της Λάρισας, συμπεριλαμβανομένης και της ιδιαίτερης πατρίδας του Κουτόβα, την Καρύτσα.

Σταύρος Κουτόβας: Ένας Έλληνας Καρτυσιώτης μάρτυρας του Αμερικανικού Εργατικού Κινήματος

Το βιβλίο του Χαράλαμπου Βόγια

Δημοσίευση: 03 Μαΐ 2022 11:20

Πολιτισμός

Ο εκλεκτός συμπολίτης μας κ. Χαρ. Βόγιας, γόνος της ελληνικής Διασποράς (Πολωνία, ΗΠΑ), συνταξιούχος μηχανολόγος, αλλά και συγγραφέας φιλόστοργος, δημοσιεύει ένα νέο βιβλίο που άπτεται των ενδιαφερόντων του για την τοπική και νεότερη-σύγχρονη Ιστορία. Ιδιαίτερο στοιχείο του είναι η παράθεση άφθονου αρχειακού και φωτογραφικού υλικού που τεκμηριώνει το θέμα του. Καταθέτει, ανταποκρίνεται συναισθηματικά, αλλά δεν ερμηνεύει, δεν χειραγωγεί τον αναγνώστη. Το ίδιο κάνει στο νέο βιβλίο-αφιέρωμα στον συνδικαλιστή Αμερικανό πολίτη και μέλος του Κ.Κ. των ΗΠΑ Σταύρο Κουτόβα (Steve Katovis) (1892-1930) από την Καρούτσα που δολοφονήθηκε από δημοτικό αστυνομικό την ώρα εκδήλωσης διαμαρτυρίας (+24-01.1930).

Εκτός από τον τίτλο ο υπότιτλος δίνει την κεντρική ιδέα που θα εντυπωθεί: «Η άγνωστη Ιστορία για το πώς η αστυνομική βία εναντίον του οδήγησε σε μια από τις μεγαλύτερες κηδείες-πορείες που έγιναν ποτέ στους δρόμους της Νέας Υόρκης». Υπολογίσθηκαν 50.000 άτομα συμμετοχοί στην πορεία, άλλοι τόσοι στα πεζοδρόμια.

Ήταν η τεταμένη εποχή μετά το Κραχ του 1929, τον Ιανουάριο του 1930. Οι εντάσεις στο κόκκινο και όπως έχει λεχθεί οι «απελπισμένοι άνθρωποι κάνουν απελπισμένες πράξεις». Σε μία τέτοια συγκέντρωση στις 16 Ιανουαρίου στο Μπρονξ με απεργία για δικαιώματα εργαζομένων στο σουπερ-μαρκετ Μίλερ, υπήρξε αμφισβήτηση από αστυνομικό αν γινόταν με άδεια του Δημάρχου. Μετά από αντεγκλήσεις, το αστυνομικό όργανο πυροβόλησε στο ψαχνό τραυματίζοντας τουλάχιστον έναν και σκοτώνοντας τον Σταύρο Κουτόβα που τον είχε πριν απομακρύνει. Η σφαίρα συνέτρυψε τη σπονδυλική του στήλη. Ήταν μέλος της Επιτροπής και ομιλητής, αλλά και φύλακας της εκδήλωσης. Ήταν δυνατός άνδρας. Απεβίωσε στις 24 Ιανουαρίου. Στην κηδεία στις 28 Ιανουαρίου τον συνόδεψε όλος ο συνδικαλιστικός και εργατικός κόσμος. Ένα πανό στην κηδεία του έγραφε: “Katovis died fighting for working class”. Τάφηκε σε κοιμητήριο της Ν.Υ. (West Lawn), όπου βρίσκεται μέχρι σήμερα σε κοινό τάφο μαζί με δύο άλλους θύματα συνδικαλιστές - αγωνιστές, μερίμνη του πολιτικού χώρου τους. Για τη ζωή και τη δράση του γράφηκε από τους Αβραάμ Μαγκίλ και Τζόζεφ Νορθ μικρό βιβλίο, του οποίου

μετάφραση παραθέτει ο συγγραφέας, όπως και άλλα σχόλια, ποιήματα κ.λπ. Στην Ελλάδα δεν έγινε γνωστό, αλλά στις ΗΠΑ υπήρξε δημόσια συγκίνηση, σε όλη τη χώρα. Δημοσιεύματα και δη πρωτοσέλιδα κατέγραψαν το γεγονός. Το βιβλίο του κ. Βόγια δείχνει μία άγνωστη πλευρά των Ελλήνων της Διασποράς: της συνδικαλιστικής και εν γένει κοινωνικής των δράσεως.

Έχει σημασία αν μερικοί συμπατριώτες μας αγωνίστηκαν σε σημείο να δώσουν τη ζωή τους για την αξιοπρέπεια και το δίκαιο των εργαζομένων όχι στην Ελλάδα, αλλά στο εξωτερικό και δη στις ΗΠΑ. Η δολοφονία με σφαίρα αστυνομικού πολίτη και δη συνδικαλιστή την ώρα καθήκοντος είναι μια βαριά περίπτωση κρατικής βίας που εξεγείρει τους εργαζόμενους, όλους. Έτσι όπως το Αμερικανικό πολιτικό και πολιτισμικό πρότυπο επηρεάζει όλον κόσμο, ένα τέτοιο μείζον ζήτημα, όπου χύνεται το αίμα ηρώων της ζωής, συνετέλεσε να εξημερωθεί παντού το θηρίο που συντηρούσαν δημόσιοι μηχανισμοί αναστολής των κοινωνικών αγώνων. Στην Ελλάδα μάλιστα, όπου το πρότυπο του πολιτικού αγωνιστή είναι πιο προβεβλημένο από του συνδικαλιστή, έχει ιδιαίτερη σημασία. Αυτό δείχνει την αξία του ιδιαίτερα προσεγμένου και τεκμηριωμένου βιβλίου του κ. Χαρ. Βόγια.

Σταύρος Γουλούλης

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ

Πως γράφεται η ιστορία; Κάποιοι λένε πως τη γράφουν οι νικητές. Άλλοι πως τη γράφουν οι ιστορικοί. Στην πραγματικότητα η ιστορία γράφεται από το αίμα των αγωνιστών. Στα πεδία της μάχης, στους κοινωνικούς αγώνες, στις κινητοποιήσεις για τα ατομικά και τα συλλογικά δικαιώματα.

Μια τέτοια ιστορία γράφτηκε από το συντοπίτη μας Καρυτσιώτη Σταύρο Κουτόβα, στις παραγμένες δεκαετίες του 1920 - 1930 στη μακρινή τότε Αμερική. Εκεί που οι σκληρές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες του μεσοπολέμου ανατρέπουν τις κοινωνικές ισορροπίες σε βάρος των εργαζομένων. Ταγμένος στην υπεράσπιση των εργατικών δικαιωμάτων, ο Σταύρος Κουτόβας γίνεται μάρτυρας του εργατικού κινήματος, με μια σφαίρα της αιώνιας κρατικής αυθαιρεσίας.

Η ιστορία του Σταύρου Κουτόβα είναι η ιστορία του αμερικανικού εργατικού κινήματος. Η Ιστορία των διεκδικήσεων του εργατικού κινήματος δεν ήταν και δεν είναι αυτονόητο. Ταγμένος στο πλευρό των ανθρώπων της εργασίας ο Σταύρος Κουτόβας διαγράφει μια πορεία που ορίζει το μέτρο των εργασιακών σχέσεων σε μια χώρα σκληρή, σε μια εποχή μαύρη και σε μια κοινωνία με μικρή συλλογική συνείδηση. Η πορεία αυτή εμπνέει χιλιάδες ανθρώπους και η θυσία του γίνεται η μαγιά για να γεννηθούν νέοι αγώνες.

Μα πάνω απ' όλα η πορεία του Σταύρου Κουτόβα νοηματοδοτεί το περιεχόμενο των λαϊκών αγώνων: Είναι το «Ψωμί - Παιδεία - Ελευθερία» της αμερικανικής κοινωνίας, δεκαετίες πριν το σύνθημα μεταφερθεί στα χείλη των Ελλήνων φοιτητών, πριν οι εξεγέρσεις ορίσουν το δικό μας μέτρο.

Ένας πρωτεργάτης κυριολεκτικά και μεταφορικά χάνει τη ζωή του με τρόπο που θαυμάζουν οι ποιητές, φοβούνται οι καπιταλιστές και ζηλεύουν οι αγωνιστές. Δίνει το αίμα του για να γραφτεί η ιστορία.

Το βιβλίο του Χαράλαμπου Βόγια ανασύρει από τη λήθη τη ζωή ενός ανθρώπου. Όμως στην πραγματικότητα ξαναγράφει αυτό που η ιστορία αποπειράθηκε να λησμονήσει. Τοποθετεί στην παρακαταθήκη της μνήμης αυτό που ο Σταύρος Κουτόβας πέτυχε με το θάνατο του: Την αναγνώριση ότι όσο υπάρχουν άνθρωποι με οράματα, όσο τα οράματά τους γίνονται αγώνες, τόσο ετούτος ο κόσμος διατηρεί την ελπίδα να γίνει καλύτερος. Το βιβλίο του Χαράλαμπου Βόγια δεν είναι μόνο μια ιστορική αναφορά. Είναι η αποκατάσταση της ιστορικής μνήμης σε μια εποχή που τα διδάγματά της είναι πιο επίκαιρα από ποτέ...

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΓΙΑΣ
Γκουντάρας Αντώνης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΠΕΡΙΛΗΨΗ	Σελ. 15
ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΟΥΤΟΒΑ	19
• Τα παιδικά χρόνια	19
• Εργασία στην Ελλάδα και Ευρώπη	20
• Μετανάστευση και εργασία στην Αμερική	21
• Εργασία στην Αμερικανική Ακτοφυλακή στο Νότο των ΗΠΑ	21
• Διαμονή και εργασία στο Σαν Φρανσίσκο της Καλιφόρνιας	23
• Διαμονή και εργασία στο Λος Άντζελες	30
• Εργασία και συνδικαλιστική δράση στην Νέα Υόρκη	32
• Η απεργία στο Μίλλερ Μάρκετ και πικετοφορία	35
• Ο Σταύρος Κουτόβας στο Νοσοκομείο «Λίνκολν» του Νότιου Μπρόνξ	37
• Ο Θάνατος του Σταύρου Κουτόβα	40
• Η κηδεία του Σταύρου Κουτόβα από τις μεγαλύτερες που έγινε στην Νέα Υόρκη	44
• Ο Μυστικός πράκτορας Eugene Canevari και αναφορές του για τον Κουτόβα	54
• Ο τάφος του Σταύρου Κουτόβα στο νεκροταφείο Μάουντ Όλιβερ	55
• Η Έκθεση της Κομητείας του Μπρόνξ ως δημόσιου διαχειριστή Εξόδων και Εισπράξεων	60
• Ακροάσεις ενώπιον της ειδικής επιτροπής Βουλής των Αντιπροσώπων για τις κομμουνιστικές δραστηριότητες στις ΗΠΑ	61
• Η επιρροή του προσώπου του Σταύρου Κουτάβα στην Καρούτσα	62
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΗΔΕΙΑΣ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΟΥΤΟΒΑ ΤΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 1930	64
• Δημοσιεύσεις για τον Κουτόβα σε Πολιτείες των ΗΠΑ και του Καναδά	65
• Δημοσίευση για τον Σταύρο Κουτόβα στο περιοδικό Labor Defender	68
• Ποίημα στην εφημερίδα Daily Worker στην 1 ^η επέτειο θανάτου του Σταύρου Κουτόβα	71
• Τίτλοι και περιγραφές άρθρων της New York Times για τον Σταύρο Κουτόβα	73
• Άρθρο της New York Times, τις 2 Φεβρουαρίου, 1930, σελ. 26 με το άρθρο του Louis Stark	77
• Κείμενο του Έρικ Λούμις (Erik Loomis) για τον λόγο ένταξης πολλών σαν τον Κουτόβα στο Κομμουνιστικό Κόμμα στο πλαίσιο της εποχής των αρχών του 20 ^{ου} αιώνα	83

• Άρθρο της εφημερίδας Brooklyn Daily Eagle στις 27 Ιανουαρίου 1930, σελ. 2	84
• Δυο Ευρωπαϊκές Δημοσιεύσεις για τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν τον Ιανουάριο του 1930 στην Νέα Υόρκη	85
• Πρωτοσέλιδα της εφημερίδας Daily News της Νέας Υόρκης	87
• Άρθρο της ελληνοαμερικανικής εφημερίδας Εθνικός Κύρηξ Νέας Υόρκης 29/1/1930	88
• Άρθρο στην εφημερίδα The Militant (Ο Ριζοσπάστης) 1 Φεβρουαρίου 1930	89
• Τρία πρωτοσέλιδα άρθρα στην εφημερίδα Daily Worker στις 29 Ιανουαρίου 1930	92
• Τελευταία αναφορά στον Σταύρο Κουτόβα στην εφημερίδα Daily Worker	96
• Επιστολή της Helen Martin με το απόκομμα της εφημερίδας New York World 1ης Φεβρουαρίου 1930 με αναφορά στον Σταύρο Κουτόβα	97

Η ΜΠΡΟΣΟΥΡΑ ΤΩΝ ΑΒΡΑΑΜ Β. ΜΑΓΚΙΑ και ΤΖΟΖΕΦ ΝΟΡΘ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΤΑΥΡΟ ΚΟΥΤΟΒΑ 101

• Σχολία μου για την μπροσούρα «Steve Katovis» των Αβραάμ Μαγκίλ και Τζόζεφ Νόρθ	102
• Βιογραφίες των Αβραάμ Βερνάρδος Μαγκίλ και Τζόζεφ Νόρθ	103
• Κείμενο της μπροσούρας των Αβραάμ Βερνάρδου Μαγκίλ και Τζόζεφ Νόρθ για τον Σταύρο Κουτόβα. (Μετάφραση από τα αγγλικά και σχόλια του Χαράλαμπου Βόγια)	107
• ΣΤΙΒ ΚΑΤΟΒΙΣ Η ΖΩΗ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΝΟΣ ΕΡΓΑΤΗ των Αβραάμ Βερνάρδος Μαγκίλ και Τζόζεφ Νόρθ	108

ΑΝΩΝΥΜΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ «ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΤΑΞΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΩΝ ΕΛΛΑ ΜΕΙ-ΓΟΥΙΓΚΙΝΣ ΚΑΙ ΣΤΙΒ ΚΑΤΟΒΙΣ» 129

• Επιλογές γεγονότων από τις «ΜΕΡΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ»	131
• Τα Τραγούδια	133
• Βιογραφικά για την Έλλα Μέι - Γουίγκινς	137
• Η φωτογραφία πορτρέτο του Σταύρου Κουτόβα	138

ENGLISH VERSION ARTICLE ABOUT STEVE KATOVIS STEVE KATOVIS - STEVE THE RED Martyr of the American Labor Movement from Karytsa Greece	139
• ΕΠΙΛΟΓΟΣ	149
• ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	150

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Θα θέλαμε να σας παρουσιάσουμε την προσωπικότητα του Ελληνοαμερικανού Σταύρου Κουτόβα - Στιβ Κατόβις, ο οποίος υπήρξε ακτιβιστής του αμερικανικού εργατικού κινήματος και τελικά έγινε μάρτυρας του. Κατέληξε να γίνει πρωτοσέλιδο στον αμερικανικό Τύπο, σε περισσότερες από 230 εφημερίδες, τόσο στη Νέα Υόρκη όσο και σε άλλες πολιτείες των ΗΠΑ, με δημοσιευμένα περισσότερα από 320 άρθρα. Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το αποτέλεσμα των αγώνων του για τα δικαιώματα των εργαζομένων, τελικά κατέληξε στην εισαγωγή της Κοινωνικής Ασφάλισης στην Αμερική και την βελτίωση των συνθηκών εργασίας για όλους. Αυτό που σήμερα αναγνωρίζουμε ως κανόνα, οφείλεται στον αγώνα του Κουτόβα και βέβαια και άλλων κοινωνικών αγωνιστών. Αν παίρνουν σήμερα συντάξεις από την Αμερική, πολλοί πατριώτες του Κουτόβα και άλλοι Ελληνοαμερικανοί, οφείλεται στον αγώνα που έκανε ο Σταύρος Κουτόβας.

Την εποχή του 1929-1939 με την οικονομική κρίση να μαστιάζει την Αμερική φουντώνει το εργατικό κίνημα. Η ανεργία και η ανασφάλεια που διακατέχει τους εργαζομένους, δημιουργεί μια έκρηξη υποστήριξης στο εργατικό κίνημα. Είναι επηρεασμένο από διάφορες τάσεις και εκφράζεται με την δημιουργία συνδικάτων. Οι περιοχές που ακμάζει είναι φυσικά οι μεγάλες πόλεις όπως η Ν. Υόρκη, το Σαν Φρανσίσκο και το Λος Άντζελες όπως και άλλες βιομηχανικές πόλεις. Σε αυτό το περιβάλλον ζει και δρα ο Σταύρος Κουτόβας, ένας Καρυστιώτης, παλιός ναυτικός, ο οποίος βρίσκεται στην Αμερική, την εποχή των Βαλκανικών πολέμων.

Ο Σταύρος Κουτόβας γεννήθηκε 24 Δεκεμβρίου, 1892 στην Καρύτσα. Γιος φτωχής πολύτεκνης αγροτικής οικογένειας, που χάνει τον πατέρα του στα 10 του χρόνια και ως μεγαλύτερος γιος της οικογένειας αναγκάζεται να εργαστεί. Όνειρο στα νιάτα του ήταν να γίνει ιερωμένος, όνειρο που δείχνει ένα άτομο με ιδανικά. Αρχικά εργάζεται στα καΐκια του Στομίου, αλλά τα εισοδήματα που κερδίζει δεν επαρκούν. Όταν ενηλικιώνεται, με την πρώτη ευκαιρία, μπαρκάρει σε ελληνικά και ευρωπαϊκά ατμόπλοια, για υπερπόντια πλέον ταξίδια. Για να βρει καλύτερες αμοιβές και συνθήκες εργασίας μεταναστεύει στην Αμερική και φτάνει στις 15 Ιουλίου 1913 στην Νέα Υόρκη. Εκεί πιάνει πάλι δουλειά ως ναυτικός, εργαζόμενος στην Ανατολική Ακτή. Εκεί βρήκε και άλλους συγχωριανούς του, όπως τον Χαράλαμπο Βόγια.

Αργότερα, στον Νότο, στην Γεωργία, στρατολογείται στην Αμερικανική Ακτοφυλακή και το 1915 φεύγει στη Δυτική Ακτή της Αμερικής, στο Σαν Φρανσίσκο

και το 1921 μετακομίζει στο Λος Άντζελες, όπου εργάζεται ως ταξιτζής. Ήταν γνωστός στο εργατικό συμβούλιο του Λος Άντζελες ως πρωτοπόρος στην πάλη για τα δικαιώματα των εργαζομένων και ενάντια στην γραφειοκρατία της διοίκησης των συνδικάτων, γνωστός εκεί ως «Steve the Red (Κόκκινος Στιβ)».

Μέσα στα καράβια ενστερνίζεται τις σοσιαλιστικές ιδέες και οργανώνεται. Είναι δραστήριος και θαρραλέος και παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στο εργατικό κίνημα, σε απεργίες και διαδηλώσεις. Μετά από χρόνια το 1927 επιστρέφει στη Νέα Υόρκη και γίνεται στέλεχος των «Ηνωμένου Συνασπισμού Συνδικάτων» και ασχολείται πια δραστήρια με το συνδικαλισμό. Οργανώνει απεργίες, υποστηρίζει αιτήματα των εργατών και αρθρογραφεί στις αριστερές εφημερίδες των Ελληνοαμερικανών, όπως την εφημερίδα Εμπρός.

Εκείνη την εποχή πολλοί Ελληνοαμερικανοί είναι εργάτες που έχουν αριστερές πεποιθήσεις και ο Σταύρος Κουτόβας αντιπροσωπεύει αυτή την τάση. Ο ίδιος σκέφτεται να σπουδάσει μηχανικός. Επίσης, ο αδελφός του και άλλοι Καρτσιώτες συμμετέχουν στο εργατικό κίνημα. Ο αδελφός του επίσης είναι ενεργό μέλος των συνδικάτων και οργανώνει τους εργάτες βυρσοδειψίας στο Newark του N. Jersey.

Μεταξύ 16 και 28 Ιανουαρίου 1930, στη Νέα Υόρκη εκτυλίχθηκαν ασυνήθιστα γεγονότα που οδήγησαν στον πρόωγο θάνατο του Σταύρου Κουτόβα (Στιβ Κατόβις [Steve Katovis]) όπως ήταν γνωστός στις ΗΠΑ και τον αναφέρουμε και έτσι στο κείμενο).

Μέρες μετά την πρωτοχρονιά του 1930 οι υπάλληλοι ενός παντοπωλείου, του «Μίλλερ Μάρκετ», ευρισκόμενου στην 16η οδό στο Μπρόνξ της Νέας Υόρκης, ζητούν αύξηση των μισθών τους και μείωση του ωραρίου εργασίας. Ο «Ηνωμένος Συνασπισμός Συνδικάτων» έκανε έκκληση για εκδήλωση συμπαράστασης προς τους απεργούς. Ο Κουτόβας ως ενεργό μέλος αυτού του συνδικάτου βρίσκεται στις 16 Ιανουαρίου του 1930 εκεί, για να υποστηρίξει τα αιτήματα των εργαζομένων. Ο Σταύρος πρωτοστάτησε σ' αυτές τις εκδηλώσεις με πανό και συνθήματα και ήταν από τους κύριους ομιλητές. Ανέβηκε στο βήμα και ομιλεί, ενώ ο καταστηματάρχης φωνάζει την αστυνομία. Όταν έφτασε η αστυνομία, ένας από τους αστυνομικούς ο Χάρι Κίριτζ τον ρώτησε αν έχει άδεια. Ο Κουτόβας αδιαφόρησε και συνέχισε την ομιλία του. Ο αστυνομικός τον καλεί να κατέβει αμέσως από το βήμα, όμως ο Κουτόβας αρνείται και ο Κίριτζ βγάζει το περιστροφό του και μετά από σύντομη συμπλοκή, τον πυροβολεί στην κοιλιακή χώρα και τον τραυματίζει βαριά.

Μεταφέρεται στο νοσοκομείο, όπου φυλάσσεται από την αστυνομία σαν εγκληματίας του κοινού ποινικού δικαίου. Τις μέρες που ήταν στο νοσοκομείο εκτυλίσσεται ένα δράμα. Τα συνδικάτα οργανώνουν καθημερινά πολυάριθμες διαδηλώσεις στο κέντρο του Μανχάταν, απέναντι από το Δημαρχείο, καταδι-

κάζοντας τη βία της αστυνομίας. Γίνονται πολλές συμπλοκές και συλλήψεις των διαδηλωτών, από την αστυνομία της Νέας Υόρκης, προπαντός στην Πλατεία της Δημοκρατίας της Νέας Υόρκης, στο Γιούνιον Σκουέρ και εκατοντάδες εφημερίδες σε όλη την Αμερική γράφουν καθημερινά στα πρωτοσέλιδα τους, για τα γεγονότα που εκτυλίσσονται στους δρόμους του Μανχάταν.

Στις 24 Ιανουαρίου του 1930 ο Σταύρος υποκύπτει στα τραύματά του και πεθαίνει. Γίνεται σύμβολο του αγώνα των συνδικάτων. Η σορός του εκτίθεται στο Εργατικό Κέντρο και χιλιάδες κόσμου πηγαίνει να αποτίσει φόρο τιμής στον Κουτόβα, στην κεντρική πλατεία της Νέας Υόρκης, την Γιούνιον Σκουέρ, με τις συμπλοκές να συνεχίζονται.

Η κηδεία του, στις 28 Ιανουαρίου του 1930, γίνεται μεγάλο γεγονός και μεγάλο πλήθος κόσμου τον συνοδεύει στην τελευταία του κατοικία και με άλλους τόσους να παρακολουθούν την κηδεία. Η κηδεία ξεκινά από το Γιούνιον Σκουέρ και ακολουθεί κατά μήκος της 4^{ης} και 2^{ης} Λεωφόρου, διασχίζοντας σχεδόν το μισό Μανχάταν. Περνά τη γέφυρα που ενώνει το Μανχάταν με το νησί Λόνγκ Άιλαντ καταλήγοντας στο νεκροταφείο του Κούνις το Μάοντ Όλιβητ, όπου σε μία γωνία γίνεται η ταφή του. Την πορεία της κηδείας την φρουρούν αστυνομικοί με μοτοσυκλέτες, οπλισμένοι με αυτόματα όπλα. Χιλιάδες κόσμου ακολουθεί την πορεία. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των δημοσιογράφων - και ανάλογα που αυτοί προσκείνται - είναι μέχρι 50 χιλιάδες άτομα. Την ώρα της ταφής του τον αποχαιρετούν τραγουδώντας τον «Ύμνο της Διεθνούς». Το γεγονός αυτό γίνεται θέμα συζητήσεως για την οικονομική κρίση, τη θέση των εργατών και την αντιπαράθεση που δημιουργείται μεταξύ του εργατικού κινήματος και του κατεστημένου.

Θέλουμε να τονίσουμε ότι, όπως μας το περιγράφει η ελληνοαμερικανική εφημερίδα «Ατλαντίς» εκείνης της περιόδου σε ένα άρθρο της, η κηδεία του Καρυτσιώτη Σταύρου Κουτόβα, ήταν η μεγαλύτερη που έγινε στις ΗΠΑ, και δεν γνωρίζουμε να έχει γίνει άλλη τόσο μεγάλη κηδεία, για χάρη ενός Έλληνα μέχρι σήμερα.

Ο τάφος του Σταύρου Κουτόβα βρίσκεται και σήμερα στο ίδιο νεκροταφείο που θάφτηκε το 1930 στο Λονγκ Άιλαντ, το Μαούντ Όλιβητ και κείται εκεί σε ένα ομαδικό τάφο, με άλλους δυο μάρτυρες του εργατικού κινήματος των ΗΠΑ, τους Γκονζάλο Γκονζάλες και Άλφρεντ Λούρο.

Για τους αγγλόφωνους αναγνώστες, παρουσιάζω ένα επτασέλιδο άρθρο μου, με τίτλο «STEVE KATOVIS - STEVE THE RED Martyr of the American Labor Movement from Karytsa Greece».

Στις τελευταίες σελίδες, προσθέτω την δεκατρισελίδη προσούρα των Αμερικανών συγγραφέων Αβραάμ Β. Μαγκίλ και Τζόζεφ Νόρθ, «Στιβ Κατόβις η Ζωή και ο Θάνατος Ενός Εργάτη», σε δική μας μετάφραση, με την ιστορία του Σταύρου Κουτόβα, που δημοσιεύτηκε το 1930 στην Νέα Υόρκη. Γράφτηκε αμέσως

μετά το τραγικό θάνατο του στις 24 Ιανουαρίου του 1930 και τις μεγάλες διαδηλώσεις που ακολούθησαν στο κέντρο της Νέας Υόρκης, με αποκορύφωμα την μεγαλειώδη κηδεία του Κουτόβα, τις 28 Ιανουαρίου, 1930. Αυτή η μπροσούρα για τον Κουτόβα, αποτελεί διαχρονικά, την κύρια βάση αναζητήσεων στοιχείων για την ζωή του και για αυτό αποφασίσαμε ότι αξίζει να δημοσιευτεί.

Ο θάνατος του Κουτόβα και η αναγνώριση του ως έγκλημα, είχε συγκλονίσει την πόλη της Νέας Υόρκης και ένωσε τους πολίτες. Όπως τόνιζαν οι εφημερίδες, δημοσιεύοντας πολυάριθμα άρθρα, υπήρχε ανάγκη υπεράσπισης της δικαιοσύνης. Εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι συμμετείχαν στις διαμαρτυρίες, προπαντός Νεοϋορκέζοι, που είχε ως αποτέλεσμα να κερδίσουν από την κυβέρνηση ένα πρόγραμμα ανακούφισης από την ανέχεια που τους έφερε η τεράστια οικονομική κρίση. Και αυτό το γεγονός μαζί με την εφαρμογή της κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων στις ΗΠΑ, ήταν αποτέλεσμα και της θυσίας του Σταύρου Κουτόβα. Και αυτός είναι ένας σημαντικός λόγος που θα πρέπει να τιμηθεί και στην γενέτειρά του.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΟΥΤΟΒΑ

Τα παιδικά χρόνια

Γεννήθηκε στις **24 Δεκεμβρίου, 1892¹** στην **Καρούτσα**. Ήταν το πέμπτο παιδί του **Νικολάου** και της **Αγγέλωσ Κουτόβα**, ανάμεσα στα αδέρφια του **Γιάννη, Δημήτρη, Ανθούλα, Αφέντω, Δέσπω, Παύλο και Χαράλαμπο**. Οι γονείς του ήταν αγρότες και δούλευαν στα αγροκτήματα. Η οικογένεια του Σταύρου ήταν μεγάλη και το αγρόκτημα της μικρό. Την εποχή που γεννήθηκε ο Σταύρος τα δύο μεγαλύτερα αδέρφια του, ο Γιάννης και ο Δημήτρης, που βοηθούσαν ήδη στα χωράφια. Σύντομα τα δύο κορίτσια, Ανθούλα και η Αφέντω, ήταν αρκετά μεγάλα για να συμμετέχουν και αυτά στις αγροτικές εργασίες των γονιών τους. Μετά τον Steve ήρθε ένα κορίτσι, η Δέσπω, και δύο αλλά αγόρια, ο Παύλος και ο Χαράλαμπος κάνοντας τα παιδιά οκτώ συνολικά. Γενικώς ποτέ δεν καλυπτόταν οι βασικές τους ανάγκες. Μερικές φορές, τον χειμώνα η μητέρα κατάφερε να ζυμώσει ένα ψωμί, για να το διαιρέσει εξίσου στα παιδιά της και αυτό ήταν πολλές φορές ολόκληρο το γεύμα.

Παρά τις στέρησεις ο Σταύρος ήταν ένα γερό και δυνατό αγόρι. Ήταν ένας σοβαρά σκεπτόμενος άνθρωπος και στις σκέψεις του κυριαρχούσε ο Θεός, η εκκλησία και η μεταθανάτιος ζωή. Όταν ο ίδιος ερχόταν για φαγητό πριν καθίσει προσευχόταν, ήξερε ότι ο Θεός θα ευλογήσει το γεύμα και ήταν θυμωμένος με τους αδελφούς και τις αδελφές του, που μερικές φορές αμελούσαν να κάνουν τον σταυρό τους. Συχνά το καλοκαίρι περιπλανώντας στα γύρω μέρη, μιλώντας

---

1) Βάσει της πληροφορίας που αντλήσαμε από την καταγραφή στο Σαν Φρανσίσκο στην «Κάρτα Εγγραφής» στρατού των ΗΠΑ, κατά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο 1917-1918, που την παρουσιάζουμε στην σελ. 26.

με τον εαυτό του, ή ψάλλοντας τους ψαλμούς της Εκκλησίας. Αυτά έδειχναν πόσο βαθιά θρησκευόμενος και σκεπτόμενος άνθρωπος ήταν.

Η Καρύτσα βρίσκεται δίπλα στην θάλασσα και γύρω της απλώνεται ο Κίσσαβος με λόφους και δάση. Θα ήταν λογικό να πάει να δουλέψει στην θάλασσα και να αρμενίσει με ένα καράβι, που ήταν τότε η κυριότερη ενασχόληση των Καρυσσιωτών ανδρών. Αλλά όχι, ο Σταύρος ήταν αφιερωμένος στην εκκλησία και στην ευσεβή ζωή και σχεδίαζε, όπως έλεγε η μητέρα του: «Όταν μεγαλώσει θα σπουδάσει για να γίνει ένας ιερέας». Και καμάρωνε τον γιο της τον Σταύρο.

Εργασία στην Ελλάδα και Ευρώπη

Ο Σταύρος ήταν εννέα χρονών όταν γεννήθηκε ο Χαράλαμπος, το τελευταίο παιδί. Έντεκα μήνες αργότερα ο Νίκος Κουτόβας αρρώστησε και πέθανε. Η μητέρα του Αγγέλα έμεινε με οκτώ παιδιά, με το νεότερο να είναι ένα βρέφος. Αλλά δεν ήταν μια γυναίκα που θα καθόταν με σταυρωμένα χέρια, να περιμένει να έρθει η καταστροφή. Τα μεγαλύτερα παιδιά φρόντιζαν το αγρόκτημα της οικογένειας, ενώ η ίδια πήγε να εργαστεί σε γειτονικό ξένο αγρόκτημα.

Αλλά το βάρος ήταν πολύ μεγάλο. Ο Σταύρος ήταν μόνο δέκα ετών, και από ανάγκη ήταν η ώρα να πάει να εργαστεί. Τα όνειρα της ιεροσύνης αναγκαστικά δεν θα πραγματοποιούνταν. Η αποσπασματική εκπαίδευσή του, που ανερχόταν συνολικά, σε όχι περισσότερο από ένα έτος δημοτικού σχολείου, δεν θα επαναληφθεί ποτέ ξανά. Αποφασίζει ότι δεν θα ασχοληθεί με τα αγρόκτημα. Η θάλασσα δεν ήταν μακριά. Και έτσι στην ηλικία των δέκα ετών το αγροτόπαιδο μπαίνει στη βιοπάλη δουλεύοντας στα καρυσσιώτικα καΐκια, στα παράλια του Θερμαϊκού Κόλπου και συγκεκριμένα πήρε μια δουλειά σε ένα ιστιοφόρο που ταξίδευε κατά μήκος της ακτής, και έγινε για τα καλά ο προστάτης της οικογένειας. Ο Σταύρος εργάζεται σκληρά, κάνοντας όλες τις δουλειές για τα λίγα χρήματα που λάμβανε την εβδομάδα. Ο πλοίαρχος του σκάφους που δούλευε ήταν σκληρός και μερικές φορές τον κτυπούσε. Ο Σταύρος δεν έκλεγε. Μεγάλωνε σιωπηλός, πιο πεισματάρης, μισούσε τον πλοίαρχο, αν και νόμιζε ότι ήταν αμαρτία να μισείς.

Στα δεκάξι του χρόνια πήγε να εργαστεί σε ένα ατμόπλοιο, και στη συνέχεια άρχισε να ταξιδεύει σε όλη την Ευρώπη. Εργάστηκε με ναυτικούς από πολλές χώρες και ήρθε σε επαφή με αρκετές γλώσσες. Τα ισπανικά ήταν η γλώσσα που τον ευχαριστούσε πιο πολύ. Ο ήχος των συλλαβών της ακουγόταν όμορφα στα αυτιά του. Κάποια μέρα, ο ίδιος υποσχέθηκε, ότι θα μελετήσει τη γλώσσα και θα την τελειοποιήσει.

Ο Σταύρος εργάστηκε ως ναυτικός, ως μάγειρας και ως πυροσβέστης. Ήταν σκληρή δουλειά, η αμοιβή ήταν μικρή και οι αξιωματικοί ήταν αυταρχικοί και καταχρηστικοί. Αλλά ήταν καλύτερα και πιο ελεύθερα από την εργασία στα αγροκτήματα, στο χωριό.

Σταδιακά, η πίστη και αφοσίωση στην θρησκεία χαλάρωσαν και ο Σταύρος στρέφεται περισσότερο στην πραγματικότητα της ζωής του εργαζομένου, επηρεασμένος από τους συνάδελφους του, που αμφισβητούσαν το υπάρχον καθεστώς εργασίας επηρεασμένοι από νέες ιδέες που πια κυκλοφορούσαν. Οι συνάδελφοί του και οι μεγαλύτεροί του συμπαθούσαν τον νεαρό Έλληνα με το κοινό σώμα και τους στιβαρούς ώμους και χέρια. Υπήρχε σ' αυτόν ένα μίγμα ευγένειας και δύναμης. Και υπήρχε σοβαρότητα και σοφία επίσης.

Αλλά ο Σταύρος ήταν κουρασμένος από αυτή την ζωή, την χωρίς σοβαρές ενδείξεις ότι μπορεί να αλλάξει για το καλύτερο στο μέλλον, ζωή και εργασία στα ευρωπαϊκά πλοία που δούλευε. Ήθελε να αναβαθμίσει τον εαυτό του, να κάνει κάτι πιο ελκυστικό και με καλύτερες αμοιβές. Τι θα ήταν αυτό δεν το γνώριζε και ακούγοντας για καλύτερες ευκαιρίες και αμοιβές σκέφτηκε να πήγαινε στην Αμερική. Η Αμερική ήταν η γη των ευκαιριών. Πολλοί από τους συμπατριώτες του είχαν πάει εκεί και δεν είχαν γυρίσει πίσω.

Μετανάστευση και εργασία στην Αμερική

Το **1913 μεταναστεύει στην Αμερική**, φτάνοντας στην Νέα Υόρκη στις 15 Ιουλίου, 1913. Βρέθηκε σε μία ξένη πόλη, στην οποία μόνο τα καράβια τού ήταν γνωστά. Εκεί βρήκε και άλλους χωριανούς του, όπως τον **Χαράλαμπο Βόγια**. Γύρω του τον κατέκλυζε η πρόθυμη ζωή της πόλης και ο πιο μοντέρνος, από τον παραδοσιακό και παλιό τρόπο ζωής της χώρας του και της Ευρώπης. Τον ενθουσίαζε ο Νέος Κόσμος.

Πιάνει δουλειά ως ναυτικός και πηγαίνει προς το Νότο, στην **Σαβάνα** της Γεωργίας και στη **Νέα Ορλεάνη** της Λουϊζιάνα. Εκεί έρχεται σε επαφή με μαύρους και γνώρισε την εκμετάλλευση που τους έκαναν οι λευκοί. Και θυμήθηκε με θυμό και πόνο το δεκάχρονο αγόρι, σε ένα πλεούμενο στο Αιγαίο πέλαγος. Δούλευε συνήθως στον εμπορικό αμερικανικό στόλο της ακτοπλοΐας.

Εργασία στην Αμερικανική Ακτοφυλακή στο Νότο των ΗΠΑ

Ένας φίλος τού είπε ότι αν στρατολογηθεί στην αμερικανική ακτοφυλακή (United States Coast Guard), θα μπορούσε να πάρει μια καλή δουλειά σε ένα σκάφος ακτοφυλακής. Είχε υπογράψει σύμβαση για δύο χρόνια. Όταν όμως το σκάφος ήταν αγκυροβολημένο στο λιμάνι της Σαβάνας, στην πολιτεία της Γεωργίας, πήγε για λίγα λεπτά στην ξηρά, για να πάρει ένα φλιτζάνι καφέ. Όταν ήρθε πίσω ρίχτηκε στη φυλακή για δεκαπέντε ημέρες, μόνο με ψωμί και νερό.

Όλη την ημέρα καθόταν στο μπρίκι πεισματάρης και σιωπηλός. Σκεπτόμενος, είχε αρχίσει να καταλαβαίνει ότι υπήρχαν δύο είδη ανθρώπων επί του πλοίου: οι αξιωματικοί και οι άνδρες. Οι άνδρες έκαναν όλη τη βρώμικη δουλειά, έτρωγαν τα κατάλοιπα και έπαιρναν μερικά δολάρια στο τέλος του μήνα για την τάλαιπωρία τους. Οι αξιωματικοί ήταν οι άρχοντες και οι ήρωες. Απολάμβαναν την εκφοβιστική συμπεριφορά τους κατά των ανδρών και τους ανάγκαζαν να στέκονται όρθιοι σαν ραβδιά μπροστά τους. Τους έδινε μια αίσθηση εξουσίας. Τους μισούσε. Μισούσε τη δύναμή τους. Ήξερε πόσο τιποτένιοι ήταν. Γιατί, ο πιο ασήμαντος άνθρωπος στο πλοίο άξιζε χίλιες φορές παραπάνω από αυτά τα κτήνη. Ναι, υπήρχαν δύο είδη ανθρώπων. Και αυτός ανήκε στο δεύτερο είδος, στους τιποτένιους, τα χαμερπή όντα, επειδή τόλμησαν να έχουν ανθρώπινα αισθήματα, σκέψεις, πείνα, πόνους. Και οι αξιωματικοί... και αυτοί που κρυβόταν πίσω τους; Ποιοι ήταν αυτοί;... Αφού εργάστηκε στην ακτοφυλακή δεκαοκτώ μήνες ο Σταύρος βρήκε την ευκαιρία και το έσκασε.

UNITED STATES COAST GUARD

Το πλοίο της αμερικανικής ακτοφυλακής το USCG Tampa

Το πλήρωμα με τον αξιωματικό τους στο κατάστρομα του πλοίου της αμερικανικής ακτοφυλακής USCG Tampa

Διαμονή και εργασία στο Σαν Φρανσίσκο της Καλιφόρνιας

Το 1915 πηγαίνει στο Σαν Φρανσίσκο και ασχολείται στην αρχή με διάφορες δουλειές μέχρι που ξεκίνησε να εργάζεται σε διάφορα πλοία της Δυτικής Ακτής, ταξιδεύοντας συχνά σε τακτικά δρομολόγια στα νησιά Χαβάη. Εργάζεται για την εταιρία «*Matson Navigation Company*»² η οποία ειδικεύεται στα ταξίδια από το Σαν Φρανσίσκο προς τις νήσους Χαβάη και ιδιαίτερα στο κύριο λιμάνι της, την Χονολουλού.

Στις 29 Μαΐου, 1917 ο Σταύρος Κουτόβας (στα αγγλικά ως Steve Cotovas) καταγράφηκε στην «Κάρτα Εγγραφής» στρατού των ΗΠΑ, κατά του Πρώτου Παγκόσμιου Πόλεμου 1917-1918, στο Σαν Φρανσίσκο, που το σχετικό δελτίο το παρουσιάζουμε σε συνέχεια, με τα καταγραμμένα και πιο κάτω μεταφρασμένα στα Ελληνικά στοιχεία της:

2) Η μακροχρόνια σχέση της *Matson Navigation Company* με τη Χαβάη ξεκίνησε το 1882, όταν ο καπετάνιος *William Matson* απέπλευσε με την τρικάταρτη σκούνα «*Emma Claudina*» από το Σαν Φρανσίσκο στο Χίλο της Χαβάης, μεταφέροντας 300 τόνους τροφίμων, προμηθειών φντειών και γενικών εμπορευμάτων. Αυτό το ταξίδι έδωσε το έναυσμα για μια εταιρεία να εμπλακεί σε ποικίλα ενδιαφέροντα, όπως και ο τουρισμός. Ωστόσο, το κύριο ενδιαφέρον της *Matson* ήταν πάντα η μεταφορά εμπορευμάτων μεταξύ της Δυτικής ακτής των ΗΠΑ και της Χαβάης. Το 1887, ο καπετάνιος *Matson* πούλησε το «*Emma Claudina*» και απέκτησε το «*Lurline*», που υπερδιπλασίαζε τη μεταφορική ικανότητα του προηγούμενου πλοίου. Καθώς ο στόλος της *Matson* επεκτεινόταν, τα νέα πλοία εισήγαγαν ορισμένες δραματικές ναυτιλιακές καινοτομίες. Το πλοίο «*Rhoderick Dhu*» ήταν το πρώτο πλοίο που διέθετε ψυκτική αποθήκη και ηλεκτρικά φώτα. Το πρώτο ατμόπλοιο της *Matson*, το «*Enterprise*», ήταν το πρώτο πομποπλοίο πλοίο στον Ειρηνικό, που έκαιγε πετρέλαιο αντί για άνθρακα. Η αύξηση του εμπορίου επέφερε αντίστοιχο ενδιαφέρον για τη Χαβάη ως τουριστικό αξιοθέατο. Το δεύτερο «*Lurline*», με χώρους φιλοξενίας για 51 επιβάτες, εντάχθηκε στον στόλο το 1908. Το 1910 ακολούθησε το πλοίο «*S.S. Wilhelmina*» για 146 επιβάτες. Το 1917 ο στόλος της *Matson* περιελάμβανε 14 από τα μεγαλύτερα, ταχύτερα και πιο σύγχρονα πλοία, στην επιβατική-εμπορευματική υπηρεσία του Ειρηνικού.

The image shows two pages of a military registration card and registrar's report. The left page is the 'REGISTRATION CARD' (Form 6132) for Steve Cotovas, registration number 737. It contains personal information such as name, address (58 Commercial Street, SF), date of birth (December 24, 1892), and occupation (Merchant). The right page is the 'REGISTRAR'S REPORT' (Form 4-1-24.A) signed by the Deputy Registrar of Voters, dated May 29, 1917. It provides a detailed description of the registrant's physical characteristics and military status.

Σελίδα 1

Σελίδα 2

Έντυπο: 6132, Κάρτα εγγραφής αριθ. 737, Ονοματεπώνυμο: Steve Cotovas, Ηλικία: 24, Διεύθυνση κατοικίας: 58 Commercial Street, SF (San Francisco), Ημερομηνία γέννησης: 24 Δεκεμβρίου, 1892, Έκανε δήλωση για την απόκτηση ιθαγένειας: Δηλωτής, Πού γεννήθηκε: Καρέτσα (Καρύτσα) Ελλάδα, Ποιας χώρας είναι πολίτης: Ελλάδας, Σημερινό επάγγελμα: Πυροσβέστης του Ναυτικού, Από ποιον απασχολείται: Matson Flag Co., Έχει ανάγκη να συντηρήσουν μέλος της οικογένειας; Όχι, Έγγαμος ή άγαμος: άγαμος, Φυλή: Κανκάσιος, Είχε στρατιωτική θητεία; Όχι, Απαλλαγή από τις στρατιωτικές υποχρεώσεις: Όχι, Υπογραφή: Steve Cotovas.

Έκθεση εγγραφών 4-1-24.A, Ύψος: Κοντός, Σωματική διάπλαση: Μέτρια, Χρώμα ματιών: Καστανά, Χρώμα μαλλιών: Καφέ, Φαλακρός; Όχι, (Υπογραφή του καταχωρητή), Αναπληρωτής Καταχωρητής Εκλογέων του San Francisco California, Περιφέρεια 14/33 Ημερομηνία: 29 Μαΐου, 1917, Τοπικό Συμβούλιο Απαλλαγής αριθ. 118, Κτίριο Εκτιμητών του Σαν Φρανσίσκο, Καλιφόρνιας.

Μαθαίνουμε από την «Κάρτα εγγραφής» του στρατού, του Σταύρου Κουτόβα, για πρώτη φορά, την ημερομηνία γέννησης του, **24η Δεκεμβρίου 1892**, τα χαρακτηριστικά στοιχεία του, όπως και ότι, έχει ήδη κάνει αίτηση για να αποκτήσει την Αμερικανική Υπηκοότητα. Βλέπουμε στην κάρτα και την αυθεντική υπογραφή του, που είναι η μοναδική, που έχουμε μέχρι στιγμής εντοπίσει. Πάντως ο Κουτόβας δεν υπηρέτησε στον στρατό των ΗΠΑ, γιατί ως ναύτης που ήταν, αναγκαζόταν να παραμείνει εργαζόμενος στο ατμόπλοιο του, που θα ήταν επιταγμένο, επειδή ήταν από τα καλύτερα στον εμπορικό στόλο των ΗΠΑ, που είχαν την δυνατότητα μεταφοράς μεγάλου αριθμού επιβατών και εμπορευμάτων που εξυπηρετούσαν τις ανάγκες του πολέμου, μεταφέροντας οπλισμό και στρατό.

Τότε, όλα τα πληρώματα ήταν επιταγμένα, μαζί με πλοία στα οποία εργαζόταν, για τις ανάγκες του στρατού και αυτό θα ίσχυε και για τον Κουτόβα.

Στο Σαν Φρανσίσκο ο Σταύρος διέμενε στο εμπορικό κέντρο της πόλης, σε οδούς που βρίσκονται κοντά στο λιμάνι, όπου και ελλιμενίζονταν τα πλοία, στα οποία δούλευε. Τον Μάιο του 1917, όπως το αναφέρει η «Κάρτα εγγραφής» του στρατού, διέμενε στην οδό **58 Commercial Street** (Εμπορική οδός 58), που το ανατολικό άκρο της, ήταν η προκουμαία. Αργότερα, διέμενε στην **365 Golden Gate Avenue** (Λεωφόρος Χρυσή Πύλη 365) όπως είναι καταγραμμένο από το 1920, έως και την 1η Ιουνίου 1923, σε αλφαβητικό ευρετήριο όλων των τότε εγγεγραμμένων πολιτογραφημένων ψηφοφόρων του Σαν Φρανσίσκο, που βρίσκονταν στο «Γραφείο του Έφορου του Τμήματος Εκλογών» (*The Registrar of Voters of Department of Elections*), της πόλης του Σαν Φρανσίσκο, και σήμερα βρίσκεται στην Δημόσια Βιβλιοθήκη αυτής της πόλης. Και οι δυο οδοί συνορεύουν με την Chinatown (Κινεζούπολη) του Σαν Φρανσίσκο.

Η οδός Commercial Street σήμερα όπου και το νούμερο 58 που ήταν η κατοικία του Σταύρου Κουτόβα

365 Golden Gate Avenue (Λεωφόρος Χρυσή Πύλη 365) του Σαν Φρανσίσκο όπου στο αριστερό μέρος διέμενε ο Σταύρος Κουτόβας

Διαπιστώνουμε ότι στα κυβερνητικά κατάστιχα το όνομα του αναφέρεται ως Steve Cotovas και όχι ως Steve Katovis όπως τον αναφέρουν οι εφημερίδες κατά το Ιανουάριο του 1930 και αργότερα. Πιθανόν η αλλαγή του ονόματος του να είχε να κάνει με την ανάγκη να προστατεύσει τα μέλη της ευρύτερης οικογένειας του (τα αδέρφια του) και τον ίδιο του τον εαυτό από κατηγορίες παράνομης δράσης, ως μέλος των δραστήρια μαχόμενων συνδικάτων ή κομμάτων, όπως πχ έχει συμβεί με τους Σάκκο και Βανζέτι (Sacco και Vanzetti)³.

Το λιμάνι της Σαν Φρανσίσκο του 1920

3) Στις 14 Ιουλίου 1921, οι ένοργοι καταδίκασαν τους Σάκκο και Βανζέτι για φόνο πρώτου βαθμού και ο δικαστής τους καταδίκασε σε θάνατο. Οι αντί-ιταλικές, αντί-μεταναστευτικές και αντί-αναρχικές προ-καταλήψεις επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό την ετυμολογία. Οι Σάκκο και Βανζέτι εκτελέστηκαν στην ηλεκτρική καρέκλα λίγο μετά τα μεσάνυχτα της 23ης Αυγούστου 1927. Στις 23 Αυγούστου 1977 -την 50ή επέτειο των εκτελέσεων - ο κυβερνήτης της Μασαχουσέτης Μάικλ Δουκάκης εξέδωσε διακήρυξη ότι οι Σάκκο και Βανζέτι είχαν δικαστεί και καταδικαστεί άδικα και ότι «κάθε αρνητικό πρέπει να αφαιρεθεί για πάντα από τα ονόματά τους».

Το πλοίο «Malolo» της Matson, όπου εργαζόταν ο Κουτόβας, στη Χονολουλού την δεκαετία του 1920

Στο Σαν Φρανσίσκο τα αγγλικά του συνεχώς βελτιωνόταν. Λίγο μετά την άφιξή του στη χώρα άρχισε να μελετά επίμονα την γλώσσα και πριν από καιρό ήταν σε θέση να μιλά και να γράφει με ευχέρεια. Ήταν ένας ακούρατος αναγνώστης. Εκτός από ελληνικά και αγγλικά, διάβαζε ιταλικά και ισπανικά, προπαντός ισπανικά. Διάφορες εφημερίδες έφταναν στα χέρια του, με πολλές να είναι αναρχικές και σοσιαλιστικές. Ο Σταύρος, δουλεύει σε πλοία και διαβάζει στον ελεύθερο χρόνο του. Από πολλά έντυπα που διάβαζε και από τις συζητήσεις που έκανε με κάποιους συνάδελφους του, επηρεάστηκε από τις σοσιαλιστικές ιδέες.

Παρακάτω αναφέρουμε στοιχεία από την «Ομοσπονδιακή απογραφή των Ηνωμένων Πολιτειών» του 1920, όπου αναφέρονται προσωπικά στοιχεία για τον Σταύρο Κουτόβα, καταγεγραμμένο, όπως και στο «Δελτίο Κατάταξης» του στρατού, ως **Steve Cotovas**:

1920 Ομοσπονδιακή απογραφή των Ηνωμένων Πολιτειών
του Steve Cotovas (Σταύρου Κουτόβα)

Όνομα: ..... Steve Cotovas
 Ηλικία: 27
 Έτος γέννησης: ..... Περίπου 1893
 Τόπος γέννησης: ..... Ελλάδα
 Κατοικία το 1920: ..... Σαν Φρανσίσκο
 Κέντρο Καταγραφής: ..... 21 Σαν Φρανσίσκο, Καλιφόρνια
 Φυλή: ..... Λευκός
 Φύλο: ..... Άνδρας
 Έτος μετανάστευσης: 1913
 Σχέση με τον υπεύθυνο της κατοικίας: .... Ενοικιαστής

Οικογενειακή Κατάσταση: ..... Άγαμος
 Τόπος γέννησης του πατέρα: ..... Ελλάδα
 Τόπος γέννησης της μητέρας: ..... Ελλάδα
 Ιδιοκτήτης οικίας: ..... Ενοικιαστής
 Δυνατότητα ανάγνωσης: ..... Ναι
 Δυνατότητα γραφής: ..... Ναι

Το 1918 έφερε από την Ελλάδα στην Αμερική τον μικρότερο αδελφό του Παύλο και δούλευαν μαζί στο στόλο της ακτοπλοΐας στην δυτική ακτή.

Κατά το διάστημα της παρουσίας του στο Σαν Φρανσίσκο, επηρεασμένος πια από τις σοσιαλιστικές ιδέες και τη πάλη της εργατικής τάξης, για καλύτερες συνθήκες εργασίας, τον κάνουν να οργανωθεί ενεργά στα συνδικάτα. Οι αντεργατικές αντιδράσεις των κρατικών υπηρεσιών του 1919-20, εμφανίστηκαν στην χώρα, με κάποιες συλλήψεις και απελάσεις των μελών των συνδικάτων. Ο Σταύρος Κουτόβας δραπέτευσε από το δίχτυ που έστησε ο Γενικός Εισαγγελέας Πάλμερ, γιατί δεν ήταν ακόμη γνωστός ως **Κόκκινος Στιβ** (*Steve the Red*). Αλλά πια, πίστευε στις επικρατούσες θεωρίες των νέων συντρόφων του, που τότε γνώρισε στα πλοία, ότι, οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα αντίδρασης, στην άδικη εκμετάλλευση από τους εργοδότες.

Το 1919 Κουτόβας κάνει αίτηση για την απόκτηση της Αμερικανικής υπηκοότητας, που το επιβεβαιώνει το παρακάτω «Ευρετήριο Δηλώσεων Προθέσεων και Αιτήσεων της Υπηρεσίας Πολιτογράφησης (Απόκτησης Υπηκοότητας)» του Τμήματος Εμπορίου και Εργασίας όπου και εδώ, όπως το αναφέραμε νωρίτερα, το όνομα του είναι καταγραμμένο ως Steve Cotonas, επιβεβαιώνοντας ότι αυτό ήταν το επίσημο αμερικανικό όνομα.

Form 2228
Department of Commerce and Labor
NATURALIZATION SERVICE

INDEX TO DECLARATIONS OF INTENTION AND PETITIONS FOR NATURALIZATION
 FILED UNDER THE PROVISIONS OF THE ACT OF JUNE 18, 1908

SURNAME OF APPLICANT 1919	CHRISTIAN NAME				DECLARATION		PETITION	
	A-E	F-K	L-R	S-Z	VOL.	PAGE	VOL.	PAGE
Coletta				Sister	70	300		
Cockell				Sydney	78	211		
Cojetusa				Steve	73	491		
Cotonas				Steve			36	23
Connas				Steve	74	5		
Cornell				Sven J.	79	409		
Collins				Thomas	75	333		

Μέρος του «Ευρετήριο Δηλώσεων Προθέσεων και Αιτήσεων της Υπηρεσίας Πολιτογράφησης» (Απόκτησης Υπηκοότητας) των ΗΠΑ με δηλωμένο τον Σταύρου Κουτόβα ως Steve Cotonas (32)

Στα υπάρχοντα αρχεία των ΗΠΑ, πληροφορηθήκαμε ότι στις 20 Φεβρουάριου

και ξανά στις 11 Οκτωβρίου του 1918, όπως και στις 13 Μαΐου του 1920, έκανε αιτήσεις, στο Σαν Φρανσίσκο, για να αποκτήσει «Πιστοποιητικό Προστασίας Ναυτικών (Seaman's Protection Certificate)», που χρησιμοποιούνταν ως ταυτότητα των Αμερικανών ναυτικών. Εν συνεχεία παρουσιάζεται απόσπασμα του «Μητρώο Ιδιοκτητών Αυτοκινήτων» της Καλιφόρνιας, όπου αναφέρετε το όνομα του Steve Cotovas (Σταύρος Κουτόβας):

Reg. No.	Name, address, make, type, year and engine number.	604-000
		Co. No.
604165	Steve Cotovas, 365 Golden Gate Av. San Francisco, Chalmers Tr. 21, 200530 18	

Σε αυτό το «Μητρώο Ιδιοκτητών Αυτοκινήτων» της Καλιφόρνιας, Τόμος 13-14 του 1921, σελ. 604-000 (Automobile Owners Register, CAL., Vol.13-14 1921) μαθαίνουμε ότι, το 1921 ο Σταύρος Κουτόβας ήταν ιδιοκτήτης αυτοκινήτου «Τσάλμερς (Chalmers)» τύπου Tr. Δυστυχώς, δεν καταφέραμε να βρούμε αυτό το μοντέλο οχήματος Tr. Αυτό το αυτοκίνητο ήταν κατασκευή της αμερικανικής αυτοκινητοβιομηχανίας «Εταιρεία αυτοκινήτων Τσάλμερς (Chalmers Motor Company)», με έδρα το Ντιτρόιτ του Μίσιγκαν.

Το αυτοκίνητο Chalmers μοντέλο του 1921

Η εταιρεία ξεκίνησε το 1908 και συνέχισε να παράγει οχήματα, υψηλών προδιαγραφών, μέχρι το 1923, όταν συγχωνεύτηκε με την Κράισλερ (Chrysler). Λόγω που ο Κουτόβας δεν καταγράφεται σε κανένα από τα υπάρχοντα νωρίτερα δημοσιευμένα «Μητρώα Ιδιοκτητών Αυτοκινήτων», καταλήγουμε ότι, το 1921, ακόμα πριν μετακομίσει από το Σαν Φρανσίσκο, ο Κουτόβας έγινε, για πρώτη φορά, ιδιοκτήτης αυτοκινήτου, που θα το αγόραζε με τις οικονομίες του ως εργαζόμενος στην θάλασσα.

Το 1921 παίρνει μέρος στην απεργία των πυροσβεστών των πλοίων του στόλου της ακτοπλοΐας. Ήταν η πρώτη απεργία του Steve και απέδειξε στους συντρόφους του ότι γνώριζε πώς να αγωνιστεί. Αποφάσισε να ψάξει για πιο σταθερή εργασία και φεύγει για το Λος Άντζελες.

Διαμονή και εργασία στο Λος Άντζελες

Στο Λος Άντζελες, όπως το αναφέρουν στην μπροσούρα τους «Στιβ Κατόβις η Ζωή και ο Θάνατος Ενός Εργάτη», οι Αβραάμ Β. Μαγκίλ και Τζόζεφ Νόρθ, αγόρασε ένα παλιό ταξί και το δούλεψε επί τρία χρόνια. Πιθανόν, το ταξί που αναφέρουν οι δυο συγγραφείς, να αγοράστηκε αφού ο Κουτόβας πούλησε το αυτοκίνητό του, που αγόρασε στο Σαν Φρανσίσκο.

Ο Κουτόβας κάνει, κατά την παραμονή του στο Λος Άντζελες και περιστασιακά ταξίδια στη θάλασσα εργαζόμενος ως πλήρωμα, πιθανόν, για να συντηρήσει τον εαυτό του, στο διάστημα που σταμάτησε να εργάζεται το 1924 ως ταξιτζής και δραστηριοποιήθηκε άμισθος στην διοίκηση του συνδικάτου.

Οργανώνεται στο συνδικάτο των ταξιτζήδων, το οποίο χρεοκοπεί. Ήταν γνωστός στο εργατικό συμβούλιο του Λος Άντζελες σαν πρωτοπόρος στην πάλη για τα δικαιώματα των εργαζομένων και ενάντια στην γραφειοκρατία. Με δική του πρωτοβουλία οργανώνει νέο συνδικάτο, στο οποίο είναι επικεφαλής του και οι άλλοι συνάδελφοι του γέλασαν όταν το αποφάσισε. Προειδοποίησαν τον Steve, ότι δεν θα ήταν εύκολη δουλειά-ότι χρειάζεται πολύς χρόνος. Αυτό δεν τον πτόησε. Υπήρξε μια λέξη για την οποία ο ίδιος ήταν πρόθυμος να θυσιάσει άφθονο χρόνο και αυτή ήταν η λέξη “οργανωθείτε”. Ήταν η λέξη που επρόκειτο να επαναλαμβάνει συχνά στη ζωή του - ήταν η τελευταία λέξη στα χείλη του όταν πέθαινε.

Σε λίγες εβδομάδες ο Σταύρος είχε ανακατασκευάσει το τοπικό σωματείο. Διέτελεσε γραμματέας και διοργανωτής του. Αλλά σχολαστικά αρνήθηκε να δεχθεί οποιαδήποτε αμοιβή. «Δεν είμαι Συνομοσπονδία Εργατών Αμερικής (A.F.L.)» έλεγε με περιφρόνηση. Οι άλλοι οδηγοί τον αποκαλούσαν «Steve the Red (Ο Κόκκινος Στιβ)». Το πλάτος των ώμων του ήταν εμφανές στο Κεντρικό Συμβούλιο Εμπορείου και Εργασίας του Λος Άντζελες. Μαχόταν για μια ισχυρή πολιτική της αριστερής πτέρυγας, μέχρι που η γραφειοκρατία του A.F.L. τον έδιωξε.

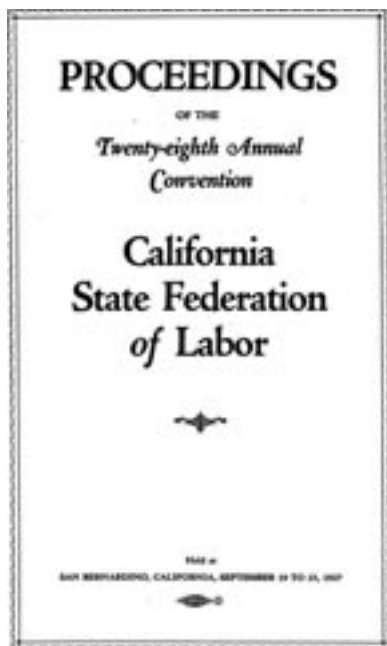
Για την δράση του Σταύρου Κουτόβα, στο Λος Άντζελες, ανακαλύψαμε μια δημοσίευση στα «ΠΡΑΚΤΙΚΑ του Εικοστού Όγδοου Ετήσιου Συνεδρίου της Εργατικής Ομοσπονδίας της Πολιτείας της Καλιφόρνια»,⁴ που πραγματοποιήθηκε στο Σαν Μπερναρντίνο της Καλιφόρνιας, 19 έως 23 Σεπτεμβρίου 1921.

Εκεί ο Κουτόβας ως αντιπρόσωπος «Συνδικάτου Οδηγών Ταξί αριθ. 640» του Λος Άντζελες, έκανε μια «Πρόταση αριθ. 33-Σχετικά με το αίτημα για την από-

4) «PROCEEDINGS of the Twenty-eighth Annual Convention», California State Federation of Labor», Held at San Bernardino, California, September 19 to 23, 1921, σελ. 57-58 και 71 (Proposition No. 33-Presented by Steve Cotovas of Taxi Drivers' Union No. 640 of Los Angeles.)

συρση των αμερικανικών στρατευμάτων και ναυτικών δυνάμεων από την Κίνα». Αυτήν η πρόταση, συμπαράστασης προς το κινεζικό εργατικό κίνημα, δείχνει τον πρωταγωνιστικό ρόλο που έπαιξε ο Σταύρος Κουτόβας, στο συνδικάτο που αντιπροσώπευε, στο εν λόγω συνέδριο το 1921.

Το εξώφυλλο των Πρακτικών του συνεδρίου της Εργατικής Ομοσπονδίας της Πολιτείας της Καλιφόρνια και η σφραγίδα της

Είναι η μοναδική γραπτή αναφορά που μπορέσαμε να βρούμε της εποχής, για την δράση του Κουτόβα, κατά την παραμονή του στο Λος Άντζελες και έχει ως εξής:

«Πρόταση αριθ. 33-Παρουσιάστηκε από τον Steve Cotovas του Συνδικάτου Οδηγών Ταξί αριθ. 640 του Λος Άντζελες: Λαμβάνοντας υπόψη ότι 400 εκατομμύρια κάτοικοι της Κίνας αγωνίζονται για την ανεξαρτησία τους, και λαμβάνοντας υπόψη ότι, το εργατικό κίνημα συμπαρίσταται στον αγώνα όλων των λαών, να απελευθερωθούν από την καταπίεση, και λαμβάνοντας υπόψη ότι, οι οργανωμένοι εργαζόμενοι της Κίνας υποστηρίζουν ενεργά το επαναστατικό κίνημα στη χώρα αυτή, και λαμβάνοντας υπόψη ότι, οι επαναστατικές δυνάμεις της Κίνας υποστηρίζουν το οργανωμένο εργατικό κίνημα, για να αυξήσουν το βιοτικό τους επίπεδο και έτσι να αποτρέψουν επίσης τους Κινέζους εργάτες από το να χρησιμοποιηθούν για να μειώσουν το επίπεδο των Οργανωμένων Εργατών σε άλλες χώρες, και λαμβάνοντας υπόψη ότι, η παρουσία αμερικανικών στρατευμάτων μπορεί να οδηγήσει σε παρεξηγήσεις μεταξύ του λαού της χώρας μας και του λαού της Κίνας, και επίσης λαμβάνοντας υπόψη ότι η παρουσία των στρατευμάτων μας και άλλων

ξένων στρατευμάτων μπορεί να οδηγήσει σε διεθνή σύγκρουση στον Ειρηνικό.»

Και εδώ το όνομα του γράφεται ως Steve Cotovas, που είναι το επίσημο όνομα του και όχι ακόμα το Steve Katonis, παρόλο που είναι πια δραστήριο και πρωταγωνιστικό μέλος των συνδικάτων. Στο Λος Άντζελες γίνεται και μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος των ΗΠΑ.

Σε κατάλογο καταγραφής των κατοίκων του Λος Άντζελες βρίσκουμε τον Σταύρο Κουτόβα να διαμένει στην οδό r.3037 Bridge, που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης. Αναφέρεται Cotovas Apostolas που δεν είναι όνομα αδελφού του, όπως και σε παρένθεση καταγράφεται (Sutton & Cotovas) που πιθανόν να αναφέρεται σε μια κοινή επιχείρηση ταξί του Σταύρου Κουτόβα με κάποιον Σούτον.

Cotovas Apostolas (Sutton & Cotovas)
" Steve r3037 Bridge

Η διεύθυνση διαμονής του Κουτόβα στο Λος Άντζελες

Εργασία και συνδικαλιστική δράση στην Νέα Υόρκη

Ο Κουτόβας είχε ταξιδέψει στη θάλασσα πάρα πολύ καιρό για να μείνει σε ένα μέρος. «Φεύγω για τη Νέα Υόρκη», είπε στους συντρόφους του στο Λος Άντζελες. Στη Νέα Υόρκη, όπου το Κομμουνιστικό Κόμμα της Αμερικής τον βοηθά και πιάνει δουλειά, το 1927 πάλι στα πλοία. Εκεί συνάντησε ξανά τον παλιό του φίλο Γιώργο Μαστροπέλα. Η Νέα Υόρκη του άρεσε περισσότερο, και εκεί μαζί με τον Γιώργο Μαστροπέλα, έπιασαν δουλειά στον «Συνεταιριστική Στέγη Ηνωμένων Εργατών», στο Μπρόνξ, όπου και διέμεναν. Ο Γιώργος ήταν πυροσβέστης και ο Σταύρος εργάστηκε ως τεχνίτης συντηρητής. Έγιναν μέλη της «Ένωση Εργατών Εξυπηρέτησης Κτιρίων(BSWU)» η οποία αργότερα μετατράπηκε σε «Ένωσης Εργατών Συντήρησης Κτιρίων (BMWU)», συνδεδεμένης με την «Λίγκα του Συνδικάτου Ενώσεων Τεχνιτών (TUUL)».

Η «Συνεταιριστική Στέγη Ηνωμένων Εργατών», όπου διέμενε και εργαζόταν ο Σταύρος με τον Μαστροπέλα, βρίσκονταν στο Μπρόνξ της Νέας Υόρκης στην οδό 2846-2870 Bronx Park East και την λεωφόρο Allerton. Το συγκρότημα κατοικιών ιδρύθηκε ως μη κερδοσκοπικός συνδικαλιστικός συνεταιρισμός από την «United Workers' Association (Ένωση Ηνωμένων Εργαζομένων)» μέλος των «Βιομηχανικών Εργατών του Κόσμου (International Workers of the World [IWW])» και αποτέλεσε ένα σημαντικό πρόιμο παράδειγμα συνεταιριστικής στέγασης για άτομα της εργατικής τάξης. Σχεδιάστηκε από τους Springsteen & Goldhammer, και τμήμα του χτίστηκε το 1926-27. Τα μέλη του συνδικάτου ασχολούνταν ως εργάτες στην βιομηχανία κλωστοϋφαντουργίας, που η Ένωση επεδίωκε να βελτιώσει το βιοτικό επίπεδο τους, αφού πολλοί από τους εργάτες ζουν σε άθλιες συνθήκες στις πολυκατοικίες της Κάτω Ανατολικής Μεριάς (Lower East Side) του Μανχάταν. Η Ένωση αγόρασε ένα οικόπεδο σε ένα αδόμητο

τιμήμα του Μπρονξ, κοντά στον ελεύθερο χώρο του Πάρκου Μπρονξ. Οι περισσότεροι κάτοικοι ήταν μη θρησκευόμενοι Εβραίοι και πολλοί ήταν κομμουνιστές. Υπήρχαν και μερικές μη εβραϊκές οικογένειες. Οι κάτοικοι του συγκροτήματος ονομάζονταν «κούπνιξ (coorpniks)». Το συγκρότημα φιλοξενούσε 339 οικογένειες στο πρώτο συγκρότημα και 328 στο δεύτερο. Στα υπερυψωμένα υπόγεια υπήρχαν αίθουσες διδασκαλίας, χώροι ψυχαγωγίας, εστιατόριο, παιδικός σταθμός και βιβλιοθήκη. Τα καταστήματα στη γειτονιά χρηματοδοτούνταν από την οργάνωση. Όταν ολοκληρώθηκε, ήταν το μεγαλύτερο συνεταιριστικό συγκρότημα κατοικιών στις ΗΠΑ.

Μερικοί από τους ιδρυτές της «Συνεταιριστικής Στέγης Ηνωμένων Εργατών» στον χώρο του εργατικών κατοικιών, που μπορεί να γνώριζε ο Κουτόβας

Η «Συνεταιριστική Στέγη Ηνωμένων Εργατών στο Μπρονξ

Ο Κουτόβας πίστευε στην φράση ότι, «Οι εργάτες πρέπει να οργανώνονται» και αυτή η φράση τριγύριζε μέσα στο μυαλό του, όπως οι εκκλησιαστικές λειτουργίες της πρώιμης νιότης του, μακριά στην Ελλάδα και τον έσπρωξε να οργανώσει μαζί με Έλληνες φίλους του, έναν σύλλογο ονόματι «Λέσχη Σπάρτακος».

Η Λέσχη «Σπάρτακος»

Ως γραμματέας, ήταν το πιο δραστήριο μέλος της «Ένωσης Εργατών Συντήρησης Κτιρίων». Αναδιοργάνωσε το υποκατάστημα της «Διεθνούς Εργατικής Άμυνας» (ILD) στον συνεταιρισμό του Μπρόνξ, και έγινε ένας από τους πιο δραστήριους συνδικαλιστές της πόλης. Εντάχθηκε στη «Διεθνή Ανακούφιση των Εργατών (WIR)» και συνέβαλε στην εγκατάσταση της, σ' αυτό το μέρος της πόλης και στην ενίσχυση του Κ. Κ. της Αμερικής, του Τύπου και των οικονομικών του.

Όπως μας πληροφορούν οι Αβραάμ Β. Μαγκίλ και Τζόζεφ Νόρθ, η απασχόληση του στο Κόμμα ήταν κύριο μέλημα του. «Το Κόμμα» ήταν για αυτόν ένας φάρος φωτός στο σκοτάδι ενός καπιταλιστικού κόσμου. Ήταν κάτι για να ζει, να σκέφτεται ημέρα και νύχτα, και να εργάζεται κάθε στιγμή του ελεύθερου χρόνου του. Ήταν ο οικονομικός υπεύθυνος του πέμπτου τμήματος του Κόμματος, πάντα πρώτος στις διαδηλώσεις και ιδιαίτερα στις ομάδες φρουρησης, στη διαφώτιση για τους αγώνες και τα δικαιώματα των εργαζομένων. Ήταν στην πρώτη γραμμή σε κάθε διαδήλωση, ήταν πάντα μεταξύ των πρώτων να συμμετάσχει εθελοντικά σε πικετοφορία. Μιλούσε για το μέλλον τους, στο νέο κόσμο που θα δημιουργηθεί, με τους εργαζομένους που συναντούσε στο δρόμο, στο εστιατόριο και στη δουλειά.

Όταν η «Freiheit», η εβραϊκή αριστερή εφημερίδα, γραμμένη σε γλώσσα Γίντις, χρειαζόταν οικονομική ενίσχυση, ο Κουτόβας που γεννήθηκε στην Ελλάδα, έβγαλε μια κάρτα συνδρομητή και κατέβαλλε κάθε εβδομάδα ένα «quarter» για ενίσχυση της εφημερίδας. Έτυχε τα γραφεία της «Freiheit» να βρίσκονται δίπλα

στο «Εργατικό Κέντρο», που βρισκόταν στις 26-28 Γιούνιον Σκουέρ της Νέας Υόρκης, και θα έπρεπε να το επισκεπτόταν συχνά ο Σταύρος. Πήγαινε στους Έλληνες εργάτες και διαπληκτιζόταν μαζί τους, εξηγώντας τους, να στρέψουν την προσοχή τους από το επαναστατικό κίνημα στην πατρίδα τους και να επικεντρωθούν περισσότερο στον τόπο που βρεθήκαν και ζουν τώρα. «Οι εργάτες στην Ελλάδα θα φροντίσουν μόνοι τους τον εαυτό τους», υποστήριζε. «Είστε στην Αμερική και τώρα σας χρειαζόμαστε εδώ». Η συνεχής δραστηριότητα του προς αυτή την κατεύθυνση και τα άρθρα του για το κίνημα σε τούτη τη χώρα, την Αμερική, στην ελληνόφωνη εβδομαδιαία εφημερίδα, «Εμπρός», τελικά κέρδισε την πλειοψηφία των φίλων του. Δυστυχώς τα τεύχη αυτής της εφημερίδας, με τα άρθρα του και από την περίοδο του θανάτου του και της κηδείας του, δεν διατηρηθήκαν στα αρχεία και βιβλιοθήκες, όπου υπάρχει συλλογή της εφημερίδας «Εμπρός», πχ στην βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης.

«ΕΜΠΡΟΣ» Εφημερίδα του Εργαζομένου Ελληνισμού της Αμερικής

Κάθε δεκαπέντε ημέρες πήγαινε στο Τζέρσεϊ Σίτι για να επισκεφθεί τον αδελφό του Χαράλαμπο, ο οποίος εργαζόταν εκεί σε ένα καφέ. Επίσης τακτικά πήγαινε κι έβλεπε τον μικρότερο αδελφό του Παύλο, που κατοικούσε και αυτός, σε άλλη πολιτεία.

Ο Σταύρος εγγράφεται σε ένα νυχτερινό σχολείο και διδάσκεται ηλεκτρολογία. Ο Μαστροπέλας σπουδάξει μηχανικός υδραυλικών. Σχεδίαζαν να πάνε στη Σοβιετική Ένωση, για να δούνε με τα μάτια τους τι συμβαίνει εκεί, όπου οι εργαζόμενοι έχτιζαν ένα νέο κόσμο, μια νέα ζωή, υπό τη «δικτατορία του προλεταριάτου». Ο Σταύρος συνέχισε την εκμάθηση των γλωσσών, ειδικά των ισπανικών. Αγόρασε ένα Ισπανό-αγγλικό εγχειρίδιο και μελετούσε το βιβλίο κατά τις ελεύθερες ώρες στο Οίκο του Συνεταιρισμού όπου και διέμενε.

Η απεργία στο Μίλλερ Μάρκετ και πικετοφορία

Λίγο μετά το νέο έτος, το 1930, οι υπάλληλοι παντοπωλείων μέλη του Τοπικού Παραρτήματος της Ένωσης των Εργαζομένων στη Βιομηχανία Τροφίμων

(F.W.I.U.) ζήτησαν λιγότερες ώρες και υψηλότερους μισθούς. Μοιραία ήρθαν σε σύγκρουση με τους καταστηματάρχες, ειδικά του σουπερμάρκετ Μίλλερ Μάρκετ (Miller Market), της 161^{ης} οδού και Union Avenue, στο Μπρόνξ, όπου η λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά της πικετοφορίας είχε ληφθεί από τον δικηγόρο, Charles Solomon, ηγέτη του Σοσιαλιστικού Κόμματος.

Η «Λίγκα του Συνδικάτου Ενώσεων Τεχνητών (TUUL)» έκανε έκκληση για επίδειξη αλληλεγγύης προς τους απεργούς υπαλλήλους των παντοπωλείων στις 16 Ιανουαρίου, 1930. Οι εργαζόμενοι οι οποίοι διέμεναν στις εστίες του Συνδικάτου στο Μπρόνξ, όπου ο Σταύρος εργαζόταν και διέμενε, συγκεντρώθηκαν και συσκέφθηκαν αποφασίζοντας να συμμετέχουν στην πικετοφορία και να βοηθήσουν τους συντρόφους τους να κερδίσουν τα αιτήματα οι απεργοί του καταστήματος.

Γύριζε στο σκοτάδι εκείνο το βράδυ, λίγο μετά τη δουλειά, όταν περίπου τριάντα άνδρες και γυναίκες βγήκαν από την εστία του Συνεταιρισμού, με αστεία και γέλια, με προορισμό το Μίλλερ Μάρκετ. Ο Σταύρος ήταν μπροστά, κουβαλώντας μερικά πλακάτ. Πήγαιναν για την πικετοφορία, να διαδηλώσουν με τόλμη και να αντιπαρατεθούν στα κλομπ των αστυνομικών, προκειμένου να σταθούν αλληλέγγυοι σε κάποιους εργάτες, τους οποίους δεν είχαν δει ποτέ και ίσως ποτέ δεν θα συναντούσαν, να κερδίσουν τα αιτήματα τους από τους εργοδότες. Και έτσι αυτή η μικρή ομάδα εργατών συγκεντρώθηκε στην απέναντι μεριά του δρόμου από το Μίλλερ Μάρκετ. Ένας από αυτούς, ο Κουτόβας, ανέβηκε σε μια εξέδρα, που είχαν φέρει μαζί τους και άρχισε να μιλάει. Ο αστυφύλαξ Χάρι Κίριτζ (Harry Kiritz), αστυνόμος του Τάμμανι (Tammany⁵), μπήκε στη σκηνή. Παρακολούθησε για μια στιγμή, συγκεντρώνοντας τις δυνάμεις του. Στη συνέχεια, ο ίδιος παραγκώνισε το πλήθος των εργαζομένων και είπε «Ε, εσύ εκεί», απευθυνόμενος στον ομιλητή, «έχεις άδεια;».

Η αστυνομία των Τάμμανι ήταν αυστηρή στο αίτημα για άδειες, για διάφορες δραστηριότητες από όλους, εκτός από τους γκάνγκστερ, τους λαθρέμπορους και τα πολιτικά αφεντικά τους. «Δεν χρειαζόμαστε άδεια για να γίνει μια συγκέντρωση» είπε ο ομιλητής. «Έχουμε ενημερώσει το αστυνομικό τμήμα ότι πρόκειται να έχουμε μια συγκέντρωση εδώ και στη συνέχεια την πραγματοποιούμε». Ο αστυφύλαξ Κίριτζ δίστασε. Ο ομιλητής συνέχισε και ο Κίριτζ πέρασε απέναντι στο κατάστημα

5) Γενικώς, με την λέξη Τάμμανι ονοματίζεται μια ομάδα ή οργάνωση που ασκεί ή επιδιώκει τον πολιτικό έλεγχο του Δήμου με μεθόδους που συχνά συνδέονται με την διαφθορά και την διαπλοκή. Το Tammany Hall ήταν μια πολιτική οργάνωση που δημιουργήθηκε το 1788 στη Νέα Υόρκη ως Society of St. Tammany ή Columbian Order, που έλεγχαν το Δημοκρατικό Κόμμα των ΗΠΑ στην Νέα Υόρκη (και την ίδια την πόλη) για πάνω από έναν αιώνα. Σε μια εποχή πριν από την ύπαρξη της δημόσιας πρόνοιας, τα πολιτικά αφεντικά του Τάμμανι βοηθούσαν τους φίλους τους με τα πάντα, από την θέρμανση μέχρι την υγειονομική περιθαλψη, διαπραγματευόμενοι με τους ιδιοκτήτες και μερικές φορές πληρώνοντας με αντάλλαγμα, τις ψήφους των ψηφοφόρων τους. Μέχρι τη δεκαετία του 1930, το Τάμμανι είχε εισχωρήσει σε κάθε επίπεδο της πολιτικής ζωής της πόλης - και ελεγχόταν από τη μαφία της Νέας Υόρκης. Η δωροδοκία και οι πελατειακές σχέσεις κυριαρχούσαν σε πολλές πτυχές της δημοτικής διοίκησης, συμπεριλαμβανομένης της αστυνομίας της πόλης και οι πολίτες την αποκαλούσαν ως "Tammany Police".

και άρχισε να διαβουλεύεται με τον ιδιοκτήτη που παρακολουθούσε το συμβάν από την πόρτα. Λίγες στιγμές αργότερα ο αστυνομικός επέστρεψε. Έχει ανοίξει δρόμο μέσα από το πλήθος, παραγκωνίζοντας το και φωνάζοντας, και έφτασε στον ομιλητή. Στο δεξί του χέρι κρατούσε το κλομπ του. Όμως, δύο ισχυρά χέρια που ήταν του Σταύρου Κουτόβα εμφανίστηκαν μπροστά του και ο Κίριτζ συγκρούστηκε μαζί του. «*Ανάθεμά σας*», είπε και κούνησε το κλομπ εναντίον του. Ο Σταύρος απέφυγε το κτύπημα και ο αστυνομικός άρχισε να κουνάει άγρια το ρόπαλο του. Σε μια στιγμή βρέθηκε κάτω στο έδαφος, μετά την αποφασιστική αντίδραση του Σταύρου, και το κλομπ παρμένο από τα χέρια του.

Ο ντετέκτιβ Ντόναλντ Κάρει (Donald Carey) κατέφθασε στη σκηνή ακριβώς όταν ο συνάδελφός του σηκώθηκε σασιτισμένος, ξεσκούφωτος, με το όπλο στο χέρι. Ο κατασηματάρχης του Μίλλερ Μάρκετ έσπευσε έξω από το κατάστημα, με την ποδιά του, ουρλιάζοντας. «*Πυροβόλα!*», φώναξε στον Κίριτζ και «*Δώσε' τους!*» φώναξε ο Κάρει, τραβώντας το δικό του περιστροφικό. Ο Κίριτζ δεν χρειάζοταν ενθάρρυνση. Το δάχτυλο του πάτησε την σκανδάλη και χαλάζι από μολύβι έπεσε στο πλήθος των εργατών. Ένας από αυτούς φώναξε, και καθώς έτρεξε, άρχισε να χωλαίνει, αφήνοντας ένα αιματηρό μονοπάτι.

Ένας άλλος έπεσε χωρίς βογητό, το σώμα του έγειρε πάνω στο πλακάτ που μετέφερε, με το αίμα του να ρέει άφθονο, βάφοντάς το κόκκινο. Ήταν ο Σταύρος Κουτόβας. Το κεφάλι του Στιβ άγγιξε το κράσπεδο. Μια σύντροφος του, η οποία είχε περπατήσει μαζί του στην διαδήλωση, αρνήθηκε να φύγει, παρά τη βροχή από σφαίρες, και έπεσε στο πεζοδρόμιο δίπλα στον Σταύρο, σηκώνοντας το κεφάλι του. Εκεί έμεινε ξαπλωμένος για είκοσι λεπτά, με το αίμα να τρέχει πάνω στο πεζοδρόμιο, ενώ ο κατασηματάρχης κοίταζε από το παράθυρο, όπου πυραμίδες από λάχανα, πατάτες, ντομάτες, κρέατα και κοτόπουλα βρισκόταν σε έκθεση. Ο αστυνομικός και ο ντεντέκτιβ τράβηξαν την φίλη του Σταύρου από το πλευρό του. Προσπάθησε να βγάλει το παλτό της και να το τυλίξει γύρω από το σώμα του αιμόφυρτου Σταύρου. Οι αστυνομικοί την έσπρωξαν με βία μακριά και έσυραν τον Σταύρο στο γειτονικό φαρμακείο. Οι ίδιοι κλειδώθηκαν μέσα, αρνούμενοι την είσοδο σε οποιονδήποτε.

Ένα περιπολικό έφθασε και η αστυνομία έριξε τον Σταύρο μέσα. «*Το κάθαρμα*» είπε ένας από αυτούς. Κλώτσησε τον Σταύρο. Αυτή τη φορά ο Σταύρος δεν μπορούσε πια να αντιδράσει. Ήταν ήσυχος και φαινόταν ότι βρισκόνταν πολύ κοντά στο θάνατο.

Οι εφημερίδες αφιέρωσαν μερικές σύντομες παραγράφους, εκείνο το βράδυ και το επόμενο πρωί. Είπαν για έναν αστυνομικό «*που έριξε πολλές βολές στον αέρα και ότι ένας από τους πυροβολισμούς έπληξε τον Κουτόβα, τραυματίζοντάς τον ελαφρά...*».

Ο Σταύρος Κουτόβας στο Νοσοκομείο «Λίνκολν» του Νότιου Μπρόνξ

Ο Σταύρος μεταφέρθηκε, στην πτέρυγα φυλακισμένων, στο Δημοτικό Νοσο-

κομείο «Λίνκολν»⁶, που βρίσκεται στο Νότιο Μπρόνξ, όπως το ανέφεραν η *New York Times*, όπου κρατείται από την αστυνομία ως εγκληματίας, σύμφωνα με το νόμο που εφαρμοζόταν στους απλούς εγκληματίες. Στο νοσοκομείο του έκαναν δύο φορές μετάγγιση αίματος.

Αν και ο Κουτόβας ήταν εντελώς αβοήθητος και κοντά στο θάνατο, η αστυνομία τον φρουρούσε διαρκώς, πήρε τα δακτυλικά του αποτυπώματα, και δεν επιτρεπόταν να τον επισκεφθεί κανείς.

Νοσοκομείο «Λίνκολν» την εποχή του 1930 στο Νότιο Μπρόνξ όπου νοσηλεύτηκε και πέθανε ο Σταύρος Κουτόβας

Οι τελευταίες οκτώ ημέρες του Σταύρου ήταν ένα μαρτύριο. Ήταν ξαπλωμένος στο στενό κρεβάτι, στο μεγάλο σκοτεινό θάλαμο του νοσοκομείου. Γύρω του άνθρωποι βογκούσαν πεθαίνοντας, ενώ οι γιατροί προσπερνούσαν πολλούς από αυτούς ανάλγητα. Συνήθως έφεραν εκεί μόνο εξαθλιωμένους εγκληματίες. Ο Σταύρος ήταν «εγκληματίας», με κατηγορία της «κακουργηματικής επίθεσης», που ήταν γραμμένη στο βιβλίο του δικαστή, αναφερόμενη στο όνομά του. Η σπονδυλική στήλη του Σταύρου είχε σπάσει, με την σφαίρα να είχε περάσει μέσα από τα έντερά του και τα είχε σκίσει σε οκτώ σημεία.. Αλλά ένας ογκώδης αστυνομικός των Τάμμανι καθόταν δίπλα στο κρεβάτι του Σταύρου, μέρα και νύχτα, για να φροντίζει να μην το «σκάσει» ο Σταύρος.

---

6) *Ανήκε και το λειτουργούσε το «Department of Public Welfare (Τμήμα Δημόσιας Πρόνοιας) της πόλης της Νέας Υόρκης.*

FRED ELLIS IN *Daily Worker*.

*Όνομα: Σταύρος Κουτόβας, Κατάσταση... Κρατούμενος που Πεθαίνει
– Σχέδιο του Fred Ellis στην εφημερίδα «Daily Worker»*

Όταν ήρθαν οι φίλοι του Σταύρου, τους αρνήθηκαν την είσοδο. «Δεν είναι ασθενής», τους είπαν, «είναι εγκληματίας». Ένας φίλος κατάφερε να τον δει με ένα τέχνασμα.

Ο Σταύρος επαναλάμβανε ξανά και ξανά: «Πάρτε αυτό το μαύρο σκυλί από εδώ!», ενώ ο αστυνομικός στεκόταν σιωπηλός και τον άκουγε. Ο γαλαζοσκούφης αστυνόμος αιωρούνταν γύρω από το κρεβάτι, αναγκάζοντας τους επισκέπτες να βγουν έξω όταν περνούσαν δύο λεπτά. Μια εργαζόμενη στα τρόφιμα που μπήκε με μια ανθοδέσμη, για να την δώσει στον Σταύρο, απωθήθηκε από τον θάλαμο, και τα λουλούδια της τα άρπαξε από τα χέρια της ο αστυνομικός και εξέτασε τα κόκκινα τριαντάφυλλα, για να δει αν υπήρχε ανάμεσά τους κανένα περίστροφο.

Ένας γιατρός, φίλος του Σταύρου, μπήκε μέσα για να τον εξετάσει. Έμεινε έκπληκτος από το πνεύμα και τη ζωτικότητα του φίλου του, είχε πληγές από τις οποίες κανένας άνθρωπος δεν θα μπορούσε ποτέ να αναρρώσει, είπε.

Τα άκρα του Σταύρου συσπάστηκαν στο κρεβάτι, από την έντονη ανησυχία

της επιθυμίας του να ζήσει και να επιστρέψει στα καθήκοντα του. «Δεν θα πεθάνω! Δεν θα πεθάνω! Δεν μπορούν να με σκοτώσουν!», φώναζε σε στιγμές παραληρήματος.

Για οκτώ ημέρες και νύχτες ο Σταύρος βρισκόταν συντετριμμένος, ετοιμοθάνατος. Μόνο το δυνατό σώμα ενός παλιού αγρότη και το ισχυρό πνεύμα που τον χαρακτήριζε, μπορούσαν να αντέξουν την πιθανότητα θανάτου. Δύο φορές χύθηκε αίμα από το τραυματισμένο σώμα του. Το βράδυ της Παρασκευής, 24 Ιανουαρίου, ο Σταύρος πέθανε.

Τα τελευταία του λόγια προς τον φίλο του, που είχε σταθεί στο πλευρό του, αφού οι σφαίρες του ανθρώπου των Τάμμανι είχαν διαπεράσει το σώμα του, ήταν: «Πεθαίνω, σύντροφε. Πες στους άλλους έξω να συνεχίσουν τον αγώνα, να οργανώσουν τους εργάτες».

Καθώς ήταν ξαπλωμένος στο κρεβάτι του νοσοκομείου, παρακολουθούμενος από αστυνομικούς του Αστυνομικού Τμήματος της Νέας Υόρκης (*New York Police Department - NYPD*), στην πόλη εκτυλίσσεται ένα δράμα. Τα συνδικάτα οργανώνουν πολύπλευρες διαδηλώσεις, κάθε μέρα στο κέντρο του Μανχάταν, απέναντι από το Δημαρχείο, στην Γιούνιον Σκουέρ, καταδικάζοντας την αστυνομική βία. Υπάρχουν συγκρούσεις, ταραχές και συλλήψεις. Οι εφημερίδες καθημερινά γράφουν πρωτοσέλιδα για τα γεγονότα.

Ο Θάνατος του Σταύρου Κουτόβα

Στις **24 Ιανουαρίου 1930**, ο Σταύρος υποκύπτει στα τραύματά του και πεθαίνει στο Δημοτικό Νοσοκομείο Λίνκολν, με έναν αστυνομικό που επί οκτώ ημέρες τον φίλαγε καθιστός δίπλα από το κρεβάτι του, επιτέλους να σηκωθεί από την καρέκλα του για να τηλεφωνήσει το Αρχηγείο της Αστυνομίας, αναφέροντας το θάνατο του Κουτόβα.

Μαθαίνοντας το «Εργατικό Κέντρο» της Νέας Υόρκης, για τον θάνατο του Σταύρου Κουτόβα, ανάρτησε στην πρόσοψη του κτιρίου των κεντρικών γραφείων, ένα μαύρο πανό που έγραφε: «**WORKERS ANSWER THE MURDER OF STEVE KATOVIS BY THE POLICE! (ΕΡΓΑΤΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ ΤΗΝ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΟΥ ΣΤΙΒ ΚΑΤΟΒΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΗΝΟΜΙΑ!)**» όπως εμφανίζεται στην κάτω φωτογραφία.

Στο μεταξύ, είχαν απομακρύνει το σώμα του Σταύρου από το νεκροτομείο του νοσοκομείου Λίνκολν και πια μακριά από το βλέμματα των πολλών αστυνομικών Τάμμανι, που κάθονταν μέρα και νύχτα, επί οκτώ ημέρες, φυλάγοντας τον. Η σορός του Σταύρου μεταφέρεται και εκτίθεται στο «Εργατικό Κέντρο» στο Γιούνιον Σκουέρ και χιλιάδες άνθρωποι πηγαίνουν να αποτίσουν φόρο τιμής στον εργάτη-μάρτυρα. Γίνεται σύμβολο του συνδικαλιστικού αγώνα.

«Εργατικό Κέντρο» ευρισκόμενο στην 26-28 Γιούνιον Σκουέρ της Νέας Υόρκης τον Ιανουάριο 1930 με την επιγραφή αναφερόμενη στο θάνατο του Κουτόβα

Το πρωί του Σάββατου, 25 Ιανουαρίου, μια καθαρή κρύα μέρα. το Κομμουνιστικό Κόμμα, μέσω του Τύπου του, είχε καλέσει τον κόσμο σε διαδήλωση, μπροστά από το Δημαρχείο. Μαζεύτηκαν πάνω από 50.000 άνθρωποι, παρόλο που η αστυνομία, πεζή και έφιππη, έσπερνε την τρομοκρατία χωρίς εξαίρεση. Οι αστικές εφημερίδες είχαν δημοσιεύσει στήλες που έλεγαν για την προτεινόμενη διαδήλωση ότι, γινόταν για χάρη ενός «ασήμαντου υπαλλήλου καταστήματος», εννοώντας το πρόσωπο του Κουτόβα.

Η περιπέτεια του Σταύρου Κουτόβα-Steve Katovis, που ξεκίνησε με το τραυματισμό του στις 16 Ιανουαρίου, εν συνεχεία με το θάνατο του στις 24 και τελειώνοντας με την μεγαλειώδη κηδεία του, η οποία τελέστηκε στις 28 Ιανουάριου 1930, στην Νέα Υόρκη, με την πομπή της να ξεκινάει από την Πλατεία της Ένωσης, όπου δυόμισι χρόνια πριν, χιλιάδες κόσμου ήρθαν για να πενήσουν, τους εκτελεσμένους Σάκκο και Βανζέτι. Ο Σταύρος Κουτόβας, ήταν ισότιμης αξίας αγωνιστής για τα δικαιώματα των εργαζομένων στην Αμερική, με τους Σάκκο και Βανζέτι και όπως και αυτοί άφησε εποχή και έτυχε μεγάλης τιμής όπως και οι προκάτοχοί του, οι δύο Ιταλό-Αμερικανοί.

Ο Σταύρος Κουτόβας κείται στο Εργατικό Κέντρο της Νέας Υόρκης 27/1/1930

Το Σάββατο 25 Ιανουάριου, μετά τις 12μμ, το Δημαρχείο φυλασσόταν από 200 έφιππους και ντυμένους με πολιτικά αστυνομικούς. Χιλιάδες διαδηλωτές σταμάτησαν απέναντι από τα σκαλιά του Δημαρχείου και στο διπλανό πάρκο, με έναν ομιλητή να προσπαθεί από τις σκάλες του Δημαρχείου να ξεκινήσει μια ομιλία, αλλά, πριν τελειώσει την πρώτη πρόταση του επιτέθηκε η ευρισκόμενη κοντά ντυμένη με τα πολιτικά αστυνομία, που τον έσπρωξε κάτω από τα σκαλιά, συνεχίζοντας αμέσως μετά να κυνηγούν τους διαδηλωτές, που διασκορπίστηκαν στο πάρκο. Μέσα σε λίγα λεπτά, οι αστυνομικοί είχαν σπρώξει τις ανοργάνωτες ομάδες διαδηλωτών, των οποίων η αστυνομία σχεδόν υπερέιχε αριθμητικά, στα πεζοδρόμια. Οι διαδηλωτές σταμάτησαν και αντιστάθηκαν και άρχισαν να απωθούν τους αστυνομικούς.

Οι διμοιρίες της αστυνομίας αυξήθηκαν και τα πλήθη των διαδηλωτών μεγάλωσαν. Υπήρχαν συμπλοκές στα πεζοδρόμια, όπου ανέβηκε, για να κυνηγήσει τον κόσμο, η έφιππη αστυνομία, που μαζί με άλλους αστυνομικούς ντυμένους με πολιτικά, χτύπησαν με τις σιδερογροθιές και τα κλομπ τους διαδηλωτές, οι οποίοι αναγκάστηκαν να απομακρυνθούν κατά μήκος της οδού Τσάμπερς. Το πλήθος των διαδηλωτών, που αρχικά διαλύθηκε και αποχώρησε, κατάφερε σύντομα να ανασυγκροτηθεί και να γυρίσει πίσω προς το Δημαρχείο, για να ακούσει την προσχεδιασμένη ομιλία.

Όποιος έβγαινε στην Πλατεία του Δημαρχείου, δεχόταν επίθεση. Πιάσανε και έναν τυχαία ευρισκόμενο εκεί επιχειρηματία και οι αστυνόμοι τον χτύπησαν

ανελέητα με γροθιές και με τα μπλάκτζακ⁷ κλομπ. Πέντε αστυνομικοί περικύκλωσαν τον Ρομπέρτ Μίνουρ, τον εκδότη της *Daily Worker* και τον χτύπησαν άσχημα και εκείνος έπεσε.

Εκείνη τη νύχτα ο Τύπος της Νέας Υόρκης έγραφε, στα πρωτοσέλιδα, για την ασυνήθιστη ανοικτή βιαιότητα της αστυνομίας. Η αστυνομία έχει χτυπήσει με όλα τα μέσα και πολύ αδιάκριτα, όχι μόνο τους διαδηλωτές, αλλά και τυχαία παρευρισκόμενα στην πλατεία άτομα. Είχαν χτυπήσει μέχρι αναισθησίας έναν αγγελιοφόρο και έναν υπάλληλο φαρμακείου απέναντι, όπως και έναν δημοσιογράφο μιας μεγάλης εφημερίδας.

Ο Σταύρος Κοντόβας κείται νεκρός στο Εργατικό Κέντρο στο Union Square της Ν. Υόρκης, 26-1-1930.

7) Το «μπλάκτζακ (blackjack)» ήταν ένα βαρύ δερμάτινο κλομπ, μήκους οκτώ έως δώδεκα ιντσών, γεμάτο με μολύβι και μερικές φορές με μια εύκαμπτη μεταλλική ράβδο. Σε αντίθεση με το σημερινό κλομπ, το μέγεθος και το σχήμα του επέτρεπαν την απόκρουσή του μέσα στην τσέπη ενός αστυνομικού.

Τα μέλη του Εργατικού Κέντρου της Νέας Υόρκης, είναι έτοιμα να μεταφέρουν το φέρετρο με το άψυχο σώμα του Κουτόβα, έξω από τα Κεντρικά Γραφεία Εργατικού Κέντρου στην Γιούνιον Σκουέρ Αρ. 26-28 της Νέας Υόρκης και ονομαζόμενη απλά η Πλατεία του Δημαρχείου.

Η κηδεία του Σταύρου Κουτόβα από τις μεγαλύτερες που έγιναν ποτέ στην Νέα Υόρκη

Την ημέρα της κηδείας του, στις 28 Ιανουάριου, μέχρι το μεσημέρι βρέθηκαν στην πλατεία Γιούνιον Σκουέρ 50.000 άτομα, να τιμήσουν με την παρουσία τους, τον αδικοχαμένο Σταύρο Κουτόβα. Πεντακόσιοι αστυνομικοί, που έκρυβαν τα πιστόλια τους και τα μπλακτζάκ κλομπ τους, κοιτούσαν και παρακολουθούσαν μαζί με έφιππους αστυνομικούς, οπλισμένοι και αυτοί, αλλά πια δεν δημιουργήθηκαν επεισόδια, με τον Επίτροπο της αστυνομίας Γουόλεν να βρίσκεται μαζί με τον Δήμαρχο της πόλης Τζάζι Τζίμι Ουόλκερ, στο αρχηγείο της Τάμμανι στην Γιούνιον Σκουέρ.

Το φέρετρο με το άψυχο σώμα του Κουτόβα μεταφέρεται από την είσοδο του Εργατικού Κέντρου της Γιούνιον Σκονέρ στο όχημα, με το οποίο θα διασχίσει το Μανχάταν, με το πλήθος να ακολουθεί την πορεία της κηδείας για να τον τιμήσει.

Η αστυνομία και οι συμμετέχοντες στην κηδεία παρακολουθούν να εξέρχεται το φέρετρο με το άψυχο σώμα του Κουτόβα έξω στην πλατεία Γιούνιον Σκονέρ

Μια θάλασσα ανθρώπων άκουσε τις ομιλίες και τραγούδησε την «Διεθνή».

Στις 12:30 οι ομιλίες τελείωσαν. Η νεκρώσιμη πομπή άρχισε να κινείται. Οι αστυνομικοί με πολιτικά μπήκαν μέσα στο πλήθος. Στους παράπλευρους δρόμους είχαν τοποθετηθεί διμοιρίες αστυνομικών, περιμένοντας ένα σήμα, εάν χρειαζόταν να επέμβουν.

Εάν η πομπή της κηδείας κατευθυνόταν προς το Μπρόντγουεϊ, θα γινόταν σφοδρή επίθεση από την αστυνομία. Αλλά οι διοργανωτές της κηδείας είχαν πάρει την απόφασή τους το προηγούμενο βράδυ. Είχαν αποσπάσει μια παραχώρηση από τις Αρχές της πόλης ότι θα επιτρεπόταν η πομπή της κηδείας. Είχαν αναγκάσει τον Γουόλεν, ο οποίος αρχικά είχε απαγορεύσει τόσο την πομπή, όσο και τη συγκέντρωση, να υποχωρήσει.

Η πομπή της κηδείας του Κουτόβα ακολουθεί κατά μήκος την 4^η και 3^η Λεωφόρο, σχεδόν την απόσταση του μισού Μανχάταν, μέχρι την περιοχή κοντά στον 42^ο δρόμο, όπου πέρασε τη γέφυρα, που ενώνει το Μανχάταν με νησί Λονγκ Άιλαντ, καταλήγοντας στο νεκροταφείο Μάουντ Ολιβέτ του Κούνις, όπου στο «Δυτικό Τμήμα» του νεκροταφείου, γίνεται η ταφή του. Την πορεία της κηδείας την φρουρούν αστυνομικοί με μοτοσυκλέτες, οπλισμένοι με αυτόματα όπλα.

Η πομπή στράφηκε πρώτα προς την 4^η Λεωφόρο. Κατά δωδεκάδες βάδιζαν οι συμμετέχοντες στην κηδεία, σε ατελείωτες σειρές, περίπου 20.000 άτομα. Τα πεζοδρόμια ήταν γεμάτα από θεατές, που ήταν πολύ περισσότεροι από τους ακολουθούντες στην πομπή της. Η *Daily Worker* τους υπολογίζει να φτάνουν στις 100.000, με άλλες εφημερίδες να αναφέρουν ότι ήταν πολύ λιγότεροι, αλλά πρέπει να ήταν τουλάχιστον 50.000. Η πομπή βάδιζε πίσω από μια Αμερικανική και μια Κόκκινη Σημαία, και σερπατίνες πεταγόταν από κτίρια γραφείων.

Τα αδέρφια του Στιβ, ο Χαράλαμπος και ο Παύλος, παρέλασαν μαζί με τις χιλιάδες δίπλα στη σορό του αδελφού τους - «του καλύτερου της οικογένειας τους».

Ανεβαίνοντας την 4^η Λεωφόρο, η πορεία πέρασε ανατολικά στην 23^η οδό, μέσα από τις εργατικές συνοικίες, προς την περιοχή των εργοστασίων. «*Ελάτε μαζί μας, συνάδελφοι εργάτες*», φώναζαν όσοι βρίσκονταν στην ουρά της πομπής, σε όσους βρίσκονταν στα πεζοδρόμια. Πολλοί από αυτούς πέρασαν και μπήκαν στις γραμμές της. Οι εργάτες χαιρετούσαν, από τα παράθυρα των εργοστασίων.

Η πομπή προχωρούσε χωρίς η αστυνομία να την ενοχλεί. Είχε πάρει τις εντολές της, μετά τη δυσμενή δημοσιότητα που ακολούθησε τον άγριο ξυλοδαρμό του προηγούμενου Σαββάτου, το να επιτεθούν σε μια νεκρώσιμη πομπή θα ήταν προσβλητικό και ανίερο. Όταν οι εργάτες βάδιζαν φωνάζοντας: «*Κάτω οι Κοζάκοι του Γουόλεν*», η αστυνομία κοίταζε με σιωπηλό βλέμμα μπροστά.

Ο Γιώργος Μαστροπέλας, ο καλύτερος φίλος του Στιβ, βάδιζε στην κορυφή της γραμμής, με το κεφάλι λυγισμένο.

Στην φωτογραφία παρατηρούμε πόσο αξιοπρεπές είναι το πλήθος που τίμησε την κηδεία του Σταύρου Κουτόβα.

Συγκέντρωση οχημάτων και κόσμου απέναντι από το Εργατικό Κέντρο στην Πλατεία Ένωσης

Χιλιάδες κόσμου ακολουθεί την πορεία. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των δημοσιογράφων και ανάλογα που αυτοί πρόσκεινται, φτάνουν μέχρι τους 50 χιλιάδες άτομα. Άλλοι τόσοι, ή και πολλοί περισσότεροι παρακολουθούν στους δρόμους την πομπή της κηδείας, αυτά μπορείτε να τα διαπιστώσετε στις φωτογραφίες που παραθέτουμε.

Η εφημερίδα *Daily Worker* στις 28 Ιανουαρίου, την ημέρα της κηδείας του, εκτιμούσε ότι 10.000 άνθρωποι πέρασαν μπροστά από τη σορό του Κουτόβα, που βρισκόταν στο «Εργατικό Κέντρο», 20.000 ακολούθησαν την πομπή στην κηδεία

και 50.000 συγκεντρώθηκαν για να αποτίσουν φόρο τιμής στην πλατεία Γιούνιον Σκουέρ. Συνολικά, 100.000 άνθρωποι λέγεται, ότι, παρακολούθησαν τη μία ή την άλλη φάση της κηδείας για να τιμήσουν τον Σταύρο Κουτόβα⁸.

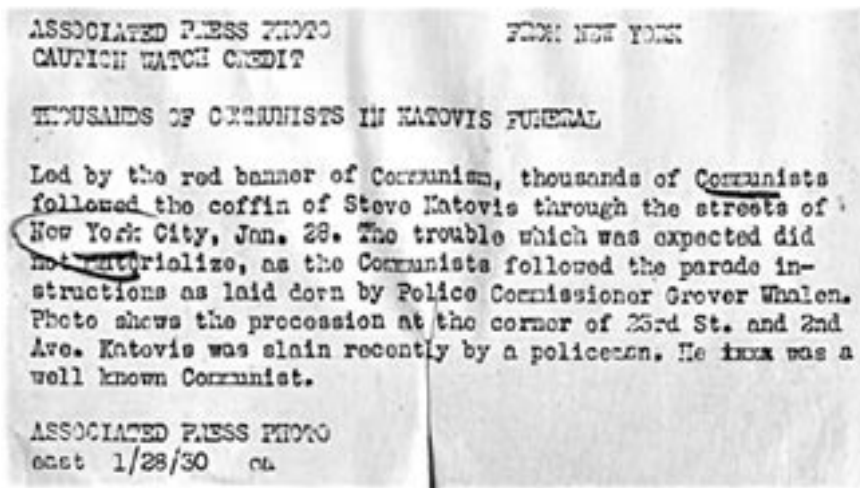

Συγκέντρωση οχημάτων και κόσμου απέναντι από το Εργατικό Κέντρο στην Πλατεία Ένωσης

Λαοθάλασσα Νεοϋορκέζων συμμετέχει στην κηδεία του Σταύρου Κουτόβα στην γωνία της 23ης οδού και της 2ας Λεωφόρου στο κέντρο του Μανχάταν της Νέας Υόρκης

⁸) Folsom, Franklin, «America Before Welfare (Η Αμερική πριν από την Πρόνοια)», Νέα Υόρκη & Λονδίνο 1991, σελ. 244.

Το πίσω μέρος της άνω φωτογραφίας

Εν συνεχεία, η ελληνική μετάφραση του πίσω μέρος της άνω φωτογραφίας:
*ASSOCIATED PRESS PHOTO 1/28/30 ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΚΟΥΤΟΒΑ*

«Με επικεφαλής το κόκκινο λάβαρο του Κομμουνισμού, οι χιλιάδες Κομμουνιστών ακολουθούν το φέρετρο του Steve Katovis στους δρόμους Νέας Υόρκης, στις 28 Ιανουαρίου. Τα προβλήματα που αναμενόταν δεν πραγματοποιήθηκαν, λόγω που οι Κομμουνιστές ακολούθησαν την πορεία που προτάθηκε από τον Διοικητή της αστυνομίας τον Γκρόβερ Γουόλεν. Η φωτογραφία δείχνει την πομπή στη γωνία της 23ης οδού και 2ης Λεωφόρου. Ο Κατοβίς δολοφονήθηκε πρόσφατα από έναν αστυνομικό.

Ήταν ένας γνωστός Κομμουνιστής.»

Διαμαρτυρία στην Πλατεία Γιούνιον Σκουέρ της Νέας Υόρκης

Οι ευρισκόμενοι στη διαμαρτυρία στην Πλατεία Γιούνιον Σκουέρ τονίζουν ότι, ο Σταύρος Κουτόβας πέθανε μαχόμενος για την εργατική τάξη.

Διαμαρτυρία στην Πλατεία Γιούνιον Σκουέρ της Νέας Υόρκης

Παρουσία έφιππης αστυνομίας για την φρούρηση της πομπής της κηδείας.

50,000 in Katovis Funeral; Police Train Machine Guns on Workers

Part of the huge procession of workers at funeral of Steve Katovis, who was murdered by police while he was on the food clerks' picket line. Note police ready to shoot down workers with machine gun.

Η φωτογραφία δείχνει ότι η αστυνομία που περιφρουρούσε την πομπή της κηδείας του Κουτόβα ήταν οπλισμένη με αυτόματα όπλα

Στο παρακάτω κείμενο περιγράφεται η κηδεία και ο αποχαιρετισμός του Κουτόβα στο νεκροταφείο, από τους A. B. Magil & Joseph North, στην μπροσούρα⁹ που έγραψαν οι δυο, για την ζωή & δράση του Κουτόβα: «Εκατοντάδες εργαζόμενοι πήγαν στο νεκροταφείο Μούντ Ολιβέτ. που ήταν σκεπασμένο με χιόνι που έλιωνε πια, αυτό το χειμωνιάτικο απόγευμα... Κοντά στο δρόμο, πέρα από την κορυφή του μικρού λόφου, περιέμενε ένας φρέσκοσκαμμένος τάφος. Το φέρετρο κατέβηκε από το αυτοκίνητο. Κάποιος άρχισε να τραγουδά ένα «Επιμνημόσυνο Τραγούδι του Εργάτη» και το σύνολο του πλήθους, τον ακολούθησε. Όταν σταμάτησε το τραγούδι, άρχισε να μιλάει ο πρώτος ομιλητής. Μίλησαν οι ηγέτες των συνδικάτων, οι ηγέτες του Κομμουνιστικού Κόμματος και του «Ηνωμένου Συνασπισμού των Συνδικάτων». Τα λόγια τους ήταν σύντομα και απλά, αλλά ήταν γεμάτα με το μαχητικό πνεύμα των εργαζομένων & σε αυτό το τελευταίο αντίο, στον σύντροφο τους, τον Σταύρο Κουτόβα, έκαναν και την δέσμευση να συνεχίσουν των αγώνα του, μέχρι τα αίτια, που ευθύνονταν για το θάνατο του, να εκλείψουν. Μετά μίλησε ο αδελφός του Κουτόβα, ο Παύλος και είπε ότι δεν είχε δει τον αδελφό μου για τρία χρόνια. Ήρθα εδώ να τον βρω νεκρό. Δεν είμαι μέλος του κινήματος του, αλλά τώρα που αυτό έχει συμβεί, πιστεύω ότι εμείς πρέπει να συνεχίσουμε τον αγώνα του.

Τυλιγμένο σε ένα κόκκινο λάβαρο με το έμβλημα της σφύρας και του δρεπανιού, το φέρετρο τοποθετήθηκε στον τάφο, ενώ το πλήθος τραγούδησε στο τέλος απαλά τη «Διεθνή».

Οι ευρισκόμενοι στο νεκροταφείο Μάουντ Ολιβέτ τραγουδούν αποχαιρετώντας τον Σταύρο Κουτόβα με τον αδελφό του Παύλο να στέκεται σιωπηλός και πολύ λυπημένος

9) A. B. MAGIL & JOSEPH NORTH, "STEVE KATOVS Life and death of a Worker", Workers Library Publishers, New York 1930 («ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΤΟΒΑΣ Η ζωή και ο θάνατος ενός εργάτη», των A. B. MAGIL και JOSEPH NORTH, Εκδότες Βιβλιοθήκης Εργατών, Νέα Υόρκη 1930), Μπροσούρα 30 σελίδων.

Έτσι περιγράφεται και η εν λόγω κηδεία από την συντηρητική ελληνοαμερικανική εφημερίδα Ατλαντίς¹⁰, στο φύλλο της, την επομένη μέρα της κηδείας:

«Με έκτακτον συρροήν κόσμου, υπολογισθέντος από τινας εφημερίδας μεταξύ 16-25.000¹¹ εκηδεύθη χθες, 28 Ιανουαρίου 1930, ο κατά την 16^{ην} Ιανουαρίου υπό τινος αστυφύλακος φονευθείς Έλλην Σταύρος Κουτόβας κατόπιν ταραχών του παρελθόντος Σαββάτου, όταν η αστυνομία βιαίως διέλυσε την υπό του Δημαρχείου Κομμουνιστικήν διαδήλωσιν διαμαρτυρίας. Έκτακτα μέτρα ελήφθησαν προς αποφυγήν συρράξεως μεταξύ των πενθούντων κομμουνιστών και των αστυνομικών οργάνων. Ο δήμαρχος κ. Ουόλκερ αυτοπροσώπως επέβλεψεν την κηδείαν, και ο διευθυντής της αστυνομίας κ. Γουόλεν ηκολούθησε με το αυτοκίνητό του το φέρετρον καλυπτόμενον υπό της ερυθράς σημαίας με το σοβιετικό έμβλημα συνοδευόμενος από ολόκληρον σώμα αστυφυλάκων και χιλιάδας λαού. Μουσική έπαιξε την Διεθνή την οποίαν έψαλλον οι κομμουνισταί αντί πάσης άλλης ακολουθίας. Κατά ομολογίαν των παρακολουθησάντων την πομπήν, η χθεσινή κομμουνιστική διαδήλωσις ήτο η μεγαλύτερα εξ όσων έγιναν ποτέ εν Αμερική. Γεγονός αναμφισβήτητον είναι ότι ουδείς μέχρι τούδε Έλλην της Αμερικής συγκέντρωσε τόσον κόσμο και τόσοη επισημότητα κατά την κηδεία του».

Θέλουμε να τονίσουμε ότι, όπως μας το περιγράφει η ελληνοαμερικανική εφημερίδα «Ατλαντίς», στο ανωτέρω άρθρο της, η κηδεία του Καρτυσιώτη Σταύρου Κουτόβα, ήταν η μεγαλύτερη που έγινε στις ΗΠΑ, και δεν γνωρίζουμε άλλη τόσο μεγάλη κηδεία για χάρη ενός Έλληνα μέχρι σήμερα.

10) Η «Ατλαντίς» ήταν η πρώτη επιτυχημένη ημερήσια εφημερίδα στην ελληνική γλώσσα η οποία εκδιδόταν στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η εφημερίδα ιδρύθηκε το 1894 από τον Σόλων Τ. Βλαστό και Δημήτριο Τ. Βλαστό, απόγονοι της ελληνικής οικογένειας ευγενών Βλαστού. Στις 3 Μαρτίου 1894 κυκλοφόρησε η «Ατλαντίς». Μονόφυλλη εβδομαδιαία στην αρχή, ημερήσια από το 1905. Η εφημερίδα εκδιδόταν από την οικογένεια Βλαστού μέχρις ότου έβαλε λουκέτο το 1973. Εκδιδόταν στην Νέα Υόρκη και είχε εθνική κυκλοφορία και επιρροή. Η «Ατλαντίς» υποστήριζε τη βασιλόφρονα παράταξη στην ελληνική πολιτική σκηνή μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1960. Η εφημερίδα εξέδιδε διάφορες ειδήσεις, όπως πληροφορίες περί πολιτογράφησης, ανακούφιση από το πόλεμο, ελληνοαμερικανικά επιχειρηματικά γεγονότα και νέα για την ελληνική θρησκευτική ενότητα.

11) Άλλες εκτιμήσεις αναφέρουν και 50.000 άτομα.

Ο Μυστικός πράκτορας Eugene Canevari και αναφορές του για τον Κουτόβα

Το Ιούλιο 2013 εμφανίστηκε σε δημοπρασία¹² η συναρπαστική συλλογή εκθέσεων και εγγράφων της Αστυνομίας της Νέας Υόρκης, σχετική με παρακολούθηση κομμουνιστικών συναντήσεων και εκδηλώσεων, που χρονολογούνται από όλη τη δεκαετία του 1930 και που προέρχεται από τον ντετέκτιβ Eugene Canevari της Νέας Υόρκης. Ο Canevari είχε μεταμφιεστεί ως «Gene Malatesta» προκειμένου να διεισδύσει σε αυτές τις συναντήσεις και να συντάξει αναφορές. Αποτελείται από πολλά πρωτότυπα έγγραφα, κυρίως δακτυλογραφημένες αστυνομικές εκθέσεις και ανώνυμες πληροφορίες, με μερικά φυλλάδια και έγγραφα στα ρωσικά, και την ταυτότητα του Κομμουνιστικού Κόμματος των ΗΠΑ του Canevari που τον προσδιορίζει με το μυστικό του όνομα «Gene Malatesta». Σε μια αναφορά καταγράφεται η τελετή της κηδείας του Στιβ Κατόβις. Δεν καταφέραμε να έχουμε πρόσβαση σε ολόκληρα κείμενα των εν λόγω αναφορών, αλλά μόνο στα εν μέρει δημοσιευμένα κείμενα από την διαφήμιση της δημοπρασίας, με τις ακόλουθες αποσπασματικές αναφορές: *«Το πτώμα είναι σκεπασμένο με μια κόκκινη σημαία με την ένδειξη Κομμουνιστικό Κόμμα... Υπάρχουν τρεις εικόνες στην κεφαλή του φέρετρου με μία εκ των οποίων είναι του Λένιν»*. Μια άλλη αναφορά σημειώνει ότι: *«Οι ομιλητές προτείνουν ότι όλοι οι εργάτες πρέπει να ενταχθούν στη «Διεθνή Εργατική Άμυνα (International Labor Defense)»*. Δυστυχώς δεν μας δόθηκε η ευκαιρία να μπορέσουμε να διαβάσουμε ολόκληρα τα κείμενα των αναφορών του Canevari, σχετικά με τον Κουτόβα, γιατί όλο αυτό το αρχείο έχει πουληθεί και ο αγοραστής τυγχάνει να είναι άγνωστος.

Η ταυτότητα του κομμουνιστικού κόμματος των ΗΠΑ του Eugene Canevari ως «Gene Malatesta» και η φωτογραφία του από μια άλλη ταυτότητα.

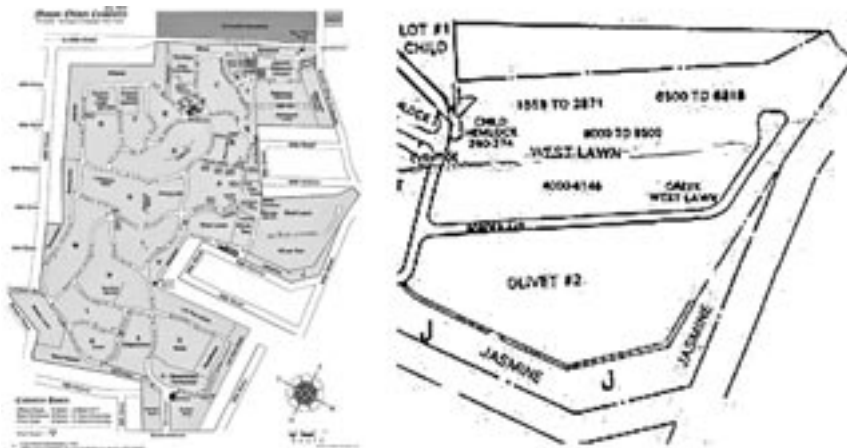
12) Με τίτλο «Αστυνομικό Τμήμα Νέας Υόρκης Κομμουνιστικές Συναντήσεις (NYPD Communist Meetings) -- Group lot - RR Auction: Past...», αρ. 2198, σελ. 295, της εταιρίας «RR Auction» στο Αμχέρστ της Πολιτείας Νιού Χάμσαϊρ. www.rrauction.com/past_auction_item.cfm...

Ο Eugene Canevari, με καριέρα που ξεκίνησε το 1928 σε ηλικία 25 ετών, ως αστυνομικός του Τμήματος της Νέας Υόρκης, έφτασε τελικά στον 2^ο βαθμό νετέκτιβ, κυρίως μέσω της δουλειάς του στο οργανωμένο έγκλημα. Γέννημα θρέμμα της Νέας Υόρκης, γεννημένος στο Γκρίνουιτς Βίλατζ, όπου από την παιδική του ηλικία, γνώριζε πολλούς από τους μαφιόζους που αργότερα τους δίωκε. Εκτός από το οργανωμένο έγκλημα, εργάστηκε επίσης στην ομάδα πυροτεχνουργών και στη μονάδα ανθρωποκτονιών της Αστυνομίας της Νέας Υόρκης. Ως πράκτορας διείσδυσε μυστικά σε κομμουνιστικές οργανώσεις. Επίσης αργότερα, προσπάτευσε αρκετές διασημότητες, όπως τον Ρούσβελτ και τον Ουίνστον Τσόρτσιλ.

Ο τάφος του Σταύρου Κουτόβα στο νεκροταφείο Μάουντ Όλιβετ

Ο ξεχασμένος, για πολλές δεκαετίες, τάφος του Σταύρου Κουτόβα βρίσκεται ακόμα σήμερα, στο νεκροταφείο Μάουντ Όλιβετ (Mount Olivet Cemetery) στην οδό 65-40 Grand Avenue, στο Maspeth της κομητείας του Κουίνς, στο νησί Λόνγκ Άιλαντ, απέναντι από το Μανχάταν της Νέας Υόρκης.

Ο χάρτης του νεκροταφείου Μάουντ Όλιβετ στο Μάσπεθ του Κουίνς της Νέας Υόρκης όπου βρίσκεται ο τάφος του Σταύρου Κουτόβα στο Δυτικό Χλοοτάπητα (WEST LAWN) no 3271

Ο τάφος όπου αναπαύεται ο Κουτόβας είναι ένας ομαδικός τάφος, όπου μαζί του θάφτηκαν και δύο άλλοι αγωνιστές του αμερικανικού εργατικού κινήματος. Ο ένας ονομάζεται Γκονζάλο Γκονζάλες (Gonzalo Gonzales), που σημειώνεται στην ταφόπετρα και ο άλλος Άλφρεντ Λούρο (Alfred Luro), που το όνομα του δεν καταγράφεται στον τάφο.

Ελέγχοντας τα σχετικά έγγραφα για την ταφή του Στιβ Κατόβις, στο γραφείο του νεκροταφείου, μάθαμε ότι «έχει πεθάνει 24/1/1930 στο νοσοκομείο του Λίνκολν, από τραύμα σφαίρας, στην ηλικία των 40 ετών. Το γραφείο κηδειών ήταν το B. B. Morris, με άδεια # 776 Bx. Στην ταφόπλακα του στο νεκροταφείο, η ημερομηνία

γέννησής του είναι το 1895, αλλά τα αρχεία που μας δόθηκαν από το νεκροταφείο, αναφέρουν ότι γεννήθηκε το 1890, αλλά όπως ήδη το αναφέραμε νωρίτερα, βάσει της πληροφορίας στην καταγραφή στο Σαν Φρανσίσκο, στην «Κάρτα Εγγραφής» στρατού των ΗΠΑ το 1917, η ημερομηνία γέννησης του Σταύρου Κουτόβα ήταν 24 Δεκεμβρίου 1892. Επιπλέον, ο Κουτόβας κλήθηκε σε στρατιωτική θητεία στον ελληνικό στρατό το 1912. Επομένως, αν γεννήθηκε το 1895, θα ήταν πολύ μικρός για να υπηρετήσει στο στρατό.

Ο τάφος του Σταύρου Κουτόβα έχει αριθμό 3271 και βρίσκεται στο «Δυτικό Χλοστάπτητα (West Lawn)» του νεκροταφείου. Στην ταφόπλακα υπάρχει μια συντομογραφία: I.L.D. «International Labor Defence (Διεθνής Υπεράσπιση της Εργασίας)» που ήταν η οργάνωση που έχει χρηματοδοτήσει την επιτύμβια στήλη και με σκαλισμένα απάνω κάγκελα της φυλακής που κρατούνται από τα χέρια φυλακισμένου εργάτη, ως σύμβολο της υπεράσπισης, από την I.L.D., των φυλακισμένων εργατών. Χαμηλότερα γράφει: «IN MEMORY OF STEVE KATOVIS 1895 – JAN. 24, 1930 - GONZALO GONZALES JUNE 30, 1930» («ΣΤΗΝ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΟΥΤΟΒΑ 1895 – ΙΑΝ. 24. 1930 [Ημερομηνία θανάτου] - GONZALO GONZALES ΙΟΥΝΙΟΣ 30. 1930 [Ημερομηνία θανάτου]» και στο κάτω μέρος της επιτύμβιας στήλης γράφει:

«MARTYRS IN LABOR’S CAUSE» («ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ»). Δεν καταφέραμε να εντοπίσουμε αναφορά στην στήλη για τον Άλφρεντ Λούρο.

Ο τάφος του Σταύρου Κουτόβα θαμμένος μαζί με τους Γκονζάλο Γκονζάλες και Άλφρεντ Λούρο, στο νεκροταφείο «Μάουντ Όλιβητ» στο Δυτικό Χλοστάπτητα, όπου βρεθήκαμε το Ιανουάριο του 2015 και βγάλαμε αυτήν την φωτογραφία.

Έτυχε το 2020, μια ιστορικός των νεκροταφείων της Νέας Υόρκης η Mary French, να διαβάσει στην ιστοσελίδα Academia.edu, γραμμένο στα Αγγλικά, άρθρο μου το 2016 για τον Σταύρο Κουτόβα, και με ρώτησε εάν θα μπορούει να χρησιμοποιήσει στοιχεία και φωτογραφίες, για να τα δημοσιεύσει, όπως μου ανέφερε, στο νέο της βιβλίο και στο πρόγραμμα «*New York City Cemetery Project*», που θα αναδειξει τις νεκροπόλεις της Νέας Υόρκης και με την ευκαιρία ανέφερε ότι, θα κάνει και τον Κουτόβα γνωστό στο ευρύτερο κοινό των ΗΠΑ. Δυστυχώς, στην πατρίδα του δεν υπάρχει, μέχρι σήμερα, προσπάθεια από την κοινότητα της Καρυύτσας, να αποτίνει φόρο τιμής στον Καρυτσιώτη πατριώτη τους, έστω και με μια απλή εκδήλωση.

Ανακάλυψα στο διαδίκτυο, όπου περιγράφεται η ιστορία του νεκροταφείου Μάουντ Όλιβητ¹³, ότι αυτήν η ιστορικός, που επικοινωνήσε μαζί μου το 2020, είχε δημοσιεύσει, στην περιγραφή του μνήματος του Κουτόβα, την φωτογραφία, που έβγαλα τον Ιανουάριο του 2015 και ως πηγή, το άρθρο μου. Αυτήν την φωτογραφία, μαζί με το κείμενο της, που αναφέρεται στον Κουτόβα και στους δυο άλλους άνδρες θαμμένους μαζί του, τον Άλφρεντ Λούρο θαμμένο την 1η Ιουλίου 1930 και τον Γκονζάλο Γκονζάλες θαμμένο 4 Ιουλίου 1930.

Όταν επισκεφτήκαμε τον Ιανουάριο του 2015 το Μάουντ Όλιβητ η διοίκηση του νεκροταφείου μας πληροφόρησε λανθασμένα, ότι, μαζί με τον Κουτόβα και τον Γκονζάλο Γκονζάλες, κείται στον τάφο ο Τζόσεφ Γκλαβίνο (Joseph Glavino), του οποίου το όνομα το πρόσθετα στις παλιότερες δημοσιεύσεις μου, για τον Σταύρο Κουτόβα. Πρέπει ο Γκλαβίνο, ο οποίος πέθανε 9 Μαρτίου 1935 να καταγράφηκε λανθασμένα, στο νούμερο του τάφου του Κουτόβα.

Ακολουθεί η φωτογραφία και το μεταφραζόμενο στα ελληνικά κείμενο που περιγράφει τον τάφο του Κουτόβα στην ιστοσελίδα που παρουσιάζει τα νεκροταφεία της Νέας Υόρκης:

«Η ταφόπλακα των πολιτικών ακτιβιστών Στιβ Κατόβις και Γκονζάλο Γκονζάλες στο νεκροταφείο Μάουντ Όλιβητ (Babis Vogias).»

13) <https://nycemetery.wordpress.com/2020/11/20/MOUNT-OLIVET-CEMETERY/#COMMENTS>

«Και οι τρεις θαμμένοι, σκοτώθηκαν σε ξεχωριστές συμπλοκές με την αστυνομία κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων για τα εργατικά δικαιώματα το 1930 και είναι ενταφιασμένοι στο νεκροταφείο Mount Olivet. Τον Ιανουάριο του ίδιου έτους, 400 μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος των Ηνωμένων Πολιτειών συνόδευσαν τη σορό του Στιβ Κατόβις, ενός Έλληνα υπαλλήλου αγοράς λαχανικών*, που πυροβολήθηκε σε σύγκρουση μεταξύ της αστυνομίας και απεργών εργατών της αγοράς στο Μπρόνξ, στο Mount Olivet για να ταφεί. Την 1η Ιουλίου 1930, ο Άλφρεντ Λούρο (ένας «νέγρος κομμουνιστής», σύμφωνα με τις ειδήσεις) αναπαύθηκε στο νεκροταφείο, όταν πέθανε μετά από συμπλοκή με την αστυνομία κατά τη διάρκεια πολιτικής διαμαρτυρίας στο Χάρλεμ-ο Μεξικανός οργανωτής Γκονζάλο Γκονζάλες, που σκοτώθηκε σε μια συγκέντρωση μνήμης για τον Λούρο, συνόδευσε τους νεκρούς συντρόφους του στο Mount Olivet. Ένα μνημείο που σηματοδοτεί τον τάφο του Κατόβις και του Γκονζάλες είναι σκαλισμένο με σύμβολα της «Διεθνούς Εργατικής Άμυνας», τον νομικού βραχίονα του Κομμουνιστικού Κόμματος στις Ηνωμένες Πολιτείες. Στο κάτω μέρος του μνημείου αναγράφονται οι λέξεις «Μάρτυρες του εργατικού Κινήματος». (*Σημ. Συγγ. Ο Κουτόβας δεν υπήρξε ΠΟΤΕ υπάλληλος καταστημάτων. Υπήρξε μόνο Ναύτης, Πυροσβέστης και Συντηρητής).

Πηγές: “Red Rally Orderly Under Police Guard,” *New York Times*, Jan. 29, 1930; “3 Police Handle Parade of 3,000 Reds at Funeral,” *New York Herald Tribune*, Jul. 2, 1930; “Honor Fallen Red,” *Amsterdam News*, Jul. 9, 1930; Steve Katovis – Steve the Red (Vogias 2016)».

Έτσι περιγράφονται οι θάνατοι των Άλφρεντ Λούρο και Γκονζάλο Γκονζάλες των δυο θαμμένων στο ίδιο τάφο με τον Σταύρο Κουτόβα, στο βιβλίο¹⁴ του ο Randy, J., Ontiveros:

«Στις 27 Ιουνίου, πέντε «Λατινοαμερικάνοι» (όπως τους αποκαλούσαν οι *New York Times*) ηλικίας από είκοσι δύο έως σαράντα ετών συνελήφθησαν εκείνο το βράδυ, αφού το πλήθος φέρεται να «προσπάθησε να εισβάλει σε ένα θέατρο». Λίγες μέρες αργότερα, ένας «νέγρος», ο Αμερικανός Άλφρεντ Λούρο, μπήκε σε ένα αστυνομικό τμήμα του Χάρλεμ λέγοντας ότι είχε χτυπηθεί στο κεφάλι από έναν αστυνομικό σε μια συγκέντρωση υπέρ των πέντε συλληφθέντων. Ο Λούρο πέθανε την επόμενη μέρα από κάτι, που οι αξιωματούχοι περιέγραψαν αόριστα ως «αποπληξία».

Η ιστορία δεν είχε τελειώσει. Στις 30 Ιουνίου, ένας Μεξικανός οργανοπαίκτης ονόματι Γκονζάλο Γκονζάλες σκοτώθηκε σε μια συγκέντρωση μνήμης για τον Λούρο από έναν αστυνομικό, ο οποίος αργότερα ισχυρίστηκε ότι δέχτηκε επίθεση από τους συμμετέχοντες, αφού ζήτησε από τους πενθούντες να εξασφαλίσουν άδεια συμμετοχής. Δύο άνθρωποι ήταν πλέον νεκροί στον απόηχο της διαμαρτυρίας στην προεμίρα της παράστασης «*Under a Texas Moon*». Την 1^η Ιουλίου, περίπου δύο χιλιάδες παρευρισκόμενοι προσήλθαν για να υποβάλουν τα τελευταία τους σέβη στον Λούρο και στις 4 Ιουλίου περίπου 2.500 «ριζοσπάστες» συγκεντρώθηκαν για την κηδεία του Γκόνζαλες.»

14) Ontiveros, Randy, J., *In the Spirit of a New People: The Cultural Politics of the Chicano Movement*, New York University Press, Νέα Υόρκη και Λονδίνο 2014, σελ. 72.

*Η κεντρική είσοδος στο νεκροταφείο «Μάουντ Όλιβητ»
όπου κείται ο Σταύρος Κουτόβας, στο Λόγκ Άιλαντ της Νέας Υόρκης*

Είσοδος στο νεκροταφείο «Μάουντ Όλιβητ»

Η Έκθεση της Κομητείας του Μπρόνξ ως δημόσιου διαχειριστή Εξόδων και Εισπράξεων

Στα κατάστιχα εσόδων και εξόδων της Κομητείας του Μπρόνξ, αναφέρονται τα χρήματα τα οποία ξόδεψε και εισέπραξε η Κομητεία του Μπρόνξ της Νέας Υόρκης, στο όνομα του Steve Cotovas¹⁵ (Σταύρο Κουτόβα), για την διαχείριση κάποιου ακινήτου του ή άλλης περιουσίας, που πιθανόν να κατείχε ο Κουτόβας. Δεν γνωρίζουμε τι είδος περιουσίας είχε και άφησε ο Κουτόβας, μετά το θάνατο του, που περιέπεσε στην διαχείριση τής εν λόγω κομητείας. Αυτό που γνωρίζουμε είναι ότι, τα έξοδα διαχείρισης ήταν το 1933, \$1.226,40 και οι εισπράξεις ανερχόταν στο ίδιο ποσό, που αυτό το ποσό, πιθανόν, το ελάμβανε η κομητεία από εισπράξεις που προερχόταν από τα κέρδη που συγκέντρωνε κάποιο ακίνητο ή άλλου είδους περιουσία. Σε προηγούμενα κατάστιχα εσόδων και εξόδων της κομητείας, υπάρχουν χρηματικά ποσά διαφορετικά, όπως τα καταγράφουμε εν συνεχεία, με πρώτα νούμερα να είναι έσοδα και τα δεύτερα έξοδα:

26 Ιανουαρίου 1931, \$701,	67 - \$15
27 Ιανουαρίου 1931, \$701,	67 - \$15
10 Φεβρουαρίου 1931, \$701,	67 - \$15
8 Φεβρουαρίου 1932, \$1212,	80 - \$19, 88

Φαίνεται από τα νούμερα των εισόδων είναι μεγαλύτερα από τα έξοδα και η κομητεία απολάμβανε κέρδη, κάτι που δεν ισχύει στην μεταγενέστερη επισυναπτόμενη καταγραφή στο κατάστιχο, τις 30 Ιανουαρίου 1933.

Επίσης, στα κατάστιχα αναφέρεται ότι, ο Κουτόβας ήρθε στην Αμερική από την Ελλάδα και το επάγγελμα του ήταν πυροσβέστης, όπως πραγματικά ήταν, όταν εργαζόταν στον αμερικανικό ναυτικό στόλο.

Εν συνεχεία προσθέτουμε, το αυθεντικό αντίγραφο, της 30^{ης} Ιανουαρίου 1933, του κατάστιχου καταγραφής εσόδων και εξόδων της Κομητείας του Μπρόνξ και παρακάτω την μετάφραση του κειμένου στα ελληνικά:

PUBLIC ADMINISTRATOR, BRONX COUNTY.		Name and Occupation (Place of Residence at the Time of Death, County of Bronx Unless Otherwise Stated).		County or Place from Which He Came.	Amount of Receipts.	Amount of Expenditures.
Report of Public Administrator of the County of Bronx for the Year January 1 to December 31, 1932.						
Office of the Public Administrator of the County of Bronx, Bronx County Trust Company Building, 2894 32 Avenue, City of New York, January 31, 1933. To the Honorable the Board of Aldermen of The City of New York, City Hall, New York City.						
Gentlemen—The Public Administrator of the County of Bronx herewith exhibits in the form of statement of The City of New York a statement under oath of the total amount of his receipts and expenditures in each case or estate in which he has taken charge of, or collected any assets and on which he is administering up to the 31st day of December, 1932, with the names of decedent and the county or place from which decedent came, so far as is known.						
Very truly yours, JAMES W. BROWN, Public Administrator. Care Hereafter Requested.						
					2,388 45	2,388 45
	Delia M. Chasman, widowess		Delaware		1 25	1 25
	Joseph Chernoff, dressmaker		Poland		125 54	127 75
	Vincentio Costello, widower		Italy		4 12	4 12
	John Coffin, widower		United States		817 26	229 25
	Delia Collier, widowess		Delaware		7 98	7 98
	Luise Combsford, widowess		United States		21 92	21 92
	Vito Consoni, laborer		Italy		1,026 69	21 25
	Mike E. Corry, painter		Hungary		725 27	261 60
	Selwynne Curti, widowess		Italy		1,226 46	1,226 46
	Steve Cotovas, fireman		Greece		1,498 21	1,498 21
	Patrick Coughlin, welder		Ireland		190 48	190 48
	John P. Cravino, widower		Austria		862 98	147 75
	Leah Cuccia, widowess		Italy		1,872 94	1,872 94
	Annalia D'Albano, widowess		Italy		257 84	24 88
	Howard W. Davis, mechanic		Canada		22 04	22 47
	Nicola DeLima, tradesman		Italy		12 04	22 47

15) Δεν καταγράφεται ως Steve Katovis, όπως τον ανέφεραν κατά το Ιανουάριο 1930 και αργότερα οι αμερικάνικες εφημερίδες. Φαίνεται ότι στα επίσημα κρατικά έγγραφα, που μελετήσαμε, γραφόταν από τότε που έφτασε στην Αμερική το 1913, ως Steve Cotovas, που και ήταν το επίσημο όνομα του.

Μετάφραση της άνω έκθεσης της Κομητείας του Μπρόνξ:

«Έκθεση του δημόσιου διαχειριστή της κομητείας του Μπρόνξ για το έτος 1η Ιανουαρίου έως 31^η Δεκεμβρίου 1933.

Γραφείο του δημόσιου διαχειριστή της Κομητείας Μπρόνξ,
Κτίριο της Trust Company Κομητείας του Μπρόνξ, 2804 3^η Λεωφόρο,
Πόλη της Νέας Υόρκης, 13 Ιανουαρίου 1933.

Προς το αξιότιμο συμβούλιο δημοτικών συμβούλων της πόλης της Νέας Υόρκης,
Δημαρχείο, Νέα Υόρκη:

Κύριοι - Ο Δημόσιος Διαχειριστής της Κομητείας του Μπρόνξ επιδεικνύει με την παρούσα στο Συμβούλιο των Δημοτικών Συμβούλων της Πόλης της Νέας Υόρκης μια ένορκη δήλωση του συνολικού ποσού των εισπράξεων και των δαπανών, σε κάθε περίπτωση διαχειρίζεις περιουσίας στην οποία έχει την ευθύνη ή έχει εισπράξει οποιαδήποτε περιουσιακά στοιχεία και για τα οποία διαχειρίζεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1932, με τα ονόματα των αποθανόντων και τη χώρα ή τον τόπο από τον οποίο προήλθε ο αποθανών, στο βαθμό που είναι γνωστό.

Ειλικρινά δικός σας.

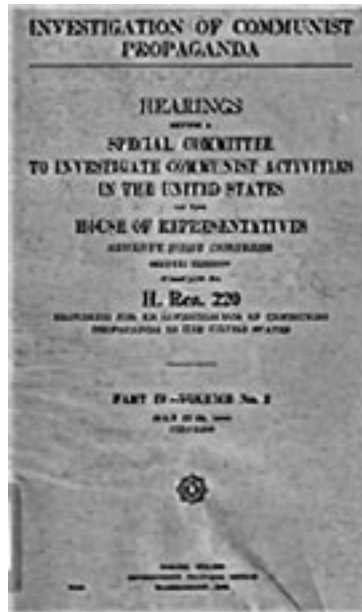
MES W. BROWN, δημόσιος διαχειριστής

Υποθέσεις που αναφέρονται στο παρόν

Τίθεται ένα ερώτημα, γιατί η καταγεγραμμένη στα άνω κατάστιχα περιουσία του Κουτόβα, μετά το θάνατο του, έγινε περιουσία της κομητείας και δεν κληρονομήθηκε από την οικογένεια του. Δυστυχώς, δεν καταφέραμε να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα.

Ακροάσεις ενώπιον της ειδικής επιτροπής Βουλής των Αντιπροσώπων για τις κομμουνιστικές δραστηριότητες στις ΗΠΑ

Ανακαλύψαμε ότι, στις «Ακροάσεις ενώπιον της ειδικής επιτροπής για τη διερεύνηση των κομμουνιστικών δραστηριοτήτων στις Ηνωμένες Πολιτείες» η ειδική επιτροπή της Βουλής των Αντιπροσώπων, κατά την 71^η συνέλευση και 2^η συνεδρίαση, τις 28-29, Ιουλίου του 1930, στο Σικάγο, αναφέρει κατάλογο μελών της περιφέρειας του Σικάγο - Πίτσμπουργκ - Νέας Υόρκης, σε σελ. 23, μεταξύ πολλών άλλων οργανωμένων μελών κόμματος και τον Σταύρο Κουτόβα καταγεγραμμένο ως Steve Cotovas (...Fred Karlin. Koplán Philip. Steve Cotovas. John Hera. Joe Rosenberg. Nick Diarrante. B. Naidis...). Εδώ φαίνεται ότι οι αρχές τοποθετούσαν τον Κουτόβα, ακόμα μετά τον θάνατό του, στον «εν λόγω» κατάλογο και πιθανόν τον σκοτωμένο Κουτόβα, γνωστό το Ιανουάριο του 1930 ως Steve Katovis, δεν τον συνδύαζαν με τον αναφερόμενο στον κατάλογο της Βουλής των Αντιπροσώπων ως Steve Cotovas.

Το εξώφυλλο με τις «Ακροάσεις ενώπιον της ειδικής επιτροπής για τη διερεύνηση των κομμουνιστικών δραστηριοτήτων στις Ηνωμένες Πολιτείες»

Η επιρροή του προσώπου του Σταύρου Κουτόβα στην Καρύτσα

Δεν είναι τυχαίο ότι, στην πατρίδα του Καρύτσα η Εθνική Αντίσταση και η υποστήριξή της πήρε τέτοιες διαστάσεις. Ο Κουτόβας και οι συμπατριώτες του ναυτικοί έφεραν τις ιδέες του σοσιαλισμού στην Καρύτσα από την Αμερική και όχι από τη Ρωσία, όπως πιστεύεται συνήθως. Κατά την κατοχή οι Καρτσιώτες τραγουδούσαν το τραγούδι, «Ζήτω ο Σταύρης ο Κουτόβας και ο Κόκκινος Στρατός».

ΖΗΤΩ Ο ΣΤΑΥΡΗΣ Ο ΚΟΥΤΟΒΑΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ⁹

Τι τα θέλουμε τα όπλα,
τα κανόνια, τα σπαθιά,
να τα κάνουμε εργαλεία,
να δουλεύει η εργατιά.
Ζήτω ο Σταύρης ο Κουτόβας
και ο Κόκκινος Στρατός,
έφθασε η μεγάλη μέρα,
ζήτω ο σοσιαλισμός.

Στις δημοτικές εκλογές στις 9 Ιουνίου 1935, στην Καρύτσα, ο υποψήφιος του ΚΚΕ πήρε την 2^η θέση, με 42,73% όλων των ψήφων. Ήταν το μεγαλύτερο ποσοστό ψήφων που έλαβε το ΚΚΕ στους Δήμους του Νομού Λαρίσης. Αυτό δείχνει το

πόσο επηρεάστηκαν οι Καρτσιώτες, από τον πατριώτη τους Σταύρο Κουτόβα, μάρτυρα του εργατικού κινήματος στις ΗΠΑ. Το πνεύμα του Κουτόβα, επικρατεί στο χωριό και στις εκλογές του 1946, όταν η αποχή των οπαδών του ΚΚΕ προσεγγίζει το 50% των ψηφοφόρων. Οι Καρτσιώτες θυμούνται το σύνθημα που επικρατούσε κατά την τότε εκλογική εκστρατεία: «Αέρα στον Ροδόπουλο φωτιά στον Ηρακλείδη». Ο Κωνσταντίνος Ροδόπουλος πάντως, μιλώντας σε αντιπροσωπείες αγροτών που είχε συναντήσει στη Λάρισα, όπου και εκλεγόταν, τους είχε πει ότι το κράτος πρέπει να χρησιμοποιήσει σοβιετικές μεθόδους εναντίον των κομμουνιστών. Ειδικά για τις δημοτικές εκλογές, είπε ότι σε όποιους δήμους επικρατήσουν οι αριστεροί συνδυασμοί δεν πρόκειται να δοθούν σε αυτούς κονδύλια.

**ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΥ,
ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΗΔΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΟΥΤΟΒΑ ΤΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 1930**

Μετρήσαμε να είναι πάνω από 220 εφημερίδες, από όλες τις πολιτείες των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και 320 άρθρα που αναφέρονται σ' αυτόν, και τον κάνουν έναν από τους πιο δημοφιλείς του Τύπου, με την κηδεία του να είναι η μεγαλύτερη που έγινε στο κέντρο της Νέας Υόρκης. Δεν είναι πολλοί οι Έλληνες που έχουν λάβει τέτοια προσοχή από τον Τύπο των Ηνωμένων Πολιτειών και τον Κουτόβα θα μπορούσαμε να τον εντάξουμε ως έναν Έλληνα, που έτυχε να είχε στην ιστορία της Αμερικής, μια από τις μεγαλύτερες αναφορές στο Τύπο. Το παρατήρησε αυτό, όπως ήδη το αναφέραμε νωρίτερα, η Ελληνοαμερικανική εφημερίδα «Ατλαντίς» ότι, *«Κατά ομολογίαν των παρακολουθησάντων την πομπήν, η χθεσινή κομμουνιστική διαδήλωσις ήτο η μεγαλυτέρα εξ όσων έγιναν ποτέ εν Αμερική. Γεγονός αναμφισβήτητον είναι ότι ουδείς μέχρι τούδε Έλλην της Αμερικής συγκέντρωσε τόσον κόσμο και τόσην επισημότητα κατά την κηδεία του»*. Η «Ατλαντίς» εννοούσε, όταν αναφέρει την λέξη «επισημότητα», εννοούσε την τεράστια, μάλλον ανεπανάληπτη, αναφορά του προσώπου του Σταύρου Κουτόβα, στον Αμερικανικό Τύπο της Αμερικής. Γενικά, οι εφημερίδες, που περιγράφαν τα γεγονότα σχετικά με τον Κουτόβα, ήταν μοιρασμένες στο πως εμφάνιζαν τα γεγονότα και μπορούμε να τις κατατάξουμε σε γενικής εμβελείας και ονομάζονται πολλές φορές ως αστικές, και που τύχαινε να είναι πιο συντηρητικές και τις άλλες του αριστερού προσανατολισμού. Εν συνεχεία, παρουσιάζουμε άρθρα εφημερίδων και από τις δυο τάσεις. Οι γνωστές και μεγάλης κυκλοφορίας εφημερίδες, όπως π.χ. η «New York Times» γενικώς, παρουσιάζουν τα γεγονότα όπως έχουν συμβεί, αλλά και κάνουν αναλύσεις κατηγορώντας, κυρίως το Κομμουνιστικό Κόμμα, ότι αυτό εκμεταλλεύτηκε την τραγωδία που συνέβη στον Σταύρο Κουτόβα, για να επεκτείνει την επιρροή του στην χώρα. Από την άλλη μεριά, το Κομμουνιστικό Κόμμα και τα περισσότερα συνδικάτα, κάνουν αυστηρή κριτική μέσω του Τύπου που ελέγχουν, στο κατεστημένο, ως υπεύθυνο για την οικονομική κρίση που ταλανίζει την Αμερική και επίσης υπεύθυνο για την ακραία βία της αστυνομίας, που έτυχε να εξαπλώνεται τις μέρες του θανάσιμου τραυματισμού και θανάτου του Κουτόβα μέχρι και την μεγαλειώδη κηδεία του. Το Κομμουνιστικό Κόμμα και συνδικάτα, όπως π.χ. η «Ένωση Συνδικαλιστικής Ενότητας Εμπορείου (TUUL)» και Σύνδεσμος Νέων Εργαζομένων (YWL), είχαν στη διάθεσή τους, εφημερίδες με μια συνολική εθνική κυκλοφορία περίπου 250.000 φύλλων την αγγλόφωνη *Daily Worker* (κυκλοφορία περίπου 10.000) και ως παράδειγμα δύο καθημερινές φινλανδικές, μία ρωσική ημερήσια εφημερίδα, μία εφημερίδα στα Γίντις και δώδεκα άλλες ξενόγλωσσες εφημερίδες, που εμφανίζονταν λιγότερο συχνά. Εκτός

από τη διανομή της *Daily Worker* τα μέλη του κόμματος και συμπαθούντες μοίρασαν 100.000 πολυγραφημένα φυλλάδια.¹⁶

Δημοσιεύσεις για τον Κουτόβα σε Πολιτείες των ΗΠΑ και του Καναδά

Ακολουθούν μερικές δημοσιεύσεις σε εφημερίδες των ΗΠΑ και του Καναδά για το θέμα του Κουτόβα:

Νέα Υόρκη 108	Αλαμπάμα 4	Οκλαχόμα 3
Πενσυλβάνια 33	Κεντάκι 4	Ιντιάνα 2
Οχάιο 20	Μινεσότα 4	Μίσιγκαν 2
Καλιφόρνια 15	Μιζούρι 4	Βόρεια Καρολίνα 2
Τέξας 12	Μισισιπή 4	Νεβάδα 2
Ιλινόις 11	Βιρτζίνια 4	Νότια Ντακότα 2
Αϊόβα 9	Βερμόντ 4	Ουάσιγκτον 2
Μέριλαντ 9	Αριζόνα 3	Αλάσκα 1
Φλόριντα 8	Κονέκτικατ 3	Αϊντάχο 1
Νέα Τζέρσεϊ 8	Καναδάς 5	Κάνσας 1
Τένεσι 8	Ντέλαουερ 3	Μασαχουσέτη 1
Νότια Καρολίνα 6	Γεωργία 3	Μοντάνα 1
Ουισκόνσιν 5	Νεμπράσκα 3	Γιούτα 1
		Γουαϊόμινγκ 1

Δημοσιογραφική κάλυψη των εφημερίδων των ΗΠΑ με θέμα τον Σταύρο Κουτόβα

16) Folsom, Franklin, «*America Before Welfare (Η Αμερική πριν από την Πρόνοια)*», Νέα Υόρκη & Λονδίνο 1991, σελ. 243.

Παρακάτω είναι μερικές από τις εφημερίδες με τις δημοσιεύσεις τους για τον Σταύρο Κουτόβα, που τις παρουσιάζουμε ως δείγμα της έκτασης αναφοράς στον Τύπο των ΗΠΑ και Καναδά:

Daily News (Νέα Υόρκη)	83
New York Times (Νέα Υόρκη)	20
The Baltimore Sun (Βαλτιμόρη, Μέριλαντ)	9
The Parsons Sun (Πάρσονς, Κάνσας)	8
Times Union (Μπρούκλιν, Νέα Υόρκη)	7
Chattanooga Daily Times (Τσατανούγκα, Tennessee).....	7
Democrat and Chronicle (Ροτσέστερ, Νέα Υόρκη).....	6
The Pittsburgh Press (Πίτσμπουργκ, Πενσυλβάνια)	6
The Atlanta Constitution (Ατλάντα Γεωργία).....	6
Reading Times (Reading, Πενσυλβάνια)	5
Brooklyn Times Union (Μπρούκλιν, Νέα Υόρκη)	5
The Brooklyn Daily Eagle (Μπρούκλιν, Νέα Υόρκη)	5
Rutland Daily Herald (Ρούτλαντ, Βερμόντ)	5
The Courier-News (Μπριτζγουόστερ, Νέα Υερσέη).....	5
Hartford Courant (Χάρτφορντ, Κονέκτικατ).....	4
The Standard Union (Μπρούκλιν, Νέα Υόρκη)	4
The Cincinnati Enquirer (Σινσινάτι, Οχάιο)	4
Standard-Speaker (Χάσλετον, Πενσυλβάνια)	4
The News-Messenger (Φρέμοντ, Οχάιο).....	4
Marysville Journal-Tribune (Μέρισβιλλ, Οχάιο).....	4
The Standard Union (Μπρούκλιν, Νέα Υόρκη)	4
The Miami Herald (Μαϊάμι, Φλόριδα).....	4
Fairbanks Daily News-Miner (Φέρμπανκς, Αλάσκα).....	4
Chicago Tribune (Σικάγο, Ιλινόις)	4
Asheville Citizen-Times (Άσβιλλ, Βόρεια Καρολίνα).....	4
Times Herald (Όλεαν, Νέα Υόρκη).....	4
The Kansas City Star (Κάνσας Σίτι, Μιζούρι)	4
Santa Rosa Republican (Σάντα Ρόζα, Καλιφόρνια)	4
The San Bernardino County Sun (Σαν Μπερναντίνο, Καλιφόρνια)	4
The Salt Lake Tribune (Σάλτ Λέικ Σίτι, Γιούτα)	4
The Morning Call (Άλλενταουν, Πενσυλβάνια)	4
Dunkirk Evening Observer (Ντουνκίρκ, Νέα Υόρκη).....	4
El Paso Times (Ελ Πάσο, Τέξας).....	3
Sedalia Weekly Democrat (Σεντάλια, Μιζούρι)	3
The Pittsburgh Press (Πίτσμπουργκ, Πενσυλβάνια)	3

Herald And Review (Ντεκατούρ, Ιλινόις)	3
The Courier-Express (Ντιμπουά, Πενσυλβάνια)	3
Austin American-Statesman (Όστιν, Τέξας)	3
Star Tribune (Μινεάπολη, Μινεσότα)	3
Pittsburgh Post-Gazette (Πίτσμπουργκ, Πενσυλβάνια).....	3
Richmond Times-Dispatch (Ρίτσομοντ, Βιρτζίνια)	3
The Evening Journal (Ουίλμινγκτον, Ντέλαουερ).....	3
Leader-Telegram (Εάου Κλαίρ, Ουισκόνσιν).....	3
Standard-Sentinel (Χάζλεταουν, Πενσυλβάνια)	3
The Evening Sun (Βαλτιμόρη, Μέριλαντ).....	3
The Central New Jersey Home News (Νιού Μπρούνσγουικ , Νέα Τζέρσεϊ) .	3
The Ottawa Citizen (Οτάβα, Οντάριο, Καναδάς).....	3
The News-Messenger, (Φρέμοντ, Οχάιο).....	3
The Knoxville Journal, (Κνόξβιλ, Τέννεσι)	3
The Indianapolis News (Ινδιανάπολις, Ιντιάνα)	3
Belvidere Daily Republican (Μπέλβιντερ, Ιλινόις)	3
The Evening Review (Ανατολικό Λίβερπουλ, Οχάιο).....	3
Fort Worth Record-Telegram (Φόρτ Ουόρθ, Τέξας).....	3
Clarion-Ledger (Τζάκσον, Μισισσιπή).....	3
The Morning News (Ουίλμινγκτον, Ντέλαουερ)	3
The Sandusky Register (Σαντούσκι, Οχάιο).....	3
Sioux City Journal (Σιούξ Σίτι, Αϊόβα).....	3
Chicago Tribune (Σικάγο, Ιλινόις)	3
The Daily Oklahoman (Οκλαχόμα Σίτι, Οκλαχόμα)	3
The Yonkers Herald (Γιόνκερς, Νέα Υόρκη)	3
Arizona Republican (Φοίνιξ, Αριζόνα)	3
The Windsor Star (Υούντσορ, Οντάριο Καναδάς).....	3
The Greenville News (Γκρίνβιλ, Νότια Καρολίνα).....	3
The Nebraska State Journal (Λίνκολν, Νεμπράσκα).....	2
Reno Gazette-Journal (Ρένο, Νεβάδα)	2
The Huntsville Times (Χάντσβιλ, Αλαμπάμα)	1
Argus-Leader (Σιου Φολς, Νότια Ντακότα).....	1
Idaho Evening Times (Τουίν Φολς, Αϊντάχο).....	1
Casper Star-Tribune (Κάσπερ Γουαϊόμινγκ)	1
The Daily Tribune (Ουισκόνσιν Ράπιντς, Ουισκόνσιν).....	1
The producers news (Πλέντιούντ, Μοντάνα).....	1

... και υπάρχουν και άλλες, οι περισσότερες, με 1 με 2 δημοσιεύσεις που δεν τις πα-
ραθέτουμε.

Δημοσίευση για τον Σταύρο Κουτόβα στο περιοδικό Labor Defender¹⁷

Η φωτογραφία από το περιοδικό, Labor Defender, όπου και ένα τραγούδι που τιμά τον Σταύρο Κουτόβα (Steve Katovis), με τον τίτλο «Στον Πεσόντα Μαχητή (To the Fallen Fighter)»

17) Το περιοδικό Labor Defender, που εκδιδόταν τα χρόνια 1926-1937, από την «Διεθνή Οργάνωση για την Υπεράσπιση της Εργασίας (International Labor Defense (ILD)), ως το αμερικανικό τμήμα του «Διεθνούς Δικτύου Κόκκινης Βοήθειας» υποστηρικτή του «Εργατικού Κόμματος της Αμερικής», με εκδότη τον J. Louis Engdahl και συντάκτη τον Sol Auerbach.

Στις επάνω φωτογραφίες του μηνιαίου περιοδικού Labor Defender του Μαρτίου 1930, τόμος 5, αριθ. 3, σελ. 50-51, όπου εμφανίζονται οι ακόλουθες σκηνές των γεγονότων που εκτυλίχθηκαν τις μέρες από τον θάνατο του Σταύρου Κουτόβα μέχρι την ημέρα της κηδείας του:

- **πάνω αριστερά:** Στην αρχή της διαδήλωσης διαμαρτυρίας για την αστυνομική δολοφονία του Σταύρου Κουτόβα, που πραγματοποιήθηκε στην πλατεία του Δημομαρχείου της Νέας Υόρκης, με παρουσία της έφιππης και πεζής αστυνομία, χρησιμοποιώντας ρόπαλα και γροθιές, να κτυπούν αλύπητα τους διαμαρτυρόμενους εργάτες. Το άγαλμα στο βάθος ονομάζεται «Η Αρετή του Πολίτη».
- **αριστερά στο κέντρο:** μέρος των 50.000 ατόμων που βρέθηκαν στην πομπή της κηδείας του Σταύρου Κουτόβα.
- **πάνω στο κέντρο:** Οι εργάτες απομακρύνουν τους τραυματίες από το πεδίο της μάχης με την αστυνομία και ένας 17χρονος εργάτης, χτυπημένος με ρόπαλο και χωρίς τις αισθήσεις του, μεταφέρεται σε ασφαλές μέρος.
- **κάτω δεξιά:** Ο Σταύρος Κουτόβας κείται στο Εργατικό Κέντρο της Νέας Υόρκης στις 27/1/1930: φωτο της Nippon Camera Club.
- **κάτω κέντρο:** η τιμητική φρουρά των εργατών, μπροστά από τη σορό του Σταύρου Κουτόβας στο Εργατικό Κέντρο,
- **κάτω αριστερά:** Η μαζική διαδήλωση των 50.000 εργαζομένων στην Γιούνιον Σκουέρ, την Τρίτη, 28 Ιανουαρίου 1930, απαντά στη δολοφονία του Σταύρου Κουτόβα και στην αστυνομική βία.
- **κύκλος από την άλλη πλευρά:** Αστυνομία με πολυβόλα, σε θωρακισμένο αυτοκίνητο, περιπολούσε στην πορεία της κηδείας.
- **πάνω δεξιά:** Η αστυνομία Τάμμανι σε δράση εναντίον ενός εργάτη, χτυπώντας τον με ρόπαλα και κνηγώντας τον δίπλα από το Δημομαρχείο.
- **κέντρο και κάτω:** τραγούδι με τίτλο:

ΣΤΟΝ ΠΕΣΜΕΝΟ ΜΑΧΗΤΗ¹⁸

(Αφιερωμένο στον Σταύρο Κουτόβα, η μελωδία: «Η Κόκκινη Σημαία»)

Δεσμευόμαστε ότι δεν θα σε ξεχάσουμε σύντομα!

Το θάρρος του συντρόφου μας μάς ξεσηκώνει ακόμα!

Ελευθερώνεται τώρα όποιος ήταν σκλάβος.

Τον πισώπλατο πυροβολισμό, ήταν το μόνο που έδωσε ο μπάτσος

Χορωδία:

Το όνομα του Κουτόβα θα λάμπει με τα άλλα.

Ποιόν γνωρίζουν οι εργάτες που έχει αντέξει την δοκιμασία

¹⁸⁾ Τα λόγια του τραγουδιού, είναι από τις 03-Μαρτίου-1930 στο περιοδικό, το Labor Defender, σελ. 50-51.

*Αθάνατοι όλοι που πέφτουν με αυτόν τον τρόπο.
Σεβαστοί θα είναι την Ημέρα του Εργάτη.*

*Ενός αλήτη όπλο τον έριξε κάτω.
Δεν λύγησε αυτός που έπρεπε να πέσει:
Γιατί στη μάχη, αυτοί θα πέσουν -
Ακλόνητος έδωσε τα πάντα.*

*Το όνειρό του ήτανε ένας γελαστός κόσμος.
Με τη σημαία της εργατιάς τον κόσμο να φωτίζει .
Και από την πείνα να ξεφύγει-
Και Κόσμος του Εργάτη πρόκειται να γίνει!*

*Δεν έδωσε μάταια τη ζωή του
Από τον σπόρο γίνεται πάντα το σιτάρι.
Με τους θανάτους επαναστατών
Ξεκινά η νέα ζωή και η θέληση για πράξη.*

*Δεσμευόμαστε από τις πράξεις που ακόμα ζουν.
Και για όλους σκοτωμένους που έφυγαν :
Πάντα σε όλο τον κόσμο η Πορφυρή Σημαία θα κυματίζει.
Και στο ίσκιο της δεν θα εκμεταλλεύονται τους σκλάβους.*

TO THE FALLEN FIGHTER¹⁹

(Dedicated to Steve Katovis to the tune of "The Red Flag"²⁰)

*We pledge we will not soon forget!
Our Comrade courage spurs us yet!
He free now is who was a slave;
Shot from behind, his all he gave*

Chorus:

*Katovis' name shines with the rest.
Whom workers know have stood the test
Immortal all who fall that way;
Revered they'll be in Labor's day.*

---

19) ο. π.

20) Ο Ιρλανδός Jim Connell έγραψε τους στίχους του τραγουδιού το 1889 "Νίκολας". Υπάρχουν έξι στροφές, καθεμία από τις οποίες ακολουθείται από το ρεφρέν. Συνήθως τραγουδιέται στη μελωδία του «Lauriger Horatius», γνωστότερο ως το γερμανικό κάλαντο «O Tannenbaum (Το Χριστουγεννιάτικο δέντρο)» https://www.youtube.com/watch?v=sHoyoKgRq5U&ab_channel=Ingen

*The hellion's gun-belch laid him low.
Not sorry he who had to go:
For in the battle some must fall-
Unflinching he gave his all.*

*His dream was a smiling world;
With labor's bright Red Flag unfurled;
From Capitalism's hunger free-
The Workers 'World that is to be!*

*He did not give his life in vain
As from the seed there comes the grain.
So from the deaths of rebel true
There springs new life and will to do.*

*We vow by him whose deeds live on.
And by all rebels slain and gone:
World-wide the Crimson Flag shall wave;
Beneath it no exploited slave.*

**Ποίημα στην εφημερίδα *Daily Worker*
στην 1^η επέτειο θανάτου του Σταύρου Κουτόβα**

Δημοσιεύουμε και ένα άλλο ποίημα και κείμενο τις 24 Ιανουαρίου του 1931 από την εφημερίδα *Daily Worker* στην πρώτη επέτειο του θανάτου του Σταύρου Κουτόβα:

STEVE KATOVIS

-----

*By LEO JACOBSON
(On the anniversary of his death)*

*January 24th of last year.
Once we had a comrade,
With our picket line,
He knew before Gerard,
Of the "Fifty - nine."
He fought against conditions
Of the A. F. of L.
Those crooked politicians, who*

*Are the workers' hell.
He gave his life for us,
As many comrades do;
And he was known to all
As a comrade thru ' and thru ' .
Comrade Steve Katovis,
We pledge to be as brave,
In the fight for freedom
Between the boss and slave.
We'll carry on the fight,
'Till the very end,
In your spirit with our might,
For a Soviet Land.*

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΤΟΒΑΣ

-----

*Από τον LEO JACOBSON
(Στην επέτειο του θανάτου του -
24 Ιανουαρίου του περασμένου έτους).*

*Κάποτε είχαμε έναν σύντροφο,
Με την πικετοφορία μας,
Ήξερε πριν από τον Gerard,
Για τους "Πενήντα Εννέα".
Αγωνίστηκε ενάντια στις συνθήκες
του A.F. L.
Εναντίον των διεφθαρμένων πολιτικών, που
Είναι η κόλαση των εργατών.
Έδωσε τη ζωή του για μας,
Όπως κάνουν πολλοί σύντροφοι,
Και ήταν γνωστός σε όλους
ως σύντροφος από την αρχή και μέχρι το τέλος.
Σύντροφος Steve Katovis,
Δεσμευόμαστε να είμαστε το ίδιο γενναίοι,
Στον αγώνα για την ελευθερία
Ανάμεσα στο αφεντικό και τον σκλάβο.
Θα συνεχίσουμε τον αγώνα,
Μέχρι το τέλος,
Στο πνεύμα σας με τη δύναμή μας,
Για μια χώρα των εργατών.*

ΜΕΡΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΘΥΜΟΜΑΣΤΕ

- 16 Ιανουαρίου 1930** - Ο Σταύρος Κουτόβας, μαχητικός εργάτης της Νέας Υόρκης πυροβολείται πισώπλατα από αστυνομικό της Τάμμανι ενώ βοηθούσε σε απεργία υπαλλήλων τροφίμων στο Μπρονξ.
- 24 Ιανουαρίου 1930** - Ο Σταύρος Κουτόβας πέθανε, με τον αστυνομικό της Τάμμανι να φρουρεί το κρεβάτι του.
- 25 Ιανουαρίου 1930** - Η αστυνομία έκανε βίαιη επίθεση σε διαδήλωση εργατών της Νέας Υόρκης στο Δημαρχείο, οι οποίοι διαμαρτύρονταν για τη δολοφονία του Σταύρου Κουτόβα.
- 28 Ιανουαρίου 1930** - 50.000 εργάτες της Νέας Υόρκης προσέρχονται στην κηδεία του Κουτόβα στη μεγαλύτερη κηδεία-διαδήλωση που έγινε ποτέ στη Νέα Υόρκη.

Τίτλοι και περιγραφές άρθρων της *New York Times* για τον Σταύρο Κουτόβα

1) 17 Ιαν. 1930

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΖΕΙ ΑΝΘΡΩΠΟ ΣΤΗΝ ΑΠΕΡΓΙΑ

Πυροβολεί όταν το πλήθος στο Μπρόνξ αντέδρασε στην εντολή να διαλυθεί, μετά που του πήραν το κλομπ. Ένας από μια ομάδα δεκαπέντε ή είκοσι απεργών υπαλλήλων και των συμπαθούντων τους τραυματίστηκε από έναν αστυνομικό, στον οποίο επιτέθηκαν γύρω στις 7 χθες το βράδυ στην 161η οδό και Union...

2) 18 Ιαν. 1930

Η εργατική υπεράσπιση διαμαρτύρεται για τον πυροβολισμό υπαλλήλου στην απεργία στο Μπρονξ. Η Διεθνής Εργατική Άμυνα διαμαρτύρεται για «βαρβαρότητα» στην υπόθεση του Σ. Κατόβις, ο οποίος πυροβολήθηκε σε επεισόδιο σε πικετοφορία.

3) 20 Ιαν. 1930

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΩΝ ΚΟΚΚΙΝΩΝ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ.

Οι 300^{οι}, που σχεδίαζαν διαμαρτυρία σε επεισόδιο με πυροβολισμούς, απωθήθηκαν από την αίθουσα στο Μπρόνξ. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΖΕΙ ΙΔΙΩΤΙΚΑ Ακούει ομιλία κατά της «αστυνομικής βαρβαρότητας» σε υποθέσεις απεργιακών πικετοφοριών. Μια κομμουνιστική συγκέντρωση που είχε προγραμματιστεί για το Hollywood Gardens, 896 Prospect Avenue, στο Μπρόνξ, διακόπηκε από την αστυνομία χθες, όταν ο ντετέκτιβ Jacob Hartnett της ομάδας πυροτεχνουργών απέτρεψε περίπου 300 άτομα που επεδίωκαν να αποκτήσουν είσοδο.

4) **25 Ιαν. 1930**

Το κόμμα, αναστατωμένο από τον τραυματισμό του Κατόβις στην απεργία που ξέσπασε, συγκεντρώνεται σήμερα για διαμαρτυρία στο Δημαρχείο. Ο Ρότζερ Μπάλντουιν έκανε έκκληση για μετριοπαθή χειρισμό του πλήθους στη μαζική συγκέντρωση. Ο θάνατος χθες το βράδυ ενός υπαλλήλου που πυροβολήθηκε στις 16 Ιανουαρίου από αστυνομικό κατά τη διάρκεια μιας απεργίας στο Μπρόνξ έκανε τους ηγέτες του Κομμουνιστικού Κόμματος εδώ χθες το βράδυ να απευθύνουν κάλεσμα για μαζική συγκέντρωση στο Δημαρχείο στις 12:30 μ.μ. σήμερα.

5) **26 Ιαν. 1930**

125 ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΟΥΝ ΤΟΥΣ ΚΟΚΚΙΝΟΥΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ - ΠΟΛΛΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΤΗΚΑΝ.

Οι περιπολούντες χρησιμοποιούν κλομπ και γροθιές για να διαλύσουν 200^{ους} που διαμαρτύρονταν για το θάνατο του εργάτη. 10.000 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΑΤΑΡΑΧΗ. Η επίθεση διασκορπίζει τους διαδηλωτές και οι παρευρισκόμενοι χτυπήθηκαν στην καταδίωξη. ΠΕΝΤΕ ΔΙΑΔΗΛΩΤΕΣ ΣΥΝΕΛΛΗΦΘΗΚΑΝ Τρία νεαρά κορίτσια μεταξύ των φυλακισμένων-Η σορός του σκοτωμένου διαδηλωτή έχει εκτεθεί στο εργατικό κέντρο. Η αστυνομία καταγγέλλεται ως «φαύλη». 125 ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΑΝ ΤΟΥΣ ΚΟΚΚΙΝΟΥΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ Χτυπήθηκε επιχειρηματίας του Μπρούκλιν. Τραυματίστηκε ο εκδότης της *Daily Worker*.

Οι απειλητικές γροθιές, τα ρόπαλα και τα μπλάκτζακ των εκατό αστυνομικών και είκοσι πέντε έφιππων διέλυσαν μια απόπειρα πορείας 200 διαδηλωτών στο πάρκο του Δημαρχείου λίγο πριν από τη μία χθες το μεσημέρι, προκαλώντας ελαφρούς τραυματισμούς σε έναν αριθμό ατόμων, μεταξύ των οποίων και πολλών υπάλληλων γραφείων που επέστρεφαν στα σπίτια τους.

6) **27 Ιαν. 1930**

ΟΙ ΗΓΕΤΕΣ ΣΧΕΔΙΑΖΟΥΝ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΣΤΗΝ ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΟΒΙΣ

Οι ηγέτες απευθύνουν έκκληση για διαδήλωση διαμαρτυρίας στην κηδεία του Κατόβις αύριο. Η ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΧΑΛΛΑΡΩΣΕ. Ο Μπόλντουιν προσφέρει βοήθεια για να καταπολεμηθεί η «ανομία» και να ξεκινήσουν αγωγές για τους τραυματίες. ΓΟΥΟΛΕΝ ΕΤΟΙΜΟΣ ΝΑ ΔΡΑΣΕΙ ΕΑΝ ΘΑ ΔΙΑΤΑΧΤΕΙ από τον Ουόλκερ τον Δήμαρχο. Αυτό το περιστατικό ικανοποίησε άσκοπα την κομμουνιστική «μανία για μάρτυρες». Ο Γουόλκεν έτοιμος για καταγγελίες. Βλέπει εργάτη «Δολοφονημένο».

Ενώ η σορός του Στίβ Κατόβις, απεργού του καταστήματος του Μπρόνξ, που πυροβολήθηκε από αστυνομικό στις 16 Ιανουαρίου και υπέκυψε στο τραύμα του, βρισκόταν χθες σε κεντρική αίθουσα συνεδριάσεων ...

7) 28 Ιαν. 1930**ΟΙ ΚΟΚΚΙΝΟΙ ΑΨΗΦΟΥΝ ΤΟΝ ΓΟΥΟΛΕΝ ΣΤΗΝ ΚΗΔΕΙΑ ΣΗΜΕΡΑ**

Ισχυρίζονται ότι η πομπή της κηδείας του Κατόβις που πυροβολήθηκε από την αστυνομία, θα βαδίζει στην 40η οδό παρά την απαγόρευση. Ο Επίτροπος λέει ότι δεν θα επιτρέψει «παρέλαση σε όλη την πόλη» μετά τη συγκέντρωση στην Γιούνιον Σκουέρ. Η σορός του Κατόβις έχει εκτεθεί σε λαϊκό προσκύνημα. Η αστυνομία απαιτεί «συντομότερη διαδρομή». Οι ηγέτες διαδηλωτών της Νέας Υόρκης αποφάσισαν χθες το βράδυ να αψηφήσουν τον επίτροπο Γουόλεν και την αστυνομία παραλαύνοντας στη σημερινή πομπή της κηδείας του Στίβ Κατόβις.

8) 29 Ιαν. 1930**ΚΟΚΚΙΝΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΚΑΝΟΝΙΚΑ ΥΠΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΦΥΛΑΞΗ**

Διαδήλωση για τον εργάτη και την ήσυχη ταφή παρά την απειλή να αψηφήσει τις διαταγές του Γουόλεν. Ο ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΓΙΟΥΝΙΟΝ ΣΚΟΥΕΡ. 300οι αστυνομικοί περιπολούν εκεί και προλαμβάνουν επεισόδια, καθώς 15.000 παρακολουθούν – Η πομπή ελέγχεται. Οι περίεργοι συγκεντρώνονται από νωρίς. Κόκκινη διαδήλωση υπό αστυνομική φρούρηση. Οι κόκκινοι ηγέτες ομιλούν. Ο Γουόλεν βλέπει την σκηνή. Οι σημαίες αντιστρέφονται.

Ο Στίβ Κατόβις, απεργός που τραυματίστηκε θανάσιμα στο Μπρόνξ από αστυνομικό στις 16 Ιανουαρίου, κηδεύτηκε χθες χωρίς αναταραχή απ' τους κομμουνιστές συντρόφους του. Εν αναμονή ταραχών που δεν σημειώθηκαν 15.000 άτομα στάθηκαν το μεσημέρι στην Γιούνιον Σκουέρ και παρακολουθούσαν από 250 αστυνομικούς που ευγενικά τους αντιμετώπιζαν πια...

9) 29 Ιαν. 1930

Η Ένωση Ελευθεριών ετοιμάζεται επίσης να δράσει για τη δολοφονία του Κατόβις.

Η Αμερικανική Ένωση Πολιτικών Ελευθεριών σχεδιάζει να καταθέσει αγωγή κατά της αστυνομίας για φερόμενες επιθέσεις κατά τη διάλυση μιας διαδήλωσης στο Δημαρχείο και για τη δολοφονία του Σ. Κατόβις.

10) 1 Φεβ. 1930**Ο ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΗΘΗΚΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΚΑΤΟΒΗΣ**

Το σώμα ενόρκων έκρινε ότι ο πυροβολισμός του απεργού του Μπρόνξ από τον Κίριτζ ήταν δικαιολογημένος. ΒΛΕΠΕΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΤΗ ΔΥΝΑΜΗ. Η δολοφονία του υπαλλήλου είχε ως αποτέλεσμα κομμουνιστικές διαμαρτυρίες στο Δημαρχείο και στην Γιούνιον Σκουέρ. Πυροβολήθηκε σε απεργιακή συγκέντρωση. Ακούστηκαν δώδεκα μάρτυρες.

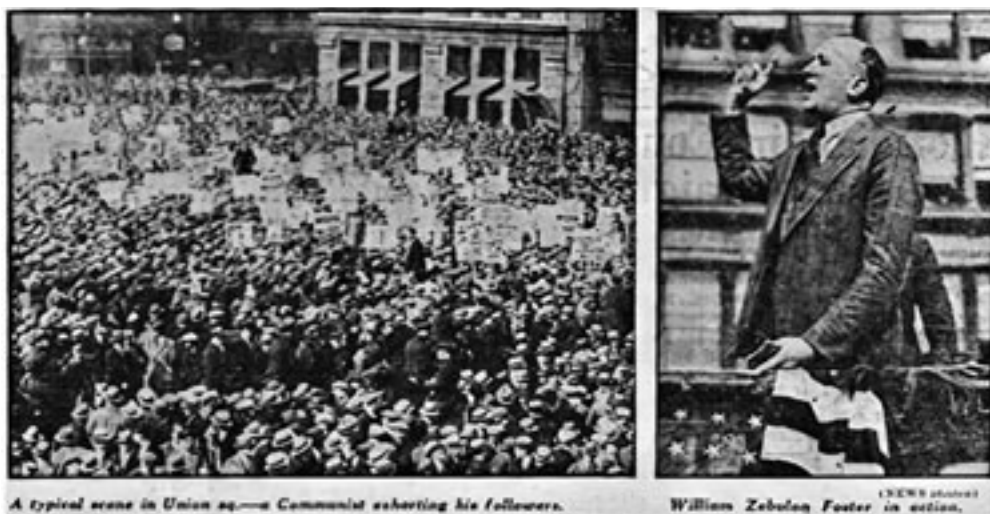
Το σώμα ενόρκων του Μπρόνξ απάλλαξε χθες τον αστυνομικό Χάρι Κίριτζ

του σταθμού Morrisania από κάθε ευθύνη για τον θανάσιμο πυροβολισμό του Στίβ Κατόβις, απεργού υπαλλήλου του καταστήματός λαχανικών, ο θάνατος του οποίου προκάλεσε κομμουνιστικές συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας μπροστά στο...

11) 2 Φεβ. 1930

Η ΔΙΑΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΓΙΟΥΝΙΟΝ ΣΚΟΥΕΡ

Η κηδεία της Τρίτης για τον Steve Katovis, ο οποίος σκοτώθηκε από σφαίρα αστυνομικού κατά τη διάρκεια απεργίας των υπαλλήλων καταστήματος τροφίμων, έφερε ένα ξέσπασμα χιλιάδων κομμουνιστών και συμπαθούντων και εστίασε την προσοχή στο κομμουνιστικό κόμμα.

Διαδήλωση στην πλατεία Γιούνιον Σκουέο

12) 2 Φεβ. 1930

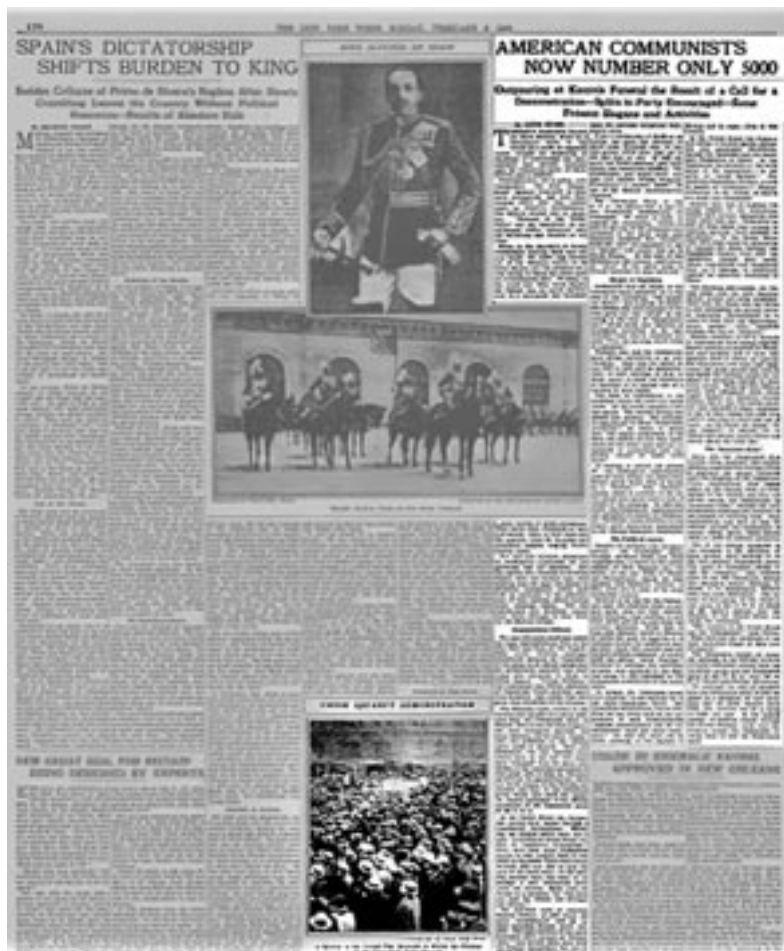
Ο Μπάλντουιν και ο ΜακΛόφλιν αντιφάσκουν μεταξύ τους ως προς την έρευνα.

Ο Ρ. Ν. Μπάλντουιν και ο Εισαγγελέας ΜακΛόφλιν αντιφάσκουν μεταξύ τους ως προς τη διαδικασία της έρευνας για το θάνατο του Κατόβις...

13) 7 Φεβ. 1930

Ο Εισαγγελέας ΜακΛόφλιν δηλώνει πρόθυμος να ανοίξει εκ νέου την έρευνα που απάλλαξε τον Κίριτζ.

Άρθρο της *New York Times*, τις 2 Φεβρουαρίου, 1930,
σελ. 26 με το άρθρο του Louis Stark

Το συγκεκριμένο άρθρο το δημοσιεύουμε, γιατί μας δείχνει την γενική ατμόσφαιρα που επικρατούσε τον καιρό του τραυματισμού και θανάτου του Σταύρου Κουτόβα και της μεγαλειώδους κηδείας του που έγινε στους δρόμους της Νέας Υόρκης. Θέλουμε να τονίσουμε ότι οι παρευρισκόμενοι δεκάδες χιλιάδες Νεοϋορκέζοι εκεί, δεν ήταν μόνο μέλη τού συγκεκριμένου κόμματος, αλλά πολλοί άλλοι ανέντακτοι πολίτες, που βρέθηκαν αυθόρμητα, λόγω της μεγάλης οικονομικής κρίσης που μάστιζε τότε την Αμερική και της ανεργίας που εκτινάχτηκε σε ιστορικά ύψη, με τον Κουτόβα να είναι στα μάτια τους, ένα σύμβολο αντίδρασης, σ' αυτή την κρίση και την ανασφάλεια που επικρατούσε.

Μετά από αυτό το άρθρο, δημοσιεύουμε ένα άρθρο από τον Ερρίκο Λούμις ως εξήγηση, γιατί οι Αμερικανοί όπως και ο Σταύρος Κουτόβας, γίναν μέλη του κομμουνιστικού κόμματος.

**«ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ
ΑΡΙΘΜΟΥΝ ΤΩΡΑ ΜΟΝΟ 5000
ΔΙΑΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΓΙΟΥΝΙΟΝ ΣΚΟΥΕΡ»**

*Το ξέσπασμα στην κηδεία του Κατόβις είναι και το αποτέλεσμα
ενός καλέσματος για διαδήλωση*

Από τον LOUIS STARK,

Η κομμουνιστική κηδεία της Τρίτης για τον Στιβ Κατόβις, που σκοτώθηκε από αστυνομικό κατά τη διάρκεια μιας απεργίας των υπαλλήλων καταστήματός λαχανικών, έφερε ένα ξέσπασμα χιλιάδων κομμουνιστών και συντρόφων που εστίασε την προσοχή στο Κομμουνιστικό Κόμμα, του οποίου ο Κατόβις ήταν μέλος.

Οι διαδηλώσεις είναι πολιτική των κομμουνιστών. Η λέξη «διαδήλωση» εμφανίζεται συχνά στην προπαγάνδα του κόμματός του, και ακόμη και οι εχθροί τους παραδέχονται ότι συνήθως κάνουν μια αποτελεσματική εκδήλωση. Η κηδεία του Κατόβις δεν αποτέλεσε εξαίρεση. «Εργαζόμενοι του Κόσμου, Ενωθείτε» ήταν η επιγραφή στο κόκκινο φέρετρο, στολισμένο με κόκκινα γαρύφαλλα και στεφάνια από κόκκινα τριαντάφυλλα.

UNION SQUARE'S DEMONSTRATION

Photograph by Finas Vela World
A Section of the Crowd That Gathered to Watch the Funeral
of the Communist, Steve Kateris.

Το φέρετρο μεταφέρθηκε στους ώμους νεαρών κομμουνιστών που φορούσαν μαύρα και κόκκινα βραχιολάκια, από το Εργατικό Κέντρο στην Γιούνιον Σκουέρ 28, παρουσία ενός τεράστιου πλήθους, στο οποίο η αστυνομία δεν ήταν αμελητέο μέρος. Για πολλούς από το πλήθος που γέμισε την Γιούνιον Σκουέρ, η κηδεία ήταν ένα εξωτικό περιστατικό ακόμη και σε μια μητρόπολη που παρέχει μια μεγάλη ποικιλία από δημόσιες πομπές. Άκουσαν μερικές χιλιάδες άνδρες και γυναίκες, πολλοί στην εφηβεία τους και η πλειοψηφία κάτω των 30 ετών, να φωνάζουν επαναστατικά συνθήματα, να τραγουδούν επαναστατικά τραγούδια. Ο τεράστιος και περίπλοκος μηχανισμός κινητοποίησης που ήταν υπεύθυνος για τη συγκέντρωση

δεν ήταν εμφανής. Αλλά οι ηγέτες που επέστρεψαν στην πλατεία Γιούνιον Σκουέρ 28 μετά την κηδεία, διάβασαν με λαμπερά μάτια τα πρωτοσέλιδα ρεπορτάζ των απογευματινών εφημερίδων, τα οποία θεώρησαν ως απόδειξη της αποτελεσματικότητας των άοκνων προσπαθειών τους κατά τη διάρκεια πολλών άγρυπνων νυκτών. Διότι οι κομμουνιστές είχαν κινητοποιήσει σχεδόν όλη τους τη δύναμη στη Νέα Υόρκη για την κηδεία του Κατόβις.

Διαδήλωση διατάχθηκε

Για μέρες ο κομματικός τύπος είχε καλέσει σε μαζικές διαδηλώσεις, πρώτα στο Δημαρχείο και μετά στην κηδεία. Οι πυρήνες των καταστημάτων, οι κλαδικές συνελύσεις, τα τμήματα των νοικοκυρών, όλα τα «τμήματα» του κόμματος σε όλα τα ριζοσπαστικά συνδικάτα και όλα τα άνεργα μέλη είχαν παροτρύνει και παρακαλούσαν να συρρεύσουν στην Γιούνιον Σκουέρ. Οι «Νέοι Πρωτοπόροι», οι κομμουνιστές πρόσκοποι, τα μέλη των κομμουνιστικών συλλόγων νεολαίας, τα μέλη των αθλητικών συλλόγων, τα αγόρια και τα κορίτσια του γυμνασίου, κινητοποιήθηκαν για την περίπτωση.

Η πειθαρχία που έγινε εμφανής στην κηδεία επιβλήθηκε από ένα κόμμα που είχε ως πρότυπο το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ρωσίας. Εδώ έχει τα ίδια συνθήματα, τις ίδιες εσωκομματικές διαμάχες, την ίδια πολεμική και τις ίδιες «θέσεις» που δημοσιεύονται στον επίσημο κομματικό τύπο της Μόσχας. Με μια διαφορά: οι δύο παρατάξεις εδώ που τα τελευταία χρόνια έχουν «καθαριστεί» από το κόμμα, είναι, χάρη στην αμερικανική εγγύηση της ελευθεροτυπίας, σε θέση να διατηρήσουν (αν το επιτρέπουν τα οικονομικά) έναν αντιπολιτευτικό τύπο. Εδώ βρίσκονται τα όργανα των αδελφών του Τρότσκι και επίσης της ομάδας του Λόβεστοουν που αυτοαποκαλείται «μειζων», παρά την κατοχή του επίσημου μηχανισμού του Κομμουνιστικού Κόμματος των ΗΠΑ.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες τα κομμουνιστικά κόμματα έχουν περάσει από μια περίπλοκη εξέλιξη. Με δυσκολία σχηματίστηκε ένα πριν υπάρξει διάσπαση. Σύμφωνα με τον Τζέιμς Ο'Νηλ, συγγραφέα του βιβλίου «Αμερικανικός Κομμουνισμός», υπήρξαν περισσότερα κομμουνιστικά κόμματα σε αυτή τη χώρα από οποιαδήποτε άλλη στον κόσμο. Υπήρχαν δώδεκα μεταξύ 1919 και 1921 ή τέσσερα για κάθε ένα από τα τρία χρόνια. Κατά τη διαδικασία διάσπασης υπήρξε κατά μέσο όρο ένα νέο κομμουνιστικό κόμμα κάθε δέκα μήνες. Οι διασπάσεις θεωρήθηκαν ως αναγκαιότητα, γιατί «όσο περισσότερο διασπάσαι τόσο πιο ξεκάθαρος και πιο δυνατός γίνεσαι.» Οι αντί-Ερυθρές συγκεντρώσεις του Γενικού Εισαγγελέα Πάλμερ το 1919 οδήγησαν το κόμμα στην «παρανομία» και τα διάφορα παραρτήματα έγιναν μυστικές κοινωνίες. Τα νόμιμα τμήματα του κόμματος άκμασαν επιφανειακά ως «λογοτεχνικές λέσχες» και αρκετά χρόνια αργότερα, όταν άρθηκε η απαγόρευση της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, το παράνομο τότε κόμμα, έγινε το επίσημο αναγνωρισμένο κομμουνιστικό κόμμα.

Από 35.000 μέλη στην ακμή του, το κόμμα έχει μειωθεί σε περίπου 5.000, συμπεριλαμβανομένων των μελών των δύο ομάδων που έχουν ξεσπάσει τον τελευταίο ένα ή δύο χρόνια. Το 1923 το κόμμα είχε 20.000 μέλη, μια εφημερίδα και είκοσι μία προσούρες. Τα μέλη ήταν σε μεγάλο βαθμό ξένοι και χωρίστηκαν σε δεκαέξι ξενόγλωσσες ομοσπονδίες - μια σύγχρονη Βαβέλ, όπως ανέφερε ένας από τους αντιπροσώπους της Μόσχας.

Το Κομμουνιστικό Κόμμα των ΗΠΑ, είναι μέρος της Κομμουνιστικής Διεθνούς ή Κομιντέρν. Καμία προσπάθεια δεν γίνεται για να αποκρυφθεί η σχέση αυτή. Οι εντολές για την τήρηση της γραμμής της Κομιντέρν δημοσιεύονται στον κομματικό τύπο, και τα αμερικανικά μέλη που «παρεκκλίνουν» από τη γραμμή αναγκάζονται να ανακαλέσουν, όπως ακριβώς και στη Σοβιετική Ρωσία. Στην περίπτωση των μελών σε αυτή τη χώρα, η δημοσίευση του «λάθους» στον κομματικό τύπο είναι συνήθως αρκετή για να καθαιρεθεί κανείς.

Κίνδυνος αποβολής

Διαφορές με τις θέσεις της Κομιντέρν σημαίνουν αποπομπή, όπως στην περίπτωση του Τζέι Λόβεστοουν, του «Αμερικανού Στάλιν» και μιας ομάδας σημαντικών ηγετών που ήταν ανώτατοι στο τοπικό κόμμα αλλά που «έκαναν λάθος» υποστηρίζοντας την άποψη, ότι η Αμερική αναπτύσσεται σύμφωνα με τους δικούς της οικονομικούς νόμους και είναι σχετικά απαλλαγμένη «από την αυξανόμενη παγκόσμια κρίση του καπιταλισμού». Οι εργαζόμενοι που εντάσσονται στο κομμουνιστικό κόμμα δεσμεύονται σε μια σιδερένια πειθαρχία. Μπορούν να κληθούν ανά πάσα στιγμή να λάβουν μέρος σε διαδηλώσεις, να πραγματοποιήσουν συγκεντρώσεις πυρήνων στα καταστήματα ή σε δρόμο, να μοιράσουν έντυπα σε συγκεντρώσεις ή να αναλάβουν ένα από τα εκατό ή περισσότερα καθήκοντα. Η βάση της οργάνωσης είναι το εργαστήριο, όπου οι μονάδες ονομάζονται πυρήνες. Όλοι οι πυρήνες συνθέτουν μια ομάδα εργασίας.

Οι διάφορες ομάδες διαμορφώνονται σε τμήματα. Η αρχή της οργάνωσης ονομάζεται «δημοκρατικός συγκεντρωτισμός», με την οποία εννοείται ότι, «οι ανώτερες επιτροπές του κόμματος εκλέγονται από τις κατώτερες μονάδες και βασίζονται σε αυτές και είναι υπεύθυνες για τα συνέδρια και τις συνόδους που εκλέγονται από αυτές τις κατώτερες μονάδες». Στην προσπάθειά της να ελέγξει τις πολιτικές μη κομμουνιστικών οργανώσεων, όπως τα συνδικάτα, η μικρή κομμουνιστική ομάδα σχηματίζει αυτό που είναι γνωστό ως «φράξια». Αυτή η «φράξια» συνήθως συνεδριάζει πριν από την ομάδα και συμφωνεί σε ένα σχέδιο δράσης στη συνάντηση. Με αυτόν τον τρόπο πολλές μη κομμουνιστικές οργανώσεις υπόκεινται στον έλεγχο των κομμουνιστικών «φραξιών» υπό την καθοδήγηση των ανώτερων κομματικών αρχών που παραδειγματίζονται από την Κεντρική Εκτελεστική Επιτροπή.

Τα πεδία δράσης

Παρ' όλες τις οπισθοδρομήσεις και τις αναδιοργανώσεις, το Κομμουνιστικό Κόμμα, μέσω των συνδεδεμένων συνδικαλιστικών οργανώσεων και οργανώσεων αρωγής, δραστηριοποιείται στις κλωστοϋφαντουργικές περιοχές της Νέας Αγγλίας και του Νότου, στα ανθρακοφόρα πεδία του Ιλινόις και της Πενσυλβάνια, μεταξύ των εργατών υποδημάτων και επίπλων στη Νέα Υόρκη και σε ορισμένα

από τα μεγάλα κέντρα αυτοκινητών. Παρακινούμενα από τον ζήλο για τον κομμουνιστικό στόχο, τα μέλη στέκονται στις πύλες των καταστημάτων, μοιράζουν τα φυλλάδιά τους, πραγματοποιούν συγκεντρώσεις, παροτρύνουν τους εργάτες να ενταχθούν στο κόμμα τους και πηγαίνουν πάνω κάτω στη χώρα προπαγανδίζοντας. Από καιρό σε καιρό νέες φράσεις, που επινοήθηκαν στη Μόσχα για να ανανεώσουν την πίστη των καθυστερημένων ή για να μαστιγώσουν περισσότερο τους εχθρούς του κομμουνισμού, φτάνουν στη χώρα μας και υιοθετούνται χωρίς δισταγμό. Έναν μήνα αφότου η φράση «σοσιαλφασίστες», που επινοήθηκε για να περιγράψει τους αντί-κομμουνιστές, πρωτοεμφανίστηκε στον μοσχοβίτικο τύπο και δημοσιεύτηκε στις κομμουνιστικές εκδόσεις όλου του κόσμου.

Αυτή τη στιγμή η «καταθλιπτική κατάσταση της βιομηχανίας» είναι η κραυγή συσπείρωσης των παγκόσμιων κομμουνιστικών δυνάμεων. Η Κομμουνιστική Διεθνής έχει ορίσει την 26η Φεβρουαρίου ως την ημέρα που θα είναι το αποκορύφωμα των μαζικών διαδηλώσεων «κατά της ανεργίας και για την ανακούφιση της ανεργίας και την κοινωνική ασφάλιση». Την ημέρα αυτή θα πραγματοποιηθούν συγκεντρώσεις στους δρόμους στις πρωτεύουσες της Ευρώπης και σε πολλές πόλεις αυτής της χώρας.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες η κομμουνιστική επίθεση στρέφεται κατά του κεφαλαίου και των καπιταλιστικών θεσμών, κατά των Σοσιαλιστών και της Αμερικανικής Ομοσπονδίας Εργασίας. Για τον κομμουνιστή οι σοσιαλιστές είναι «το τρίτο κόμμα της αστικής τάξης» ή το κόμμα του «σοσιαλφασισμού». Η «Αμερικανική Εργατική Ομοσπονδία» θεωρείται ότι αποτελείται από «παραπλανητές». Οι χαρακτηρισμοί των ιδιοκτητών του πλούτου είναι πολλοί και γραφικοί.

Παρά την έλλειψη αρκετών μελών, οι νέοι ηγέτες στα κομμουνιστικά συνδικάτα έχουν ριχτεί με ζήλο στα καθήκοντά τους. Απτόητοι από την έλλειψη καλών επαφών, καταφέρνουν να συνεχίσουν να μεταφέρουν «το μήνυμά τους στο λαό». Στο Νότο, όπου δραστηριοποιήθηκαν στην προσπάθεια οργάνωσης των εργατών κλωστοϋφαντουργίας, οι κομμουνιστές ηγέτες έζησαν με τους εργάτες, μελέτησαν τις ανάγκες τους, μίλησαν για οργάνωση και συνέχισαν αδιάκοπα ένα μαράζι επιχειρημάτων κατά της «Αμερικανικής Ομοσπονδίας Εργασίας».

Ο εργάτης του μύλου του Νότου, ο ανθρακωρύχος του Ιλινόις και ο εργάτης του εργοστασίου της Νέας Αγγλίας, προπαγανδίζονται με τη θέση ότι, ο κόσμος είναι τώρα μάρτυρας της γενικής παρακμής του καπιταλισμού, που χαρακτηρίζεται από κρίση σε αυτό που ονομάζουν ιμπεριαλισμό. Κάθε ομιλητής κάθε φυλλάδιο τονίζει την ύπαρξη της «επιτάχυνσής του».

Ιδιαίτερη προσοχή αφιερώνεται στην οργανωτική εργασία μεταξύ των νέγων. Η φυλετική ισότητα κηρύσσεται στους εργάτες των μύλων του Νότου, και σε όσους αμφισβητούν μια τέτοια πορεία ως «δον κιχωτικό», ο κομμουνιστής θα απαντήσει ότι η εμπειρία έχει αποδείξει επαρκώς ότι, ακόμη και στο Νότο οι ερ-

γαζόμενοι δεν έχουν αντίρρηση να συμπεριλάβουν τους νέγρους στα συνδικάτα τους. Λένε ότι όταν ο λευκός όχλος απήγαγε μερικούς λευκούς συνδικαλιστικούς ηγέτες στη Γκαστόνια πριν από μερικούς μήνες, που ήταν οι εργάτες της κλωστοϋφαντουργίας, που έκρυσαν έναν νέγρο οργανωτή σε ένα από τα σπίτια τους και τον κράτησαν μέχρι να είναι ασφαλές να τον φυγαδεύσουν από την πόλη. Στο Βορρά το σύνθημα για κοινωνική ισότητα πραγματοποιείται σε χορούς όπου λευκοί και μαύροι αγνοούν τη χρωματική τους διαφορά.

Στις λεγόμενες «λέσχες αθώων»

Από το 1921, δημιουργηθήκαν πολλές βοηθητικές και υποστηρικτικές οργανώσεις, μέσω των οποίων προσέγγισαν έμμεσα τις μάζες με το πρόγραμμα της Κομμιντέρν. Αυτές οι οργανώσεις έχουν ονόματα που δεν τις προσδιορίζουν ως κομμουνιστικές, για τον απλό άνθρωπο και είναι γνωστές μεταξύ των κομμουνιστών ως «λέσχες αθώων», επειδή τα μη κομμουνιστικά μέλη δεν γνωρίζουν το σκοπό της προώθησής τους. Τέτοιες οργανώσεις μπορεί να έχουν ως λογικό σκοπό την προώθηση της ποδηλασίας, του αθλητισμού, την ανακούφιση από τον λιμό στην Κίνα ή την ανακούφιση των πολιτικών κρατουμένων.

Μια από τις περιέργες ανωμαλίες της κατάστασης είναι η ύπαρξη τριών κομμάτων, καθένα από τα οποία ισχυρίζεται ότι είναι το μόνο γνήσιο κομμουνιστικό κόμμα. Το κόμμα του Λόβεστοουν, που αυτοαποκαλείται «πλειοψηφία», περιλαμβάνει τώρα τους περισσότερους από τους παλιούς γνωστούς ηγέτες, όπως ο Βενιαμίν Γκίτλοφ, Μπέτραμ Δ. Ουόλφ, Κ. Σ. Ζίμερμαν, Χέρμπερτ Ζαμ και Τζακ Ρουμπινστάιν. Η στάση αυτής της ομάδας απέναντι στο Κομμουνιστικό Κόμμα των ΗΠΑ, βασίζεται στη στάση του τελευταίου ότι, «οι εργάτες στις ΗΠΑ είναι έτοιμοι για επανάσταση».

«Οι εργάτες στις Ηνωμένες Πολιτείες δεν είναι κομμουνιστές», λέει ο Γκίτλοφ και «δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί τα πιο στοιχειώδη στάδια της ταξικής συνείδησης».

Ο «Κομμουνιστικός Σύνδεσμος της Αμερικής», ακολουθώντας τη φόρμουλα του Τρότσκι για την παγκόσμια επανάσταση, επιτίθεται τόσο στην ομάδα Λόβεστοουν, όσο και στο Κομμουνιστικό Κόμμα των ΗΠΑ, του οποίου ηγούνται τώρα ο Β. Ζ. Φόστερ και ο Ουίλιαμ Ουάινστων.

Για να ξεπεράσει τις απώλειες μελών του, το Κομμουνιστικό Κόμμα διεξάγει τώρα μια εκστρατεία για νέα μέλη και τα τελευταία στοιχεία του αναφέρουν 3.081 νέα μέλη, από την ποσόστωση των 5.000, που είναι ο στόχος. Καθώς η κηδεία του Κατόβις περνούσε από τους δρόμους την Τρίτη, μοιράστηκαν κάρτες στους παρευρισκόμενους, που τους καλούσαν να ενταχθούν στο κομμουνιστικό κόμμα.

**Κείμενο του Έρικ Λούμις (Erik Loomis) για τον λόγο ένταξης
πολλών σαν τον Κουτόβα στο Κομμουνιστικό Κόμμα
στο πλαίσιο της εποχής των αρχών του 20ου αιώνα**

**«ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΓΙΝΑΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ
ΣΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ
ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΙΣΟΥ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΑΙΩΝΑ»²¹**

Έρικ Λούμις²²

Πολύ συχνά, οι φιλελεύθεροι σήμερα δεν μπορούν να καταλάβουν γιατί οι άνθρωποι εντάχθηκαν στο Κομμουνιστικό Κόμμα στο πρώτο μισό του εικοστού αιώνα. Ήταν τέρατα τελικά; Αλλά αν το πάρουμε στο πλαίσιο εκείνης της εποχής, είναι απόλυτα λογικό.

Ήταν ταξιδιώτες σε αυτό το ποτάμι, αυτοί οι υδραυλικοί, οι σιδεράδες και οι χειριστές ραπτομηχανών- και πήραν μαζί τους στο ταξίδι τους όχι μόνο τη δική τους στενή, φτωχή εμπειρία, αλλά και ένα σύνολο αφηρημένων εννοιών με μετασχηματιστικές δυνάμεις. Όταν αυτοί οι άνθρωποι κάθισαν να μιλήσουν, η Πολιτική κάθισε μαζί τους, οι Ιδέες κάθισαν μαζί τους- πάνω απ' όλα, η Ιστορία κάθισε μαζί τους. Μίλησαν και σκέφτηκαν μέσα σε ένα πλαίσιο που τους έβγαλε από την ανώνυμη και απρόσωπη αφάνεια στην οποία είχαν γεννηθεί και τους έδωσε την πεποίθηση ότι είχαν δικαιώματα αλλά και υποχρεώσεις. Δεν ήταν απλώς οι αποκληρωμένοι της γης, ήταν προλετάριοι με έναν δικό τους ιδρυτικό μύθο (τη Ρωσική Επανάσταση) και μια εκπολιτιστική κοσμοθεωρία (τον μαρξισμό).

Ενώ είναι αλήθεια ότι χιλιάδες άνθρωποι εντάχθηκαν στο Κομμουνιστικό Κόμμα εκείνα τα χρόνια επειδή ήταν μέλη της σκληρής εργατικής τάξης (Εβραίοι της περιοχής της ένδυνσης, ανθρακωρύχοι της Δυτικής Βιρτζίνια, συλλέκτες φρούτων στην Καλιφόρνια), ήταν ακόμη πιο αληθινό ότι πολλές περισσότερες χιλιάδες από τη μορφωμένη μεσαία τάξη (δάσκαλοι, επιστήμονες, συγγραφείς) εντάχθηκαν επειδή και γι' αυτούς το κόμμα διέθετε μια ηθική αυθεντία που έδινε σχήμα και υπόσταση, μέσω του πάθους του για τη δομή και της ευγλωττίας της ρητορικής του, σε μια επείγουσα αίσθηση της κοινωνικής αδικίας.

Κάθε μέλος του κόμματος ήξερε ότι οι συνδικαλιστές του κόμματος ήταν ζωτικής σημασίας για την βελτίωση της βιομηχανικής εργασίας - οι δικηγόροι του κόμματος υπερασπίζονταν τους μαύρους στο Νότο- οι οργανωτές του κόμματος ζούσαν, εργάζονταν και μερικές φορές πέθαιναν μαζί με τους ανθρακωρύχους στα

21) <https://www.lawyersgunsmoneyblog.com/2017/05/people-became-communists>

22) Ο Έρικ Λούμις (Erik Loomis) είναι Αμερικανός ιστορικός. Ο Λούμις προέρχεται από οικογένεια νλοτόμων στο Όρεγκον. Αποφοίτησε από το Πανεπιστήμιο του Όρεγκον το 1968, και από το Πανεπιστήμιο του Τενεσί με μεταπτυχιακό το 1999 και έλαβε το διδακτορικό του από το Πανεπιστήμιο του Νέου Μεξικού το 2008. Είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Ρόουντ Άιλαντ. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν την εργατική και περιβαλλοντική ιστορία, τον παγκόσμιο καπιταλισμό και τις ΗΠΑ.

Απαλάχια- τους εργάτες γης στην Καλιφόρνια- τους εργάτες χάλυβα στο Πίτσμπουργκ. Αυτό που τα έκανε όλα αυτά πραγματικότητα ήταν οι οργανώσεις που έχτισε το κόμμα: το Διεθνές Εργατικό Τάγμα, το Εθνικό Κογκρέσο Νέγρων, τα Συμβούλια Ανεργίας. Κάθε φορά που κάποια νέα παγκόσμια καταστροφή αναγγέλλονταν καθ' όλη τη διάρκεια της Ύφεσης και του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η Daily Worker ξεπουλούσε μέσα σε λίγα λεπτά.

Είναι ίσως δύσκολο να το καταλάβουμε τώρα, αλλά εκείνη την εποχή, σε αυτόν τον τόπο, το μαρξιστικό όραμα της παγκόσμιας αλληλεγγύης, όπως μεταφράστηκε από το Κομμουνιστικό Κόμμα, προκάλεσε στους πιο συνηθισμένους άνδρες και γυναίκες μια αίσθηση ανθρωπιάς του καθενός που έτρεχε βαθιά του, έκανε τη ζωή να μοιάζει μεγάλη- μεγάλη και ξεκαθαρισμένη. Ήταν αυτή η διαύγεια της εσωτερικής ύπαρξης που τόσο πολλοί όχι μόνο προσκολλήθηκαν, αλλά και εθίστηκαν. Καμία ανταμοιβή της ζωής, ούτε αγάπη, ούτε δόξα, ούτε πλούτος, δεν μπορούσε να συναγωνιστεί την εμπειρία αυτή. Ήταν αυτή η παντοδυναμία του κόσμου και του εαυτού τους που, πολύ συχνά, έκανε τους κομμουνιστές αληθινούς πιστούς που δεν μπορούσαν να αντιμετωπίσουν τη διαφθορά του αστυνομικού κράτους στην καρδιά της πίστης τους, ακόμη και όταν ένα τρίχρονο παιδί μπορούσε να δει ότι αυτό το σύστημα έτρωγε τον εαυτό του ζωντανό.»

**Άρθρο της εφημερίδας Brooklyn Daily Eagle
στις 27 Ιανουάριου 1930, σ. 2**

BROOKLYN DAILY EAGLE, NEW YORK, MONDAY, JANUARY 27, 1930.

Ο Whalen Καλεί τον Μ' Auliffe για την Αστυνομική Βία

Παραγγέλνει λεπτομερή έκθεση για την επιδρομή στη συγκέντρωση των Κόκκινων κοντά στο Δημαρχείο

«Ο Επίτροπος Grover A. Whalen ανακοίνωσε σήμερα το απόγευμα ότι κάλεσε τον αναπληρωτή επιθεωρητή David J. McAuliffe, για μια λεπτομερή έκθεση σχετικά με τις ταραχές στη διαδήλωση των Κομμουνιστών στο Δημαρχείο το απόγευμα του Σαββάτου, την οποία η αστυνομία διέλυσε τόσο εμφιατικά που αρκετοί αθώοι παρευρισκόμενοι ξυλοκοπήθηκαν.

«Κάνω πλήρη έρευνα», είπε. «Καλώ τον υπαρχηγό να μου δώσει όλες τις λεπτομέρειες».

«Ποια εξουσία είχε η αστυνομία για τα αδιάκριτα χτυπήματα;» ρωτήθηκε.

«Καλύτερα να περιμένετε μέχρι να πάρω την έκθεση». Δεν ερευνάται η υπόθεση του Κατόβις.

«Ο Επίτροπος ρωτήθηκε αργότερα, αν θα ερευνούσε την υπόθεση του ξυλοδαγμού μέχρι θανάτου, από αστυνομικό, του Στιβ Κατόβις, απεργού του Μπρόνξ. Ήταν μια διαμαρτυρία ενάντια σ' αυτή την συμπεριφορά, που κατέληξε σε διαδήλωση την ημέρα του Σαββάτου. «Όχι», απάντησε. «Το θέμα δεν έχει τεθεί υπόψη μου ακόμα». Τα ρόπαλα καθώς και οι γροθιές χρησιμοποιήθηκαν, σύμφωνα με τους μάρτυρες, όχι μόνο εναντίον των απεργούντων κομμουνιστών δαιμόνων, αλλά και εναντίον όποιου έτυχε να βρεθεί στο δρόμο. Ο Hickman Powell, δημοσιογράφος της New York World, ο οποίος χτυπήθηκε από έναν αστυνομικό, είπε:

Εξιστόρηση του δημοσιογράφου

«Εγώ δεν πιστεύω ότι ο αστυνομικός ήξερε ότι ήμουν δημοσιογράφος. Με χτύπησε απλώς, ως μέλος του κοινού. Αλλά ο επιτιθέμενος μου χρησιμοποίησε λιγότερη δύναμη και περισσότερη διακριτικότητα στη δύναμη του χτυπήματός του, από ότι, έκαναν πολλοί από τους άλλους αστυνομικούς, Είδα να κείτονται άτομα γύρω τους. Ήμουν στο πάγκο 40 λεπτά και δεν είδα καμία βία από κανέναν άλλο, εκτός από την αστυνομία».

Οι κομμουνιστές που θρηγούσαν τον Στιβ Κατόβις, τον απεργό που σκοτώθηκε στο Μπρόνξ, κατά τη διάρκεια μιας συμπλοκής μεταξύ των εργαζομένων του καταστήματος και της αστυνομίας, στις 16 Ιανουαρίου. Ανέβηκαν σήμερα το πρωί, με τα πόδια, τα τέσσερα πατώματα του κτιρίου, που βρίσκεται το αρχηγείο των κομμουνιστών (ήταν το Εργατικό Κέντρο), στην Γιούνιον Σκουέρ 26, για να δουν τη σορό του, όπου εκτίθεται, σε λαϊκό προσκύνημα.

Είκοσι αστυνομικοί, υπό τον αρχιφύλακα Kelly, του τμήματος της Ανατ. 67^η οδού, ήταν διασκορπισμένοι στην Γιούνιον Σκουέρ, αλλά το πρωί δεν υπήρξε κανένα πρόβλημα. Οι περισσότεροι από τους κομμουνιστές και τους συμπαθούντες έφυγαν ήσυχα, αφού είδαν τη σορό. Ανάμεσα σε αυτούς που βρέθηκαν δίπλα στο φέρετρο ήταν και ο Τσάρλς Κατόβις (Χαράλαμπος Κουτόβας), αδελφός του νεκρού.»

Δυο Ευρωπαϊκές Δημοσιεύσεις για τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν τον Ιανουάριο του 1930 στην Νέα Υόρκη

Κάνοντας περεταιίρω έρευνα στα αρχεία εφημερίδων της εποχής, εκτός των ΗΠΑ, συγκεκριμένα στην Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία και Ελλάδα, για να εντοπίσω πιθανές δημοσιεύσεις σε εφημερίδες αυτών των χωρών, για τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν τον Ιανουάριο του 1930 στην Νέα Υόρκη, με κύριο πρωταγωνιστή τον Σταύρο Κουτόβα, διαπιστώσαμε σχεδόν μηδαμινή αναφορά στις εφημερίδες της Γαλλίας και Μεγάλης Βρετανίας, εντοπίζοντας, μόνο από ένα άρθρο δημοσιευμένο σε αυτές τις χώρες. Δυστυχώς, δεν υπάρχει έστω μια δημοσίευση στις ελληνικές εφημερίδες της εποχής, ακόμα και στον Ριζοσπάστη,

που έλαβε, πριν το θάνατο του Κουτόβα, μια χρηματική ενίσχυση από την ελληνική εφημερίδα *Εμπρός*, στην οποία αρθρογραφούσε και ο Κουτόβας. Στην συνέχεια παρουσιάζουμε το άρθρο της βρετανικής εφημερίδας *New Britain Herald*, τις 28 Ιανουαρίου του 1930, σε σελίδα 19, και το μικρό πρωτοσέλιδο άρθρο από την γαλλική εφημερίδα *L'Indépendant des Basses-Pyrénées*, τις 28 Ιανουαρίου του 1930:

Το άρθρο στην *New Britain Herald* στις 28 Ιανουαρίου 1930, σελίδα 19

«Κομμουνιστές αψηφούν την αστυνομία της Νέας Υόρκης»

COMMUNISTS DEFEY NEW YORK POLICE

Plan to March in Funeral Re-
gardless of Edict

Νέα Υόρκη. 28 Ιανουαρίου 1930 (UP) - Ο κίνδυνος μιας νέας σύγκρουσης κομμουνιστών και αστυνομίας αυξήθηκε σήμερα από την απόφαση των κομμουνιστών ηγετών να αψηφήσουν την αστυνομία, σχετικά με την πορεία στην κηδεία του Στιβ Κατόβις, ο οποίος πυροβολήθηκε από αστυνομικό. Μια μαζική συγκέντρωση διαμαρτυρίας πρόκειται να πραγματοποιηθεί από τους κομμουνιστές στην Γιούνιον Σκουέρ. Το μεσημέρι και αργότερα μια μεγάλη ομάδα που εκτιμάται σε ενδεχομένως 10.000- εκτέθηκε να επιχειρήσει να ακολουθήσει το φέρετρο του Κατόβις από την

Γιούνιον Σκουέρ στην Φόρθ στριτ. Η αστυνομία είχε απαγορεύσει μια άλλη διαδρομή που θα οδηγούσε την πομπή στη γέφυρα Κούνισμπορο.

Αρκετές εκατοντάδες έφιπποι και πεζοί αστυνομικοί διατάχθηκαν να αντιταχθούν σε κάθε προσπάθεια των διαδηλωτών να ακολουθήσουν την ανακοινωθείσα διαδρομή. Είχε ειπωθεί στο αρχηγείο της αστυνομίας ότι δεν θα επιτρεπόταν στους κομμουνιστές να «παρελάσουν σε όλη την πόλη» για να «δοξάσουν το σώμα του Κατόβις».

Ο Κατόβις πυροβολήθηκε όταν βρισκόταν σε περιφρούρηση της απεργίας των εργατών της αγοράς. Οι κομμουνιστές που επιχειρήσαν να διαδηλώσουν το Σάββατο μπροστά από το Δημαρχείο απομακρύνθηκαν από την αστυνομία, η οποία επιτέθηκε στο πλήθος κουνώντας «τις γροθιές και τα κλομπ τους.»

Το άρθρο στην γαλλική *L'Indépendant des Basses-Pyrénées*,
τις 28 Ιανουάριου, 1930

«*Διαδήλωση στη Νέα Υόρκη*»

Πενήντα τραυματίες

Νέα Υόρκη. - 50 κομμουνιστές τραυματίστηκαν από την αστυνομία με κλομπ χθες στο Μπρόντγουεϊ κατά τη διάρκεια μιας μεγάλης διαδήλωσης στην οποία συμμετείχαν 500 ξένοι μπολσεβίκοι ή αλλοδαπής προέλευσης. Οι διαδηλωτές σκόπευαν να διαμαρτυρηθούν κατά του θανάτου του Κατόβις, ενός κομμουνιστή ταραχοποιού, που σκοτώθηκε από αστυνομικό στις 16 Ιανουαρίου κατά τη διάρκεια μιας σύγκρουσης μεταξύ αστυνομικών και απεργών. Σε αρκετές περιπτώσεις, οι διαδηλωτές διατάχθηκαν να διαλυθούν, αλλά δεν το έλαβαν αυτό όλοι υπόψη τους.

Τέλος, οι αστυνομικοί επιτέθηκαν με γροθιές σε 125 διαδηλωτές, με πολλούς από αυτούς να τραυματίζονται - μεταξύ αυτών που τραυματίστηκαν πιο σοβαρά ήταν Ο κ. Robert Minor, εκδότης της εφημερίδας «Daily Worker».

Πρωτοσέλιδα της εφημερίδας Daily News της Νέας Υόρκης

(Τις 29 Ιανουαρίου του 1930 με φωτογραφίες σχετικές με την κηδεία του Σταύρου Κουτόβα)

Άρθρο της ελληνοαμερικανικής εφημερίδας *Εθνικός Κήρυξ* της Νέας Υόρκης στις 29/1/1930*

(Για την κηδεία, στις 28 Ιανουαρίου του 1930, του Σταύρου Κουτόβα)

*Στο άρθρο της εφημερίδας υπάρχουν ανακρίβειες για την ημέρα, τον τρόπο και τον τόπο θανάτου του Σταύρου Κουτόβα.

**«15.000 ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΗΔΕΙΑΝ ΤΟΥ ΕΥΡΥΘΡΟΥ ΚΑΤΟΒΗ»
5.000 εκ τούτων ήσαν Κομμουνισταί , οι δε λοιποί περίεργοι**

Η νεκρώσιμος ακολουθία του Στήβ Κατόβη όστις εφονεύθη το παρελθόν Σάββατον υπό σφαίρας αστυνομικού κατά τινά προσπάθειαν των αντιδραστικών όπως εμποδίσωσι τους εργάτας από του να εισέλθουν και εργασθούν εις τα εργοστάσια των ενδυμάτων όπου είχαν κηρύξει απεργίαν, έγινε χθες με επιβλητικότητα και τάξιν η οποία αντανακλά μάλλον την αποτελεσματικότητα και επιδεξιότητα της αστυνομίας, παρά την θέλησιν τών Κομμουνιστών, όπως μη διασαλευθή η τάξις.

Οι Κομμουνισταί είχαν λάβει την απόφασιν να καταστήσωσι τον Κατόβη μάρτυρα και θύμα της αστυνομικής βιολιότητας, ευτυχώς όμως η αστυνομία διά των εκτάκτων μέτρων της και της σώφρονος πολιτικής της επρόλαβε την δημιουργίαν νέων θεμάτων και νέων μαρτύρων χθές, κατά την εκφοράν του Κατόβη. Όταν εξήλθον οι κομμουνισταί φέροντες επ' ώμων το φέρετρον του νεκρού, όπως το θέσουν εις την έξω αναμένουσαν νεκρικήν άμαξαν, όλοι εφώναζον να γίνη ή εκφορά προς το Δυτικόν μέρος της πόλεως εις το κέντρον των εργοστασίων των ενδυμάτων όπου έγινεν το δυστύχημα. Είχεν άλλωστε αποφασισθεί τούτο υπό των Κομμουνιστών. Η αστυνομία όμως, όπως και τα αυτοκίνητα, είχαν φράξει τας προς Δυσμάς οδούς και ήτο αδύνατον να εκκινήση ή πομπή η οποία αποτελείτο από 15.000 ανθρώπους, εξ τών οι 5.000 ήταν Κομμουνισταί, οι δε 10.000 περίεργοι. Η μόνη διέξοδος την οποίαν εύρισκον ήτο ή δια της από της αστυνομίας υποδειχθείσα οδός. Ούτως ή εκφορά εξεκίνησε προς Ανατολής, όταν πλησίασε προς την γέφυραν Κουηναμπόρω, περί τας δύο δωδεκάδας αστυνομικών με μοτοσικλέτες διάνοιξαν τάχιστα την οδόν προς το νεκροταφείον και απέκοψαν έπειτα τον κόσμον, εις τρόπον ώστε η μεν νεκροφόρος άμαξα να προχωρήσει προς το νεκροταφείον Μάουντ Όλιβητ, ο δε κόσμος να διασκορπισθεί εις διάφορα σημεία.

Αντί νεκρωσίμου ακολουθίας - εξεφωνήθησαν λόγοι, οι δε στέφανοι εξ ερυθρών ανθέων και αι ερυθροεπιγραφόμεναι μαύραι ταινίαι αποτελούν την μόνην γραφικότητα της όλης αυτής εκφοράς η οποία αντανακλά εις τα πρόσωπα των κομμουνιστών και των αρχηγών, όλην την πικριάν, διότι η αστυνομία δεν επέτρεψεν εις αυτούς να προκαλέσουν την διαμαρτυριάν δια τον αδικοσκοτωμόν, ώς έλεγον, του συντρόφου των. Τριακόσιοι αστυνομικοί ήσαν έτοιμοι, όπως προλάβουν πάσαν ταραχήν, αυτός δε ο διευθυντής της αστυνομίας κ. Γουαϊλεν επεσκέφθη το μέρος, όπως διαβεβαιωθεί περί της αποτελεσματικότητος των μέτρων του.»

Άρθρο της εφημερίδα THE MILITANT (Ο ΡΙΖΟΣΠΙΑΣΤΗΣ)
1ης Φεβρουαρίου 1930²³

THE MILITANT

Weekly Organ of the Communist League of America [Opposition]

Police Murder Steve Katovis

Naval Conclave Shows No Unity

Steve Katovis was shot at the Naval Conclave in New York City on February 1st. The police were present in large numbers and the atmosphere was tense. Katovis was shot in the back of the head and died instantly.

Steve Katovis was a prominent member of the Communist League of America. He was a well-known speaker and organizer. His death was a major blow to the organization.

The police were accused of covering up the murder. It was believed that the police were in league with the underworld and were trying to keep the truth hidden.

Many people were angry about the murder. They demanded that the police be held accountable. There were protests and rallies in New York City.

The Communist League of America was a radical organization. It was dedicated to the overthrow of the capitalist system. Steve Katovis was a dedicated member.

His death was a tragedy for the organization. It showed that the police were willing to use violence against the workers. It was a warning to the rest of the world.

The Communist League of America was a small organization. It was made up of workers and radicals. Steve Katovis was one of its most active members.

His death was a major event in the history of the Communist League of America. It was a turning point in the organization's history. It showed that the police were willing to use violence against the workers.

Green State Motion and Customs

The Green State Motion and Customs are a new development in the world of motion pictures. They are designed to make the viewing experience more enjoyable and more realistic.

These new motion pictures are being shown in theaters all over the world. They are very popular and are being watched by millions of people.

The Green State Motion and Customs are a new development in the world of motion pictures. They are designed to make the viewing experience more enjoyable and more realistic.

These new motion pictures are being shown in theaters all over the world. They are very popular and are being watched by millions of people.

The Green State Motion and Customs are a new development in the world of motion pictures. They are designed to make the viewing experience more enjoyable and more realistic.

These new motion pictures are being shown in theaters all over the world. They are very popular and are being watched by millions of people.

The Green State Motion and Customs are a new development in the world of motion pictures. They are designed to make the viewing experience more enjoyable and more realistic.

These new motion pictures are being shown in theaters all over the world. They are very popular and are being watched by millions of people.

Communist Worker Shot Down in Cold Blood

A Communist worker was shot down in cold blood by the police. The police were accused of covering up the murder. It was believed that the police were in league with the underworld and were trying to keep the truth hidden.

The Communist worker was a prominent member of the Communist League of America. He was a well-known speaker and organizer. His death was a major blow to the organization.

Many people were angry about the murder. They demanded that the police be held accountable. There were protests and rallies in New York City.

The Communist League of America was a radical organization. It was dedicated to the overthrow of the capitalist system. Steve Katovis was a dedicated member.

His death was a tragedy for the organization. It showed that the police were willing to use violence against the workers. It was a warning to the rest of the world.

The Communist League of America was a small organization. It was made up of workers and radicals. Steve Katovis was one of its most active members.

His death was a major event in the history of the Communist League of America. It was a turning point in the organization's history. It showed that the police were willing to use violence against the workers.

The Communist worker was a prominent member of the Communist League of America. He was a well-known speaker and organizer. His death was a major blow to the organization.

Many people were angry about the murder. They demanded that the police be held accountable. There were protests and rallies in New York City.

The Communist League of America was a radical organization. It was dedicated to the overthrow of the capitalist system. Steve Katovis was a dedicated member.

His death was a tragedy for the organization. It showed that the police were willing to use violence against the workers. It was a warning to the rest of the world.

The Communist League of America was a small organization. It was made up of workers and radicals. Steve Katovis was one of its most active members.

His death was a major event in the history of the Communist League of America. It was a turning point in the organization's history. It showed that the police were willing to use violence against the workers.

The Communist League of America was a radical organization. It was dedicated to the overthrow of the capitalist system. Steve Katovis was a dedicated member.

His death was a tragedy for the organization. It showed that the police were willing to use violence against the workers. It was a warning to the rest of the world.

The Communist League of America was a small organization. It was made up of workers and radicals. Steve Katovis was one of its most active members.

Mexico Breaks with Soviet Union

Mexico has broken with the Soviet Union. This is a major development in the world of international relations. It shows that Mexico is no longer aligned with the Soviet Union.

The Soviet Union was a major power in the world. It was a communist country. Mexico was a capitalist country. This was a major shift in the world's power structure.

Many people were surprised by this news. They had expected Mexico to remain aligned with the Soviet Union. This was a major development in the world of international relations.

The Soviet Union was a major power in the world. It was a communist country. Mexico was a capitalist country. This was a major shift in the world's power structure.

The Soviet Union was a major power in the world. It was a communist country. Mexico was a capitalist country. This was a major shift in the world's power structure.

Many people were surprised by this news. They had expected Mexico to remain aligned with the Soviet Union. This was a major development in the world of international relations.

The Soviet Union was a major power in the world. It was a communist country. Mexico was a capitalist country. This was a major shift in the world's power structure.

His death was a tragedy for the organization. It showed that the police were willing to use violence against the workers. It was a warning to the rest of the world.

The Communist League of America was a small organization. It was made up of workers and radicals. Steve Katovis was one of its most active members.

«Αστυνομία Δολοφόνησε τον Στιβ Κατόβις
Κομμουνιστής Εργάτης Πυροβολήθηκε Εν Ψυχρώ»

23) Εβδομαδιαίο όργανο της Κομμουνιστικής Ένωσης της Αμερικής [Αντιπολίτευση (τροτσκιστές)]
Τεύχος III, αριθ. 5, Νέα Υόρκη, Ν. Υ., Σάββατο, 1 Φεβρουαρίου 1930

Ο Στιβ Κατόβις, μέλος του Συνδικάτου Εργατών Συντήρησης Κτιρίων και του Κομμουνιστικού Κόμματος, είναι νεκρός. Πυροβολήθηκε πισώπλατα από τον αστυφύλακα Χάρι Κίριτζ της αστυνομίας της Νέας Υόρκης, σε μια σύγκρουση που ακολούθησε την προσπάθεια της αστυνομίας να διαλύσει μια μαζική συγκέντρωση που είχε συγκληθεί για να εκφράσει την αλληλεγγύη της στα μέλη του Συνδικάτου Υπαλλήλων Τροφίμων που απεργούσαν στο Mlller's Market στο Μπρόνξ...

Ο Στιβ Κατόβις είναι ο πρώτος εργάτης που πυροβολείται από την αστυνομία σε εργατική απεργία στη Νέα Υόρκη εδώ και χρόνια. Οι ένστολοι κακοποιοί έχουν λάβει τις εντολές τους να χτυπήσουν και να πυροβολήσουν, προκειμένου να εμποδίσουν την οργάνωση του ανερχόμενου κινήματος των εργατών. Έπρεπε να βρεθεί ένα θύμα για να προειδοποιήσει τους εργάτες, οι οποίοι χάνουν τις δουλειές τους στη βιομηχανική ύφεση ή τους κόβουν τους μισθούς τους, ότι μπορούν να περιμένουν, ότι οποιαδήποτε αντίσταση θα αντιμετωπιστεί με την πιο βίαιη και δολοφονική καταστολή από την αστυνομία. Η καπιταλιστική τάξη φοβάται απεγνωσμένα την ανάπτυξη ενός μαχητικού κινήματος των Αμερικανών εργατών. Θα χρησιμοποιήσει τα πιο βάνανσα μέτρα για να συντρίψει ακόμα και τα πρώτα σημάδια ενός τέτοιου κινήματος.

Άγρια επίθεση στη διαδήλωση

Η διαδήλωση του Κομμουνιστικού Κόμματος στο Δημαρχείο μετά το θάνατο του συντρόφου Κατόβις ήταν η αφορμή για μια ακόμη εκδήλωση του κοζάκικου σαδισμού. Η αστυνομία του κ. Γουόλεν, υπό τη διοίκηση του οποίου ο υπόκοσμος της Νέας Υόρκης του τζόγου, του λαθρεμπορίου, της εκβιαστικής κακοποίησης και της γενικής διαφθοράς είχε ελεύθερο πεδίο δράσης, έπεσε πάνω στους ειρηνικά συγκεντρωμένους εργάτες με μια αιμοδιψή μανία, που δεν έχει ξαναγίνει στη Νέα Υόρκη, από τις μέρες της πολεμικής υστερίας. Οι συμμετέχοντες στις διαδηλώσεις καθώς και οι παρευρισκόμενοι και οι περίεργοι δέχτηκαν ανελέητα χτυπήματα με ρόπαλα και ξυλοδαρμούς από τη «γενναία» αστυνομία, πεζή και έφιππη, οπλισμένη με κλομπ, σιδηρογροθιές και πιστόλια.

Εκατοντάδες δέχτηκαν τουλάχιστον ένα ή περισσότερα χτυπήματα από την αστυνομία: δεκάδες ξυλοκοπήθηκαν σοβαρά. Οι ηγέτες του κόμματος που προσπάθησαν να μιλήσουν ξυλοκοπήθηκαν και κλωστήθηκαν ενώ ήταν ξαπλωμένοι στο πεζοδρόμιο. Ο Robert Minor της Daily Worker χρειάστηκε να νοσηλευτεί από γιατρό για τραυματισμούς, όπως και μισή ντουζίνα ή και περισσότεροι άλλοι. Ο σύντροφος George Clark, της Κομμουνιστικής Λίγκας (Αντιπολίτευση), χτυπήθηκε στο πρόσωπο και στο κεφάλι από αρκετούς αστυνομικούς. Για σχεδόν μία ώρα επικρατούσε καθεστώσ τρόμου.

Η στάση του καπιταλιστικού τύπου απέναντι σε αυτή την επίδειξη αστυνομικής φρίκης ήταν χαρακτηριστική. Η «Telegram» ανακοίνωσε: «Η αστυνομία δεν έχει καμία σχέση με την αστυνομοκρατία.» Η «Mirror», η εφημερίδα με τις εικόνες για

ηλιθίους, δεν μπορούσε να βρει τίποτα κακό στην αγριότητα της αστυνομίας, εκτός από το ότι έκανε μάρτυρες τους Κόκκινους και βοήθησε στην παραγωγή περισσότερων από αυτούς! Και δεν είναι λιγότερο χαρακτηριστικό ότι ο Norman Thomas, επανέλαβε τη βαθιά φιλοσοφία του μέτρου, στο τηλεγράφημα «διαμαρτυρίας» του προς τον δήμαρχο. Αντί για ένα κάλεσμα προς τους εργάτες να διαμαρτυρηθούν για την αστυνομική τρομοκρατία και να βρουν τρόπους να τη συντρίψουν, ο Thomas τηλεγράφησε στον δήμαρχο - επιρρίπτοντας την ευθύνη για τα ραγιασμένα κρανία και τα αιμορραγούντα πρόσωπα των εργατών στους κομμουνιστές: «Γιατί να ικανοποιούμε άσκοπα τη μανία των κομμουνιστών για μάρτυρες;».

Ενιαίο Μέτωπο κατά της αστυνομικής τρομοκρατίας

Δεν πρόκειται για μια «μανία για μάρτυρες», αλλά για την καπιταλιστική και αστυνομική «μανία» για τη συντριβή κάθε οργάνωσης της εργατικής τάξης. Ως συνήθως, αρχίζουν τις επιθέσεις τους, εναντίον τού πιο μαχητικού τμήματος της εργατικής τάξης, των κομμουνιστών. Η επίθεση κατά των κομμουνιστών είναι προπομπός και αναπόσπαστο μέρος κάθετων επιθέσεων κατά της εργατικής τάξης στο σύνολό της. Γι' αυτό κάθε εργάτης πρέπει να βοηθήσει να αποκρουστεί και να ηττηθεί αυτή η επίθεση. Το κομμουνιστικό κίνημα από μόνο του, στο παρόν στάδιο της αριθμητικής και πολιτικής αδυναμίας του, δεν μπορεί να νικήσει με επιτυχία την αστυνομική τρομοκρατία. Για το σκοπό αυτό είναι απαραίτητο να τεθούν μεγάλες μάζες εργαζομένων σε δράση. Είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί ένα ευρύ κίνημα των εργατών και όλων των εργατικών οργανώσεων, έτοιμων να σχηματίσουν ένα ενιαίο μέτωπο για να απωθήσουν το τέρας της αστυνομικής βαρβαρότητας. Οι συνειδητοποιημένοι εργάτες, οι οποίοι απεχθάνονται τους Κοζάκους και τις πράξεις τους, μπορούν να συσπειρωθούν για ένα τέτοιο κίνημα (Δεν απωθούνται από στενό σεχταρισμό, αλλά προσεγγίζονται με πνεύμα προλεταριακής αλληλεγγύης). Η αγριότητα της αστυνομίας, η οποία μπορεί να εκτελέσει τις δουλειές της με λιγότερη δυσκολία, όταν οι κομμουνιστές είναι χωρισμένοι από το υπόλοιπο εργατικό κίνημα, μπορεί να ξεπεραστεί, όταν η θαρραλέα χούφτα επαναστατών εργατών καταφέρει να συσπειρώσει την αδελφική υποστήριξη, δεκάδων χιλιάδων εργατών.

Αυτό μπορεί και πρέπει να γίνει. Το κίνημα που θα προκύψει από αυτό θα είναι το καλύτερο μνημόσυνο για τον Στιβ Κατόβις, τον μαρτυρικό εργατοεπαναστάτη, και η πιο αποτελεσματική ανταπόδοση στην καπιταλιστική τρομοκρατία.»

Τρία πρωτοσέλιδα άρθρα στην εφημερίδα *Daily Worker* της 29 Ιανουαρίου, 1930

«50.000 ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΟΒΙΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΙΑΔΗΛΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ»

1^ο άρθρο

Η διαδήλωση της Νέας Υόρκης Δεν Είναι μια «Τοπική» Υπόθεση

Χθες η μεγαλύτερη συγκέντρωση που έχει γίνει ποτέ στην Γιούνιον Σκουέρ, απότρε φόρο τιμής στον Στιβ Κατόβις, μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος και του επαναστατικού συνδικαλιστικού κινήματος, που πυροβολήθηκε από την αστυνομία στους δρόμους της Νέας Υόρκης.

Αυτή η διαδήλωση έχει βαθιά πολιτική σημασία.

Οι δεκάδες χιλιάδες εργαζόμενοι που συμμετείχαν δεν ήταν σίγουρα προσωπικοί γνωστοί του δολοφονημένου εργάτη. Ο λόγος για τις εκδηλώσεις βαθύτατου σεβασμού και αγάπης τους, προς τον νεκρό συνάδελφο εργάτη, πρέπει να αναζητηθεί στις κοινωνικές συνθήκες, που επηρεάζουν τη ζωή ολόκληρης της εργατικής τάξης.

Η χθεσινή διαδήλωση ήταν μια απόδειξη μιας ραγδαία εξελισσόμενης κατάστασης, στην οποία οι Αμερικανοί εργάτες ξεκολλούν από την παλιά στάσιμη πίστη σε έναν πολιτισμό που κυβερνάται από τη Γουόλ Στρίτ. Αυτοί οι εργάτες έχουν ήδη αρχίσει να αισθάνονται ότι η αμερικανική καπιταλιστική κοινωνία είναι μια κοινωνία τάξεων που κυβερνάται και διοικείται προς όφελος μιας τάξης παράσιτων. Οι πρόσφατες εμπειρίες τους διδάσκουν γρήγορα ότι, αυτή η καπιταλιστική κοινωνία δεν μπορεί να τους προσφέρει τίποτε άλλο, παρά αφόρητη σκλαβιά και δυστυχία. Έχοντας εισαχθεί στην ταξική πάλη, μέσα από την ταχέως εντεινόμενη εκμετάλλευση, μέσα από τις περικοπές μισθών και την ανεργία, μέσα από τις απεργίες και τη γυμνή βία της καπιταλιστικής τάξης για την καταστολή τους, αυτοί οι εργάτες έχουν καταλάβει και δεκάδες χιλιάδες έχουν προετοιμαστεί να δουν ότι, ο πυροβολισμός ενός άσημου μέλους της τάξης τους, στη γραμμική απεργίας, είναι έγκλημα που κατευθύνεται, όχι απλά κατά του εργάτη του οποίου η ζωή αφαιρείται, αλλά κατά των δεκάδων εκατομμυρίων εργαζομένων συναδέλφων τους, που πρέπει να περάσουν από την ίδια ταξική καταπίεση και ταξική πάλη.

Ο μαχητικός επαναστατικός χαρακτήρας του Κομμουνιστικού Κόμματος, που το βλέπουν σε δράση, μπροστά στα μάτια τους, ότι έχει μεγάλη σχέση με την ανάπτυξη της συνείδησης τους. Επειδή το Κομμουνιστικό Κόμμα δεν δίστασε να αφηφίσει και να πολεμήσει τους ένστολους αστυνομικούς, οπλοφόρους της καπιταλιστικής τάξης και να εκθέσει στους εργάτες, την πολιτική φύση του εγκλήματος που διαπράχθηκε και δεκάδες χιλιάδες εργάτες απέκτησαν μια σαφέστερη κατανόηση και μια μεγαλύτερη ταξική - συνείδηση από ότι πριν, με βάση τις δικές τους εμπειρίες.

Αλλά θα ήταν λάθος να θεωρηθεί η λαμπρή επίδειξη ταξικής αλληλεγγύης στη Νέα Υόρκη ως μια απλή «τοπική» υπόθεση.

Υπάρχει μια στενή σχέση μεταξύ του πυροβολισμού επτά απεργών κλωστοϋφαντουργίας από την αστυνομία της Βόρειας Καρολίνας, τους τελευταίους μήνες και του πυροβολισμού του Στιβ Κατόβις, στους δρόμους της Νέας Υόρκης. Υπάρχει μια στενή σχέση μεταξύ της απαγωγής και του ξυλοδαρμού των απεργιακών ηγετών στο Νότο και του ξυλοδαρμού των εργατών στα σκαλιά του Δημαρχείου της Νέας Υόρκης, το περασμένο Σάββατο. Υπάρχει στενή σχέση μεταξύ της υπέροχης περιφρόνησης της καπιταλιστικής αστυνομίας από τους εργάτες που διαδήλωσαν χθες στην Γιούνιον Σκουέρ και των ασύγκριτα πιο επικίνδυνων και τολμηρών αγώνων των ανθρακωρύχων του Ιλινόις, εναντίον των οποίων η καπιταλιστική τάξη, χρησιμοποιεί όλα τα μέσα βίας που έχει στη διάθεσή της, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών στρατιωτικών δυνάμεων. Υπάρχει σύνδεση μεταξύ των αγώνων των εργατών γης στην Κοιλάδα Ιμπερίαλ της Καλιφόρνιας, και των αγώνων στη γραμμική πικετοφορία στη Νέα Υόρκη. Υπάρχει μια γενική οξυνση της ταξικής πάλης σε όλες τις Ηνωμένες Πολιτείες, που εκδηλώνεται από την αυξανόμενη βιαιότητα της καπιταλιστικής κυβέρνησης και την περισσότερο από εξίσου αυξανόμενη αποφασιστικότητα των εργαζομένων να αγωνιστούν.

Αυτή η σύνδεση θα γίνεται αντιληπτή όλο και περισσότερο κάθε μέρα. Ο γρήγορα αυξανόμενος όγκος της αποφασιστικότητας της εργατικής τάξης, να μην επιτρέψει στην καπιταλιστική τάξη να ρίξει στους εργάτες το κόστος της οικονομικής κρίσης, εκφράζεται σε όλες αυτές τις μαχητικές δράσεις.

Γρήγορα η «αμερικανική» οικονομική κρίση αποδεικνύεται ότι είναι μια παγκόσμια οικονομική κρίση του κεφαλαίου. Ακριβώς όπως οι αγώνες των Αμερικανών εργατών κλωστοϋφαντουργίας στη Βόρεια Καρολίνα και οι αγώνες των Αμερικανών ανθρακωρύχων στο Ιλινόις, έχουν αντηχήσει σε όλη την Ευρώπη, ως ασφάλιση για τους εργάτες αυτών των χωρών ότι, ο αμερικανικός καπιταλισμός δεν αποτελεί εξαίρεση, από την παρούσα γενική κρίση του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος και η εκδήλωση των Αμερικανών εργατών ενάντια στην αστυνομική δολοφονία του Στιβ Κατόβις, θα είναι ένεση για την εργατική τάξη σε όλο τον κόσμο.

Η αστυνομία «απαγόρευσε» τη συγκέντρωση των εργατών στην Γιούνιον Σκουέρ, για την κηδεία του συναδέλφου τους - εργάτη που δολοφόνησε η αστυνομία. Αλλά λόγω της αποφασιστικής ηγεσίας του Κομμουνιστικού Κόμματος, η συγκέντρωση πραγματοποιήθηκε και η αστυνομία θεώρησε καλύτερο να μην επέμβει.

Ο χαρακτήρας του σοσιαλ-φασισμού δεν έχει φανεί συχνά καλύτερα, από τη συμπεριφορά του «σοσιαλιστικού» κόμματος σε αυτή την υπόθεση. Ένας από τους ηγέτες του, ο Charles Solomon, ως δικηγόρος, εξασφάλισε τα ασφαλιστικά μέτρα κατά της απεργίας, βάσει των οποίων η αστυνομία έριξε τον πυροβολισμό, που σκότωσε τον εργάτη, Στιβ Κατόβις. Τότε ο Norman Thomas, τηλεγράφησε στον καπιταλιστή δήμαρχο της Νέας Υόρκης για να εκφράσει την αλληλεγγύη

του στην αστυνομία, δηλώνοντας ότι η βία κατά των εργατών, τους έδωσε την ευκαιρία να «παριστάνουν τους μάρτυρες». Αυτό, ενώ ο Στιβ Κατόβις «βρίσκονταν ως μάρτυρας στο φέρετρό του». Το φρικτό μίσος για την εργατική τάξη, είναι το κύριο χαρακτηριστικό αυτού του σοσιαλ-φασιστικού κόμματος.

Ο Στιβ Κατόβις δεν πρέπει να πέθανε μάταια. Η αυξανόμενη παλίρροια της εργατικής καθαρής μαχητικότητας πρέπει να προχωρήσει σε νικηφόρες κατακτήσεις της εργατικής τάξης. Έξι και επτά εκατομμύρια εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν πείνα, στις Ηνωμένες Πολιτείες, λόγω της ανεργίας. Η παγκόσμια οικονομική κρίση διογκώνει τις τάξεις των ανέργων, κατά πολύ περισσότερα εκατομμύρια, σε όλες τις καπιταλιστικές χώρες. Στις 26 Φεβρουαρίου, η εργατική τάξη όλου του κόσμου, πρέπει να κινητοποιηθεί στον αγώνα για το ζήτημα της ανεργίας - τον αγώνα ενάντια στις προσπάθειες των καπιταλιστικών φατριών να φορτώσουν το κόστος της οικονομικής κρίσης, στους ώμους των εργατών, με τη μορφή της πείνας, της έλλειψης εργασίας, της αφόρητης επιτάχυνσης των ωραρίων στο χώρο εργασίας, και της αφόρητης μείωσης των μισθών, κάτω από το επίπεδο επιβίωσης! Βάλτε, κάθε μέρα, περισσότερη ορμή στο μαχητικό κίνημα των εργατών - για να χτίσουμε τα επαναστατικά συνδικάτα, υπό την ηγεσία του Συνδικαλιστικού Συνδέσμου Ενότητας και της Κόκκινης Διεθνούς των Εργατικών Συνδικάτων, στην παγκόσμια - ευρεία διαδήλωση της τάξης μας, που θα φτάσει στο αποκορύφωμά της στις 26 Φεβρουαρίου!

Μόνο το Κομμουνιστικό Κόμμα πρωτοστατεί και μπορεί να ηγηθεί του κινήματος. Εγγράψτε χιλιάδες από τα καλύτερα μέλη της τάξης μας, στο Κομμουνιστικό Κόμμα».

2^ο Άρθρο

«20.000 ΔΙΑΔΗΛΩΝΟΥΝ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΚΚΙΝΗ ΣΗΜΑΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΦΕΡΕΤΡΟ - ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ ΑΠΟ 100.000 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ»

**Αστυνομικός Διευθυντής Υποδέχεται 500 Αστυνομικούς Εκεί- Στρατός
σε Εφεδρεία, Διατάζει τον Τύπο να Μειώσει το Πλήθος**

Οι Ομιλητές, τα Φυλλάδια, Λένε για τον Αδιάκοπο Αγώνα
Ενάντια στον Καπιταλισμό, τους Πολέμους του, την Ανεργία

Πενήντα χιλιάδες εργάτες της Νέας Υόρκης συγκεντρώθηκαν στην Γιούνιον Σκουέρ, γεμίζοντας γρήγορα μέχρι να ξεχειλίσει ο «περιορισμένος χώρος» στο

βόρειο άκρο, στο οποίο το αστυνομικό τμήμα διατάσσει ότι, οι διαδηλώσεις πρέπει να περιορίζονται, εξαπλώθηκαν γρήγορα, με μια υγιή περιφρόνηση στις απαιτήσεις της αστυνομίας, σε ένα μεγάλο μέρος του υπόλοιπου της πλατείας, γέμισαν τα πεζοδρόμια γύρω γύρω και οι περισσότεροι έρχονταν από όλες τις κατευθύνσεις, όταν ένα συμπαγές τείχος από αστυνομικά αυτοκίνητα, μοτοσικλέτες εξοπλισμένες με πολυβόλα, έφιπποι αστυνομικοί και περιπολικά απέκλεισαν τους δρόμους που οδηγούν στην πλατεία και ακόμη και τις εξόδους του μετρό. Μεγάλα και αναρίθμητα πλήθη συγκεντρώθηκαν σε όλους τους παράπλευρους δρόμους, πίσω το αστυνομικό οδόφραγμα. Μια πομπή 20.000 ατόμων, με κόκκινες σημαίες και πλακάτ, τραγουδούσε τη «Διεθνή» και την «Αλληλεγγύη» καθώς ακολουθούσαν τη σορό του Στιβ Κατόβις και το φλεγόμενο κόκκινο πανό του Κομμουνιστικού Κόμματος, στη γέφυρα Κούνισμπορο.

Δεκάδες χιλιάδες ήταν άνεργοι και άλλες δεκάδες χιλιάδες ήταν εργαζόμενοι, που ήταν σε άδεια από την εργασία τους. Όλοι ήταν εκεί στην κηδεία του Στιβ Κατόβις, για να καταγγείλουν τη δολοφονία του, από την αστυνομία, ενώ παρακολουθούσαν μια συνάντηση αλληλεγγύης του «Συνδέσμου Συνδικαλιστικής Ενότητας» στην απέναντι πλευρά του δρόμου.

3^ο άρθρο

«Η ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΟΒΙΣ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΜΑΖΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ»

Εκφράζει τη βούλησή του να υπερασπιστεί τη Σοβιετική Ένωση

Το Κομμουνιστικό Κόμμα των Η.Π.Α., Περιφέρεια Νέας Υόρκης, εξέδωσε την ακόλουθη ανακοίνωση, σχετικά με την διαδήλωση για την κηδεία του Κατόβις:

«Η διαδήλωση στην Γιούνιον Σκουέρ, για τον σύντροφο Στιβ Κατόβις, ήταν μια διαδήλωση, που δεν θα ξεχαστεί, από τους εργάτες αυτής της πόλης. Ήταν ένα σημάδι της αυξανόμενης αποφασιστικότητας, υπό την ηγεσία του Κομμουνιστικού Κόμματος, των εργαζομένων να αγωνιστούν ενάντια στην αυξανόμενη ανεργία και να κινητοποιηθούν για την παγκόσμια διαδήλωση ενάντια στην ανεργία, που έχει οριστεί για τις 26 Φεβρουαρίου.»

«Ήταν μια έκφραση της αποφασιστικότητας για την υπεράσπιση της Πατρίδας των Εργατών! της Σοβιετικής Ένωσης, ενάντια στις απειλούμενες επιθέσεις, υπό την ηγεσία του μπερζαλισμού των Ηνωμένων Πολιτειών.»

Τελευταία αναφορά στον Σταύρο Κουτόβα στην εφημερίδα *Daily Worker*

Στο όνομα του Σταύρου Κουτόβα ονομάστηκε το Εργατικό Κέντρο της I. L. D., βρισκόμενο στις 15 West 3η οδό στο Μανχάταν, και ανακαλύψαμε αυτήν την πληροφορία σε μια αναφορά, για μια εκδήλωση εκεί, στην εφημερίδα *Daily Worker*

της 3^{ης} Μαρτίου του 1934 και άλλες στις 8 και 9 Νοέμβριου, του ίδιου χρόνου, που είναι και από τις τελευταίες αναφορές, απ' όσα γνωρίζουμε, στον Κουτόβα, στην εν λόγω εφημερίδα και σε άλλες.

Επιστολή της Helen Martin με το απόκομμά την εφημερίδα *New York World* 1^{ης} Φεβρουαρίου 1930 με αναφορά στον Σταύρο Κουτόβα

Παρουσιάζουμε μέρος της επιστολής της Helen Martin, μαζί με απόκομμα του άρθρου της εφημερίδας *New York World* που δημοσιεύτηκε στα πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων των ΗΠΑ²⁴, ως μέρος της κατάθεσης του James H. Patten, μέλους της «Επιτροπής Μετανάστευσης και Πολιτογράφησης της Βουλής».

Η σχετική δημοσιεύσει αντιπροσωπεύει την αντιμεταναστευτική άποψη της «Πατριωτικής Λίγκας Υιών της Αμερικής»²⁵, που πιστεύει ότι μεγάλο μέρος του κόσμου που στήριζε τα δικαιώματα των εργατών με διαδηλώσεις και άλλου είδους αντιδράσεων είναι μετανάστες, που δεν αφομοιώθηκαν στη αμερικανική κοινωνία και είναι υποκινούμενοι από τους κομμουνιστές, δίνοντας ως παράδειγμα τις τεράστιες διαδηλώσεις που έλαβαν μέρος στο κέντρο της Νέας Υόρκης, μετά την δολοφονία του Σταύρου Κουτόβα.

Μέρος της επιστολής της Helen Martin με το απόκομμα την εφημερίδα *New York World*:

«BRONX, N. Y., 1 Φεβρουαρίου 1930. Ο κ. James H. Patten,

Ουάσιγκτον, DC. PATTEN: Ελπίζω να φθάσατε με ασφάλεια στην Ουάσιγκτον. Εμείς που ακούσαμε την πολύ ενδιαφέρουσα ομιλία σας στο δείπνο του Συνδέσμου για τον Περιορισμό της Μετανάστευσης, που πραγματοποιήθηκε στην ταβέρνα «Fraunces» χθες το βράδυ, εκτιμήσαμε ασφαλώς τον ερχομό σας στη Νέα Υόρκη και θα είμαστε πάντα εντυχείς να σας υποδεχόμαστε.

Ίσως θυμάστε ότι σας γράφω κατόπιν δικής σας πρότασης, για να σας υπενθυμίσω τα ακόλουθα γεγονότα που μπορούν να αποδειχθούν. Τα συνημμένα απόκομματα εφημερίδας μιλούν από μόνα τους. (...)

Helen Martin, Πρόεδρος της Λέσχης Μελέτης Πολιτών του Μπρόνξ.

24) «Immigration from Countries of the Western Hemisphere: Hearings Before the Committee on Immigration and Naturalization», House of Representatives, Seventy-first Congress, Second Session, United States. Congress. House. Committee on Immigration and Naturalization, U.S. Government Printing Office, Washington DC 1930, p. 535 & 536. («Μετανάστευση από χώρες του δυτικού ημισφαιρίου: Ακροάσεις ενώπιον της Επιτροπής Μετανάστευσης και Πολιτογράφησης», Βουλή των Αντιπροσώπων, Εβδομήντα πρώτο Κογκρέσο, δεύτερη σύνοδος, Ηνωμένες Πολιτείες. Βουλή Αντιπροσώπων. Επιτροπή Μετανάστευσης και Πολιτογράφησης, Κυβερνητικό Τυπογραφείο των ΗΠΑ, Ουάσιγκτον 1930, σελ. 535 & 536.)

25) Ήταν μια αμερικανική πατριωτική οργάνωση που έλκυε την καταγωγή της από σχετικές με τις αντιμεταναστευτικές ταραχές της δεκαετίας του 1840. Ιδρύθηκε το 1847 στη Φιλαδέλφεια.

Ένα από τα αποκόμματα που εσωκλείονται είναι από την εφημερίδα *New York World* της 1ης Φεβρουαρίου 1930 και γράφει ως εξής:

**ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΠΑΝΙΖΟΥΝ, ΟΙ ΑΝΤΡΕΣ ΤΗΣ ΛΙΣΤΑΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΣΕ ΠΛΟΙΑΡΙΑ ΜΕ 3,50 ΔΟΛΛΑΡΙΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ**

Λόγω της πρόσφατης αύξησης της ανεργίας, σύμφωνα με τους στατιστικούς του τμήματος καθαριότητας χθες, το τμήμα για πρώτη φορά μετά από 11 χρόνια, είναι σε θέση να αντλήσει εργατικό δυναμικό για δουλειές με μικρές αμοιβές από τον κατάλογο των δημοσίων υπαλλήλων.

Η κατηγορία που λαμβάνεται ως δείκτης είναι αυτή των σκαπανέων, οι οποίοι αμείβονται με 3,50 δολάρια την ημέρα. Αυτή τη στιγμή, όπως ειπώθηκε, κάθε σκαπανέας που απασχολείται στο τμήμα διορίζεται από τον κατάλογο των δημοσίων υπαλλήλων, κατάσταση που δεν είχε επιτευχθεί από το 1919.

Πριν από ένα χρόνο, τα δύο τρίτα των σκαπανέων του τμήματος ήταν επανδρωμένα με τους λεγόμενους «υπαλλήλους έκτακτης ανάγκης», η πρόσληψη των οποίων είναι δυνατή σύμφωνα με τους κανονισμούς της πόλης, μόνο όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμοι υποψήφιοι, από τους καταλόγους δημοσίων υπαλλήλων.

Τον τελευταίο μήνα ωστόσο, το τμήμα δημοσίων υπηρεσιών είχε τόσους πολλούς αιτούντες για αυτή τη μέχρι πρότινος ανεπιθύμητη εργασία, ώστε μπόρεσε να καλύψει τη ζήτηση και να καταργήσει όλους τους «έκτακτους» εργαζόμενους.

Οι υπάλληλοι του Τμήματος Καθαριότητας της Νέας Υόρκης είναι πεπεισμένοι ότι, η μεγάλη πτώση της απασχόλησης ευθύνεται άμεσα για την αλλαγή της κατάστασης, λέγοντας ότι πολλοί άνδρες που περιφρονούσαν να αναλάβουν δουλειές καθαρισμού σκουπιδιών με χαμηλή αμοιβή, είναι τώρα πρόθυμοι να εργαστούν σε οποιαδήποτε δουλειά.

Πριν από την οικονομική κρίση και της ανεργίας, το τμήμα δημοσίων υπηρεσιών δεχόταν ελάχιστες αιτήσεις για τις θέσεις αυτές.

Κατά τη συνάντηση στην ταβέρνα «*Fraunces*» το βράδυ της περασμένης Παρασκευής μου παραδόθηκαν από τους παρευρισκόμενους διάφορα έγγραφα, ενδεικτικά του πατριωτικού ενδιαφέροντος, της ανησυχίας και του σκοπού των παρευρισκόμενων, μεταξύ των οποίων ήταν και μια εγκύκλιος με ένα παχύ μαύρο πένθιμο περίγραμμα, με τίτλο «**Μασκοφόροι Επαναστάτες Εργάτες στην κηδεία-διαδήλωση την Τρίτη στις 11 π.μ. στην Γιούνιον Σκουέρ για αυτόν, ο οποίος δολοφονήθηκε από την Αστυνομία.**».

Εν μέρει η εγκύκλιος αναφέρει: «Ο Στιβ Κατόβις είναι ένας από τους πιο σημαντικούς νεκρούς της πόλης»: Ο Στιβ Κατόβις πέθανε στον αγώνα των εργατών αυτής της πόλης, να οργανώσουν τους ανέργους για να διεκδικήσουν εργασία και ανακούφιση και να αγωνιστούν ενάντια στον επερχόμενο μπερζαλιστικό πόλεμο.

Σε αυτόν τον αγώνα η αστυνομία εκτέλεσε τις εντολές των αφεντικών αυτής της πόλης, των τραπεζιτών και των εργοστασιαρχών, και πυροβόλησε τον Κατόβις. Σε αυτόν τον αγώνα η αστυνομία βοηθήθηκε από την Αμερικανική Ομοσπονδία Εργασίας, που προδίδει τους εργάτες, που δεν οργανώνονται, αλλά βοηθούν τα αφεντικά να διατηρήσουν τις κακές συνθήκες εργασίας. Από τους εργάτες της Νέας Υόρκης ο Στιβ Κατόβις θα μείνει για πάντα στη μνήμη τους. * Έδειξε πώς ένας επαναστάτης εργάτης ζει και πεθαίνει αγωνιστής για την τάξη του, μισώντας την καπιταλιστική τάξη και στον αγώνα του δολοφονείται από τα όργανα των καπιταλιστών. Χίλιοι εργάτες πρέπει να πάρουν την θέση που άφησε κενή ο θάνατος του Στιβ Κατόβις, αποφασισμένοι να συνεχίσουν τον αγώνα ενάντια στους δολοφόνους της εργατικής τάξης, ενάντια στους καπιταλιστές που μας δέρονουν, μας φυλακίζουν, μας καταρρίπτουν και μας δολοφονούν. Γίνετε μέλη του Εργατικού Κινήματος, πολεμήστε ενάντια στον επερχόμενο ιμπεριαλιστικό πόλεμο. Ο αγώνας μας δεν είναι μόνο ενάντια στην αστυνομία - ο αγώνας μας είναι ενάντια σε ολόκληρο το καπιταλιστικό σύστημα. Πρέπει να οργανωθούμε για να το συντρίψουμε ακολουθώντας το δρόμο των οργανωμένων εργατών για να εγκαθιδρύσουμε στις Ηνωμένες Πολιτείες μια κυβέρνηση των εργαζομένων. Πάρτε τη θέση του Στιβ Κατόβις! Παρακολουθήστε τη μαζική διαδήλωση στην κηδείας την Τρίτη στις 11 π.μ. Δείξτε την αλληλεγγύη σας.

Σύμφωνα με τις εφημερίδες της Νέας Υόρκης πάνω από 10.000 «η πλειοψηφία κάτω των 30 ετών, φωνάζοντας επαναστατικά συνθήματα, κρατώντας επαναστατικά πλακάτ και τραγουδώντας επαναστατικά τραγούδια», πραγματοποίησαν πορεία αρκετών χιλιομέτρων υπό καταρρακτώδη βροχή από το αρχηγείο τους στην Γιούνιον Σκουέρ 26, με το φέρετρο του Κατόβις ντυμένο στα κόκκινα και στολισμένο με κόκκινα λουλούδια και την κόκκινη προτροπή: «Ενωθείτε με τους Εργάτες του Κόσμου», μια κομμουνιστική οργάνωση που χρηματοδοτείται και κατευθύνεται σε μεγάλο βαθμό από τη Μόσχα και της οποίας τα «μέλη» περιγράφονται στους *New York Times* της 2ας Φεβρουαρίου, ως σε μεγάλο βαθμό ξένα και διασπασμένα σε 16 ξενόγλωσσες ομοσπονδίες – «μια σύγχρονη Βαβέλ», όπως ανέφερε πρόσφατα ένας από τους εκπροσώπους της Μόσχας. Αυτή είναι η οργάνωση που πρόσφατα ξεσήκωσε όλα τα κλωστοϋφαντουργεία της Βόρειας Καρολίνας, το οποίο υπαινίχθηκε ο κ. Χιού Μίτσελ από την επιτροπή νομοθεσίας της P.O.S. of A. (Patriotic Order Sons of America [Πατριωτικό Τάγμα Υιών της Αμερικής]), ενώπιον αυτής της επιτροπής την περασμένη Τρίτη, και η οποία δεν στηρίζει τέτοιους χορούς κοινωνικής ισότητας, διαφυλετικούς χορούς, όπως αυτός που πραγματοποιήθηκε ακόμη και εδώ στην Ουάσιγκτον πριν από λίγο καιρό, και για τον οποίο πρόσφατα επέστησε την προσοχή αυτής της επιτροπής ο βουλευτής Γκίμπσον, ο οποίος υποστηρίζει ότι το ενδιαφέρον για την έγχρωμη φυλή, είναι ένας από τους στόχους του κομμουνισμού.

Είναι τέτοιες εκδηλώσεις και δραστηριότητες, όπως είναι και η «διαδήλωση»

του Κατόβις, από ορκισμένες μάλιστα οργανώσεις, μη αφομοιωμένων αλλοδαπών προσώπων ανάμεσά μας, που θα γκρεμίσουν το σπίτι μας, στο οποίο είναι απλώς φιλοξενούμενοι, και οι επαναστατικές τους προσπάθειες να εγκαθιδρύνουν εδώ μια τέτοια αλαζονική και τυραννική, δικτατορία, όπως υπάρχει τώρα στη Ρωσία, όπου οι άνθρωποι λιμοκτονούν και όπου οι «Τέσσερις Καβαλάρηδες της Αποκάλυψης» έχουν ήδη εισέλθει, αποδεκατίζοντας τον ρωσικό πληθυσμό, και όπου κάποτε λέγεται ότι, υπήρχαν 180.000.000 άνθρωποι, αλλά μειώθηκαν τώρα σε λιγότερο από 160.000.000, ενώ στις Ηνωμένες Πολιτείες, ως αποτέλεσμα της ατομικής ελευθερίας και του ελεύθερου θεσμού μας, ένα άτομο είναι σε θέση να αποκτήσει για ένα μεροκάματο από τέσσερις έως σαράντα φορές περισσότερα, από τα αγαθά της ζωής απ' ότι μπορεί να αποκτήσει σε οποιαδήποτε άλλη χώρα - είναι μια τέτοια ανατρεπτική δραστηριότητα που εν μέρει ωθεί τα μέλη της Λίγκας στις επιθυμίες τους για περισσότερους περιορισμούς και καλύτερους νόμους πολιτογράφησης. Πριν από αρκετά χρόνια, στο Κλίβελαντ του Οχάιο, σε μια Πρωτομαγιά, έγινε μια παρέλαση ταραχοποιών, άσεμνη, ιερόσυλη, ανατρεπτική και παράνομη. Από τους 116 συλληφθέντες, οι 112 ήταν αλλοδαποί, και στην τσέπη ενός από τους συλληφθέντες αλλοδαπούς βρέθηκε επιταγή 88 δολαρίων για 88 ώρες εργασίας, μισθού, που δεν θα μπορούσε να κερδίσει σε καμία άλλη χώρα του κόσμου.

Εν συντομία, η στάση της Λίγκας φαίνεται να είναι ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν πλέον περισσότερους μετανάστες από όσους μπορούν να απορροφήσουν με άνεση, καθώς μόνο το 20% των 6.000.000 ατόμων της Νέας Υόρκης είναι από γηγενείς γονείς, μιλούν 43 διαφορετικές γλώσσες και υποστηρίζουν και κηρύττουν κάθε πολιτική αντίληψη, συμπεριλαμβανομένης ακόμη και της αναρχίας, και του αθεϊσμού".

ΜΠΡΟΣΟΥΡΑ ΤΩΝ ΑΒΡΑΑΜ Β.ΜΑΓΚΙΛ ΚΑΙ ΤΖΟΖΕΦ ΝΟΡΘ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΤΑΥΡΟ ΚΟΥΤΟΒΑ

Με τίτλο: «Στιβ Κατόβις Η ζωή και ο Θάνατος Ενός Εργάτη»

No. 9

**STEVE
KATOVIS**

**LIFE AND DEATH
OF A WORKER**

by

A. B. Magil

and **Joseph North**

INTERNATIONAL PAMPHLETS
799 Broadway   New York

Σχολία μου για την μπροσούρα «Steve Katovis» των Αβραάμ Μαγκίλ και Τζόζεφ Νόρθ

Παραθέτω στην συνέχεια, πρώτα τις σύντομες βιογραφίες δυο Αμερικανών συγγραφέων των Αβραάμ Β. Μαγκίλ και Τζόζεφ Νόρθ και την μεταφρασμένη στα ελληνικά μπροσούρα τους, με την ιστορία του Σταύρου Κουτόβα, με τίτλο «Στιβ Κατόβις η Ζωή και ο Θάνατος Ενός Εργάτη», που δημοσιεύτηκε το 1930 στην Νέα Υόρκη. Γράφηκε αμέσως μετά το τραγικό θάνατο του Σταύρου Κουτόβα στις 24 Ιανουαρίου του 1930 και τις μεγάλες διαμαρτυρίες που ακολούθησαν, στο κέντρο της Νέας Υόρκης, με αποκορύφωμα την μεγαλειώδη κηδεία του τις 28 Ιανουαρίου 1930, που στην πομπή της συμμετείχαν δεκάδες χιλιάδες πενθούντες, να διασχίζουν τους κεντρικούς δρόμους του Μανχάταν, της Νέας Υόρκης.

Αυτό το βιβλιαράκι των 30 σελίδων, είναι το πρώτο στην ιστορία, που αποθανατίζει την ιστορία του Κουτόβα. Ακολούθησε μια άλλη έκδοση 48 σελίδων, αυτού του μικρού βιβλίου, την 1η Ιανουαρίου του 1931, στην Μόσχα, για να διανέμεται από την Κομμουντέρν στα στελέχη της, περιέχοντας αυτούσιο αντίγραφο κειμένου της έκδοσης της Νέας Υόρκης του 1930 και ακολουθεί στις σελίδες 30 – 49, ένας αναλυτικός κατάλογος λέξεων και εκφράσεων του αγγλικού κειμένου, με τη ρωσική τους μετάφραση. Υπάρχει και μια άλλη δημοσίευση, του Γίτσακ Ελχανάν Ρόντσ (Yitshak Elhanan Rontsh), με τίτλο «Ver iz geyen Stiy Katovyes (Η ιστορία του Στιβ Κατόβις)», που εκδόθηκε στην Νέα Υόρκη το 1935, δεκατεσσάρων σελίδων, που περιγράφει την ιστορία του Κουτόβα, στην εβραϊκή γλώσσα, την Γίντις. Επίσης, Δημοσιεύτηκε και ένα ανώνυμο φυλλάδιο, με τίτλο «ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΤΑΞΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ στη μνήμη των ΕΛΛΑ ΜΑΪ ΓΟΥΙΓΚΙΝΣ και ΣΤΙΒ ΚΑΤΟΒΙΣ», το 1930, για να τιμηθεί η μνήμη των δυο μαρτύρων του εργατικού κινήματος, οι οποίοι σκοτώθηκαν από την αστυνομία και παρακρατικούς, στηρίζοντας έμπρακτα τους απεργούντες εργαζόμενους.

Από το 1935 και μετά, δεν υπάρχει άλλη δημοσίευση, από ότι γνωρίζουμε, αποκλειστικά γραμμένη για τον Σταύρο Κουτόβα. Οι πρώτες, μετά από χρόνια, δημοσιεύσεις για αυτόν είναι της δεκαετίας του 90 και είναι σύντομες αναφορές, για τον ήρωα μας, ως μέρος μεγαλύτερου θέματος, αυτών των βιβλίων.

Η μπροσούρα των Αβραάμ Β. Μαγκίλ και Τζόζεφ Νόρθ, αποτελεί διαχρονικά, την κύρια βάση αναζητήσεων στοιχείων, για την ιστορία του Σταύρου Κουτόβα, με συγκεντρωμένα σε μια πηγή, πολλά βιογραφικά στοιχεία για αυτόν, όπως και την περιγραφή των γεγονότων που σημειώθηκαν, μετά το τραγικό θάνατο του, στους δρόμους της Νέας Υόρκης και της μεγαλειώδους κηδείας που ακολούθησε. Για αυτό αποφασίσαμε ότι, αξίζει να δημοσιευτεί η μετάφραση αυτής της δημοσίευσης, των δυο αναφερομένων νωρίτερα Αμερικανών συγγραφέων, μαζί με την δική μας εξιστόρηση, του φαινομένου Σταύρος Κουτόβας.

Κατανοούμε ότι, το αφήγημά στην προσούρα των Μαγκίλ και Νόρθ του 1930, είναι ένα είδος αγιοποίησης του Κουτόβα, ως μάρτυρα του εργατικού κινήματος, που τότε πήγαζε από την ανάγκη να οδηγήσουν τις μάζες των εργαζομένων σε κάθετη αντίδραση, που ήταν εύκολο να γίνει, λόγω της ύπαρξης της μεγάλης οικονομική ύφεσης στην Αμερική, με αποτέλεσμα η ανεργία να ξεπερνά το 50 %, με φόβο να αυξηθεί.

Οι μαζικές διαδηλώσεις μετά τον τραυματισμό και τον θάνατο του Κουτόβα ήταν πρωτοφανές φαινόμενο, σε σχέση με την περίοδο μεγάλης ευμάρειας, που χαρακτήριζε την Αμερική, πριν εμφανιστεί η μεγάλη ύφεση της οικονομίας, στο τέλος του 1929. Η δολοφονία του ήταν το «σπίρτο που άναψε την φωτιά» και έδωσε το έναυσμα για να δείξουν οι εργαζόμενοι την αντίδραση τους, στην δεινή μοίρα που τους περίμενε, κατά την ευρισκόμενη σε εξέλιξη μεγάλη οικονομική κρίση. Η μαρτυρική διάσταση που πήρε ο θάνατος του, δίνει την ευκαιρία στους συγγραφείς της προσούρας, ως μέλη και αντιπρόσωποι του Κομμουνιστικού Κόμματος, να χρησιμοποιήσουν το παράδειγμα του Κουτόβα, στους απειλούμενους από την κρίση εργαζομένους, να μην μείνουν παθητικοί και να αντιδράσουν με πυγμή και με επαναστατική διάθεση, όπως και το έπραξαν έμπρακτα, οι χιλιάδες διαμαρτυρόμενοι στις διαδηλώσεις, στις οποίες συμμετείχαν στους δρόμους της Νέας Υόρκης και κατά την μαζική προσέλευση δεκάδων χιλιάδων, στην κηδεία του.

Οι Βιογραφίες των Αβραάμ Βερνάρδου Μαγκίλ και Τζόζεφ Νόρθ

(Συγγραφέων του βιβλίου «ΣΤΙΒ ΚΑΤΟΒΙΣ Η ΖΩΗ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΝΟΣ ΕΡΓΑΤΗ»)

Ο δημοσιογράφος και συγγραφέας Αβραάμ «Αβέ» Βερνάρδος Μαγκίλ (Abraham Bernard "Abe" Magil)

Ο Αβραάμ Βερνάρδος «Αβέ» Μαγκίλ (Abraham Bernard "Abe" Magil) περισσότερο γνωστός ως Α. Β. Μαγκίλ (A.B. Magil), ήταν μαρξιστής δημοσιογράφος και συγγραφέας. Γεννήθηκε γύρω στο 1905, σε μια φτωχή, εβραϊκή οικογένεια μεταναστών, στη Νότια Φιλαδέλφεια. Κέρδισε υποτροφία για να φοιτήσει στο Πανεπιστήμιο της Πενσυλβάνια, όπου πήρε πτυχίο στη δημοσιογραφία, απεβίωσε τον Ιανουάριο του 2003.

Το 1926, μετά την αποφοίτησή του, μετακόμισε στη Νέα Υόρκη, όπου εντάχθηκε στο Κομμουνιστικό Κόμμα και εργάστηκε στην *Daily Worker*, την εφημερίδα του κόμματος.

Μαζί με τον Νόρθ κάνει, το 1930, το ντεμπούτο του, με το 30 σελίδων μικρό βιβλίο, το «Στιβ Κατόβις. Η ζωή και ο θάνατος ενός εργάτη». Την ίδια χρονιά, ταξίδεψε στη Ρωσία για το «Παγκόσμιο Συνέδριο Επαναστατών Καλλιτεχνών».

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1930 και μέχρι τη δεκαετία του 1940, ερ-

γάστηκε μαζί με τον Τζο Νόρθ, επικεφαλής της εφημερίδας *New Masses*. Έγραψε ένα ποίημα για τον θάνατο του σοβιετικού ποιητή Μαγιακόφσκι, το οποίο εμφανίστηκε μαζί με άλλα ποιήματα στην Ανθολογία της Προλεταριακής Λογοτεχνίας στις Ηνωμένες Πολιτείες του 1938.

Ο Μαγκίλ αποφάσισε να πάρει την οικογένειά του για να ζήσει στην Παλαιστίνη. Έζησαν εκεί έξι μήνες, κατά τη διάρκεια των οποίων το Ισραήλ ανακήρυξε την ανεξαρτησία του. Υπηρέτησε εκεί ως ανταποκριτής του εξωτερικού για την εφημερίδα *Daily Worker* και την εφημερίδα *Morning Freiheit* στην γλώσσα Γίντις. Μετά την επιστροφή του στη Νέα Υόρκη, το 1949, έγραψε το βιβλίο «Το Ισραήλ σε Κρίση».

Κατά το μεγαλύτερο μέρος της δεκαετίας του 1950 (κατά τη διάρκεια του Μακαρθισμού), το Κόμμα ζήτησε από τον Μαγκίλ, να μετακομίσει στο Μεξικό με την οικογένειά του. Και πάλι, εργάστηκε εκεί ως ξένος ανταποκριτής της *Daily Worker*.

Επέστρεψε στις Ηνωμένες Πολιτείες, στην κορύφωση του Μακαρθισμού, και εντάχθηκε στη «Διοικητική Επιτροπή του Κόμματος», όπου και ίδρυσε μια «Εθνική Επιτροπή Ειρήνης» και συνέχισε να γράφει για την *Daily Worker*. Καθώς επέστρεφε στις ΗΠΑ μέσω Μεξικού, το FBI τον συνέλαβε παράνομα στο Μεξικό.

Κατά τη διάρκεια του 1955-1956, ήταν συντάκτης του τριμηνιαίου περιοδικού *Mainstream* και του μηνιαίου διαδόχου του *Masses & Mainstream*. Το 1958, έγινε εκδότης του *Sunday Worker*.

Το 1958 ο Μαγκίλ ανέλαβε πλήρη απασχόληση στην ιατρική δημοσιογραφία. Συνέχισε την κομματική δραστηριότητα, ως μέλος της συντακτικής επιτροπής, του προοδευτικού μηνιαίου περιοδικού *Jewish Currents*. Ο Μαγκίλ εγκατέλειψε το κόμμα, μαζί με πολλούς άλλους το 1992, μετά την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης.

Γύρω στο 1940, ο Μαγκίλ παντρεύτηκε την Χάριετ Μπλακ, μια κοινωνική λειτουργό που ήταν εθνική ταμίας του «Αμερικανικού Κογκρέσου Γυναικών», με την οποία έμεινε παντρεμένος για 63 χρόνια, μέχρι τον θάνατό του.

Τζόζεφ Νόρθ (Joseph North) βετεράνος ανταποκριτής και συντάκτης της εφημερίδας *Daily Worker*

Γεννήθηκε 25 Μαΐου, 1904 στο Νικολάεφ της Ουκρανίας και πέθανε 31 Δεκεμβρίου 1976 στο Σαν Χουάν του Πουέρτο Ρίκο, ενώ βρισκόταν εκεί σε επίσκεψη. Ήταν 72 ετών και ζούσε μόνιμα στο Μπρούκλιν. Ο Τζόζεφ Νόρθ, γιος μιας φτωχής εβραϊκής οικογένειας, γεννήθηκε ως Ιάκωβος Σόιφερ (Jacob Soifer), από πατέρα τον Τζέσι Σόιφερ (Jessie Soifer) και την μητέρα την Βάλια Γιασνιτς (Balía Yasnitz). Η οικογένεια μετανάστευσε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 1905, όταν ήταν σε ηλικία εννέα μηνών και εγκαταστάθηκε στο Τσέστερ της Πενσυλβάνια, όπου και μεγάλωσε. Η

πρώτη δουλειά του Νορθ ήταν η εργασία του σε υφαντουργείο σε ηλικία 12 ετών. Ακολούθησε απασχόληση στο τοπικό ναυπηγείο.

Ο Νόρθ αποφοίτησε με πτυχίο από το Πανεπιστήμιο της Πενσυλβάνια και εργάστηκε, για αρκετά χρόνια, μετά την αποφοίτησή του, ως δημοσιογράφος σε διάφορες εφημερίδες της πόλης, προπαντός στην εφημερίδα *The Chester Times*, όπου βασικά έμαθε την τέχνη του δημοσιογράφου.

Κατά τη διάρκεια των ετών της οικονομικής κρίσης (1929 - 1933), ο Νόρθ ήρθε πιο κοντά στους κομμουνιστές, αιχμαλωτισμένος από τον «ενθουσιασμό τους, τη σαφήνεια των στόχων τους και την αφοσίωση στα συμφέροντα του απλού ανθρώπου.»

Σύντομα στράφηκε προς τα αριστερά και επιμελήθηκε τα περιοδικά *Labor Unity*, το *Labor Defender* και το *New Masses*, το κομμουνιστικό εβδομαδιαίο περιοδικό, το οποίο βοήθησε να ιδρυθεί.

Ο Νόρθ προσχώρησε στο Κομμουνιστικό Κόμμα στα τέλη της δεκαετίας του 1920 και τα τελευταία 10 χρόνια, ήταν μέλος της κεντρικής επιτροπής του κόμματος στη χώρα αυτή.

Κάνει το ντεμπούτο του το 1930, με το 30 σελίδων μικρό βιβλίο, το «Στιβ Κάτβις. Η ζωή και ο θάνατος ενός εργάτη» μαζί με τον Αβραάμ Β. Μαγκίλ.

Ο Νόρθ εργαζόταν για την κομμουνιστική εφημερίδα *Daily Worker* και τη διάδοχό της, *Daily World*, επί 45 χρόνια. Κάλυψε τον εμφύλιο πόλεμο στην Ισπανία στα τέλη της δεκαετίας του 1930, και την απελευθέρωση των γερμανικών στρατοπέδων συγκέντρωσης από τον στρατό των Ηνωμένων Πολιτειών κατά τις τελευταίες ημέρες του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου.

Στη δεκαετία του 1950 αρνήθηκε να απαντήσει σε ερωτήσεις σχετικά με τις κομμουνιστικές δραστηριότητες ενώπιον επιτροπών του Κογκρέσου, επικαλούμενος τη συνταγματική προστασία κατά της αυτό-ενοχοποίησης.

Το 1961, όταν τοποθετήθηκε από την εφημερίδα *The Worker* στην Κούβα, συνόδευσε τις δυνάμεις του προέδρου Κάστρο, όταν απέκρουσαν την εισβολή στον Κόλπο των Χοίρων. Σε αποστολή στο Ανόι το 1972 κατέθεσε διαμαρτυρία για τον χριστουγεννιάτικο βομβαρδισμό της πρωτεύουσας του Βορείου Βιετνάμ από τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Στην αυτοβιογραφία του, "No Men Are Strangers", που δημοσιεύτηκε το 1958, περιέγραψε την πολεμική του αλληλογραφία, καθώς και τις συναντήσεις που είχε με σημαντικές προσωπικότητες όπως ο Λίνκολν Στέφενς και ο Έρνεστ Χέμινγουεϊ. Σε μια συνέντευξη του το 1958 για αυτό το βιβλίο του, που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα *Daily Worker*, περιέγραψε τι τον επηρέασε να υιοθετήσει την μαρξιστική ιδεολογία, αναφέροντας τα ακόλουθο: «μια προσωπική ιστορία - την ιστορία του πώς εγώ ο «συνθησιμένος Τζο» έφτασε σε μια μαρξιστική θέση. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί σε κάθε άνθρωπο», προσθέτοντας: «Περνάω με ένα μολύβι και ένα χαρτί και κοιτάζω γύρω μου και ψάχνοντας, έπεσα πάνω σε μαρξιστές στις αρχές της δεκαετίας του '30, που με έπεισαν ότι η φιλοσοφία τους και η κοινωνική τους επιστήμη ήταν δίκαιη και αληθινή».

Έγραψε επίσης τα βιβλία «Κούβα: Ελπίδα ενός ημισφαιρίου» και «Robert Minor, Artist and Crusader», μια βιογραφία ενός γνωστού κομμουνιστή σκιτσογράφου και εκδότη, και επιμελήθηκε το «*New Masses*: Ανθολογία της επαναστατικής τριακονταετίας».

Ήταν συντάκτης του εβδομαδιαίου περιοδικού *World Magazine* της εφημερίδας από το 1968, όταν άλλαξε η ονομασία της *The Daily Worker*, έως το 1972, και ήταν ανταποκριτής της στη Μόσχα από το 1972 έως το 1975.

Υπήρξε ιδρυτής, πρώην αντιπρόεδρος και μέλος του εκτελεστικού συμβουλίου του παραρτήματος των Ηνωμένων Πολιτειών της Διεθνούς Οργάνωσης Δημοσιογράφων.

**Κείμενο της μπροσούρας των
Αβραάμ Βερνάρδος Μαγκίλ και Τζόζεφ Νόρθ για τον Σταύρο Κουτόβα**
(Μετάφραση από τα Αγγλικά και σχόλια του κειμένου από τον Χαράλαμπο Βόγια)

ΣΤΙΒ ΚΑΤΟΒΙΣ Η ΖΩΗ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΝΟΣ ΕΡΓΑΤΗ

Των

ΑΒΡΑΑΜ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ ΜΑΓΚΙΛ

και ΤΖΟΖΕΦ ΝΟΡΘ

INTERNATIONAL PAMPHLETS

799 Μπρόντγουεϊ (Broadway) της Νέας Υόρκης

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΕΚΔΟΤΩΝ: Το παρόν φυλλάδιο χορηγείται από το John Reed Club, μια οργάνωση επαναστατών συγγραφέων και καλλιτεχνών, και δημοσιεύεται από τον εκδοτικό οίκο International Pamphlets, 799 Μπρόντγουεϊ της Νέας Υόρκης, από το οποίο μπορούν να ληφθούν αντίγραφα αντί του ποσού των 10 σεντς το καθένα.

Τυπωμένο στις ΗΠΑ (1930)

**ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΕ ΚΑΙ ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΔΙΚΑΤΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ**

- Ένα αγροτόπαιδο
- Ένα παιδί πιάνει δουλειά
- Στον Νέο Κόσμο
- Ένας εργάτης ανακαλύπτει την ταξική του θέση
- Στιβ ο Κόκκινος
- Η πικετοφορία
- «Εργάτες, Εκδικηθείτε τον Φόνο του Στιβ Κατόβις!»
- Οι 50.000
- Ένας εργάτης θάβεται
- Συνέπειες
- Τα Τρέχοντα εν Τάχει

ΣΤΙΒ ΚΑΤΟΒΙΣ
Η ΖΩΗ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΝΟΣ ΕΡΓΑΤΗ
Των Αβραάμ Βερνάρδος Μαγκίλ και Τζόζεφ Νόρθ

Σκίτσο από το εξώφυλλο του βιβλίου των A. B. Magil and Joseph North, “The life and death of a worker”, εκδ. Центриздат (Τσεντριοντάτ), Μόσχα 1931.

Γεννήθηκε το 1890²⁶. Ο μήνας και η ημέρα είναι άγνωστες. Είτε το καλοκαίρι είτε τον χειμώνα, δεν έχει και πολύ σημασία.

Τέσσερα παιδιά είχαν έρθει πριν από αυτόν. Τώρα έχουν ακόμα ένα άλλο στόμα για να θρέψουν ο ευσεβής χωρικός, ο Νικόλαος Κουτόβας, και η σύζυγός του Αγγέλα, που ζούσαν στο φτωχό τους αγρόκτημα στην επαρχία της Θεσσαλίας, στην Ελλάδα, αλλά δεν γκρίνιαζαν. Θα ευχαριστήσουν τον Θεό που τόσο ευλαβικά πίστευαν, που τους έστειλε ένα τέτοιο υπέροχο και δυνατό παιδί. Θα μεγαλώσει και θα είναι χαρά και βοήθεια για τα γηρατιά τους. Τον ονόμασαν Stephen (Στέφανος)²⁷- ένα στέμμα.

Ο κόσμος του 1890. Ήταν μόλις εννέα χρόνια από τότε που η Θεσσαλία είχε απελευθερωθεί από τον τουρκικό ζυγό. Λιγότερο από εβδομήντα χρόνια πριν η ίδια η Ελλάδα είχε ανατρέψει την τουρκική κυριαρχία η οποία για σχεδόν τέσσερις αιώνες είχε καταπιέσει και λεηλατήσει την χώρα.

26) Γεννήθηκε στις 24 Δεκέμβριον, 1892 όπως ήδη το αναφέραμε νωρίτερα.

27) Οι συγγραφείς κάνουν λάθος εδώ, γιατί το όνομα του ήταν Σταύρος και αντί για στέμμα θα έπρεπε να αναφέρεται ο Σταυρός.

Τώρα, υποτίθεται, ότι ήταν μια ελεύθερη χώρα, στην πραγματικότητα ήταν σκηνή των αντιπαραθέσεων και ραδιουργιών μεταξύ της Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ρωσίας, που η κάθε μια υποστήριζε την πολιτική της κλίκα, ενώ η Τουρκία, πληγωμένη, αλλά όχι εξαρθρωμένη περιμένε ανυπόμονα για μια ευκαιρία να εξορμήσει για άλλη μια φορά και να κατακτήσει ότι πολύτιμο είχε αποσχιστεί από τον έλεγχό της.

Ο καπιταλισμός στις κορυφαίες Ευρωπαϊκές χώρες βυθιζόταν από την περίοδο του ελεύθερου ανταγωνισμού στην περίοδο του μονοπωλίου, των αδίστακτων ιμπεριαλιστικών πολέμων και αντιπαραθέσεων και των προλεταριακών επαναστάσεων.

Λιγότερο από δύο δεκαετίες είχαν περάσει από τότε που εργάτες του Παρισιού στην οργή και στην απελπισία τους, ανέτρεψαν την αστική τάξη και καθιέρωσαν για πρώτη φορά στην ιστορία, την Κομμούνα, την κυβέρνηση εργατών-η όποια δυο μήνες αργότερα πνίγηκε στο αίμα. Ο Φρίντριχ Ένγκελς ήταν στη δύση της ζωής του. Επτά χρόνια νωρίτερα, ο καλός του φίλος και συνεργάτης, Καρλ Μαρξ, φτωχός και άρρωστος, αλλά με θαυμάσιο νου - η μεγαλύτερη μορφή του δέκατου ένατου αιώνα-, είχε πεθάνει στο Λονδίνο. Σε μια μικρή πόλη στην επαρχία του Καζάν, στη Ρωσία, όπου είχε εξοριστεί για επαναστατική δράση μεταξύ των φοιτητών, ένας εικοσάχρονος νέος, ο Βλαντιμίρ Ίλιτς Ουλιάνοφ, τον οποίον εκατομμύρια εργαζομένων μαζών της υψηλίου θα ερχόταν αργότερα να γνωρίσουν και να αγαπήσουν ως Λένιν, μελετούσε προσεκτικά τα έργα του Μαρξ και αφιέρωσε τον εαυτό του στο έργο της οργάνωσης των Ρώσων εργαζομένων, για την ανατροπή του τσαρισμού και του καπιταλισμού. Στην Αμερική, στις μεγάλες πεδιάδες της Νεβάδα, ένας μεγαλόσωμος, μονόφθαλμος νεαρός άνδρας με το όνομα William D. Haywood, που έβασκε αγελάδες, θυμόταν τα τέσσερα παλικάρια του Σικάγο - τους μάρτυρες του Haymarket, τους οποίους η καπιταλιστική τάξη είχε δολοφονήσει, μόλις τρία χρόνια πριν - ήταν ζωντανός στη μνήμη του.

Ένα αγροτόπαιδο

Η ζωή στα χωράφια του Νίκου Κουτόβα ήταν πρωτόγονη και σκληρή, γεμάτη με ατελείωτο κόπο. Η πεδιάδα της Θεσσαλίας ήταν το πιο εύφορο μέρος της Ελλάδας, παράγοντας πορτοκάλια, λεμόνια, ελιές και σταφύλια, σιτάρι και άλλα δημητριακά. Αλλά το ξύλινο άροτρο με το οποίο καλλιεργούσε την γη, που είχε εισαχθεί ακόμα από την εποχή του Ησίοδου, ήταν ακόμα σε χρήση, και οι αγρότες δεν είχαν γνώση της χρήσης των λιπασμάτων ή της αλλαγής των καλλιεργειών. Όλη αυτή η πλούσια εύκρατη παραγωγή απαιτούσε εξοντωτική εργασία από την ανατολή μέχρι την δύση του ηλίου καθ' όλη την διάρκεια του έτους.

Και τι κέρδιζε ο αγρότης από όλα αυτά; Αν ήταν ένας από τους χιλιάδες αγρότες νοικοιαστές ή ακόμα και αν είχε έναν μικρό κλήρο δικό του, ήταν καταπιε-

σμένος από τους τσιφλικάδες, κουτσουρεμένος από τον έμπορο της πόλης, τον φοροεισπράκτορα και τον τοκογλύφο, και του απόμεναν ελάχιστα, αναλογικά με τους κόπους του. Μια κακή χρονιά και μια κακή καλλιέργεια σήμαινε υποσιτισμό για τους αγρότες της Θεσσαλίας.

Η οικογένεια του Νίκου Κουτόβα ήταν μεγάλη και το αγρόκτημα του μικρό. Την εποχή που γεννήθηκε ο Στιβ, τα δύο μεγαλύτερα αγόρια, ο Γιάννης και ο Δημήτρης, είχαν ήδη βοηθήσει στα χωράφια. Σύντομα τα δύο κορίτσια, Ανθούλα και Αφέντου, θα ήταν αρκετά μεγάλα για να συμμετέχουν. Μετά τον Στιβ ήρθε ένα κορίτσι, η Δέσπω, και δύο αγόρια, ο Παύλος και Χαράλαμπος, κάνοντας τα αδέρφια οκτώ συνολικά. Γενικώς ποτέ δεν καλυπτόταν οι βασικές τους ανάγκες. Τα ρούχα των παιδιών ήταν κουρελιασμένα και συχνά τα παιδιά ήταν νηστικά.

Μερικές φορές, τον χειμώνα, η Μητέρα Αγγέλω θα πάρει σιωπηλά ένα κομμάτι ψωμί, θα το διαιρέσει εξίσου στα παιδιά της και αυτό ήταν ολόκληρο τους το γεύμα.

Παρά τις στερήσεις, το αγόρι ο Στιβ μεγάλωσε γερό και δυνατό. Ήταν ένα σοβαρά σκεπτόμενο αγόρι και στις σκέψεις του κυριαρχούσε ο Θεός, η εκκλησία και η μεταθανάτιος ζωή. Όταν ο ίδιος ερχόταν για φαγητό, πριν καθίσει προσευχόταν, ήξερε ότι ο Θεός θα ευλογήσει το γεύμα και ήταν θυμωμένος με τους αδελφούς και τις αδελφές του, που μερικές φορές αμελούσαν να κάνουν τον σταυρό τους. Συχνά το καλοκαίρι θα περιπλανηθεί στα γύρω μέρη, μιλώντας στον εαυτό του ή ψάλλοντας τους ύμνους της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας. Ανατολικά, εμπρός του, βρίσκεται το Αιγαίο Πέλαγος, και γύρω του βουνά και λόφοι. Θα ήταν ευχάριστο να πάει κάτω στη θάλασσα και να αρμενίσει με ένα καράβι. Αλλά όχι, αυτό θα ήταν κακό. Εκείνος, ο Στιβ, ήταν αφιερωμένος στην εκκλησία και στην ευσεβή ζωή.

«Όταν μεγαλώσει θα μελετήσει για να γίνει ένας ιερέας», έλεγε η Αγγέλω Κουτόβα. Και καμάρωνε για τον γιο-Στέφανο, το στέμμα της.

Ένα παιδί πιάνει δουλειά

Ο Στιβ ήταν εννέα χρονών όταν γεννήθηκε ο Χαράλαμπος, το τελευταίο παιδί. Έντεκα μήνες αργότερα Νίκος Κουτόβας αρρώστησε και πέθανε. Μητέρα του η Αγγέλω έμεινε με οκτώ παιδιά, το νεότερο ένα βρέφος. Αλλά δεν ήταν μια γυναίκα που θα καθόταν με σταυρωμένα χέρια, να περιμένει να έρθει η καταστροφή. Τα μεγαλύτερα παιδιά φρόντιζαν το αγρόκτημα, ενώ η ίδια πήγε να εργαστεί σε γειτονικό αγρόκτημα.

Αλλά το βάρος ήταν πολύ μεγάλο. Ο Στιβ ήταν δέκα χρονών. Ώρα να πάει να εργαστεί. Τα όνειρα της ιεροσύνης καταπιέζονται. Η αποσπασματική εκπαίδευσή του, που ανερχόταν, συνολικά, σε όχι περισσότερο από ένα έτος, δεν θα επαναληφθεί ποτέ ξανά. Αλλά δεν υπάρχει για αυτόν θέση στο αγρόκτημα. Η θάλασσα δεν ήταν μακριά. Και έτσι στην ηλικία των δέκα ετών, το αγροτόπαιδο,

ο Στιβ, πήρε μια δουλειά σε ένα ιστιοφόρο που ταξίδευε κατά μήκος της ακτής, και έγινε για τα καλά ο προστάτης της οικογένειας. Ο Στιβ εργάζεται σκληρά, κάνοντας όλες τις δουλειές, για λίγα κέρματα την εβδομάδα. Ο πλοίαρχος του σκάφους ήταν σκληρός και μερικές φορές τον κτυπούσε. Ο Στιβ δεν έκλεγε. Μεγάλωνε σιωπηλός, πιο πεισματάρης, μισούσε τον πλοίαρχο, αν και νόμιζε ότι ήταν αμαρτία να μισείς.

Στα δεκάξι ο Στιβ πήγε να εργαστεί σε ένα ατιμόπλοιο, και στη συνέχεια άρχισε να περιπλανιέται σε όλη την Ευρώπη. Εργάστηκε με ναυτικούς από πολλές χώρες και έμαθε να γίνεται κατανοητός σε αρκετές γλώσσες. Τα ισπανικά ήταν η γλώσσα που τον ευχαριστούσε πιο πολύ. Ο ήχος των συλλαβών της ακουγόταν όμορφα στα αυτιά του. Κάποια μέρα, ο ίδιος υποσχέθηκε, ότι θα μελετήσει αυτήν την γλώσσα και θα την τελειοποιήσει.

Ο Στιβ εργάστηκε ως ναυτικός, ως μάγειρας και ως πυροσβέστης. Ήταν σκληρή δουλειά, η αμοιβή ήταν μικρή και οι αξιωματικοί ήταν αυταρχικοί και καταχρηστικοί. Αλλά ήταν καλύτερα και πιο ελεύθερα από την εργασία στο αγρόκτημα.

Σταδιακά τα δεσμά της θρησκείας χαλάρωσαν. Ο Στιβ πετάει μακριά την δεισιδαιμονία και στρέφεται στην πραγματικότητα, την σκληρή, αδυσώπητη ζωή του εργαζομένου.

Σε όλους τους άνδρες άρεσε ο σκουρόχρωμος νέος Έλληνας με το κοντόχοντρο σώμα και τους στιβαρούς ώμους και χέρια. Υπήρχε σ' αυτόν ένα μίγμα ευγένειας και δύναμης. Και υπήρχε σοβαρότητα και σοφία επίσης.

Αλλά ο Στιβ ήταν κουρασμένος, από αυτή την άσκοπη ζωή. Ήθελε να κάνει κάτι να αναβαθμίσει τον εαυτό του, να κάνει κάτι συγκεκριμένο και πρακτικό.

Τι; Δεν ήξερε.

Θα πήγαινε στην Αμερική. Η Αμερική ήταν η γη των ευκαιριών. Πολλοί από τους συμπατριώτες του, είχαν πάει εκεί και δεν είχαν γυρίσει πίσω.

Στον Νέο Κόσμο

Μια μέρα του 1913 ο Στιβ Κατόβις έφτασε στη Νέα Υόρκη. Είχε δει πολλές πόλεις, αλλά αυτή ήταν διαφορετική. Τα κτίρια σκαρφάλωναν στον ουρανό, όπως τα ψηλά βουνά. Εναερίως και υπογείως βρυχώνται τέρατα, σαν φίδια με μεγάλα επίμονα μάτια να σε κοιτάζουν. Παντού υπήρχε σύγχυση και βιαστικοί άνθρωποι. Πάντα σε κίνηση, στο τρέξιμο για να πιάσουν κάτι. Τι; Αναρωτιόταν.

Τα μόνα γνωστά αξιοθέατα ήταν τα πλοία. Όμως του άρεσαν όλα αυτά, είχε ζωντάνια. Ο μικρός με την συνεσταλμένη ζωή του αγροκτήματος με τους στενούς ορίζοντες της, τις αυλακώσεις από τα αρχαία έθιμα της, το αμετάβλητο τελετουργικό της γέννησης και του θανάτου, βρισκόταν πολύ μακριά. Γύρω του τον κατέκλυζε η πρόθυμη ζωή της πόλης - ο νέος κόσμος.

Αλλά έπρεπε να βρει τα προς το ζην. Μπάρακαρε με ένα πλοίο και πήγε νότια προς την Σαβάνα της Γεωργίας και στη συνέχεια, στη Νέα Ορλεάνη. Είδε για πρώτη φορά τους μαύρους του Νότου, να διώκονται καταχρηστικά, να χλευάζονται, να κλωτσιούνται από τον Άννα στον Καϊάφα, από τον λευκό άνθρωπο, το αφεντικό. Και θυμήθηκε, με θυμό και πόνο, το δεκάχρονο αγόρι, σε ένα πλεούμενο στο Αιγαίο πέλαγος...

Ένας φίλος τού είπε ότι, αν στρατολογηθεί στο ναυτικό, θα μπορούσε να πάρει μια καλή δουλειά σε ένα σκάφος της ακτοφυλακής. Είχε υπογράψει για δύο χρόνια. Όταν όμως το σκάφος ήταν αγκυροβολημένο στο λιμάνι της Σαβάνα, πήγε για λίγα λεπτά στην ξηρά για να πάρει ένα φλιτζάνι καφέ. Όταν ήρθε πίσω, ρίχτηκε στη φυλακή για δεκαπέντε ημέρες, μόνο με ψωμί και νερό. Όλη την ημέρα καθόταν στο μπρίκι πεισματάρης και σιωπηλός, σκεπτόμενος. Είχε αρχίσει να καταλαβαίνει. Υπήρχαν δύο είδη ανθρώπων επί του πλοίου: οι αξιωματικοί και οι άνδρες.

Οι άνδρες έκαναν όλη τη βρώμικη δουλειά, έτρωγαν τα κατάλοιπα και έπαιρναν μερικά δολάρια, στο τέλος του μήνα, για την ταλαιπωρία τους. Οι αξιωματικοί ήταν οι άρχοντες και οι ήρωες. Απολάμβαναν την εκφοβιστική συμπεριφορά κατά των ανδρών και τους ανάγκαζαν να στέκονται όρθιοι σαν ραβδιά μπροστά τους. Τους έδινε μια αίσθηση εξουσίας ο βαθμός τους. Τους μισούσε. Μισούσε τη δύναμή τους. Ήξερε πόσο τιποτένιοι ήταν. Γιατί, ο πιο ασήμαντος άνθρωπος στο πλοίο, άξιζε χίλιες φορές παραπάνω από αυτά τα κτήνη.

Ναι, υπήρχαν δύο είδη ανθρώπων. Και αυτός ανήκε στο δεύτερο είδος, στους τιποτένιους, τα χαμερπή όντα, επειδή τόλμησαν να έχουν ανθρώπινα αισθήματα, σκέψεις, πείνα, πόνους. Και οι αξιωματικοί... και αυτοί που κρυβόταν πίσω τους; Ποιοι;...

Αφού εργάστηκε στην ακτοφυλακή δεκαοκτώ μήνες ο Steve βρήκε την ευκαιρία και το έσκασε.

Ένας εργάτης ανακαλύπτει την ταξική του θέση

Ο πόλεμος ήρθε. Η Ελλάδα ήταν ένα πiónι στην ιμπεριαλιστική σκακιέρα. Οι μεγαλοστομίες των εμπόρων πολέμου, δεν εύρισκαν ανταπόκριση στον Στιβ. Δεν ήταν σίγουρος αν πρέπει να πολεμήσει. Ήταν οι φτωχοί άνθρωποι που πλήρωναν για αυτό. Με αίμα με πόνο και με κατεστραμμένες ζωές. Αν ήσουν τυχερός και έβγαινες με κομμένο μόνο ένα πόδι ή ένα χέρι, τότε θα ήσουν ήρωας και θα μπορούσες να λιμοκτονείς με τιμή. Όλοι οι φουκαράδες που έχασαν τη ζωή τους, όλοι οι φουκαράδες που ακρωτηριάστηκαν, όλοι οι φουκαράδες που επέστρεψαν ζωντανοί και τους καταδιώκει ο εφιάλτης του πολέμου - για ποιους, για τι; Ο Στιβ μισούσε τον πόλεμο.

Το 1915 πήγε δυτικά στο Σαν Φρανσίσκο και εργάστηκε σε διάφορα σκάφη

της δυτικής ακτής. Τα αγγλικά του συνεχώς βελτιωνόταν. Λίγο μετά την άφιξή του στη χώρα άρχισε να μελετά επίμονα την γλώσσα και πριν από καιρό ήταν σε θέση να μιλά και να γράφει με ευχέρεια. Ήταν ένας ακούραστος αναγνώστης. Εκτός από ελληνικά και αγγλικά, διάβαζε ιταλικά και ισπανικά, προπαντός ισπανικά. Διάφορες εφημερίδες έφταναν στα χέρια του, του I.W.W.²⁸, αναρχικές και σοσιαλιστικές. Ο Στιβ μάθαινε. Δουλεύοντας σε πλοία και διαβάζοντας στον ελεύθερο χρόνο του, ο Στιβ μάθαινε μια παγκόσμια γλώσσα, τη γλώσσα της εργατικής ταξικής πάλης.

Το 1918 ο Στιβ βοήθησε το νεότερο αδελφό του, τον Παύλο, να έρθει στην χώρα και για κάμποσα χρόνια εργάστηκαν από κοινού σε πλοία της ακτοπλοΐας.

Οι αντεργατικές επιδρομές του 1919-20 σάρωσαν σαν τυφώνα την χώρα. Συλλήψεις, απελάσεις, βασανιστήρια. Η νεοσυσταθείσα οργάνωση κομμουνιστών οδηγείται στην παρανομία. Ο Στιβ δραπέτευσε από το δίκτυ που έστησε ο Γενικός Εισαγγελέας Πάλμερ²⁹, αφού δεν ήταν ακόμη γνωστός ως Κόκκινος. Αλλά είδε με σαφήνεια την έννοια όλων αυτών-τον ρόλο του καπιταλιστικού κράτους, την απάτη των «δημοκρατικών ελευθεριών», την κινητοποίηση του συνόλου των προπαγανδιστικών μηχανισμών των αφεντικών, για να χαλιναγωγήσουν τους εργάτες. Το κυνήγι ήταν νόμιμο και κάθε αγωνιστής εργαζόμενος θήραμα.

Το 1921, οι πυροσβέστες των πλοίων απέργησαν. Ήταν η πρώτη απεργία του Στιβ και απέδειξε ότι γνώριζε πώς να αγωνιστεί, αποφάσισε να ψάξει για πιο σταθερή εργασία. Αφησε το Σαν Φρανσίσκο και πήγε στο Λος Άντζελες. Εδώ εντάχθηκε στο Κομμουνιστικό Κόμμα, το οποίο εκείνη την εποχή ήταν παράνομο, και έγινε αμέσως ενεργό μέλος του.

Στιβ ο Κόκκινος

Το 1921 ο Στιβ αγόρασε ένα ετοιμόρροπο ταξί, με κάποια χρήματα που είχε αποταμιεύσει και το οδήγησε κατά τη διάρκεια των επόμενων τριών ετών, κάνοντας και περιστασιακά ταξίδια στη θάλασσα. Το 1924 η Ένωση των Ταξιτζήδων στο Λος Angeles διαλύθηκε όταν ο γραμματέας του διέφυγε με τα χρήματα του ταμείου.

«Τι άλλο μπορούμε να περιμένουμε από την Συνομοσπονδία Εργατών Αμερικής (A.F.L.);» Ο Στιβ σήκωσε τους ώμους του. Μίλησε σε μερικά άτομα, προτρέποντας τα να σχηματίσουν μια πραγματική ένωση. Πολλοί από αυτούς ήταν σαν

²⁸ Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου (I.W.W.), με το ψευδώνυμο Wobblies, εργατική οργάνωση που ιδρύθηκε στο Σικάγο το 1905 από εκπροσώπους 43 ομάδων. Το Η.I.W.W. αντιτάχθηκε στην αποδοχή του καπιταλισμού από την Αμερικανική Ομοσπονδία Εργασίας και στην άρνησή της να συμπεριλάβει τους ανειδίκευτους εργάτες στα εργατικά συνδικάτα.

²⁹ Ο Αλεξάντερ Μίτσελ Πάλμερ (Alexander Mitchell Palmer, 4 Μαΐου 1872 - 11 Μαΐου 1936), ήταν Αμερικανός δικηγόρος και πολιτικός, ο οποίος διετέλεσε 50ος γενικός εισαγγελέας των Ηνωμένων Πολιτειών από το 1919 έως το 1921. Είναι περισσότερο γνωστός για την επίβλεψη των επιδρομών Πάλμερ κατά τη διάρκεια του Κόκκινου Τρόμου του 1919-20.

τον Στιβ, είχαν ταξική συνείδηση σκληραγωγημένη από τον μόχθο, με αρκετή εμπειρία, και γνώριζαν ότι χωρίς την ένωση δεν υπήρχε δύναμη. Αλλά ήταν επιφυλακτικοί μετά την απώλεια των κεφαλαίων τους.

Ο Στιβ συνέχιζε να παροτρύνει μια νέα ένωση. «Στο διάλογο με έναν πληρωμένο γραμματέα της Συνομοσπονδίας! Θα είμαι γραμματέας ο ίδιος, χωρίς μισθό το πολύ-πολύ.»

Οι άλλοι συνάδελφοι γέλασαν. Προειδοποίησαν τον Στιβ ότι δεν θα ήταν εύκολη δουλειά-ότι χρειάζεται πολύς χρόνος. Αυτό δεν τον πτόησε. Υπήρξε μια λέξη για την οποία ο ίδιος ήταν πρόθυμος να θυσιάσει την αφθονία του χρόνου του-και αυτή ήταν η λέξη «οργανωθείτε». Ήταν η λέξη που επρόκειτο να επαναλαμβάνει συχνά στη ζωή του-ήταν η τελευταία λέξη στα χείλη του όταν πέθαινε.

Σε λίγες εβδομάδες ο Στιβ είχε ανακατασκευάσει το τοπικό σωματείο. Διετέλεσε γραμματέας και διοργανωτής του. Αλλά σχολαστικά αρνήθηκε να δεχθεί οποιαδήποτε αμοιβή. «Δεν είμαι Συνομοσπονδία Εργατών Αμερικής (A.F.L.)» έλεγε με περιφρόνηση.

Οι άλλοι οδηγοί τον αποκαλούσαν Στιβ ο «Κόκκινος». Το πλάτος των ώμων του ήταν εμφανές στο «Κεντρικό Συμβούλιο Εμπορείου και Εργασίας» του Λος Άντζελες. Μαχόταν για μια ισχυρή πολιτική της αριστερής πτέρυγας, μέχρι που η γραφειοκρατία του A.F.L. τον έδιωξε.

Ο Στιβ είχε ταξιδεύσει στη θάλασσα πάρα πολύ καιρό, για να μείνει σε ένα μέρος. «Φεύγω για τη Νέα Υόρκη», είπε στους συντρόφους του στο Λος Άντζελες. Το Κομμουνιστικό Κόμμα του χορήγησε την άδεια για την μεταφορά και μάρκαρε ως πλήρωμα σε ένα πλοίο. Ήρθε στην Νέα Υόρκη το 1927. Η Νέα Υόρκη του άρεσε περισσότερο. Εδώ βρήκε τον παλιό του φίλο, Γιώργο Μαστροπέλα. Έπιασαν δουλειά στον «Συνεταιριστικό Οίκο της Ένωσης των Εργατών», στο Μπρόνξ. Ο Γιώργος ήταν πυροσβέστης και ο Στιβ εργάστηκε ως τεχνίτης συντηρητής. Έγιναν μέλη της «Ένωση Εργατών Εξυπηρέτησης Κτιρίων(BSWU)» η οποία αργότερα μετατράπηκε σε «Ένωση Εργατών Συντήρησης Κτιρίων (BMWU)», συνδεδεμένης με την «Λίγκα του Συνδικάτου Ενώσεων Τεχνητών (TUUL)».

«Οι εργάτες πρέπει να οργανώνονται» ήταν η φράση που τριγύριζε μέσα στο μυαλό του Στιβ, όπως οι εκκλησιαστικές λειτουργίες της πρώιμης νιότης του, μακριά στην Ελλάδα. Οργάνωσε έναν σύλλογο ονόματι «Λέσχη Σπάρτακος» μαζί με Έλληνες φίλους του. Ως γραμματέας, ήταν το πιο δραστήριο μέλος της «Ένωσης Εργατών Συντήρησης Κτιρίων». Αναδιοργάνωσε το υποκατάστημα της «Διεθνούς Άμυνας Εργατών (ILD)» στον Συνεταιρισμό του Μπρόνξ, που έγινε ένας από τους πιο δραστήριους στην πόλη. Εντάχθηκε στη «Διεθνή Ανακούφιση των Εργατών» (WIR) και συνέβαλε στην εγκατάσταση της, σ' αυτό το μέρος της πόλης.

Όταν η «Freiheit», η εβραϊκή κομμουνιστική εφημερίδα, γραμμένη σε γλώσσα

Γίντις, χρειαζόταν οικονομική ενίσχυση, ο Στιβ Κατόβις, που γεννήθηκε στη Θεσσαλία, στην Ελλάδα, έβγαλε μια κάρτα συνδρομητή και κατέβαλλε κάθε εβδομάδα ένα «είκοσιπενταράκι» για ενίσχυση της εφημερίδας.

Αλλά η απασχόληση του στο Κομμουνιστικό Κόμμα ήταν κύριο μέλημα του. «Το Κόμμα» τού ήταν ένας φάρος φωτός στο σκοτάδι ενός καπιταλιστικού κόσμου. Ήταν κάτι για να ζει, να το σκέφτεται ημέρα και νύχτα, και να εργάζεται κάθε στιγμή του ελεύθερου χρόνου του. Ήταν ο οικονομικός γραμματέας του τμήματος 5 του Κόμματος και οι σύντροφοι του ήξεραν και εκτιμούσαν τον Στιβ ως αφοσιωμένο απλό μέλος του κόμματος, που θα μπορούσαν πάντα να βασίζονται σε αυτόν. Ήταν στην πρώτη γραμμή σε κάθε διαδήλωση, ήταν πάντα μεταξύ των πρώτων να συμμετέχει εθελοντικά σε πικετοφορία. Μιλούσε για το κομμουνισμό με τους εργαζομένους, που συναντούσε στο δρόμο, στο εστιατόριο και στη δουλειά.

Πήγαινε στους Έλληνες εργάτες και διαπληκτιζόταν μαζί τους, εξηγώντας τους, να έχουν την προσοχή τους στην πατρίδα τους, αλλά και να επικεντρωθούν και στον τόπο που βρεθήκαν και ζουν τώρα. «Οι εργάτες στην Ελλάδα θα φροντίσουν μόνοι τους τον εαυτό τους», υποστήριζε. «Είστε στην Αμερική και τώρα σας χρειαζόμαστε εδώ.»

Η συνεχής δραστηριότητα του προς αυτή την κατεύθυνση και τα άρθρα του για το κίνημα σε τούτη τη χώρα, την Αμερική, στην ελληνική κομμουνιστική εβδομαδιαία εφημερίδα, «Εμπρός», τελικά κέρδισε την πλειοψηφία των φίλων του.

Ο Στιβ μιλούσε και ονειρευόταν την Σοβιετική Ένωση. «Όταν εμείς γίνουμε Σοβιετική Δημοκρατία του κόσμου...», έλεγε στον φίλο του Μαστροπέλα.

Κάθε δεκαπέντε ημέρες πήγαινε στο Τζέρεσι Σίτι για να επισκεφθεί τον αδελφό του Χαράλαμπο, ο οποίος εργαζόταν σε ένα καφέ εκεί. Τα μάτια του έλαμπαν καθώς ο ίδιος μιλούσε για το Κομμουνιστικό Κόμμα, πάνω από το ρυπαρό τραπέζι, στους εργαζομένους που μασουλούσαν το σάντουιτς τους, και με ενδιαφέρον πρόσεχαν την κάθε λέξη του.

Η επιθυμία του να πάει στη Σοβιετική Ένωση έγινε πολύ ισχυρή. «Αυτό που χρειαζόμαστε εκεί», ο Στιβ θα έλεγε στον φίλο του Μαστροπέλα, «είναι καλοί τεχνίτες και πολλοί από τους διανοούμενους μηχανικούς είναι με την Λευκή Φρουρά. Θα σαμποτάρουν την εργασία, παρά θα την βοηθήσουν. Χρειάζονται άνθρωποι όπως εσύ και εγώ.» Ο Μαστροπέλας συμφωνούσε. Έπεισαν άλλους τέσσερις φίλους. Οι σύντροφοι, μισή ντουζίνα, έκαναν τα σχέδιά τους. Θα γίνουν εξειδικευμένοι τεχνικοί και θα πάνε στην ΕΣΣΔ να βοηθήσουν στην οικοδόμηση του σοσιαλισμού.

Ο Στιβ εγγράφεται σε ένα νυχτερινό σχολείο και διδάσκεται ηλεκτρολογία. Ο Μαστροπέλας σπουδάζει μηχανικός υδραυλικών. Θα πάνε στη Σοβιετική Ένωση και να δούνε με τα μάτια τους τι συμβαίνει εκεί, όπου οι εργαζόμενοι-

έχιζαν ένα νέο κόσμο, μια νέα ζωή, υπό τη δικτατορία του προλεταριάτου.

Ο Στιβ συνέχισε την εκμάθηση των γλωσσών, ειδικά των ισπανικών. Αγόρασε ένα ισπανοαγγλικό εγχειρίδιο και μελετούσε πάνω από το βιβλίο, κατά τις ελεύθερες ώρες στο Οίκο του Συνεταιρισμού όπου και διέμενε.

Η πικετοφορία

Λίγο μετά το νέο έτος, το 1930, οι υπάλληλοι παντοπωλείων μέλη του τοπικού παραρτήματος της Ένωσης των «Εργαζομένων στη Βιομηχανία Τροφίμων (F.W.I.U.)» ζήτησαν λιγότερες ώρες και υψηλότερους μισθούς. Μοιραία ήρθαν σε σύγκρουση με τους καταστηματάρχες, ειδικά στην αγορά του Miller's Market, της 161ης οδού και Union Avenue, στο Μπρόνξ, όπου η λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά της πικετοφορίας είχε ληφθεί από τον δικηγόρο, Charles Solomon, ηγέτη του Σοσιαλιστικού Κόμματος.

Η «Λίγκα του Συνδικάτου Ενώσεων Τεχνητών (TUUL)» έκανε έκκληση για επίδειξη αλληλεγγύης προς τους απεργούς υπαλλήλους των παντοπωλείων στις 16 Ιανουαρίου. Οι εργαζόμενοι οι οποίοι διέμεναν στις εστίες του Συνεταιρισμού στο Bronx, όπου και ο Στιβ εργαζόταν και διέμενε, συγκεντρώθηκαν και συσκέφθηκαν, αποφασίζοντας να συμμετέχουν στην πικετοφορία και να βοηθήσουν τους συντρόφους τους να κερδίσουν την απεργία.

Γύριζε στο σκοτάδι εκείνο το βράδυ, λίγο μετά τη δουλειά, όταν περίπου τριάντα άνδρες και γυναίκες βγήκαν από την εστία του Συνεταιρισμού, με αστεία και γέλια, με προορισμό το Μίλλερ Μάρκετ. Ο Στιβ ήταν στο προσκήνιο, κουβαλώντας μερικά πλακάτ. Πήγαιναν για την πικετοφορία, να διαδηλώσουν, με τόλμη να αντιπαρατεθούν στα κλομπ των μπάτσων, προκειμένου να βοηθήσουν κάποιους εργάτες, τους οποίους δεν είχαν δει ποτέ και ίσως ποτέ δεν θα συναντήσουν ξανά, να κερδίσουν τις απαιτήσεις τους. Αυτό ονομάζεται αλληλεγγύη της εργατικής τάξης-η αίσθηση ότι, η μοίρα των συναδέλφων τους είναι η ανησυχία του καθενός. Και έτσι αυτή η μικρή ομάδα εργατών, συγκεντρώθηκε στην απέναντι μεριά του δρόμου, από το Miller's Market. Ένας από αυτούς ανέβηκε σε μια εξέδρα, που είχαν φέρει μαζί τους και άρχισε να μιλάει. Ο αστυφύλαξ Χάρι Κίριτζ, ο μπάτσος του Τάμμανι, μπήκε στη σκηνή. Παρακολουθούσε για μια στιγμή, συγκεντρώνοντας τις δυνάμεις του. Στη συνέχεια, ο ίδιος παραγκώτισε το πλήθος των εργαζομένων. «Ε, εσύ εκεί» είπε, απευθυνόμενος στον ομιλητή, «έχεις άδεια;».

Η αστυνομία του Τάμμανι είναι ένθερμη στο αίτημά για άδειες για διάφορες δραστηριότητες, από όλους, εκτός από τους γκάνγκστερ τους λαθρέμπορους, εκμεταλλευτές, πολιτικά αφεντικά και ψευδο-συνδικαλιστές. «Δεν χρειαζόμαστε άδεια για να γίνει μια συγκέντρωση», είπε ο ομιλητής, «Έχουμε ενημερώσει το αστυνομικό τμήμα ότι πρόκειται να έχουμε μια συγκέντρωση εδώ και στη συνέ-

χεια την πραγματοποιούμε».

Ο αστυφύλαξ Κίριτζ δίστασε. Ο ομιλητής συνέχισε και ο Κίριτζ πέρασε απέναντι στο κατάστημα και άρχισε να διαβουλεύεται με τον ιδιοκτήτη, που παρακολουθούσε από την πόρτα. Λίγες στιγμές αργότερα ο αστυνομικός επέστρεψε. Έχει ανοίξει δρόμο μέσα από το πλήθος, παραγκωνίζοντας το, φωνάζοντας, και έφτασε στον ομιλητή. Στο δεξί του χέρι κρατούσε το γκλοπ.

Όμως, δύο ισχυρά προλεταριακά χέρια εμφανίστηκαν μπροστά του. Ο Κίριτζ συγκρούστηκε με τον Στιβ Κατόβις. «Ανάθεμά σας», είπε και κούνησε το κλομπ εναντίον του. Ο Στιβ απέφυγε το κτύπημα και ο μπάτσος άρχισε να ταλαντεύει άγρια το ρόπαλο του. Σε μια στιγμή βρέθηκε στο έδαφος, με το κλομπ παρμένο από τα χέρια του.

Ο ντετέκτιβ Ντόναλντ Κάρει κατέφθασε στη σκηνή, ακριβώς όταν ο συνάδελφός του σηκώθηκε, σατισμένος, ξεσκούφωτος, με το όπλο στο χέρι.

Ο καταστηματάρχης Miller έσπευσε έξω από το κατάστημα, με την ποδιά του, ουρλιάζοντας.

«Πυροβόλα», φώναξε στον Κίριτζ.

«Δώσ' αυτούς!» φώναξε ο Κάρει, τραβώντας το δικό του περιστροφικό.

Ο Κίριτζ δεν χρειαζόταν ενθάρρυνση. Το δάχτυλο του πάτησε την σκανδάλη και χαλάζι από μολύβι, έπεσε στο πλήθος των εργατών. Ένας από αυτούς φώναξε, και καθώς έτρεξε, άρχισε να χωλαίνει, αφήνοντας ένα αιματηρό μονοπάτι.

Ένας άλλος έπεσε χωρίς βογητό, το σώμα του έγειρε πάνω από το πλακάτ που μετέφερε, με το αίμα του να ρέει άφθονο, βάφοντάς το κόκκινο. Ήταν ο Στιβ Κατόβις.

Το κεφάλι τού Στιβ άγγιζε το κράσπεδο. Μια σύντροφος, η οποία είχε περπατήσει μαζί του στην διαδήλωση, αρνήθηκε να φύγει παρά τη βροχή από σφαίρες και έπεσε στο πεζοδρόμιο, δίπλα του, σηκώνοντας το κεφάλι του. Εκεί έμεινε ξαπλωμένος για είκοσι λεπτά, με το αίμα να τρέχει πάνω στο πεζοδρόμιο, ενώ ο καταστηματάρχης κοίταζε από το παράθυρο όπου πυραμίδες από λάχανα, πατάτες, ντομάτες, κρέατα και κοτόπουλα βρισκόταν σε έκθεση.

Ο μπάτσος και ο ντεντέκτιβ, τράβηξαν την φίλη του Στιβ από το πλευρό του. Προσπάθησε να βγάλει το παλτό της και να το τυλίξει γύρω από το σώμα του αιμόφυρτου Στιβ. Αυτοί την έσπρωξαν με βία μακριά και έσυραν τον Στιβ στο γειτονικό φαρμακείο. Οι ίδιοι κλειδώθηκαν μέσα, αρνούμενοι την είσοδο σε οποιοδήποτε.

Ένα περιπολικό έφθασε και η αστυνομία έριξε τον Στιβ μέσα. «Το κάθαρμα» είπε ένας από αυτούς. Κλώτσησε τον Στιβ. Αυτή τη φορά ο Στιβ δεν μπορούσε να αντιδράσει. Ήταν ήσυχος, πολύ κοντά στο θάνατο.

Οι εφημερίδες αφιέρωσαν μερικές σύντομες παραγράφους εκείνο το βράδυ

και το επόμενο πρωί. Είπαν για έναν αστυνομικό *«που έριξε πολλές βολές στον αέρα. Ένας από τους πυροβολισμούς έπληξε τον Κατόβις, τραυματίζοντάς τον ελαφρά...»*.

Οι τελευταίες οκτώ ημέρες του, ήταν ένα μαρτύριο για τον Στιβ, που μόνο ένας εργάτης μπορούσε να αντέξει. Ήταν ξαπλωμένος σε ένα στενό κρεβάτι, σε ένα μεγάλο, σκοτεινό θάλαμο του Νοσοκομείου Λίνκολν. Γύρω του βρισκόταν άνδρες που πέθαιναν βογκώντας-ενώ οι γιατροί περνούσαν από δίπλα τους ασυγκίνητοι. Αυτό είναι ένα «Δημοτικό» Νοσοκομείο. Φέρνουν εδώ μόνο φτωχούς εργάτες και εγκληματίες.

Ο Στιβ ήταν ένας «κοινός εγκληματίας». Η καταδίκη του ήταν *«εγκληματική επίθεση»*, όπως γράφτηκε στο βιβλίο του δικαστή, με το όνομά του Στιβ. Ένας ογκώδης μπάτσος του Τάμμανι καθόταν στο κρεβατάκι του Στιβ μέρα και νύχτα. Η σπονδυλική στήλη του εργαζομένου είχε διαλυθεί. Η σφαίρα είχε περάσει δια μέσου των εντέρων του και τα είχε σχίσει σε οκτώ μέρη. Αλλά ο αστυνομικός καθόταν εκεί μέρα και νύχτα για να δει ότι ο Στιβ δεν θα κατάφερε να αποδράσει...

Όταν οι φίλοι του Στιβ ήρθαν, δεν τους επετράπη η είσοδος. *«Αυτός δεν είναι ασθενής»*, τους έλεγαν, *«αυτός είναι ένας εγκληματίας»*. Ένας φίλος κατάφερε να τον δει μέσα από ένα τέχνασμα.

Ο Στιβ επαναλάμβανε, ξανά και ξανά, για να ακούει ο αστυνομικός που βρισκόταν δίπλα του: *«Πάρτε το μαύρο σκυλί από εδώ! Πάρτε το μαύρο σκυλί από εδώ!»*. Ο ένστολος γύριζε γύρω από το κρεβάτι, αναγκάζοντας τους επισκέπτες να βγαίνουν έξω όταν ήταν πάνω από δύο λεπτά εκεί.

Μια εργάτρια τροφίμων, που ήρθε με μια ανθοδέσμη, για να την δώσει στον Στιβ διώχθηκε από την πτέρυγα, ενώ ο αστυνομικός άρπαξε τα λουλούδια από τα χέρια της και επιθεώρησε τα κόκκινα τριαντάφυλλα, για να δει αν υπήρχε κανένα κρυμμένο περιόστροφο ανάμεσα τους.

Ένας γιατρός, φίλος του Στιβ, κατάφερε με τον τρόπο του, να τον εξετάσει. Ήταν έκπληκτος από το πνεύμα και τη ζωτικότητα του. *«Ο άνθρωπος έχει πληγές από τις οποίες κανείς δεν θα μπορούσε ποτέ να ανανήψει»*, είπε.

Τα άκρα του Στιβ τινάζονταν από το κρεβάτι, με άγρια ανησυχία, για την επιθυμία του να ζήσει και να πάρει πίσω τα καθήκοντά του. *«Δεν θα πεθάνω. Δεν θα πεθάνω. Δεν μπορούν να με σκοτώσουν»*, φώναζε σε στιγμές παραληρημάτος.

Για οκτώ μερόνυχτα ο Στιβ, πέθαινε τσακισμένος. Μόνο το δυνατό σώμα του αγρότη και το πνεύμα του επαναστατικού εργάτη, θα μπορούσε να αντέξει τον θάνατο τόσο πολύ. Δυο φορές μετάγγισαν το αίμα, από το σώμα του.

Παρασκευή βράδυ, 24 Ιανουαρίου, ο Στιβ πέθανε. Τα τελευταία του λόγια στον φίλο του, που είχε σταθεί στο πλευρό του, μετά από τις σφαίρες που ρίχτηκαν, από

τον άνθρωπο του Τάμμανι και είχαν διαπεράσει το σώμα του, ήταν: «Πεθαίνω, σύντροφε. Πες τους άλλους έξω για να συνεχίσουν τον αγώνα των εργατών».

Έτσι πέθανε ο Στιβ Κατόβις

Και ο ένστολος που τον φίλαγε ακίνητο ξαπλωμένο στο κρεβάτι του για οκτώ ημέρες, σηκώθηκε από την καρέκλα του, βγήκε από την αίθουσα και κάλεσε το αρχηγείο της αστυνομίας.

«Εργάτες, Εκδικηθείτε τον Φόνο του Στιβ Κατόβις!»

Ένα μαύρο πανό κρεμόταν στην πρόσοψη του Εργατικού Κέντρου, στην Γιούνιον Σκουέρ, έδρα του Κομμουνιστικού Κόμματος της Νέας Υόρκης. Γράμματα ύψους δύο μέτρων καλούσαν τους εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενους της Νέας Υόρκης: «Εργάτες, εκδικηθείτε τον φόνο του Στιβ Κατόβις».

Είχαν απομακρύνει το σώμα του Στιβ από το νεκροτομείο του νοσοκομείου Λίνκολν - τον είχαν απομακρύνει από το βλέμμα των πολλών αστυνομικών Τάμμανι που κάθονταν μέρα και νύχτα επί οκτώ ημέρες στο κρεβάτι του θανάτου του Στιβ.

Σάββατο, 25 Ιανουάριου μια καθαρή, κρύα μέρα. Το Κομμουνιστικό Κόμμα, μέσω του Τύπου του, είχε καλέσει σε διαδήλωση μπροστά από το Δημαρχείο. Οι καπιταλιστικές εφημερίδες είχαν δημοσιεύσει στήλες που έλεγαν για την προτεινόμενη διαδήλωση εκ μέρους ενός «άγνωστου εργάτη».

Σάββατο απόγευμα, 12:15 μμ. Το Δημαρχείο, παλιό και σκοτεινό, φυλασσόταν από 200 αστυνομικούς, έφιππους και ισάριθμους άνδρες τους με πολιτικά, που οι πίσω τσέπες τους ήταν γεμάτες με μπλάκτζακ κλομπ. Μικρές ομάδες ανδρών και γυναικών περπατούσαν στα τιμεντένια μονοπάτια. Κάποιοι σταμάτησαν κοντά σε αυτό το μνημείο των αστικών κοινωνικών ιδεωδών, το άγαλμα της Πολιτικής Αρετής που πατούσε αυτοδικαίως πάνω στη φιγούρα μιας γυναίκας. Οι εργάτες σταμάτησαν εδώ, κοίταξαν προς τα σκαλιά του Δημαρχείου και γύρισαν πίσω.

Η αστυνομία παρακολουθούσε από τις γωνίες των ματιών της. Στις 12:20 μμ, όταν αρκετές εκατοντάδες άνδρες, γυναίκες και παιδιά είχαν συγκεντρωθεί στο πάρκο, ένας αδύνατος, με γυαλιά στο πρόσωπο, ένας από τους ηγέτες του Κομμουνιστικού Κόμματος της Νέας Υόρκης, ανέβηκε τρέχοντας τις σκάλες, έφτασε στο πέμπτο σκαλοπάτι, έστριψε πίσω, βλέποντας μπροστά του 200 μπάτσους, έφιππους, άνδρες με πολιτικά, και είπε με καθαρή και δυνατή φωνή στους 500 εργάτες που είχαν συγκεντρωθεί γύρω από το Δημαρχείο:

«Συνάδελφοι και σύντροφοι, συναντηθήκαμε εδώ για να...»

Υπήρξε ένας καταγισμός από μπλε αστυνομικά χέρια, να επιτίθενται με γροθιές, με ένα καταγισμό ανδρών και γυναικών και μια γρήγορη συγκέντρωση των ομάδων των εργαζομένων, που ήταν διασκορπισμένοι στο πάρκο. Μια εκπληκτική σειρά από πλακάτ υψώθηκε ψηλά κάτω από τα παλάτια των εργατών και

μια πλημμύρα από μπλε ένστολους άνδρες της αστυνομικούς Τάμμανι που όρμησαν πάνω στους εργάτες.

Ο ομιλητής εκσφενδονίστηκε από μια διμοιρία ντετέκτιβ με πολιτικά, γκάνγκστερ και αστυνομικών. Τη θέση του πήρε αμέσως άλλος εργάτης. Κι αυτός πετάχτηκε από τις σκάλες αφού είπε μια λέξη - και τη θέση του πήρε ένας τρίτος.

Οι αστυνομικοί άρχισαν να σπρώχνουν, να βρίζουν και να πιάνουν τις τσέπες τους με τα κριμένα όπλα. Μέσα σε λίγα λεπτά είχαν σπρώξει τις ανοργάνωτες ομάδες εργατών, τις οποίες σχεδόν υπερείχαν αριθμητικά, στα πεζοδρόμια. Οι εργάτες σταμάτησαν και αντιστάθηκαν, χωρίς να είναι οπλισμένοι και άρχισαν να απωθούν τους αστυνομικούς. Οι διμοιρίες της αστυνομίας αυξήθηκαν. Τα πλήθη μεγάλωσαν. Υπήρχαν συμπλοκές στο πεζοδρόμιο. Οι έφιπποι αστυνομικοί καβάλησαν με τα μεγάλα άλογά τους το πεζοδρόμιο.

«Σηκωθείτε, σκλάβοι της πείνας»: τραγουδιέται στη σκιά της Γουόλ Στρίτ.

«Μπάσταρδοι, σκύλοι», ήταν η απάντηση της αστυνομίας. Άνδρες με πολιτικά χτύπησαν με τις σιδηρογροθιές τους διαδηλωτές. Οι αστυνομικοί γρονθοκοπούσαν και χτυπούσαν με τα μικρά, έξι ιντσών ρόπαλά τους. Χτυπήθηκαν άνδρες, γυναίκες και παιδιά.

Ο Στιβ Κατόβις ήταν νεκρός - «ένας άγνωστος εργάτης»...

Η οργή της αστυνομίας αυξήθηκε. Οι εργάτες απομακρύνθηκαν κατά μήκος της οδού Τσάμπερς, μπροστά σε μια καταιγίδα από πολλούς άνδρες των αστυνομικών Τάμμανι, ντυμένους με μπλε στολή και ανεβασμένους σε άλογα. Το πλήθος τον διαδηλωτών, που αρχικά διαλύθηκε και αποχώρησε προς το πάρκο, κατάφερε σύντομα και ξαναοργανώθηκε και γύρισε πίσω προς το Δημαρχείο.

Αυτό συνεχίστηκε για μια ώρα. Όποιος έβγαινε στην Πλατεία του Δημαρχείου δεχόταν επίθεση. Ένας χοντρός έμπορος, ο οποίος είχε σταματήσει το αυτοκίνητό του στο πεζοδρόμιο, για να δει τι συνέβαινε, είχε την ατυχία να βγάλει το καπέλο του. Η γρήγορη αντίδραση του αστυνομικού χαρακτήρισε τον άνδρα και του είπε ότι, είναι Κόκκινος, γιατί κυκλοφορεί με γυμνό κεφάλι. Αυτό ήταν! Και ο επιχειρηματίας έγινε για τον αστυνομικό Κόκκινος.

Ένας έφιππος αστυνομικός κινήγησε με το άλογό του τον έμπορο, ο οποίος έφυγε έντρομος, ουρλιάζοντας, κατά μήκος του Μπρόντγουεϊ και μέσα μπήκε σε ένα κατάστημα. Ο ιππέας συνοδεύτηκε από έναν δεύτερο. Κατέβηκαν με τα άλογά τους τις σκάλες και μπήκαν στην είσοδο του καταστήματος. Πιάσανε τον επιχειρηματία και τον χτύπησαν ανελήτα με γροθιές και το μπλάκτζακ κλομπ.

«Μα είμαι επιχειρηματίας», γκρίνιαξε, ο επιχειρηματίας, *«όχι κομμουνιστής»*. (Αργότερα αποδείχτηκε ότι ήταν μέλος του Σοσιαλιστικού Κόμματος.) Οι αστυνομικοί γρύλισαν καθώς απομακρύνονταν με τα ρόπαλα: *«Θα σε κάνουμε επιχειρηματία!»* Μόνο όταν ο άντρας έβγαλε μια ταυτότητα από την τσέπη του και την έριξε τρέμοντας στα πρόσωπά τους, τον άφησαν να φύγει. Στεκόταν ζαλι-

σμένος, καθώς οι αστυνομικοί καβάλησαν και έφευγαν. «Είμαι μόνο ένας επιχειρηματίας», συνέχισε να μουρμουρίζει. καθώς το αίμα έτρεχε από το στόμα του. «Μόνο ένας επιχειρηματίας.»

Απέναντι πέντε αστυνομικοί περικύκλωσαν τον Ρομπέρτ Μίνουρ, τον εκδότη της *Daily Worker*. Είχε φωνάξει όταν η αστυνομία χτυπούσε μια γυναίκα: «Μην χτυπάτε γυναίκες, κίτρινα σκυλιά». Πέντε στελέχη της Τάμμανι του επιτέθηκαν. Τον χτύπησαν, στο πρόσωπό του, στο στήθος του, στην κοιλιά του. Τον χτύπησαν μέχρι τα γόνατα. Έριξαν μια βροχή από χτυπήματα στο γκριζο κεφάλι του. Εκείνος έπεσε, παλεύοντάς τους, στο έδαφος. Οι μπάτσοι τον κλώτσησαν άγρια. Βογκούσε και ξάπλωσε σαν να είναι νεκρός. Ένα μέλος του προσωπικού της *Daily Worker* ρίχτηκε τυφλά ανάμεσα στους αστυνομικούς για να σταματήσει τον ξυλοδαρμό, και τον ίδιο τον χτύπησαν με ρόπαλο μισοαναίσθητο και τον έσπρωξαν μέσα στο στροβιλιζόμενο πλήθος.

Ο Στιβ Κατόβις βρισκόταν νεκρός στο Εργατικό Κέντρο. Ένα μαύρο πανό, απλωμένο σε όλο το κτίριο, που έγγραφε με γράμματα δύο ποδιών: «*Εργαζόμενοι, εκδικηθείτε τον φόνο του Στιβ Κατόβις*».

Η πλατεία Γιούνιον Σκουέρ ήταν καθαρή και φωτεινή. Στο Μπρονξ ήταν φωτεινά και ηλιόλουστα. Στο Μπρούκλιν οι σειρές των νοικοκυρεμένων σπιτιών απλώνονταν για τετράγωνα στο φως του ήλιου.

Υπήρχε όμως ένα μαύρο πανό στην πρόσοψη του Εργατικού Κέντρου και οι εργάτες το γνώριζαν. Είχαν έρθει με το μετρό, με το "L", από την ησυχία των σπιτιών τους - από το Μπρόνξ, από την περιοχή της Γιούνιον Σκουέρ, από το Μπρούκλιν, και αντιμετώπισαν την μανία και την έχθρα των μπάτσων. Επιθέσεις του ιππικού και η μανία των Τάμμανι, που είχαν λάβει εντολές να «καθαρίσουν» το πλήθος. Το ίδιο πνεύμα που είχε στείλει τον Στιβ Κατόβις στην πικετοφορία, όπου βρήκε το θάνατο, είχε ωθήσει τους εκατοντάδες εργάτες της Νέας Υόρκης στο Δημαρχείο να διαδηλώσουν ενάντια της δολοφονία του.

Εκείνη τη νύχτα ο Τύπος της Νέας Υόρκης έτρεξε με «σερπαντίνες» στα πρωτοσέλιδα. Τέτοια ανοιχτή βιαιότητα ήταν ασυνήθιστη. Η αστυνομία ήταν ανόητη. Είχαν χτυπήσει όχι μόνο κομμουνιστές, αλλά και επιχειρηματίες. Είχαν αφήσει αναίσθητο έναν αγγελιοφόρο και έναν υπάλληλο από το φαρμακείο απέναντι. Είχαν χτυπήσει έναν δημοσιογράφο μιας μεγάλης καπιταλιστικής εφημερίδας. Πολύ αδιάκριτα, για να πούμε το λιγότερο. Είναι εντάξει να χτυπήσεις ή ακόμα και να σκοτώσεις έναν Κόκκινο, αλλά όχι τόσο δημόσια. Και με όλα τα μέσα να καθαρίζεις και τους «αθώους παρευρισκόμενους».

Η σορός του Στιβ Κατόβις βρισκόταν σε ένα ξύλινο φέρετρο. Χιλιάδες εργάτες -περισσότεροι από 20.000, όπως υπολογίστηκε - πέρασαν από εκεί, έριξαν μια ματιά στην σορό του Στιβ και συνέχισαν με στενοχωρημένα τα πρόσωπα τους. Ο Στιβ Κατόβις - «έναν άγνωστος για αυτούς εργάτης».

Οι 50.000

Ο Στιβ Κατόβις βρισκόταν νεκρός στο φέρετρό του στον τέταρτο όροφο του Εργατικού Κέντρου. Μια μεγάλη ζωγραφιά του Λένιν ακουμπούσε πίσω από το φέρετρό του.

Στην πλατεία Γιούνιον Σκουέρ τα πλήθη συνωστιζόταν επί ώρες. Χιλιάδες άνεργοι, κουρασμένοι από την αναζήτηση θέσεων εργασίας που δεν υπήρχαν, ένιωσαν το κάλεσμα του Στιβ Κατόβις. Ήρθαν από κάθε σημείο της πόλης. Συρρέαν με τα πόδια και με το μετρό. Συνάντησαν χιλιάδες άλλους που είχαν αφήσει τις δουλειές τους αυτήν την ημέρα. Το Κομμουνιστικό Κόμμα τους είχε καλέσει και ήρθαν.

«Ο Στιβ Κατόβις είναι νεκρός. Τον σκότωσε ένας αστυνομικός. Τον πυροβόλησαν στην πλάτη ενώ βρισκόταν σε απεργιακή γραμμή».

Μέχρι το μεσημέρι υπήρχαν 50.000 άνθρωποι στην Γιούνιον Σκουέρ. Πεντακόσιοι αστυνομικοί με μακριά μπλε πανωφόρια, που έκρυβαν τα πιστόλια τους και τα μπλάκτζάκ κλομπ τους, κοιτούσαν και παρακολουθούσαν. («Δεν κρατούσαν κλομπ», έγραφαν οι εφημερίδες εκείνο το απόγευμα.) Οι έφιπποι αστυνομικοί χλεύαζαν τον κόσμο από τα άλογά τους, ψηλαφώντας τα μπλακτζάκ και τα πιστόλια τους. Σκοτεινιασμένοι άνδρες, ενάντια στον καθαρό χειμωνιάτικο ουρανό, στέκονταν στα γύρω κτίρια, κοιτάζοντας τους 50.000 άνδρες, γυναίκες και παιδιά, που είχαν συγκεντρωθεί στην Γιούνιον Σκουέρ, απέναντι από το σημείο όπου βρισκόταν νεκρός ο Στιβ Κατόβις.

Στην Γιούνιον Σκουέρ, όπου δύομισι χρόνια πριν οι δρόμοι είχαν γίνει μαύροι από τις μάζες που είχαν έρθει για να θρηνησουν τους Σάκκο και Βανζέτι και να φωνάξουν προκλητικά στους δολοφόνους τους, η ιστορία επαναλαμβανόταν. Όμως η παλίρροια της ταξικής πάλης είχε αυξηθεί - ορμούσε με αδυσώπητη μανία. Τότε, είχαν περάσει σχεδόν επτά - χρόνια βασανιστηρίων πριν οι μάζες ξεσηκωθούν για τον φτωχό τσαγκάρη και τον πλανόδιο μικροπωλητή.

Μια εβδομάδα πριν, ο αστυνομικός του Τάμμανι ο Χάρι Κίριτζ είχε πιέσει το πιστόλι του στην πλάτη του Στιβ Κατόβις και είχε πατήσει τη σκανδάλη. Και σήμερα 50.000 εργάτες ήταν στην πλατεία Γιούνιον Σκουέρ. Σήμερα, ο Επίτροπος Γουόλντεν, ο χωροφύλακας πολυτελείας, βρισκόταν στη σκηνή, περιτριγυρισμένος από μια ομάδα αστυνομικών με πολιτικά. Και ο δήμαρχος Τζάτζι Τζίμι Ουόλκερ, ο Άμωμος, στεκόταν στο αρχηγείο της Τάμμανι στην 16η οδό, στην Γιούνιον Σκουέρ, και κοίταζε απέναντι.

Μια θάλασσα εργατών. Τραγουδώντας την «Διεθνή». Οι σφιγμένες γροθιές χιλιάδων εργατών υψώνονται στον αέρα, Αμερικανοί, Εβραίοι, Κινέζοι, Νέγροι εργάτες μιλούσαν, εξηγούσαν, ορκίζονταν ότι ο Στιβ Κατόβις δεν είχε πεθάνει μάταια.

Στις 12:30 η ομιλία τελείωσε. Η νεκρική πομπή άρχισε να κινείται. Οι δημο-

σιογράφοι και οι εικονολήπτες έπαιζαν νευρικά με τις Ταυτότητές του Τύπου στα καπέλα τους. Οι αστυνομικοί με πολιτικά μπήκαν μέσα στο πλήθος, ψηλαφώντας τις τσέπες τους. Στους παράπλευρους δρόμους είχαν κρυφτεί διμοιρίες γαλαζοσκούφηδων αστυνόμων, περιμένοντας ένα σήμα. Στα υπόγεια και στις πόρτες πολλών κτιρίων οι γαλαζοσκούφηδες ήταν κρυμμένοι, περιμένοντας...

Ο συντάκτης της *New York Telegram* έγραφε ένα κύριο άρθρο, για την ελευθερία του λόγου. Στην προκουμαία, στο East River, όπου είχε κατασκευαστεί μια τεράστια τουρμπίνα από την εταιρεία Edison, ένας γερανός κατέρρευσε και αποκεφάλισε έναν εργάτη. Το κομμένο κεφάλι του έπεσε στο ποτάμι, παρασυρόμενο στο ρεύμα μαζί με ένα κομμάτι πάγου.

Προς τα που θα πήγαινε η μάζα; Ο καπιταλιστικός Τύπος γνώριζε ότι αν κατευθυνόταν προς το Μπρόντγουεϊ, θα γινόταν σφοδρή επίθεση από την αστυνομία. Τα καπνογόνα γέμιζαν τις τσέπες των αστυνομικών και των ανδρών της με πολιτικά. Ακροφύσια πολυβόλων έλαμπαν από τις κορυφές των κτιρίων. Προς τα πού;

Αλλά οι κομμουνιστές ηγέτες είχαν πάρει την απόφασή τους, το προηγούμενο βράδυ. Είχαν αποσπάσει μια παραχώρηση από τις αρχές της πόλης ότι θα επιτρεπόταν η παρέλαση της κηδείας. Είχαν αναγκάσει τον Γουόλεν, ο οποίος αρχικά είχε απαγορεύσει τόσο την παρέλαση, όσο και τη συγκέντρωση, να υποχωρήσει.

Η παρέλαση στράφηκε προς την Τέταρτη Λεωφόρο. Ο Γουόλεν, με κερωμένο μουστάκι και ντέρμπι καπέλο, στάθηκε στη μέση του δρόμου και κατεύθυνε την κυκλοφορία, ενώ εκατοντάδες αστυνομικοί και άνδρες με πολιτικά στέκονταν κοντά. Αργότερα μπήκε στην μπλε-μαύρη λιμουζίνα του και έφυγε για μια συνάντηση στην Τραπεζική Λέσχη.

Δώδεκα κατά μέτωπο, στρουμωγμένοι, άνδρες, γυναίκες και παιδιά βάδιζαν σε ατελείωτες, φαινομενικά, σειρές. Τα πεζοδρόμια ήταν μαύρα από τους θεατές. Η πομπή, που βάδιζε πίσω από μια Κόκκινη Σημαία, αγνοώντας μια φιδίσια κάθοδο μιας ταινίας που πετάχτηκε από ένα κτίριο γραφείων.

Το σώμα του Στιβ προηγήθηκε των εργατών που βάδιζαν. «Σοβιετικές ορδές» τους αποκαλούσαν οι φυλλάδες. Τα αδέρφια του Στιβ, ο Χαράλαμπος και ο Παύλος, παρέλασαν μαζί με τις χιλιάδες δίπλα στη σορό του αδελφού τους - «*του καλύτερου της οικογένειας τους*».

Σε μια ανοργάνωτη καφετέρια στο Μπρούκλιν, ο σεφ βγήκε από την κουζίνα με την κουτάλα στο χέρι και στάθηκε μπροστά στους πελάτες. Διηγήθηκε εν συντομία την ιστορία του Στιβ Κατόβις. Οι θαμώνες, κυρίως εργάτες, σηκώθηκαν από τις καρέκλες τους και στάθηκαν σιωπηλοί. Τότε ο σεφ επέστρεψε στη δουλειά του στην αχνιστή κουζίνα.

Ανεβαίνοντας την Τέταρτη Λεωφόρο, ανατολικά στην Εικοστή Τρίτη Οδό, μέσα από τις εργατικές συνοικίες, προς την περιοχή των εργοστασίων, η πορεία

περιπλανήθηκε. «*Ελάτε μαζί μας, συνάδελφοι εργάτες*», φώναζαν όσοι βρίσκονταν στην ουρά της πομπής, σε όσους βρίσκονταν στα πεζοδρόμια. «*Ο Στιβ Κατόβις, εργάτης, αδελφός όλων των εργατών, δολοφονήθηκε-νεκρός για εσάς, την εργατική τάξη. Ελάτε μαζί μας, συνάδελφοι εργάτες*».

Πολλοί από τους πεζοδρόμους πέρασαν και μπήκαν στις γραμμές της πομπής. Οι εργάτες χαιρετούσαν, από τα παράθυρα των εργοστασίων. Οι σύζυγοι των εργατών έτρεξαν στα παράθυρα των πολυκατοικιών και κοίταζαν έξω.

Η πομπή προχωρούσε και προχωρούσε. Η αστυνομία ήταν ήσυχη σήμερα. Είχαν πάρει τις εντολές τους: μετά τη δυσμενή δημοσιότητα που ακολούθησε το όργιο ξυλοδαρμού της προηγούμενης ημέρας του Σαββάτου, το να επιτεθούν σε μια νεκρική πομπή θα ήταν η χειρότερη δυνατή ανοησία. Όταν οι εργάτες βάδιζαν χλευάζοντας: «*Κάτω οι Κοζάκοι του Γουόλεν*», η αστυνομία κοίταζε με σιωπηλό βλέμμα μπροστά.

Στις μάζες ήταν τεράστια η περιφρόνηση. Η αστυνομία ήταν ήσυχη σήμερα.

Ο Γιώργος Μαστροπέλας, ο καλύτερος φίλος του Στιβ, βάδισε στην κορυφή της γραμμής. Στο σπίτι του Μαστροπέλα στο Μπρόνξ υπήρχε, πάνω σε ένα ράφι, μια μινιατούρα πλοίου με την κόκκινη σημαία, την οποία είχε φτιάξει ο Μαστροπέλας. Το είχε «βαφτίσει» *S.S. Katonis*. Ο Μαστροπέλας παρέλασε με το κεφάλι λυγισμένο, περήφανα.

Οι τεράστιες μηχανές του πιεστηρίου περιστρέφονταν με μανία. Εκατομμύρια αντίτυπα στοιβάζονταν σε δεσμίδες. Ο Στιβ Κατόβις, 39 ετών, ένας εργάτης, θάφτηκε. Είχε πυροβοληθεί στην πλάτη από τον αστυνομικό Κίριτζ. Ο αστυνομικός είχε πιέσει με το πιστόλι του τη σπονδυλική στήλη, του άοπλου Στιβ Κατόβις, που είχε αρνηθεί να αποχωρήσει από την πικετοφορία.

Η πομπή διέσχισε την 42^η οδό και χιλιάδες σταμάτησαν με ερωτήσεις στα πρόσωπά τους, παρακολουθώντας τις ατελείωτες σειρές των εργατών να περνούν. Εργάτες από φτωχές γειτονιές, από πολυκατοικίες, από το Μπρόνξ, από το Μπρούκλιν, από το Τζέρσεϊ Σίτι, από το Νιούαρκ, από τα σκλαβοπάζαρα και τα εργοστάσια, από τα υφαντουργεία και τα εστιατόρια, περνούσαν τραγουδώντας τη «Διεθνή».

Ήταν μια καταπληκτική ημέρα - που προμηνύει ένα καταπληκτικό μέλλον. Η αστυνομία το διαισθάνθηκε. Ο καπιταλιστικός Τύπος το διαισθάνθηκε. Ο δήμαρχος Ουόλκερ και ο επίτροπος Γουόλεν το αισθάνθηκαν πραγματικά.

Υπάρχει ένα τραγούδι που τραγουδούν οι Έλληνες ορειβάτες. Παρόμοια τραγούδια εμφανίζονται στην παράδοση όλων των καταπιεσμένων μαζών. Είναι το τραγούδι «*Ο Γέρος Δήμος και το καριοφίλι του*». Περιέχει τους στίχους:

Βρούση το αίμα το 'χρυσά, σταλαματιά δε μένει. . .

Ο γέρο-Δήμος, πέθανε, ο γέρο-Δήμος πάει.

Ο Στιβ Κατόβις είναι νεκρός. Αλλά η μνήμη του, όπως και των Σάκκο και Βαντζέτι, δεν θα πεθάνει. Οι δεκάδες χιλιάδες εκείνο το βαρυσήμαντο απόγευμα, της Τρίτης του Ιανουαρίου, είπαν ότι δεν θα πεθάνει. Το ρεύμα της ιστορίας εκείνο το απόγευμα είπε ότι, δεν θα πεθάνει, γιατί εκείνη την ημέρα: *«Στη Γερμανία οι άνεργοι εργάτες του Αμβούργου έχτιζαν οδοφράγματα, γκρέμιζαν σκαλωσιές από κτίρια και αφηφούσαν την αστυνομία. Στη Γαλλία ο καπιταλιστικός Τύπος έκανε λόγο για συνωμοσίες των μπολσεβίκων μέσα σε σαράντα συντάγματα του στρατού. Στην Ισπανία ο δικτάτορας Πρίμο ντε Ριβέρα περπατούσε πάνω κάτω στο πάτωμα, αποφασίζοντας ότι η παραίτηση ήταν καλύτερη από το να πεθάνει. Στην Αθήνα οι μουσάτοι χωροφύλακες έκαναν έφοδο σε όλα τα καφενεύα της εργατικής συνοικίας για άνδρες που κάθονταν μαζί και συνωμοτούσαν κατά της πείνας».*

Ένας εργάτης θάβεται

Εκατοντάδες εργάτες πήγαν στο νεκροταφείο Μάουντ Όλιβητ στο Κούινσμπορο. Σε μια γραμμή βάδισαν προς την πλαγιά, με το Κόκκινο λάβαρο μπροστά τους, σαν να ήταν μια φλόγα στον ουρανό. Η πομπή ανέβαινε και ανέβαινε, πάνω από τη σκοτεινή γη, πάνω από το χιόνι που έλιωνε απαλά, στο ήπιο και χλιαρό χειμωνιάτικο απόγευμα. Κοντά στο δρόμο, πέρα από την κορυφή του λόφου, περρίμενε ένας φρεσκοσκαμμένος τάφος.

Το φέρετρο βγήκε από το αυτοκίνητο - κάποιος άρχισε να σιγοτραγουδά το Μνημόσυνο Ύμνο των Εργατών και όλο το πλήθος συμμετείχε. Επικράτησε σιγή όταν ο πρώτος ομιλητής άρχισε να μιλάει. Μίλησαν και άλλοι, συνδικαλιστικοί ηγέτες, ηγέτες του Κομμουνιστικού Κόμματος και του Συνδικαλιστικού Συνδέσμου Ενότητας. Τα λόγια τους ήταν σύντομα και απλά, αλλά ήταν γεμάτα από το αγωνιστικό πνεύμα των εργατών, οι οποίοι σε αυτό το τελευταίο αντί στον σύντροφό τους, τον Στιβ Κατόβις, δεσμεύονταν να συνεχίσουν μέχρι να νικήσει ο σκοπός για τον οποίο πέθανε.

Παρεμβαίνει και ο Παύλος Κουτόβας. *«Έχω να δω τον αδελφό μου τρία χρόνια. Έφτασα και τον βρήκα νεκρό. Δεν είμαι μέλος του κινήματος, αλλά τώρα που συνέβη αυτό, πιστεύω ότι οφείλουμε να συνεχίσουμε και να αγωνιστούμε για τον σκοπό για τον οποίο πέθανε ο Στιβ».*

Τυλιγμένο σε ένα κόκκινο λάβαρο, με το έμβλημα του σφυριού και του δρεπάνου, το φέρετρο κατέβηκε στον τάφο, ενώ το πλήθος τραγουδούσε απαλά τη «Διεθνή». Πάνω από το λόφο, το βράδυ που άρχιζε, κυλούσαν οι νότες του μεγάλου τραγουδιού του αγώνα της εργατικής τάξης, που τώρα ήταν βουβό για να τιμήσει τους νεκρούς, αλλά εξακολουθούσε να είναι το τραγούδι του ζωντανού αγώνα.

Και έτσι οι εργάτες της Νέας Υόρκης έθαψαν τον σύντροφό τους, τον εργάτη, τον αγωνιστή, τον Στιβ Κατόβις.

Συνέπειες

Τρεις ημέρες, αφότου οι εργάτες της Νέας Υόρκης είχαν θάψει τον Στιβ Κατόβις, το μεγάλο σώμα ενόρκων της κομητείας του Μπρόνξ που «ερευνούσε» την δολοφονία του εργάτη επέστρεψε το πόρισμά της. Δήλωσε ότι «διαπιστώσαμε ότι ο πυροβολισμός έγινε από τον αστυνομικό Κίριτζ κατά την εκτέλεση του καθήκοντος- ότι εκτέλεσε το καθήκον του με τρόπο που να αντανακλά την τιμή του αστυνομικού και του Αστυνομικού Τμήματος της πόλης της Νέας Υόρκης και ότι δεν τράβηξε το όπλο του ούτε πυροβόλησε το όπλο του παρά μόνο όταν ήταν απολύτως απαραίτητο για αυτοάμυνα. Σε αυτό το πλαίσιο, οι ένορκοι επιθυμούν να επαινέσουν τη δράση του ντετέκτιβ Ντόναλντ Α. Κάρει του τμήματος της Μορισάνια, για την άμεση εκτέλεση του καθήκοντός του, με τη διάλυση της διαδήλωσης και τη διάσωση ενός καλού αστυνομικού».

Επικεφαλής του πειθήνιου αυτού σώματος ενόρκων, ήταν ο Εντουάντ Σ. Ντέλαφιλντ, πρόεδρος της «Bank of America», της 44 Γουόλ Στρίτ. Ο αμερικανικός καπιταλισμός προφανώς δεν μπορούσε να εμπιστευτεί ένα συνηθισμένο σώμα ενόρκων, έναν απλό πολίτη, να εφαρμόσει το «ξέπλυμα», οπότε έστειλε έναν από τους άμεσους εκπροσώπους του, για να κάνει το κόλπο. Αυτός το έκανε.

Έτσι, η Γουόλ Στρίτ είδε το έγκλημά της και το βρήκε καλό. Ο Γκρόβερ Γουόλεν έφυγε την ίδια μέρα για τη Φλόριντα «για ξεκούραση». Εκεί συνάντησε καλή παρέα: Τζόν Τζ. Ράσκομπ της «General Motors», Άλ Σμίθ και τον τραπεζίτη Όττο Κάν.

Δύο εβδομάδες αργότερα ο δήμαρχος Ουόλκερ πήγε επίσης στη Φλόριντα «για ξεκούραση».

Την Τετάρτη στις 12 Φεβρουαρίου ο Ντέλαφιλντ της Γουόλ Στρίτ, απέπλευσε με το *Mauretania* για την αποικία της Γουόλ Στρίτ, την Κούβα, «για διακοπές».

Η δουλειά είχε γίνει. Ο Στιβ Κατόβις βρισκόταν έξι πόδια κάτω από το έδαφος. Τα κόκκινα τριαντάφυλλα και τα γαρύφαλλα που οι συνάδελφοί του είχαν συσσωρεύσει ψηλά στον τάφο του, είχαν μαραθεί και τα είχε πάρει ο άνεμος. Οι διακεκριμένοι δολοφόνοι ξεκουράστηκαν από τους κόπους τους.

Τα Τρέχοντα εν Τάχει

Τον Ιανουάριο, του 1930, ο εργάτης Στιβ Κατόβις δολοφονήθηκε από σφαίρα από το όπλο ενός αστυνομικού της Τάμμανι. Αυτό ήταν μόνο ένα προκαταρκτικό γεγονός. Μόλις είχε στεγνώσει το χώμα πάνω από τον τάφο του Στιβ, όταν οι πιστολέρο της Τάμμανι ξαναχτύπησαν.

Μέσα σε έξι μήνες δύο ακόμη εργάτες, ο Άλφρεντ Λούρο, ένας νέγρος, και ο Γκονζάλο Γκονζάλες σκοτώθηκαν από τους «καλύτερους της Νέας Υόρκης». Το ρεύμα του αγώνα επιταχύνθηκε καθώς τα αφεντικά έχτιζαν πυρετωδώς το φράγμα του φασισμού τους. Η Σφαίρα και το Μπλάκτζακ αναπτύχθηκαν ως

σύμβολα της αμερικάνικης «δημοκρατίας» -όπως ακριβώς το Τσεκούρι ήταν το σύμβολο του φασισμού στην Ιταλία. Η μάσκα του φιλελευθερισμού, της δημοκρατίας, την οποία ο αμερικανικός καπιταλισμός είχε φορέσει και επιδείκνυε για χρόνια, σπαρασσόταν από τους πικραμένους εργάτες.

Μια άγνωστη απεργία, σε μια αγορά τροφίμων στο Μπρόνξ θα μπορούσε να οδηγήσει τον καπιταλισμό σε φόνο. Ο Τίγρης, ο Τάμμιανι, δοκίμασε το αίμα και αυτό τον βόλευε. Το επόμενο θύμα του ήταν ο Άλφρεντ Λούρο, ένας από τους 2.000.000 νέγρους, της Αμερικής, ο πιο εκμεταλλευόμενος των εκμεταλλευομένων. Ο Λούρο δέχθηκε επίθεση από την αστυνομία σε μια συγκέντρωση στο Χάρλεμ. Στη δολοφονία του Λούρο συμμετείχαν οπαδοί του οπισθοδρομικού δόγματος του πολιτικού γιατρού Μάρκουσ Γκάρβεϊ, ο οποίος καλούσε τις μάζες των Αμερικανών νέγρων να εγκαταλείψουν την τεράστια οικονομία στην οποία πρωτοστάτησαν στην οικοδόμηση της και να επιστρέψουν ξανά στις άγριες ζούγκλες της Αφρικής.

Καθ' οδόν προς το νεκροτομείο όπου βρισκόταν το μαρτυρικό σώμα του Λούρο, ο Γκονζάλο Γκονζάλες, επικεφαλής μιας ομάδας Λατινοαμερικάνων εργατών, δέχθηκε επίθεση από έναν αστυνομικό της Τάμμιανι και μια σφαίρα τρύπησε την καρδιά του στιβαρού αυτού εργάτη.

Και στο Νότο, λίγους μήνες νωρίτερα, η Έλλα Μεί, εργάτρια κλωστοϋφαντουργίας, μητέρα έξι παιδιών, πυροβολήθηκε στην καρδιά καθώς πήγαινε σε συνδικαλιστική συνάντηση. Η «Σφαγή του Μάριον», όπου έξι εργάτες σκοτώθηκαν και είκοσι τέσσερις τραυματίστηκαν, ήταν νωπή στο μυαλό της εργατικής τάξης.

Ενώ ο Λούρο, ο νέγρος εργάτης, σκοτωνόταν στο Χάρλεμ, τα λιντσαρίσματα διέσχιζαν σαν καταστροφική φλόγα τον Νότο, φτάνοντας μέχρι τον Βορρά, στο Μάριον της Ιντιάνα. Ο Φασιστικός Σύνδεσμος, ένα τάγμα Αμερικανών μαυροσκουφήδων, ξεπήδησε στην Ατλάντα της Γεωργίας, για να δώσει χείρα βοήθειας στο λιντσάρισμα.

Η κυβερνητική τρομοκρατία, η Σφαίρα και το Μπλάκτζακ εξαπλωνόταν. Αλλά δεν βρήκε καμία τρομοκρατημένη, γονατισμένη εργατική τάξη. Από το Σικάγο μέχρι τη Νέα Υόρκη, από το Ντιτρόιτ μέχρι το Λος Άντζελες, οι εργάτες ξεσηκώθηκαν μόνοι τους. Έχτιζαν τις οργανώσεις τους. Οι νέγροι δημιούργησαν το «Αμερικανικό Εργατικό Κογκρέσο των Νέγρων» για να συνεχίσουν τον αγώνα. Οι λευκοί και οι νέγροι εργάτες έβαζαν τους ώμους τους, για την οικοδόμηση της «Διακρατικής Εργατικής Άμυνας». Το «Σώμα Εργατικής Άμυνας» ήταν στη γλώσσα κάθε μαχητικού Αμερικανού εργάτη - ως εργατική φρουρά έτοιμη να υπερασπιστεί τον εαυτό της από δολοφονικές επιθέσεις.

Γιατί ο αγώνας ζωής του εργάτη στην Αμερική αντιμετωπίζεται πάντα με δολοφονία από την πλευρά των αφεντικών. Αυτό συνέβαινε στο παρελθόν και αυξάνεται στο παρόν. «Πρέπει να υπερασπιστούμε τους εαυτούς μας», λέγαν οι εργάτες. «Πρέπει να υπερασπιστούμε τους εαυτούς μας, για να αντιμετωπίσουμε

τον αυξανόμενο φασισμό των αφεντικών, της αστυνομίας, της κυβέρνησης και των παραπλανητών».

Ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός, ο οποίος ευδοκιμεί με το αίμα των λατινοαμερικανικών μαζών, είχε φτάσει μέχρι τη Νέα Υόρκη, για να καταστρέψει τον σκληρόκαρδο Γκονζάλο Γκονζάλες. Ο αμερικανικός καπιταλισμός, που καίει και κρεμάει τους νέγρους στα τρομακτικά φονικά όργανα του Νότου, έφτασε μέχρι το Χάρλεμ για να πάρει τον Άλφρεντ Λούρο. Ο αμερικανικός καπιταλισμός που προσπαθεί να φασιστικοποιήσει, να εκφοβίσει και να συντρίψει τους αλλοδαπούς εργάτες, είχε βάλει τον Στιβ Κατόβις στον τάφο του.

Ο αμερικανικός καπιταλισμός που κάθεται πάνω στα ώμους των αμερικανικών μαζών, τόσο των γηγενών όσο και των αλλοδαπών, είχε σκοτώσει την Έλλα Μεί, είχε σφαγιάσει έξι στην απεργία του Μάριον, και όλα αυτά μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, ενός δωδεκαμήνου.

Ο Στιβ Κατόβις, γενναίος αγωνιστής, δεν βάδισε μόνος του στον δρόμο του μαρτυρίου. Μαζί του πάνε Σκανδιναβοί, Νέγροι και Λατινοαμερικανοί εργάτες.

Η δολοφονία του Στιβ Κατόβις και των συντρόφων του είναι ένα σύμβολο. Και η άμεση αντίσταση των εργατών είναι ένα σύμβολο. Παντού, σε όλη τη γη, ο άνθρωπος χωρίζεται όλο και περισσότερο σε δύο αντίπαλα στρατόπεδα: το στρατόπεδο του Στιβ Κατόβις και το στρατόπεδο αυτών που τον εκμεταλλεύονται, τον βασανίζουν και τον δολοφονούν. Οι γραμμές που χωρίζουν αυτά τα δύο εχθρικά στρατόπεδα γίνονται συνεχώς πιο οξείες. Υπάρχουν μόνο δύο ερωτήματα πλέον: Είστε με την εργατική τάξη; Είστε εναντίον της εργατικής τάξης; Δεν υπάρχει μέση λύση. Είναι πάλη της μιας τάξης ενάντια στην άλλη - όχι προδοτική ταξική ειρήνη. Ο Στιβ Κατόβις και οι φίλοι του το ήξεραν αυτό. Επέλεξαν, και γι' αυτή τους την επιλογή έδωσαν τη ζωή τους.

Θυμηθείτε τον Στιβ Κατόβις. Θυμηθείτε το όνομα του. Θυμηθείτε ονόματα όπως την Μόλλη Μαγκουάγιερς, των μαρτύρων της αγοράς Χάι του Σικάγο, τον Φράνκ Λίττλε και τον Τζο Χίλλ, της Έλλα Μεί, των Σάκκο και Βαντζέτι τον Άλφρεντ Λούρο, τον Γκονζάλο Γκονζάλες. Υπάρχουν εκατομμύρια λιοντάρια από αυτούς, σε όλη τη γη - εκατομμύρια ανώνυμοι. Είναι τα χειρόγραφα στον τοίχο του καπιταλισμού - ρίχνουν με αίμα τους τη σκιά την πανίσχυρη παγκόσμια προλεταριακή επανάσταση. Για τον Στιβ Κατόβις και για τους συντρόφους του που είναι νεκροί, ή είναι νέγροι εργάτες ή λευκοί, αλλοδαποί και ντόπιοι, ξεσηκώνονται με μια μανία ζωής, που τους ενώνει αδιάσπαστα, για να πορευτούν προς την ελευθερία των εργατών όλων των χωρών.

ΤΕΛΟΣ

**Ανώνυμο Φυλλάδιο
«ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΤΑΞΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ
ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑ ΜΕΙ-ΓΟΥΙΓΚΙΝΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΙΒ ΚΑΤΟΒΙΣ»**

Παρουσιάζουμε μερικά από τα δημοσιευμένα και κείμενα και τραγούδια, από το φυλλάδιο που εκδόθηκε το 1930, για να τιμηθούν οι Έλλα Μεί-Γουίγκινς (Ella May-Wiggins) και Στιβ Κατόβις, δυο μάρτυρες του εργατικού κινήματος, που σκοτώθηκαν το 1929 και το 1930 αντίστοιχα.

Στο φυλλάδιο υπάρχουν δημοσιευμένα 18 τραγούδια του λεγόμενου «*Ταξικού Αγώνα*». Τα τραγούδια που επιλέξαμε να δημοσιεύσουμε με τους μεταφρασμένους στα Ελληνικά στίχους, είναι τα τέσσερα που γράφτηκαν από την ίδια την Έλλα Μεί, και ένα - το τελευταίο, η περιγραφή της Έλλα Μεί, με λόγια της Gladys Wallace, η οποία ήταν συναγωνίστρια της. Τα υπόλοιπα 14 τραγούδια τα αναφέρουμε μόνο με τους τίτλους τους.

Στο φυλλάδιο δεν υπάρχει κανένα τραγούδι αποκλειστικά για τον Κουτόβα. Υπάρχει μια αναφορά με το όνομά του στο εξώφυλλο του φυλλαδίου, καθώς και οι ημερομηνίες γεγονότων, σχετικές με τον Κουτόβα, στην σελίδα 3, δηλαδή τα γεγονότα που είχαν συμβεί τον Ιανουάριο του 1930, ξεκινώντας από

το τραυματισμό του και τελειώνοντας με την κηδεία του. Επίσης στο φυλλάδιο υπάρχουν δυο φωτογραφίες, με την μια, στην σελίδα 2, να απεικονίζει την Έλλα Μεί και την άλλη, στην τελευταία σελίδα 15, το πορτρέτο του Κουτόβα. Αυτή η φωτογραφία είναι μόνο η δεύτερη, που καταφέραμε να εντοπίσουμε και την οποία προβάλλουμε στο εξώφυλλο αυτού του βιβλίου.

Αποφασίσαμε να γράψουμε στο τέλος αυτής της παραγράφου, λίγα βιογραφικά στοιχεία για την Έλλα Μεί και να προσθέσουμε την αρχή του φυλλαδίου, και επιλεγμένα γεγονότα, από τις «**ΜΕΡΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ**»

**ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
του ΤΑΞΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ**

**Στη μνήμη των
ΕΛΛΑ ΜΕΙ-ΓΟΥΙΓΚΙΝΣ
και
ΣΤΙΒ ΚΑΤΟΒΙΣ**

Νέα Υόρκη 1930

ΕΛΛΑ ΜΕΙ-ΓΟΥΙΓΚΙΝΣ

Εργάτρια κλωστοϋφαντουργίας του Νότου, δολοφονήθηκε
ενώ πήγαινε σε μια απεργιακή συγκέντρωση σελ. 2

Επιλογές γεγονότων από τις
«ΜΕΡΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ»

A FEW DATES TO REMEMBER

January 1, 1923—Union of Soviet Republics proclaimed.

January 2, 1920—Mitchell Palmer anti-Red raids.

January 13, 1924—Founding of Daily Worker.

January 15, 1930—Appeal on behalf of seven Gastonia strikers sentenced to 117 years imprisonment carried to State Supreme Court of North Carolina.

January 16, 1930—Karl Liebknecht and Rosa Luxemburg murdered by Social-Democracy.

January 21, 1924—Vladimir Plékhov Lenin, leader of World Working Class, died.

January 22, 1903—Bloody Sunday in Petrograd.

January 16, 1930—Steve Katovis, militant New York worker shot in the back by Tammany policeman while aiding a strike of food clerks in the Bronx.

January 24, 1930—Steve Katovis died, with Tammany cop guarding his bedside.

January 25, 1930—Police made brutal assault on demonstration of New York workers at City Hall protesting murder of Steve Katovis.

January 28, 1930—20,000 New York workers turn out for Katovis funeral in biggest demonstration ever held in New York City.

February 22, 1928—1,200 Communists, men and women, executed outside of Canton by Chinese Nationalist troops.

March 2, 1927—C. E. Ruthenberg, first secretary of the Communist Party of America, died.

March 5, 1930—Mass demonstrations all over the world against unemployment and capitalism, held under the auspices of the Trade Union Unity League. Twelve hundred and fifty thousand American workers took part in the U. S.

March 12, 1917—Sun-Yat-Sen died.

March 14, 1883—Karl Marx died.

March 18, 1871—Commissaire of Paris.

April 2, 1929—Gastonia, N. C., strike called by National Textile Workers Union.

April 20, 1913—Ludlow massacre in Colorado coal strike.

April 22, 1870—Lenin born.

May 1, 1920—First International Labor Day of working class.

May 5, 1818—Karl Marx born.

May 5, 1920—Sacco and Vanzetti arrested.

May 18, 1928—Vil Haywood died in Moscow at the age of 66.

June 7, 1929—Police raid W. E. R. tent colony in Gastonia, N. C., and the arrest of hundreds of strikers followed by indictment of 16 for murder in first degree as result of death of chief of police, Aderholt.

June 28, 1925—Founding of International Labor Defense.

July 12, 1917—Deportation of Bishop monks.

July 14, 1789—Storming of the Bastille in Paris.

August 1, 1917—Frank Little murdered by the Anaconda Copper Co.'s agents.

August 1, 1929—First International Red Day against imperialist war.

August 22, 1922—Kald on Communist Convention at Bridgeman, Mich.

August 22, 1923—Sacco and Vanzetti murdered by the capitalist class of the United States.

September , 1919—Founding of the Communist Party and the Communist Labor Party in Chicago.

September 1, 1919—Trade Union Unity League organized in Cleveland, Ohio.

September 7, 1929—Six Marion, N. Carolina, strikers murdered on the picket line; 29 wounded.

September 14, 1929—Ella May Wiggins, songstress of southern workers, murdered by Gastonia mill owners' Black Hundreds.

September 22, 1928—National Textile Workers Union organized in New York City.

September 28, 1864—First International founded.

October 17, 1920—John Reed died.

October 21, 1929—Seven Gastonia strikers: Fred Beal, Clarence Miller, Wm. McGinnis, K. Y. Hendrix, George Carter and Wm. McLaughlin, were convicted by a mill-owners' controlled court and jury to prison terms up to 20 years.

November 3, 1913—Everett, Wash., massacre.

November 7, 1917—Anniversary Bolshevik revolution in Russia.

November 11, 1919—Centralia I. W. W.'s Union Hall attacked by American Legionnaires and eight workers sentenced to as high as 20 years imprisonment on framed-up murder charges.

November 11, 1887—Haymarket martyrs executed in Chicago.

November 13, 1915—Joe Hill, workingclass poet, murdered in Utah.

November 25, 1929—Woodlawn, Pa., workers sentenced to five years imprisonment for sedition.

December 2, 1859—John Brown executed.

December 24, 1921—Workers Party founded.

December 30, 1928—Noodle Trades Workers Industrial Union organized.

- 2 Ιανουαρίου 1920** - Ο Μίτσελ Πάλμερ ξεκινάει «αντί-ερυθρές» διώξεις .
- 13 Ιανουαρίου 1924** - Ίδρυση της εφημερίδας *Daily Worker* .
- 15 Ιανουαρίου 1930** - Έκκληση για λογαριασμό των επτά της Γκαστόνια που καταδικάστηκαν σε 117 χρόνια φυλάκισης στο Ανώτατο Δικαστήριο της Πολιτείας της Βόρειας Καρολίνας.
- 16 Ιανουαρίου 1930** - Στιβ Κατόβις, αγωνιστής της Νέας Υόρκης, εργάτης που πυροβολήθηκε στην πλάτη από αστυνομικό της Τάμμανι ενώ βοηθούσε μια απεργία υπαλλήλων τροφίμων στο Μπρονξ.
- 24 Ιανουαρίου 1930** - Ο Στιβ Κατόβις πεθαίνει, με τον Τάμμανι μπάτσο να φυλάγει το κρεβάτι του.
- 25 Ιανουαρίου 1930** - Η αστυνομία πραγματοποίησε βίαιη επίθεση εναντίον της διαδήλωσης εργατών της Νέας Υόρκης, στην πλατεία του Δημαρχείου της πόλης, που διαμαρτύρονταν για τη δολοφονία του Στιβ Κατόβις .

- 28 Ιανουαρίου 1930** - 50.000 εργάτες της Νέας Υόρκης βρέθηκαν στην κηδεία του Κατόβις στη μεγαλύτερη διαδήλωση που έγινε ποτέ στη Νέα Υόρκη.
- 2 Απριλίου 1929** - Απεργία στη Γκαστόνια της Βόρειας Καρολίνας, που προκηρύχθηκε από το «Εθνική Ένωση Εργαζομένων στην Κλωστοϋφαντουργία (National Textile Workers Union)».
- 5 Μαΐου 1920** - Σύλληψη των Sacco και Vanzetti .
- 7 Ιουνίου 1929** - Αστυνομική κάνει επιδρομή σε αποικία σκηνών με διαμαρτυρούμενους εργάτες στην Γκαστόνια, Β. Κ., με σύλληψη εκατοντάδων απεργών και την παραπομπή 16 κατηγορουμένων για φόνο πρώτου βαθμού, ως αποτέλεσμα του θανάτου του αρχηγού τους του Aderholt.
- 28 Ιουνίου 1925** - Ίδρυση της Διεθνούς Εργατικής Επιτροπής Άμυνας.
- 12 Ιουλίου 1917** - Απέλαση των ανθρακωρύχων του Bisbee .
- 7 Σεπτεμβρίου 1929** - Έξι απεργοί στο Μάριον της Β. Καρολίνας δολοφονήθηκαν στη γραμμή απεργίας - 20 τραυματίστηκαν.
- 14 Σεπτεμβρίου 1929** - Ella May Wiggins, τραγουδίστρια των εργατών του Νότου, δολοφονήθηκε από τις «Μαύρες Εκατονταρχίες»³⁰, του εργοστασίου της Γκαστόνιας.
- 22 Σεπτεμβρίου 1928** - Εργάτες της κλωστοϋφαντουργίας δημιουργούν την Ένωση τους στην Νέα Υόρκη.
- 21 Οκτωβρίου, 1929** - Επτά απεργοί της Γκαστόνιας: Fred Beal , Clarence Miller, W. McGinnis, K. Y. Hendrix , George Carter και W. McLaughlin, καταδικάστηκαν από ένα ελεγχόμενο από τους ιδιοκτήτες των μύλων, δικαστήριο και τους ενόρκους, σε ποινές φυλάκισης έως και 20 χρόνια.
- 24 Δεκεμβρίου 1921** - Ιδρύεται το Εργατικό Κόμμα.
- 30 Δεκεμβρίου 1928** - Εργαζόμενοι στην Βιομηχανία Κλωστοϋφαντουργίας δημιουργούν το συνδικάτο τους.

---

30) Ήταν οι έμμισθοι μπράβοι που ήταν πιστοί στο καθεστώς και την διοίκηση των εργοστασίων που ειδικεύονταν στο να επιτίθενται στις εργατικές συνελεύσεις και εναντίον των απεργών, χρησιμοποιούσαν το όνομα «Μαύρες Εκατονταρχίες (Black Hundrets)».

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΜΗΤΕΡΩΝ ΤΟΥ ΜΥΛΟΥ

Από την Έλλα Μεί

Μελωδία: Little Mary Feigan

(Αυτό το τραγούδι τραγουδήθηκε στην κηδεία της Έλλα Μεί
από μια γυναίκα από τις απεργούς)

Φεύγουμε από το σπίτι μας το πρωί,
Φιλάμε τα παιδιά μας για αντίο,
Ενώ εμείς δουλεύουμε για τα αφεντικά,
Τα παιδιά μας ουρλιάζουν και κλαίνε.

Και όταν παίρνουμε τα χρήματά μας,
Τους λογαριασμούς του παντοπωλείου μας να πληρώσουμε,
Ούτε σεντς για να ξοδέψουμε για ρούχα,
Ούτε ένα σεντς για να βάλουμε στην άκρη.

Και εκείνο το βράδυ,
ο μικρός μας γιος θα πει,
«Χρειάζομαι παπούτσια, αγαπητή μητέρα,
και το ίδιο και η αδελφή Μεί.»

Πόσο θλίβει την καρδιά μιας μητέρας,
πρέπει να το ξέρετε όλοι,
Αλλά δεν μπορούμε να αγοράσουμε τίποτα για τα παιδιά μας,
Οι μισθοί μας είναι πολύ χαμηλοί.

Τώρα ακούστε με, εργάτες,
γυναίκες και άντρες,
Είμαστε σίγουροι ότι θα κερδίσει το Σωματείο μας
αν όλοι συμμετάσχουν.

Ελπίζω αυτό να είναι μια προειδοποίηση,
Ελπίζω να καταλάβετε,
Και να μας βοηθήσετε να κατακτήσουμε τη νίκη μας,
Και να μας δώσετε ένα χέρι.

*Είναι για τα αγαπημένα μας παιδιά
Που μας είναι τόσο λατρεμένα,
Αλλά ούτε για μας, ούτε γι' αυτά, αγαπητοί Εργάτες,
Τα αφεντικά δεν νοιάζονται.*

*Αλλά το καταλαβαίνουν όλοι οι εργάτες,
Το Σωματείο μας το φοβούνται,
Ας σταθούμε ενωμένοι, Εργαζόμενοι,
Και να έχουμε ένα Σωματείο εδώ!*

ΔΥΟ ΜΙΚΡΟΙ ΑΠΕΡΓΟΙ

Από την Έλλα Μεί

*Μελωδία: Δύο μικρά παιδιά, ένα αγόρι και ένα κορίτσι,
κάθισαν δίπλα στην ανοιχτή πόρτα της εκκλησίας.*

*Δύο μικροί απεργοί, ένα αγόρι και ένα κορίτσι,
Κάθονται δίπλα στην πόρτα της αίθουσας της Ένωσης.
Το χέρι του μικρού κοριτσιού ήταν καφέ σαν τις μπουκλες
που έπαιζαν στο φόρεμα που φορούσε.*

*Το κεφάλι του μικρού αγοριού ήταν χωρίς καπέλο,
Και δάκρυα υπήρχαν σε κάθε ματάκι.
«Γιατί δεν πας σπίτι στη μαμά σου», είπα...
Και αυτή ήταν η απάντηση του απεργού:*

*«Η μαμά μας είναι στη φυλακή, την έκλεισαν μέσα,
Αφησε τον Τζιμ και εμένα μόνους,
Έτσι ήρθαμε εδώ για να κοιμηθούμε στις σκηνές απόψε,
Γιατί δεν έχουμε μητέρα, δεν έχουμε σπίτι.»*

*«Ο μπαμπάς μας τραυματίστηκε στους πυροβολισμούς
το βράδυ της Παρασκευής,
Τον περιμέναμε όλη τη νύχτα,
Γιατί ήταν φρουρός της Ένωσης, ξέρετε,
Αλλά δεν ήρθε ποτέ.»*

ΟΛΑ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗ ΦΥΛΑΚΗ

Από την Έλλα Μεί

Μελωδία: Γύρω από τη Δεξαμενή Νερού,
Περιμένοντας ένα Τρένο.

*Όλα γύρω από την φυλακή
Περιμένοντας για μια δίκη,
Ένα μίλι μακριά από την αίθουσα του Σωματείου
Αλλά εγώ κοιμάμαι στη φυλακή.*

*Περπάτησα ως τον αστυνομικό
Για να του δείξω ότι δεν φοβόμουν,
Είπε ότι αν έχεις λεφτά...
Θα φροντίσω να μη μείνεις εδώ.*

*Δεν έχω ούτε δεκάρα,
Ούτε μια δεκάρα δεν μπορώ να δείξω.
Κλείδωσε την πόρτα στο κελί, είπε,
Καθώς χτύπησε την πόρτα της φυλακής.*

*Με άφησε έξω τον Ιούλιο
Τον μήνα που αγαπώ πολύ,
Τους ανοιχτούς χώρους γύρω μου,
Το φεγγάρι και τα αστέρια ψηλά.*

*Όλοι φαίνεται να με θέλουν,
Όλοι εκτός από τις ψείρες.
Είμαι έξω από τη φυλακή
Επιστρέφω στο Σωματείο.*

*Αν και η σκηνή μου τώρα είναι άδεια,
Η καρδιά μου είναι γεμάτη χαρά,
Είμαι ένα μίλι μακριά από το Σωματείο,
Απλά - περιμένοντας για μια απεργία.*

ΕΛΛΑ ΜΕΙ

Από την Gladys Wallace

Μελωδία : Little Mary Feigan.

Πιστή Έλλα Μεί

*Μια απεργός που όλοι γνωρίζατε καλά,
Μια κυρία από την πόλη Μπέσσεμερ
Που ηγήθηκε της απεργίας και το ξέρετε.*

*Ήταν μια πιστή εργάτρια,
Μέχρι το πικρό της τέλος.
Ξεκινάει στη Νότια Γκαστόνια
για να διευθύνει μια συνάντηση εκεί.*

*Ήταν σε ένα φορτηγό
Με πολλά άλλα μέλη του σωματείου,
Δεν υπήρχε κανένας φόβος ή κίνδυνος
Όταν ξεκίνησαν το ταξίδι τους.*

*Αλλά οι βρώμικες «Μαύρες Εκατονταρχίες»
Τους γύρισαν πίσω, ξέρετε,
Τους κινήσαν κοντά στην πόλη Μπέσσεμερ
Και την πυροβόλησαν στο στήθος.*

*Έπεσε στο πάτωμα,
Λέγοντας, Ω Θεέ μου, πεθαίνω,
Δίνω το αίμα της ζωής μου
Για να ξέρω ότι η Ένωση θα νικήσει,*

*Η Έλλα Μεί ήταν πιστή εργάτρια
Και την αγαπούσαν όλοι,
Αγωνίστηκε για το Σωματείο
Μέχρι το πικρό της τέλος.*

*Την ημέρα που θάφτηκε η Έλλα Μεί,
Ήταν μια θλιβερή μέρα,
Με όλους τους εργάτες του μύλου
Που ήρθαν από χιλιόμετρα μακριά.*

*Τα πέντε παιδιά της όρθια
Όλα γύρω από τον τάφο της,
Είπαν «Δεν θα ξαναδώ τη μαμά πια,
Κοιμάται κάτω από τον κρύν, τον κρύν πηλό.»*

Οι τίτλοι των άλλων 14 τραγουδιών, του «Ταξικού Αγώνα», δημοσιευμένον στο εν λόγω φυλλάδιο «**Στη μνήμη των Έλλα Μεί-Γούιγκινς και Στιβ Κατοβις**», είναι τα ακόλουθα:

**Η Διεθνής
Αλληλεγγύη για Πάντα
Η Κόκκινη Σημαία
Κρατήστε το Φρούριο
Το Κόκκινο Λάβαρο
Οι Οικοδόμοι
Αμερικάνικη Καρμανιόλα**

**Εμβατήριο του Κόκκινου Στρατού
Εμβατήριο του Μπουντιόνι
Μνημόσυνο Τραγουδι Εργατών
Ολόκληρο το Καπιταλιστικό Σύστημα
Ο Αλήτης
Αλληλούα, Είμαι ένας Άχρηστος
Τραγουδι του Μάη**

Βιογραφικά για την Έλλα Μεί-Γούιγκινς

Η Έλλα Μεί-Γούιγκινς (Ella May-Wiggins) γεννήθηκε στην καρδιά των αγροτικών όρων «Smokey Mountains» στο Σέβιερβιλλε του Τενεσί στις 17 Σεπτεμβρίου 1900. Η Έλλα ανήκε στην γενιά που τα Απαλάχια όρη εγκαταλείφθηκαν για τους μύλους της Βόρειας Καρολίνας, σε αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής. Ωστόσο, παρά την επιμονή, το σθένος και την ισχυρή εργατική της ηθική, δεν κατάφερε να εξασφαλίσει για τον εαυτό της και την οικογένειά της τα προς το ζην λόγω των χαμηλών μισθών, των πολλών ωρών εργασίας και των βασανιστικών συνθηκών εργασίας. Μέχρι το 1929, η εικοσιοκτάχρονη Έλλα ήταν μια ανύπαντρη μητέρα που είχε χάσει τα τέσσερα από τα εννέα παιδιά της από τη φτώχεια. Αφού εγκαταστάθηκε σε μια κατεξοχήν αφροαμερικανική κοινότητα που ονομαζόταν Stumptown στην κομητεία Γκαστόνιας και δούλευε εβδομήντα δύο ώρες την εβδομάδα στη νυχτερινή βάρδια του «American Mill No. 2» στην πόλη Μπέσεμερ.

Η Έλλα στράφηκε στην “Εθνική Ένωση Εργαζομένων Κλωστοϋφαντουργίας”, η οποία οργάνωνε απεργία στον κοντινό μύλο Λόραϊ, ως την τελευταία της ελπίδα για επιβίωση. Στις 14 Σεπτεμβρίου 1929 ταξίδευε με ένα φορτηγό μαζί με συναδέλφους συνδικαλιστές από την πόλη Μπέσεμερ προς μια τοποθεσία συγκέντρωσης νότια της Γκαστόνια, όταν ένα οδόφραγμα σταμάτησε το φορτηγό τους. Στη συνέχεια, γύρισαν το φορτηγό τους, όπως τους είχε υποδειχθεί και αμέσως μετά καταδιώχθηκαν από πολλά αυτοκίνητα με ένοπλους άνδρες. Οι ένοπλοι άνδρες στη συνέχεια σταμάτησαν το φορτηγό και άνοιξαν πυρ. Κατά τη διάρκεια της επίθεσης, η Έλλα Μεί πυροβολήθηκε στο στήθος με αποτέλεσμα να πεθάνει από το τραύμα της. Τραγουδούσε επίσης τις μπαλάντες της, συμπεριλαμβανομένου του πιο γνωστού τραγουδιού της, "A Mill Mother's Lament (Ο θρήνος μιας μητέρας του μύλου)", το οποίο έχει ηχογραφηθεί μεταξύ άλλων από τον Πιτ Σίγκερ (Pete Seeger).

**Η φωτογραφία πορτρέτο του Σταύρου Κουτόβα
στη σελίδα 15 του φυλλαδίου**

STEVE KATOVIS

Shot in the back by a Tammany policeman while aiding a strike of food clerks in the Bronx. He died after eight days of agony. Fifty thousand workers demonstrated at his funeral.

ΣΤΙΒ ΚΑΤΟΒΙΣ

Πυροβολήθηκε πίσωπλατα από αστυνομικό της Ταμμάνι ενώ βοηθούσε την απεργία των υπαλλήλων τροφίμων στο Bronx. Πέθανε μετά από οκτώ ημέρες αγωνίας. Πενήντα χιλιάδες εργάτες διαδήλωσαν στην κηδεία του.

ENGLISH VERSION ARTICLE ABOUT STEVE KATOVIS

STEVE KATOVIS - STEVE THE RED

Martyr of the American Labor Movement from Karytsa Greece

**His funeral was one of the biggest ever made funerals
in the streets of New York City!*

*28/01/1930 - New Yorkers in the center of Manhattan participate in the funeral of Steve Katovis
- Associated Press Photography*

By Charalampos D. Voyias,

Between 16th and 28th of January 1930 unusual events unfolded in New York, leading to the premature death of a compatriot of citizens of Karytsa, Greece, Stavros Koutovas or otherwise, as he was known, in US, Steve Katovis. We want to present to you, an unknown to most, figure of a labor activist, and eventually martyr, who became a front page news, in New York City and in more than 230 newspapers, throughout USA. One of his and others contribution, that has made his struggle worthwhile, was, eventually, adoption of social insurance in America and improved working conditions for all, that today we consider as granted.

In the 1929-1930 era, with the economic crisis plaguing America, the workers' movement is at its heights. Unemployment and the insecurity of workers create an explosion of support for the workers' movement. It is influenced by various

trends and is expressed by the creation of trade unions. The main places where this struggle is most evident, are of course, the major cities, such as New York, Chicago, Los Angeles, Detroit, San Francisco and other large industrial cities. In this environment lives and acts Steve Katovis, a Greek emigrant, an old navy man, who since 1913, lives in United States.

Stavros Koutovas, son of Nicholas and Angela, was born, according to available archives, on 1890 24 December 1892, in Karytsa Greece, a small town, located on the coast of the Aegean Sea, in region of Thessaly. On the tombstone his year of birth is marked to be 1895; however, the records provided by cemetery have him being born during 1890, however, based on the information in the San Francisco record, in the US Army "Registration Card" of 1917, the date of birth of Steve Koutovas was December 24, 1892. Furthermore, Katovis has been called for military service in the Greek army, during 1912; therefore, if he would be born in 1895, he would be too young to be drafted for military service. A son of a poor rural family who has lost his father, at the age of 12 and as the oldest son, he is forced to work. He is followed by 7 siblings, whose names were: Yiannis, Dimitris, Anthoula, Afento, Despo, Paul and Charalampos. His dream was to become a priest, a dream that shows a person with some ideals.

He initially works in Stomio, Karytsa's port, on small Greek costal boats of Karytsa, but the money he earns are inadequate. When he comes of age, at 16, he embarks at first on Greek and then American seagoing vessels, traveling across the oceans. He reaches America during 1913 and continues to work on the East Coast. He has found himself in a foreign land, where only the ships in the ports were familiar to him. There, especially in the environment of New York, he found other compatriots that he makes friends with, like my grandfather who was his contemporary, having as he did experience working on the sea, first back home, on the Aegean coast and later on Greek and eventually on American vessels, where the working & living conditions as well earnings were much better. However, the closest friend of him eventually became, in New York city, George Mastropellas.

Soon he gets a job as a sailor with Coast Guard and goes to the South, to Georgia, Florida and New Orleans. There he witnessed the bad treatment of sailors by officers, similarly the way blacks were treated by the whites. The officers were the rulers and the heroes. They took delight in bullying the men and making them stand like sticks before them. It gave them a sense of power. He hated them. This was completely different to what was his experience serving in merchant marine, both on Greek as well the American vessels.

After 18 months, during 1915, he decides to quit Coast Guard and goes to the West Coast, first to San Francisco, where he works as a sailor on the coastal ships,

mainly on the ones travelling to Hawaii. His English was constantly improving. With strong determination, he had begun to study the language shortly after his arrival in US and before long he was able to speak and write fluently. He was a tireless reader. Besides Greek and English, he read Italian and Spanish, especially he liked Spanish. Labor papers in these languages came his way, I.W.W. papers, anarchist papers and socialist papers. Steve, as ambitious he was, has educated himself fast. During 1918 he brings to US his younger brother Paul who works together with him out of San Francisco on the coastal shipping vessels. After joining the strike of seamen of the coastal fleet during 1921, he makes his next stop is Los Angeles, where he came in 1921, where, after buying an old taxi, he works as a taxi driver for the next three years. In Los Angeles he is introduced to the labor movement, and he joins the Chauffeurs' Union as well the CPA. In the Labor Council of Los Angeles, he is known as the most active and courageous activist, for workers' rights and fight against bureaucracy, of corrupt union leadership and is known in the city as a Steve the Red. However, Steve misses the sea work and in 1927, embarks again, with the help of CPA, to work on ships, where he again meets his best friend Mastropellas.

Inside the merchant marine and coast guard boats, he embraces socialist ideas and gets organized in labor movement. He plays a leading role in the labor struggle such as strikes and demonstrations. After years he returns to New York and becomes a member of the Trade Union Officials' Grooming and is now professionally involved with trade unionism. He organizes strikes, supports workers' demands, and writes in the leftist newspapers of Greek Americans, such as the newspaper "Empros". At this time, many Greek Americans are attracted to the left-wing workers movement and Steve Katovis represents this trend. His brother and other Greek Americans, also participate in the labor movement. His brother is an active member of the Trade Unions and organizes tanning workers in Newark, New Jersey. Katovis and his friend Mastropellas dream was to study engineering and after completing their studies, both, were planning to move to Soviet Russia and to build in that country socialism.

In the days of the Christmas celebrations, in the late 1929^s, the employees of a grocery store, the "Miller's Market", on the 16th Street, in the Bronx, were striking against bad work conditions and meager wages. The Trade Union Unity League (TUUL) called for solidarity demonstration, with the striking market clerks. On 16-1-1930, Katovis, as an active member of the union, went there, together with members of the cooperative, where Steve lived and worked, to support market's striking workers, to help winning their demands. Steve took the lead in these events, with banners, slogans, and the organization of guardianship of the strikers and was at these events, one of the main speakers. On January 16, 1930, when Steve stepped in and was addressing the gathered demonstrators and strikers, the

shopkeeper Miller has called police to stop the demonstration. When the police arrived, one of the police officers, named Harry Kiritz, asked Katovis if he had permission from the police, to hold the demonstration. Katovis ignored him and has continued his speech. The policeman urges him to step down immediately, but Katovis refused to do so and Kiritz has drawn his revolver and after a brief fight, that took place, he has shot him in the abdomen and injured him heavily.

FRED ELLIS in Daily Worker.

Name: Steve Katovis; Condition: Dying prisoner – Police Dept. by Fred Ellis in Daily Worker

Steve was taken to the Lincoln Hospital located in Bronx³¹, where he is kept by the police as a criminal, according to law that was applied to ordinary criminals.

As he was lying in the hospital bed, being watched by NYPD policemen when in the city unfolds a drama. Trade unions are organizing multi-faceted demonstrations, every day in downtown Manhattan, across from the City Hall, in Union Square, condemning police violence. There are clashes, riots, and arrests. The newspapers, daily, write headlines on the events. On January 24, 1930, Steve succumbed to his injuries and died in hospital. He becomes a symbol of the union struggle.

---

31) Operated and owned by the Department of Public Welfare of the City of New York

Steve Katovis lying in peace at the New York Workers Center at Union Square

His body is exposed in the Workers' Center and thousands of people go to pay tribute to the labor martyr, at Union Square, with the clashes with police being continued. His funeral took place on January 28, 1930, on Tuesday in the afternoon, and is a great event, with a crowd, of up to 50,000 people is reported, depending on the source of the news quoted, who accompany the coffin, carried on car, with Steve Katovis's comrades following, in line, thru the streets of Manhattan, to his "last resting place", located in Long Island cemetery. Almost the same number of people are watching on the streets of New York City, the funeral procession.

From the monthly magazine Labor Defender of March 1930, p. 50 & 51

- top left: The beginning of the demonstration to protest police murder of Steve Katovis, held at New York City Hall with police, mounted and on foot, swinging clubs and fists, immediately circled the workers. The statue in the background is called “Civic Virtue”
- the center left: part of the mass funeral march of 20,000 for Katovis
- top center: The workers remove the wounded from the field of battle. A 17 year –old worker, was clubbed unconscious, and was carried to safety.
- bottom right: Steve Katovis at rest in Workers’ Center Photo: Nippon Camera Club.
- below center: the Workers’ Guard of honor, before the body of Steve Katovis in Workers’ Center,
- bottom left: The mass demonstration of 50,000 workers at Union Square. On Tuesday, January 28, answers the murder of Katovis and police brutality at Saturday’s demonstration.
- circle: Police with machine guns, in armored car, patrolled the funeral march.
- upper right: The Tammany police in action against one worker, clubbing and chasing him thru traffic at City Hall.
- center & below: song titled:

To the Fallen Fighter

to the tune: **The Red Flag**

*We pledge we will not soon forget!
Our Comrade courage spurs us yet!
He free now is who was a slave;
Shot from behind, his all he gave*

Chorus:

*Katovis’ name shines with the rest.
Whom workers know have stood the test
Immortal all who fall that way;
Revered they’ll be in Labor’s day.*

*The hellion’s gun-belch laid him low.
Not sorry he who had to go:
For in the battle some must fall-
Unflinching he gave his all.*

*His dream was a smiling world;
With labor’s bright Red Flag unfurled;
From Capitalism’s hunger free-
The Workers’ World that is to be!*

*He did not give his life in vain
As from the seed there comes the grain.
So from the deaths of rebel true
There springs new life and will to do.*

*We vow by him whose deeds live on.
And by all rebels slain and gone:
World-wide the Crimson Flag shall wave;
Beneath it no exploited slave.*

The funeral starts at Union Square and follows alongside 4th and 2rd Avenue, almost thru half of the Manhattan. He passes the bridge that connects Manhattan to Quins, ending at the Mt Olivet Cemetery, where a burial takes place in the east end of the cemetery. The course of the funeral procession is guarded by policemen on motorcycles, armed with automatic weapons. There are no clashes with the police during the funeral. At the time of burial, people are singing the "The International" and at the burial besides of many labor leaders, is present also is brother Paul, who appears, shocked by the death of his brother, to be taken aback and reflective, as was reported by New York Times. It is a fact that the funeral becomes the subject of discussion about the economic crisis, the position of the workers and the confrontation that arises between the workers' movement and the establishment.

Below we quote an article in the Greek-language newspaper "ATLANTIS", published in New York, on the subject: "*With an extraordinary number of people, quoted by some newspapers, to be between 16-25,000 man, attending the funeral of Steve Katovis, yesterday, January 28, 1930, a murdered by policeman on January 16, Hellenic immigrant Steve Katovis. Following a riot past Saturday, when the police violently dismantled the Communist protest near City Hall, an extraordinary measures were taken, to avoid a confrontation between the mistreated communists and the police. Mayor Walker personally supervised the funeral, and the police director, Mr. Woolen, followed with his car the coffin, covered by the red flag with the Soviet emblem, accompanied by a whole body of police officers and thousands of people. Music played the International, that the Communists chanted, instead of any other songs. On the confession of those who watched the procession, yesterday's Communist demonstration, was the biggest such evenement, that took ever place in America. It is undoubtedly the fact, that no Greek man in the United States of America, so far, has gathered so many people and solemnity, during their funeral.*"

The forgotten tomb of Steve Katovis, that one can still find today, at Mount Olivet Cemetery in Maspeth, Queens County in New York, is located on 65-40 Grand Ave-

nue, on Long Island, across from Manhattan, and is a group grave, where together with Steve Katovis are buried two other martyrs of the US labor movement, named Gonzalo Gonzales, marked on tomb stone and Alfred Luro, not marked on grave-stone; however, the fact that he was buried there, was confirmed by the historian Mary French, in the history she has written about the Mount Olivet Cemetery³². Checking the records at cemetery administration office concerning burial of Steve Katovis, we have learned that he has “Died 1/24/1930 at Lincoln Hospital from a bullet wound at the age of 40. The undertaker was BB Morris; permit # 776 Bx. and the grave location is at 3271 West Lawn”.

Tomb of Steve Katovis w/ Gonzalo Gonzales and Alfred Luro, located on the Mt Olivet Cemetery, West Lawn, marked on gravestone with: I. L. D. = International Labor Defence³³, that possibly has financed the gravestone and carved its symbol showing the prison bars hold by jailed worker's hands, as a symbol of defense of the imprisoned workers. Also on the gravestone is written: IN MEMORY OF STEVE KATOVIS 1895 – JAN. 24, 1930; GONZALO GONZALES JUNE 30, 1930 & in the bottom of gravestone: MARTYRS IN LABOR'S CAUSE

³²) <https://nycemetery.wordpress.com/2020/11/20/MOUNT-OLIVET-CEMETERY/#COMMENTS>

³³) *The International Labor Defense (I.L.D.) (1925–1946) was a legal advocacy organization established in 1925 in the United States as the American section of the Comintern's International Red Aid network. The I.L.D. defended Sacco and Vanzetti, and was active in the anti-lynching, movements for civil rights, and prominently participated in the defense and legal appeals in the cause célèbre of the Scottsboro Boys in the early 1930s.*

Entrance to the Mount Olivet Cemetery

Mount Olivet Cemetery in Maspeth New York on Long Island

It is no coincidence that in Karytsa, birthplace of Katovis, the national resistance movement EAM, during War War II, took such large dimensions. Koutovas and his fellow countrymen brought the ideas of socialism to Karytsa, from America and not from Russia, as is commonly believed. During the Nazi occupation, in the 40s, the Karytsiotes sang the song, "Stavros Koutovas and the Red Army".

Bibliography

1. Magil, AB, "Steve Katovis Life & Death of a Worker", International Publishers, New York 1930, p. 31.
2. Ronṡh, Yitṡhak Elḡanan , "Ṳerizgeyeṡ Stiy Kaṡoṡes", Yiddish Publications, New York, 1935.
3. Charalambos Vogias, "Proceedings of the Workshop on Stomio and Karytsa", Larissa 2001, p. 62-65.
4. Stefanos Rizakis, "Journey of no Return. Life & Doings of Yannis Vogias", Fylla Publications, Larissa 2004, p. 141-146.
5. Charalampos Vogias, "Karytsa Kissavou", Fylla Publishing, Tripoli 2005, p. 214-217.
6. Phivos Oiknononides, "Greek-Americans who shocked America", Saturday's Eleftherotipia, File, 26-27 October 2007 issue, Athens 2007, p. 51-52.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Με την ευκαιρία αυτής της δημοσίευσης για τον Καρτσιώτη Σταύρο Κουτόβα, θέλω να θυμίσω την ευχή, από το 2004, του δημοσιογράφου Δημήτρη Μητρόπουλου, για να τιμηθεί ο Σταύρος Κουτόβας με μια τιμητική αναμνηστική πλάκα και μνημόσυνο για την επέτειο θανάτου του στις 24 /1/ 1930, στην Νέα Υόρκη. Εύχομαι να την πάρει υπόψη αυτήν την ευχή, η αρχή του χωριού του και αυτός ο πατριώτης τους, να τιμηθεί από τους συγχωριανούς του. Εδώ παρουσιάζουμε την εν λόγω ευχή του Δημήτρη Μητρόπουλου:

«Ένας επιπλέον, λόγος που θα έπρεπε να εκδοθεί αυτό το βιβλίο είναι η αναφορά του συγγραφέα και σε άλλες μορφές Καρτσιωτών αγωνιστών, με προεξάρχουσα εκείνη του Σταύρου Κουτόβα - STEVE KATOVIS, που άφησε την τελευταία του πνοή στο Δημοτικό Νοσοκομείο της Νέας Υόρκης στις 24-1-1930, ύστερα από δολοφονική επίθεση που δέχτηκε από αστυνομικό, την ώρα ακριβώς που μιλούσε σε ειρηνική συγκέντρωση εργατών.

Ο Σταύρος Κουτόβας είναι από τους πρώτους μάρτυρες του Παγκόσμιου Εργατικού Κινήματος με δράση περιλάλητη στη Αμερική, γι' αυτό και η κηδεία του, στις 28-1-1930 στη Νέα Υόρκη, υπήρξε μεγαλειώδης, με χιλιάδες (σχεδόν 50.000) διαδηλωτές, να συνοδεύουν το φέρετρο του μάρτυρα αγωνιστή της εργατικής τάξης.

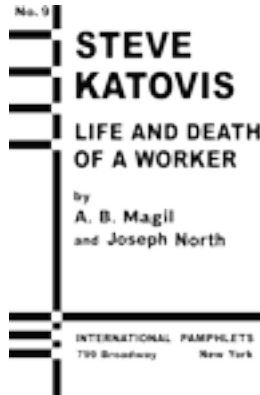
Αυτό το μοναδικό ντοκουμέντο, γνωστό σε ελάχιστους, ξεσηκωμένο από τον Τύπο της εποχής, φέρνει στην επιφάνεια ο Χαράλαμπος Βόγιας. Το γεγονός ας αξιοποιηθούν σήμερα οι συμπατριώτες του Καρτσιώτες, ας συμπεριληφθεί στην ιστορία του Παγκόσμιου Συνδικαλιστικού Κινήματος η ιερή σκιά του Κουτόβα και η εδώ ΓΣΕΕ, ας αποτίσει φόρο τιμής σ' αυτόν τον ήρωα μ' έναν ξεχωριστό τρόπο.»³⁴

Θα έπρεπε να τιμηθεί το Καρτσιώτικο παλληκάρι, όπως τόσα χρόνια το αναφέρω, στην Καρύτσα και στην Νέα Υόρκη, με ένα λουλουδι στον τάφο του, από τους συμπατριώτες του που ζούνε εκεί, μακριά από πολιτικοϊδεολογικά κολλήματα. Είναι μοναδική περίπτωση που ένας Έλληνας και στα σίγουρα ένας Καρτσιώτης είχε τέτοια μεγάλη δημοσιότητα στις ΗΠΑ.

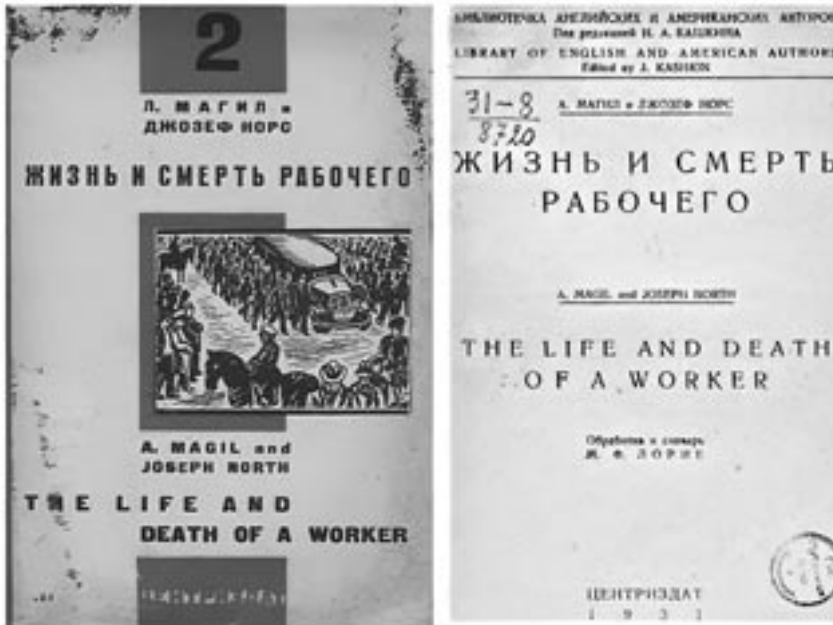
---

³⁴ Στο βιβλίο του Στέφανου Ριζάκη, «Ταξίδι Χωρίς Επιστροφή», μπορεί να διαβαστεί η μικρή βιογραφία του Κουτόβα, βάσει της μετάφρασης μας, μέρους της προσούρας των 30 σελίδων, «ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΤΟΒΑΣ – STEVE KATOVIS. Η ζωή και ο θάνατος ενός εργάτη», των Α. Β. MAGIL και JOSEPH NORTH, Νέα Υόρκη 1930.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Magil, Abraham, Bernard & North, Joseph, «Steve Katovis Life & Death of a Worker (Στιβ Κατόβις η Ζωή και ο Θάνατος Ενός Εργάτη)», International Publishers, New York 1930, σσ. 31.

- Магил Абрехем Бернад, Норс Джозеф, “Жизнь и смерть рабочего”, A. B. Magil and Joseph North, “The life and death of a worker (Στιβ Κατόβις η Ζωή και ο Θάνατος Ενός Εργάτη), Обработка и словарь М. Ф. Лорие (Επεξεργασία και λεξιλόγιο του Μ. Φ. Λόριε), εκδ. Центриздат (Σεντριζντάτ), Μόσχα 1η Ιανουαρίου, 1931, σσ. 48. (Το κείμενο του βιβλίου είναι το αγγλικό, αυτούσιο αντίγραφο της έκδοσης της Νέας Υόρκης του 1930, και προορίζονταν για να διανεμάεται από την Κόμιντερν στα στελέχη της), σσ. 48.

Copyrighted by
INTERNATIONAL WORKERS ORDER
80 Fifth Ave., New York, N. Y.
1935

● Rontsh, Yitshak Elhanan, «Ver iz geyen Stiy Katovis (Η ιστορία του Στιβ Κατόβις)», Εκδόσεις Internatsyonaler arbeter ordn (Διεθνής Οργάνωση Εργαζομένων), 80 5η Λεωφόρος, Νέα Υόρκη, σε Yiddish, Νέα Υόρκη 1935, σσ. 14.

● Ανώνυμο φυλλάδιο: “SONGS of the CLASS STRUGGLE in Memory of ELLA MAY WIGGINS and STEVE KATOVIS”, Issued by the Department of Cultural Activities of the Workers’ International Relief, National Office 949 Broad Wily, Room 511, Price 10c, New York City 1930 («ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΤΑΞΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ στη μνήμη των ΕΛΛΑ ΜΑΪ ΓΟΥΙΓΚΙΝΣ και ΣΤΙΒ ΚΑΤΟΒΙΣ», Εκδόθηκε από το Τμήμα Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων της Διεθνούς Αρωγής των Εργαζομένων, Εθνικό Γραφείο 949 Μπρόντγουεϊ, Αίθουσα 511, Τιμή 10c, Νέα Υόρκη 1930), σσ. 14.

● Στέφανου Ριζάκη, «Η επαρχία Αγιάς στα χρόνια της 4χρονης επάρατης σκλαβιάς», Αθήνα 1989, σελ. 11.

● Χαραλάμπου Βόγια, «Πρακτικά της Ημερίδας για το Στόμιο και την Καρύτσα», Λάρισα 2001, σσ. 62-65.

● Στέφανου Ριζάκη, «Ταξίδι Χωρίς Επιστροφή -

Η Ζωή και η Δράση του Γιάννη Βόγια», Εκδόσεις Φύλλα, Λάρισα 2004, σσ. 141-146.

● Χαραλάμπου Βόγια, «Η Καρύτσα Κισσάβου», Εκδόσεις Φύλλα, Τρίπολη 2005, σσ. 214-217.

● Χαραλάμπου Βόγια, «Σταύρος Κουτάλας - Steve Katovis», στο Melivoia.blogspot, Πέμπτη 26 Απριλίου 2012, <http://i-melivoia.blogspot.com/2012/04/steve-katovis.html>

- Φοίβου Οικονομίδη, «Ελληνοαμερικανοί που συντάραξαν την Αμερική», ΦΑΚΕΛΟΣ, Ελευθεροτυπία Σαββατιάτικη (26-27 Οκτωβρίου 2007), σσ. 51-52.

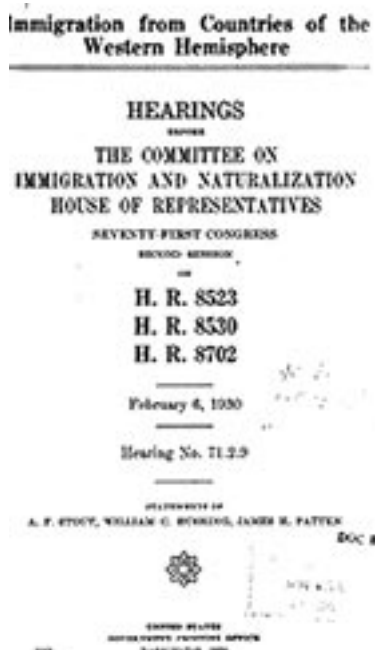

- Χαραλάμπου Βόγια, «Σταύρος Κουτόβας-Steve Katovis, Ένας Καρτυσιώτης Μάρτυρας του Εργατικού Κινήματος. Η μεγαλύτερη σε όγκο κηδεία ενός Έλληνα που έγινε ποτέ στην Νέα Υόρκη», Ελευθερία, Λάρισα, 23 Ιανουαρίου, 2016.

- Charalampos "Babis" Voyias, «STEVE KATOVIS - STEVE THE RED - Martyr of the American Labor Movement from Karytsa Greece. *His funeral was one of the biggest ever made funerals in the streets of New York City!», στην Academia Edu, 2020, σελ. 7.

- Georgakas, Dan, «Greek-American Radicalism: The Twentieth Century» (Ελληνοαμερικανικός ριζοσπαστισμός: Ο εικοστός αιώνας), στο Paul Buhle (Διευθυντής της Προφορικής Ιστορίας της Αμερικανικής Αριστεράς στη Βιβλιοθήκη Tamiment) & Dan Georgakas, «The Immigrant Left in the United States (Η Αριστερά των μεταναστών στις Ηνωμένες Πολιτείες)», University of New York Press, Albany 1996, σσ. 207-232 (για Κουτόβα σελ. 218).
- Georgakas, Dan, «The Greeks in America (Οι Έλληνες στην Αμερική)» στο The Journal of the Hellenic Diaspora VOL. XIV, Nos. 1 & 2, SPRING-SUMMER 1987, Pella Publishing Company, Inc., New York 1987, 5-54(για Κουτόβα σσ. 35-36).
- Folsom, Franklin, «America Before Welfare (Η Αμερική πριν από την Πρόνοια)», Νέα Υόρκη & Λονδίνο 1991, σσ. 223-244.
- Καρπόζηλος, Κωστής, «Κόκκινη Αμερική. Έλληνες μετανάστες και το όραμα ενός Νέου Κόσμου, 1900-1950», Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2017, σελ.189-191. Σχετικά με το πρόσωπο του Σταυρού Κουτόβα, ο συγγραφέας κάνει στο βιβλίο του μερικά λάθη: 1. Τον ονομάζει «Στέφανο Κατόβις» όταν το ελληνικό του όνομα ήταν Σταύρος Κουτόβας. 2. Αναφέρει, ως τόπο γέννησης του, τον Τύρναβο και όχι την Καρύτσα Κίσαβου, όπου και γεννήθηκε.
- «Immigration from Countries of the Western Hemisphere: Hearings Before the Committee on Immigration and Naturalization, House of Representatives», Seventy-first Congress, Second Session on H.R. 8523, H.R. 8530, H.R. 8702, United States. Congress.

House. Committee on Immigration and Naturalization, U.S. Government Printing Office, Washington DC 1930, 535 & 536. («Μετανάστευση από χώρες του δυτικού ημισφαιρίου: Ακροάσεις ενώπιον της Επιτροπής Μετανάστευσης και Πολιτογράφησης», Βουλή των Αντιπροσώπων, Εβδομήντα πρώτο Κογκρέσο, δεύτερη σύνοδος σχετικά με τα H.R. 8523, H.R. 8530, H.R. 8702, Ηνωμένες Πολιτείες. Επιτροπή Μετανάστευσης και Πολιτογράφησης, Κυβερνητικό Τυπογραφείο της Βουλής των Αντιπροσώπων των ΗΠΑ, Ουάσιγκτον 1930, 535 & 536).

- Morris, Joshua James, "The Many Worlds of American Communism", Wayne State University Dissertations. 2178, Detroit 2019, 34-35, 114-115. https://digitalcommons.wayne.edu/oa_dissertations/2178
- Loomis, Erik, «Why People Became Communists (Γιατί οι Άνθρωποι Γίνονταν Κομμουνιστές)», 1 Μαΐου, 2017. <https://www.lawyersgunsmo:neyblog.com/2017/05/people-became-communists>
- Τέσσερα βίντεο από την κηδεία του Σταύρου Κουτόβα από το αρχείο του University of South Carolina:

1) Κηδεία του Σταύρου Κουτόβα /κομμουνιστική διαδήλωση-αποσπάσματα. 1930-01-28. Τίτλος: Funeral/communist demonstration--outtakes. 1930-01-28. Steve Katovis.

Περιγραφή: Διάφορες σκηνές από την κηδεία του Steve Katovis. Οι σκηνές περιλαμβάνουν πλήθη που διαδηλώνουν και τραγουδούν για να διαμαρτυρηθούν για τη δολοφονία του Κουτόβα από την αστυνομία. Επίσης, περιλαμβάνονται διάφορες σκηνές με έφιππους αστυνομικούς, διάφορα αυτοκίνητα και ομάδες συμμετεχόντων στους δρόμους της Νέας Υόρκης, με μουσική μπάντας και πομπή. Διάρκεια: Fox Movietone News Story 5-72 Τοποθεσία: Νέα Υόρκη (N.Y.) <https://digital.tcl.sc.edu/digital/collection/MVTN/id/2067/rec/1>

2) Κηδεία του Σταύρου Κουτόβα /Communist demonstration-outtakes. Τίτλος: Funeral/Communist demonstration – outtakes. Περιγραφή: Διάφορες σκηνές από την κηδεία του Steve Katovis, ενός απεργού που σκοτώθηκε από την αστυνομία. Η κηδεία αυτή συμπίπτει με μια κομμουνιστική διαδήλωση χιλιάδων ατόμων. Διάρκεια: Fox Movietone News Story 5-60 <https://digital.tcl.sc.edu/digital/collection/MVTN/id/385/rec/2> <https://digital.tcl.sc.edu/digital/collection/MVTN/id/385/rec/2>

3) Κηδεία του Σταύρου Κουτόβα/κομμουνιστική διαδήλωση-αποσπάσματα. 1930-01-28. Τίτλος: Funeral/Communist Demonstration--outtakes. 1930-01-28. Περιγραφή: Διάφορες σκηνές από την κηδεία του Στήβ, ενός απεργού που σκοτώθηκε από την αστυνομία. Ταυτόχρονα, λαμβάνει χώρα μια κομμουνιστική διαδήλωση. Οι σκηνές περιλαμβάνουν ένα πλήθος χιλιάδων ανθρώπων και οχήματα που κάνουν ελιγμούς στους δρόμους. Διάρκεια: Fox Movietone News Story 5-61. <https://digital.tcl.sc.edu/digital/collection/MVTN/id/330/rec/3>

4) Ένα βίντεο από την κηδεία του Σταύρου Κουτόβα από το YouTube Σταύρος Κουτόβας - Νέα Υόρκη- κηδεία, Θάνατος ενός Εργάτη / Steve Katovis - NY - funeral_ 1890 (*ήταν 1892) - 1930, Death of a Worker. <https://youtu.be/GRZGBSDdw74>

Ο Ελληνοαμερικανός **Σταύρος Κουτόβας** γεννήθηκε το 1892 στην Καρύτσα Κισσάβου. Μετανάστευσε στις αρχές του εικοστού αιώνα στην Αμερική, όπου εκεί εργάστηκε ως ναυτικός, ταξιτζής και συντηρητής. Ενστερνίζεται τις σοσιαλιστικές ιδέες και οργανώνεται στα συνδικάτα και είναι δραστήριο μέλος τους, παίζοντας πρωταγωνιστικό ρόλο στο εργατικό κίνημα. Το Ιανουάριο του 1930 γίνεται μια απεργία και αυτός την υποστηρίζει. Ανεβαίνει στο βήμα και εκφωνεί μια ομιλία στήριξης των απεργιών, με τον αστυνόμο **Χάρρυ Κίριτζ**, να τον πυροβολεί και να τον τραυματίζει θανάσιμα. Στις **24 Ιανουαρίου 1930**, ο Κουτόβας υποκύπτει στα τραύματά του και πεθαίνει. Γίνεται σύμβολο αγώνα των συνδικάτων. Η σωρός του εκτίθεται στο Εργατικό Κέντρο της Νέας Υόρκης και στην πλατεία Γιούνιον Σκουέρ να γίνονται μεγάλες διαδηλώσεις. Η κηδεία του Κουτόβα, στις **28 Ιανουαρίου 1930**, ήταν μεγάλο γεγονός και 50.000 κόσμου ακολουθούν την πορεία, προς την τελευταία του κατοικία και άλλοι τόσους την παρακολουθούν. Εκατοντάδες εφημερίδες καθημερινά γράφουν πρωτοσέλιδα για τα γεγονότα. Η κηδεία από την Γιούνιον Σκουέρ, διασχίζει την απόσταση σχεδόν του μισού Μανχάταν, στρίβει προς το Λόνγκ Άιλαντ, όπου βρίσκεται το νεκροταφείο **Μάουντ Όλιβερ**. Το φέρετρο κατέβηκε στο νεκροταφείο από το αυτοκίνητο. Το πλήθος τραγουδά «Επιμνημόσυνο Τραγουδί». Μίλησαν οι ηγέτες των συνδικάτων, σε αυτό το τελευταίο αντί στον σύντροφο τους, τον **Σταύρο Κουτόβα**. Ο τάφος του βρίσκεται ακόμα και σήμερα στο ίδιο νεκροταφείο.

ISBN: 9786188539518